



BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO



TRUNG ƯƠNG ĐOÀN TNCS HỒ CHÍ MINH

TÀI LIỆU HỘI NGHỊ

TỔNG KẾT 05 NĂM THỰC HIỆN

**QUYẾT ĐỊNH SỐ 1501/QĐ-TTg NGÀY 28/8/2015
CỦA THỦ TƯỚNG CHÍNH PHỦ PHÊ DUYỆT ĐỀ ÁN
“TĂNG CƯỜNG GIÁO DỤC LÝ TƯỞNG CÁCH MẠNG,
ĐẠO ĐỨC, LỐI SỐNG CHO THANH NIÊN, THIẾU NIÊN
VÀ NHI ĐỒNG GIAI ĐOẠN 2015 – 2020”**

Hà Nội, tháng 5 năm 2021

MỤC LỤC

Trang

- Báo cáo Tổng kết 05 năm thực hiện Quyết định số 1501/QĐ-TTg ngày 28/8/2015 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt đề án “Tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng giai đoạn 2015 – 2020” 7
- Đổi mới phương thức giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thanh niên, thiếu niên, nhi đồng trong tình hình mới 58
Trung ương Đoàn TNCS Hồ Chí Minh
- Quản lý trò chơi trực tuyến, bảo đảm giữ gìn truyền thống văn hóa, góp phần định hướng giá trị đạo đức, lối sống cho học sinh, sinh viên 66
Bộ Thông tin và Truyền thông
- Phát huy vai trò của lực lượng công an trong công tác phòng, chống ma túy, tệ nạn xã hội trong học sinh, sinh viên 69
Bộ Công an
- Phát huy vai trò, trách nhiệm của gia đình trong giáo dục đạo đức, lối sống cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng 73
Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch
- Xây dựng mô hình học tập là môi trường giáo dục đạo đức cho học sinh, sinh viên đáp ứng yêu cầu của Quyết định 1501/QĐ-TTg 78
Hội Khuyến học Việt Nam
- Xây dựng và thực hiện hiệu quả bộ quy tắc Ứng xử văn hóa trong trường học 83
Sở Giáo dục và Đào tạo Hà Nội
- Tăng cường phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục đạo đức, pháp luật cho học sinh đáp ứng yêu cầu đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo 87
Sở Giáo dục và Đào tạo Hải Phòng
- Mô hình “Dạy hát dân ca quan họ Bắc Ninh” góp phần giáo dục truyền thống, văn hóa lịch sử địa phương trong các trường phổ thông trên địa bàn tỉnh Bắc Ninh 96
Sở Giáo dục và Đào tạo Bắc Ninh
- Triển khai hiệu quả mô hình “Trường học văn minh, học sinh thân thiện, không ma túy và bạo lực học đường” góp phần tạo môi trường giáo dục an toàn, thân thiện 100
Sở Giáo dục và Đào tạo Nam Định
- Mô hình “Tuyên dương gương điển hình học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh trong học sinh” 106
Sở Giáo dục và Đào tạo Tuyên Quang

- Thực trạng và giải pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho học sinh trên địa bàn tỉnh Nghệ An thông qua mô hình “Tìm về địa chỉ đỏ” 112
Sở Giáo dục và Đào tạo Nghệ An
- Giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống thông qua tổ chức các hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử cách mạng cho học sinh trên địa bàn tỉnh Hà Tĩnh 118
Sở Giáo dục và Đào tạo Hà Tĩnh
- Công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho học sinh giai đoạn hiện nay 124
Sở Giáo dục và Đào tạo TP. Hồ Chí Minh
- Giải pháp nâng cao chất lượng mô hình phòng tư vấn tâm lý, góc tư vấn tâm lý tại các trường phổ thông 129
Sở Giáo dục và Đào tạo Đắk Lắk
- Những tác động tích cực từ mô hình công tác xã hội học đường đối với hoạt động giáo dục đạo đức, lối sống, phòng chống bạo lực học đường tại tỉnh An Giang 134
Sở Giáo dục và Đào tạo tỉnh An Giang
- Một số giải pháp giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống, lòng yêu nước cho học sinh thông qua hoạt động tuyên truyền về biên giới, hải đảo 139
Sở Giáo dục và Đào tạo tỉnh Kiên Giang
- Giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thiếu nhi thông qua triển khai thực hiện phong trào “Thiếu nhi Thành phố thi đua làm theo 5 điều bác hồ dạy” 141
Hội đồng Đội Thành phố Hồ Chí Minh
- Tăng cường hoạt động giáo dục chính trị, tư tưởng cho thanh niên, sinh viên 146
Hội Sinh viên Việt Nam Thành phố Hà Nội
- Giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thanh niên thông qua phong trào “Tôi yêu Tổ quốc tôi” 151
Hội LHTN Việt Nam tỉnh Quảng Trị
- Sử dụng internet, mạng xã hội trong tuyên truyền, giáo dục lý tưởng cách mạng đạo đức, lối sống cho thanh thiếu nhi 155
Tỉnh đoàn Bắc Giang
- Phát huy vai trò của hệ thống nhà thiếu nhi trong việc tổ chức các hội trại và giáo dục kỹ năng cho thiếu nhi, góp phần nâng cao chất lượng đạo đức, lối sống cho thiếu niên, nhi đồng trong giai đoạn hiện nay 159
Nhà Thiếu nhi tỉnh Khánh Hòa
- Tổ chức giáo dục truyền thống cách mạng, đạo đức, lý tưởng cách mạng cho học sinh thông qua hoạt động sinh hoạt dưới cờ đầu tuần 164
Phòng Giáo dục và Đào tạo quận Hai Bà Trưng, Hà Nội
- Vận dụng mô hình nhà trường – gia đình – xã hội trong giáo dục đạo đức và lối sống cho học sinh tại Alpha school 168
TS. Trần Thị Thanh Thủy – Thành viên ban điều hành, Hiệu trưởng Trường THPT Alpha school

- Nâng cao chất lượng công tác giáo dục chính trị, tư tưởng và định hướng giá trị sống cho sinh viên trong giai đoạn hiện nay
Đại học Quốc gia Hà Nội

178
- Phát huy hiệu quả “Tuần sinh hoạt công dân – học sinh, sinh viên” trong giáo dục chính trị, tư tưởng cho sinh viên Đại học Huế
Ban Đào tạo và Công tác sinh viên Đại học Huế

186
- Đổi mới phương pháp, hình thức giảng dạy các môn học lý luận chính trị theo hướng phát triển năng lực, phẩm chất của sinh viên
Trường Đại học Sư phạm Hà Nội

191
- Giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho sinh viên thông qua môi trường mạng
Trường Đại học Lạc Hồng

197
- Giải pháp hiệu quả trong công tác phát triển đảng cho sinh viên hiện nay
Trường Đại học Thủy lợi

201
- Sinh viên Trường Đại học Tôn Đức Thắng với xây dựng văn hóa ứng xử
Trường Đại học Tôn Đức Thắng

208

Dự thảo

Hà Nội, ngày 11 tháng 5 năm 2021

BÁO CÁO

Tổng kết 05 năm thực hiện Quyết định số 1501/QĐ-TTg ngày 28/8/2015 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Đề án “Tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng giai đoạn 2015 – 2020”

Quyết định số 1501/QĐ-TTg ngày 28/8/2015 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Đề án “Tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng giai đoạn 2015 – 2020” (Quyết định 1501/QĐ-TTg) nhằm mục tiêu tăng cường giáo dục (GD) lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống (LTCMĐĐLS) cho thế hệ trẻ Việt Nam, tạo chuyển biến căn bản về đạo đức, lối sống phát triển toàn diện; yêu gia đình, có đạo đức trong sáng, lối sống văn hóa; yêu nước, tự hào dân tộc, kiên định lý tưởng độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; có ý thức tuân thủ pháp luật; có năng lực và bản lĩnh trong hội nhập quốc tế; có sức khỏe, tri thức và kỹ năng lao động, trở thành những người công dân có ích, tích cực tham gia xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

Sau 05 năm, việc triển khai Quyết định 1501/QĐ-TTg đã đạt nhiều kết quả nổi bật, tạo sự chuyển biến tích cực trong nhận thức, hành động của thế hệ trẻ Việt Nam và xã hội về công tác này. Thực hiện nhiệm vụ được giao, căn cứ kết quả thực hiện của các Bộ, ngành, các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương và các cơ sở giáo dục, đào tạo, Bộ Giáo dục và Đào tạo (GDĐT), Trung ương (TW) Đoàn TNCS Hồ Chí Minh, báo cáo tổng kết 05 năm thực hiện Quyết định 1501/QĐ-TTg, cụ thể như sau:

Phần I

TÌNH HÌNH TRIỂN KHAI QUYẾT ĐỊNH SỐ 1501/QĐ-TTg VÀ KẾT QUẢ ĐẠT ĐƯỢC

I. CÔNG TÁC CHỈ ĐẠO

1. Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ, Ban Tuyên giáo Trung ương

Công tác GDLTCTMĐĐLS cho thế hệ trẻ luôn được Đảng, Nhà nước, các cấp, các ngành, gia đình, nhà trường và toàn xã hội quan tâm. Trong những năm qua, nhiều Chỉ thị, Nghị quyết của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về GDĐT và GDLTCTMĐĐLS cho thanh, thiếu niên đã được ban hành và triển khai hiệu quả. Ban Tuyên giáo TW phối hợp với các cơ quan liên quan xây dựng mới chương trình, giáo trình môn học GD chính trị, nhằm giúp học sinh, sinh viên (HSSV) có lối sống lành mạnh; thể hiện lòng yêu nước, tự hào dân tộc, kiên định lý tưởng độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; có ý thức tuân thủ pháp luật. Chỉ đạo các bộ, ngành, địa phương thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW của Bộ Chính trị khóa XII về “Học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức và phong cách Hồ Chí Minh” gắn với thực hiện Nghị quyết Trung ương 4 khóa XII về “Tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng; ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ”.

Chính phủ đã ban hành Nghị định số 80/2017/NĐ-CP ngày 17/7/2017 quy định về môi trường giáo dục an toàn, lành mạnh, thân thiện, phòng, chống bạo lực học đường; Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Quyết định số 1299/QĐ-TTg ngày 03/10/2018 phê duyệt Đề án “Xây dựng văn hóa ứng xử trong trường học giai đoạn 2018 – 2025”, Chỉ thị số 31/CT-TTg ngày 04/12/2019 về tăng cường giáo dục đạo đức, lối sống cho HSSV...

Thủ tướng Chính phủ, Phó Thủ tướng Chính phủ Vũ Đức Đam thường xuyên quan tâm, chỉ đạo công tác GD đạo đức, lối sống cho HSSV tại các cuộc họp của Hội đồng Quốc gia GD và Phát triển nhân lực, các hội nghị tổng kết năm học của ngành GD và các buổi làm việc với Bộ GDĐT. Quyết định 1501/QĐ-TTg không chỉ xác lập những mục tiêu, chỉ tiêu, giải pháp trong 5 năm 2016 – 2020 mà còn xác lập 9 nhiệm vụ cần tập trung ưu tiên thực hiện trong năm 2015 và 2016; trên cơ sở đó, Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ đã chỉ đạo quyết liệt triển khai đồng bộ, đảm bảo thực hiện có hiệu quả các giải pháp đã đề ra.

2. Để nâng cao hiệu quả triển khai Quyết định 1501/QĐ-TTg, các bộ, ngành đã triển khai với nhiều văn bản chỉ đạo, giải pháp thực hiện¹ và ký kết chương trình phối hợp với những nội dung cụ thể, phù hợp với chức năng, nhiệm vụ của từng cơ quan, đơn vị để tổ chức thực hiện² (*Phụ lục I*).

Với trách nhiệm là cơ quan thường trực của Đề án, Bộ GDĐT luôn chú trọng chỉ đạo công tác này, coi đây là nhiệm vụ quan trọng hàng đầu của các cơ sở GD trong việc thực hiện đổi mới căn bản, toàn diện GDĐT. Bộ GDĐT đã trình ban hành và ban hành theo thẩm quyền 15 văn bản quy phạm pháp luật, kế hoạch phối hợp liên quan đến GDLTCMĐĐLS cho HSSV. Hằng năm, Bộ GDĐT ban hành Chỉ thị về nhiệm vụ trọng tâm của năm học và hướng dẫn nhiệm vụ năm học của ngành GD, trong đó quy định rõ GDLTCMĐĐLS trong Tuần sinh hoạt công dân – HSSV ở phổ thông và các cơ sở đào tạo; đồng thời chỉ đạo, hướng dẫn các cơ sở GD triển khai thực hiện các văn bản về công tác GDLTCMĐĐLS.

Trung ương Đoàn TNCS Hồ Chí Minh (TW Đoàn), các bộ, ngành TW và các tổ chức chính trị – xã hội, tổ chức xã hội căn cứ vào nhiệm vụ được phân công theo Quyết định 1501/QĐ-TTg đã chỉ đạo xây dựng và ban hành văn bản quy phạm pháp luật, chương trình, dự án, đề án, kế hoạch, văn bản hướng dẫn tổ chức thực hiện hằng năm và theo từng giai đoạn hoặc lồng ghép chỉ đạo công tác GDLTCMĐĐLS với nhiệm vụ của đơn vị trên cơ sở cụ thể hóa mục tiêu, chỉ tiêu của Đề án “Tăng cường

¹ Bộ Thông tin và Truyền thông (TTTT) ban hành hướng dẫn cơ quan báo chí đối ngoại tuyên truyền về văn hóa, con người Việt Nam, lối sống văn hóa, bản sắc dân tộc.

Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch (VHTTDL) chỉ đạo, lồng ghép nội dung giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng trong quá trình triển khai Phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa, trong đó đề cao vai trò của gia đình trong việc giáo dục con cháu”.

² Chương trình số 642/CTr-BGDĐT-TWĐTN ngày 01/9/2016 phối hợp hoạt động giữa ngành GD và Đoàn Thanh niên giai đoạn 2016 – 2020 và các Chương trình phối hợp từng năm học.

Chương trình phối hợp số 01/CTrPH-BTNMT-BGDĐT về công tác bảo vệ môi trường giai đoạn 2019 – 2025; Bộ GDĐT phối hợp với Bộ VHTTDL chỉ đạo, quản lý, tổ chức công tác GD thể chất và hoạt động thể thao trường học; nâng cao hiệu quả công tác quản lý nhà nước về thư viện và đẩy mạnh các hoạt động GD, học tập suốt đời trong các thư viện, GD qua di sản. Phối hợp với Bộ Tài nguyên và Môi trường GD ý thức trách nhiệm bảo vệ môi trường cho HS. Phối hợp với Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam (LHPNVN) trong việc xây dựng trường học thân thiện, HS tích cực, vận động HS đến trường. Phối hợp với Bộ Lao động – Thương binh và Xã hội (LĐTBXH) hướng dẫn chỉ đạo triển khai Luật Trẻ em và phòng, chống bạo lực, xâm hại trẻ em, phòng, chống bạo lực trên cơ sở giới.

Bộ Nội vụ, Bộ Tư pháp phối hợp, lồng ghép, phổ biến GD pháp luật cho thanh thiếu niên.

giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng giai đoạn 2015 – 2020”³.

3. Hầu hết các tỉnh, thành phố trực thuộc TW đã ban hành kế hoạch và triển khai thực hiện Quyết định 1501/QĐ-TTg, trong đó phân công trách nhiệm cụ thể cho các sở, ban, ngành của địa phương chỉ đạo GDLTCMĐĐLS đối với thanh niên, thiếu niên và nhi đồng phù hợp với điều kiện, đặc điểm từng địa phương. Nhiều tỉnh, thành phố đã chỉ đạo thực hiện nội dung Quyết định 1501/QĐ-TTg lồng ghép với nội dung Chỉ thị số 42-CT/TW ngày 24/3/2015 của Ban Bí thư về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho thế hệ trẻ giai đoạn 2015 – 2030.

Theo số liệu báo cáo, 100% sở GDĐT và 85% các cơ sở GD đại học (ĐH), trường cao đẳng sư phạm (CĐSP) đã ban hành kế hoạch triển khai thực hiện Quyết định số 410/QĐ-BGDĐT ngày 04/02/2016 của Bộ GDĐT về việc triển khai Quyết định 1501/QĐ-TTg; một số cơ sở GDĐH, trường CĐSP chỉ đạo triển khai lồng ghép công tác GD chính trị và công tác HSSV từng năm học⁴. Các cơ sở GD đã nghiêm túc triển khai các văn bản chỉ đạo của Bộ GDĐT về công tác GDLTCMĐĐLS đối với HSSV; đồng thời thực hiện nhiều hoạt động thiết thực phù hợp với yêu cầu GDĐT và điều kiện của nhà trường, địa phương⁵.

II. KẾT QUẢ THỰC HIỆN CÁC NHIỆM VỤ, GIẢI PHÁP

1. Tuyên truyền, phổ biến về giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng

Căn cứ nhiệm vụ được Thủ tướng Chính phủ phân công, các bộ, ngành TW, địa phương và cơ sở đào tạo đã tích cực, chủ động phổ biến, tuyên truyền sâu rộng nội dung GDLTCMĐĐLS cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng với phương pháp, hình thức phù hợp.

³ Ban Chấp hành Trung ương Đoàn ban hành Chương trình hành động số 33-CTr/TWĐTN-BTG ngày 18/10/2015 để chỉ đạo tổ chức thực hiện Chỉ thị số 42-CT/TW ngày 24/3/2015 về “Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho thế hệ trẻ, giai đoạn 2015 – 2030”. Ban Thường vụ, Ban Bí thư TW Đoàn ban hành **06** văn bản quan trọng để triển khai, cụ thể hóa các chỉ tiêu, nhiệm vụ, giải pháp của Chương trình hành động số 33-CTr/TWĐTN-BTG.

⁴ Theo số liệu báo cáo của 63/63 Sở GDĐT, 146/236 ĐH, trường ĐH, CĐSP.

⁵ Một số địa phương làm tốt như: TP. Hà Nội, TP. Hồ Chí Minh, Hải Phòng, Đà Nẵng, Cần Thơ, Lào Cai, Lạng Sơn, Cao Bằng, Ninh Bình, Đồng Tháp, Thái Nguyên, Phú Thọ, Nghệ An, Thừa Thiên – Huế...

1.1. Triển khai các chuyên mục, chương trình GDLTCMĐĐLS cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng

Bộ GDĐT, Bộ TTTT, Bộ LĐTBXH, TW Đoàn đã chỉ đạo các cơ quan báo chí xây dựng, duy trì các chuyên trang, chuyên mục GDLTCMĐĐLS cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng⁶ với nội dung phong phú, hấp dẫn, được đông đảo bạn trẻ quan tâm và yêu thích⁷; chú trọng giới thiệu các tấm gương người tốt, việc tốt⁸; chủ động phát hiện và đấu tranh phê phán các trào lưu tiêu cực, những hiện tượng lệch chuẩn giá trị, xa rời truyền thống văn hóa dân tộc trong giới trẻ; định hướng, phê phán kịp thời các hành vi vi phạm pháp luật, lối sống, nếp sống không phù hợp với các giá trị văn hóa truyền thống, thuần phong mỹ tục Việt Nam.

Nhiều đơn vị phát hành báo chí, ấn phẩm tạo điều kiện cho thanh thiếu nhi ở vùng sâu, vùng xa, nơi biên giới hải đảo, vùng khó khăn được tiếp cận thông tin⁹.

⁶ Các chuyên mục truyền thông tấm gương người tốt, việc tốt; phong trào thi đua đổi mới, sáng tạo trong dạy và học; học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh trên Cổng thông tin của Bộ GDĐT <http://www.moet.gov.vn>; Báo Giáo dục và Thời đại <http://www.gdtd.vn> mở chuyên mục thi đua “Đổi mới, sáng tạo trong dạy và học”, “Gương sáng, việc hay”. TW Đoàn lập các trang cộng đồng trên một số mạng xã hội như facebook, zalo, youtube... để thông tin, tuyên truyền các chủ trương, hoạt động Đoàn, trong đó nhiều trang có lượt tiếp cận cao, trên 100.000 lượt/tháng.

⁷ Chuyên mục “Tuổi trẻ sống đẹp”, “Lệch lạc thần tượng”, “Tội ác đến từ đâu” (Báo Tiền Phong); “Cửa sổ tình yêu” (Ban Phát thanh thanh thiếu nhi); “Biên giới hải đảo trong trái tim tôi”, “Đảng quang vinh, Bác Hồ vĩ đại, đất nước đổi mới đi lên chủ nghĩa xã hội”, “Đi tìm mẫu hình thanh niên Việt Nam” (Báo Thanh Niên); “Tác phẩm tuổi xanh”, “Sáng tác văn học tầm nhìn thế kỷ”, “Bạn hiểu như thế nào về 5 điều Bác Hồ dạy” (Báo Thiếu niên Tiền phong); “Thi tìm hiểu về Bác Hồ” (Báo Nhi Đồng); “Vượt lên số phận”, “Nét đẹp học đường” (Tạp chí Thanh niên)...

⁸ Em Trần Thị Thu Hà, HS lớp 10A3, Trường THPT Thọ Xuân 4, Thanh Hóa; em Nguyễn Ngọc Long, HS lớp 4B, Trường Tiểu học Tam Cường, Tam Nông, Phú Thọ; em Nguyễn Văn Thao, HS lớp 12A5, Trường THPT Diêm Thụy, Thái Nguyên đã dũng cảm hy sinh cứu bạn đuối nước; Lê Thị Thắm, SV Khoa ngoại ngữ, Trường ĐH Hồng Đức, Thanh Hóa là học sinh khuyết tật viết bằng chân, viết chữ rất đẹp, thi đỗ đại học; em Hà Trung Tuấn, HS Trường THCS Lâm Sơn, Nghĩa Đàn, Nghệ An nhặt được tiền rơi, trả lại người mất; em Ngô Minh Hiếu, HS lớp 10A6, Trường THPT Triệu Sơn 5, Thanh Hóa đã nhiều năm công em Nguyễn Tất Minh, HS lớp 10A6, Trường THPT Triệu Sơn 5, Thanh Hóa bị liệt 2 chân đi học đã nêu tấm gương sáng về lòng nhân ái, nhiều năm công bạn bị khuyết tật đến trường...

⁹ Báo Thanh Niên phối hợp với một số doanh nghiệp bù lỗ phát hành báo cho bà con miền núi ở các tỉnh khu vực miền Trung – Tây Nguyên; Báo Tiền phong hằng năm ủng hộ và xây dựng tủ sách cho cán bộ, chiến sĩ trên quần đảo Trường Sa; Nhà xuất bản Kim Đồng triển khai chương trình 1.000 tủ sách cho thiếu nhi địa bàn khó khăn, vùng sâu, vùng xa và đang có kế hoạch phục vụ sách giá rẻ giúp nhân dân và thanh thiếu nhi vùng dân tộc, vùng khó khăn không có điều kiện tiếp cận thông tin; Tạp chí Thanh Niên, Báo Thiếu niên Tiền phong, Báo Nhi đồng đã phát hành nhiều sách, báo, tạp chí về chủ đề dân tộc và miền núi, cấp miễn phí cho đồng bào và thanh thiếu nhi các tỉnh vùng đông đồng bào dân tộc thiểu số...

Tuy nhiên, việc quản lý nội dung thông tin trên các trang mạng xã hội của một số địa phương, bộ, ngành TW chưa được kiểm soát chặt chẽ, dẫn đến có những clip phản cảm, lệch chuẩn xã hội, gây tò mò, thu hút sự quan tâm của giới trẻ; thậm chí có những thanh thiếu niên còn bắt chước, làm theo. Việc tuyên truyền, nhân rộng các gương điển hình tiên tiến trên các lĩnh vực của đời sống xã hội chưa nhiều, thiếu sự đa dạng về hình thức tuyên truyền; đặc biệt là thiếu nội dung tuyên truyền về nâng cao nhận thức và trách nhiệm của các cấp, các ngành, gia đình, nhà trường, cộng đồng xã hội trong việc phối hợp GDLTCMĐĐLS cho thế hệ trẻ.

1.2. Tuyên truyền thông qua các hoạt động, tọa đàm, hội thi, cuộc thi, tuyên dương nhằm nhân rộng điển hình tiên tiến

Công tác GDLTCM¹⁰, GD đạo đức và pháp luật¹¹, GD lối sống văn hóa¹² cho thanh niên, HSSV được triển khai thông qua các hoạt động đa dạng, thiết thực, phù

Kênh truyền hình thanh thiếu niên VTV6 và kênh truyền hình giáo dục VTV7 xây dựng chương trình “Cát cánh”, “Việc tử tế”, “Khát vọng Việt Nam”, “Trường Teen”...

Quỹ Bảo trợ trẻ em Việt Nam đã đăng 6.679 tin, bài viết, phóng sự trên các phương tiện thông tin đại chúng về các sự kiện, hoạt động hỗ trợ trẻ em, tổ chức 29 chương trình truyền hình trực tiếp (Chương trình Mùa xuân cho em, Hành trình kết nối yêu thương, Vì trẻ em biển đảo, Giải bóng đá quốc gia dành cho trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt). Website của Quỹ Bảo trợ trẻ em Việt Nam, ngoài thông tin bằng tiếng Việt, còn được cập nhật bằng tiếng Anh nhằm tuyên truyền rộng rãi đến cộng đồng quốc tế với trên 2.062 lượt tin, bài viết về các hoạt động của Quỹ Bảo trợ trẻ em Việt Nam và 50 video, clip được đăng tải, số lượng người xem, truy cập trong giai đoạn 2015 – 2020 là hơn 728.000 lượt.

- ¹⁰ GDLTCMĐĐLS thông qua tổ chức các hoạt động GD truyền thống lịch sử, cách mạng cho HS Hà Tĩnh; Phú Thọ: phong trào “Thiếu nhi đất Tổ noi gương anh bộ đội cụ Hồ”; đứng đầu toàn quốc về số lượng người tham gia (145.309 người); Cuộc thi trực tuyến “Tuổi trẻ học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh”. GDLTCMĐĐLS thông qua hoạt động thực tiễn cách mạng, lịch sử, xây dựng công trình thanh niên “Bình hoa tri ân” (11.000 bình hoa gắn trên các mộ liệt sĩ trong toàn tỉnh), xây dựng tượng đài anh hùng liệt sĩ Nguyễn Viết Xuân, các hoạt động GD truyền thống khác ở Vĩnh Phúc.

Chương trình “*Thấp sáng ước mơ tuổi trẻ Việt Nam*”, cuộc thi viết và sáng tạo ca khúc “*Sinh viên Việt Nam – những câu chuyện đẹp*”; cuộc thi “*Hoa khôi sinh viên Việt Nam*”...

- ¹¹ Cuộc thi trực tuyến “Tuổi trẻ học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh” do Bộ GDĐT chủ trì tổ chức từ 2013 đến nay mỗi năm đã thu hút hàng triệu lượt HSSV tham gia dự thi; Cuộc thi Olympic các môn Khoa học Mác – Lênin, Tư tưởng Hồ Chí Minh mang tên “*Ánh sáng soi đường*” do TW Đoàn chủ trì tổ chức 2 năm/lần từ năm 2015 đến nay, mỗi năm thu hút hơn 1 triệu thí sinh tham gia; cuộc thi tìm hiểu lịch sử, văn hóa dân tộc “*Tự hào Việt Nam*” tổ chức từ năm 2016 đến nay mỗi năm có 898.464 HS đến từ gần 3.000 trường THPT, TTGDNN – GDTX của 63 tỉnh, thành phố tham dự thi.

Cuộc thi trực tuyến “*Pháp luật học đường*” do Bộ Tư pháp chủ trì dành cho học sinh phổ thông được tổ chức từ năm 2016 đến nay, mỗi năm có hơn 300 nghìn lượt học sinh tham gia.

- ¹² Hoạt động xây dựng văn hóa học đường; học sinh 3 tốt, sinh viên 5 tốt, tình nguyện vì cộng đồng; lao động vệ sinh trường lớp, tập thể dục, thể thao; TW Đoàn phối hợp với Bộ GDĐT chỉ đạo hệ thống các cấp Đoàn, Hội, Đội trong trường học triển khai cuộc vận động “*Mỗi ngày một tin tốt, mỗi tuần một câu chuyện đẹp*”; diễn đàn “*Thanh niên sống đẹp, sống có ích*”, chương trình “*Tỏa sáng*

hợp với tâm lý lứa tuổi và điều kiện thực tiễn tại cơ sở như: quán triệt đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước; hoạt động về nguồn, xây dựng các giá trị cốt lõi của nhà trường; các hội thảo, diễn đàn, cuộc vận động, cuộc thi, ngày hội¹³, lễ tuyên dương, khen thưởng¹⁴... đã thu hút đông đảo HSSV, thanh thiếu niên tham gia; qua đó thu thập, tổng hợp thông tin, nắm bắt, phản ánh, phân tích, đánh giá tình hình, diễn biến tư tưởng của thanh thiếu niên và định hướng dư luận xã hội, góp phần nâng cao ý thức trách nhiệm của thế hệ trẻ và cộng đồng xã hội trong việc sống và làm việc theo pháp luật, nhận thức và hành động theo những giá trị chuẩn mực, hướng đến tiêu chí “Tâm trong – Trí sáng – Hoài bão lớn”¹⁵.

Tuy nhiên, việc xuất bản, tái bản các đầu sách hay, hấp dẫn viết về những tấm gương anh hùng, liệt sĩ, người tốt, việc tốt chưa nhiều. Tình trạng lười đọc sách của giới trẻ vẫn chưa được khắc phục. Đặc biệt, sách và ấn phẩm về bồi dưỡng tâm hồn, giá trị sống, kỹ năng sống và lý tưởng cách mạng cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng còn nghèo nàn, chưa đa dạng, phong phú.

ngệ lực Việt”, tiếp sức đến trường/mùa thi; Hội đồng Đội các cấp đã tích cực triển khai các buổi sinh hoạt chuyên đề “Xây dựng tình bạn đẹp, nói không với bạo lực học đường”, diễn đàn “Xây dựng văn hóa ứng xử trong nhà trường”, Ngày hội “Nét đẹp thầy trò” tại các liên đội; tổ chức diễn đàn “Xây dựng tình bạn đẹp – Nói không với bạo lực học đường”.

- ¹³ Ngày hội “*Thanh niên sống đẹp*”, Ngày hội đọc sách; 5.850 Đoàn trường tổ chức diễn đàn, thu hút 3.165.813 lượt học sinh tham gia; cuộc thi video clip hát Quốc ca trong sinh viên với chủ đề “*Tự hào Tổ quốc Việt Nam*” có 295 video clip dự thi từ 71 trường cao đẳng, đại học, học viện trên cả nước và 02 Hội Sinh viên Việt Nam ở nước ngoài (Thái Lan, Pháp).

Chương trình nghệ thuật “*Tuổi Trẻ Việt Nam – Câu chuyện hoà bình*” do TW Hội SVVN phối hợp với Báo Tuổi trẻ TPHCM được tổ chức từ năm 2014 với 07 chương chính gồm các chủ đề hướng tới tình yêu quê hương, đất nước, yêu thương con người, yêu chuộng hòa bình. Chương trình đã huy động được gần 3 tỷ đồng học bổng, cho hơn 200 HSSV trên cả nước; gây quỹ Chung sức bảo vệ Biển Đông với số tiền là 6,1 tỷ; huy động được 600 triệu đồng (tương ứng 60 sổ tiết kiệm) cho cựu thanh niên xung phong có hoàn cảnh khó khăn.

- ¹⁴ Hằng năm, Bộ GDĐT tổ chức tuyên dương, khen thưởng HSSV đoạt giải trong các kỳ thi Olympic quốc tế, học sinh giỏi; tuyên dương nhà giáo, HSSV tiêu biểu trong Phong trào thi đua “*Đổi mới, sáng tạo trong dạy và học*”.

Ủy ban Dân tộc, Bộ GDĐT, TW Đoàn phối hợp tổ chức tuyên dương học sinh tiêu biểu là người dân tộc thiểu số.

- ¹⁵ TW Đoàn triển khai Cuộc vận động “*Xây dựng giá trị hình mẫu thanh niên Việt Nam thời kỳ mới*” trong toàn Đoàn với 3 giá trị cốt lõi “Tâm trong, trí sáng, hoài bão lớn”, từ đó xây dựng 12 phẩm chất cần có của thanh niên trong thời kỳ mới. Nhiều địa phương cụ thể hóa có hiệu quả cuộc vận động như: Thành đoàn TP. Hồ Chí Minh xây dựng giá trị hình mẫu thanh niên với những tiêu chí, giá trị cốt lõi, cụ thể hóa thành 12 tiêu chí và 8 giá trị hình mẫu thanh niên Thành phố (Yêu nước – Khát vọng – Đạo đức – Trách nhiệm – Trí thức – Sáng tạo – Năng động – Văn minh). Thành đoàn Hà Nội xây dựng với 6 tiêu chí: Bản lĩnh vững vàng; Ứng xử văn hóa; Tuân thủ pháp luật; Trí thức phong phú; Sức khỏe dồi dào và Kỹ năng thành thạo. Thành đoàn Cần Thơ xây dựng giá trị hình mẫu thanh niên thời kỳ mới “*Trí tuệ – Năng động – Nhân ái – Hào hiệp – Thanh lịch*”.

2. Đổi mới nội dung, phương pháp và hình thức GD LTCMĐDL cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng

Trong giai đoạn vừa qua, nội dung GD đã được điều chỉnh theo định hướng phát triển năng lực và phẩm chất của HS; các hình thức GD đa dạng được chú trọng nhằm nâng cao hiệu quả GD LTCMĐDL cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng.

2.1. Cập nhật nội dung, biên soạn tài liệu GD LTCMĐDL trong nhà trường bảo đảm thiết thực, hiệu quả phù hợp với từng cấp học và trình độ đào tạo

Bộ GDĐT đã tổ chức biên soạn, thẩm định, ban hành tài liệu tích hợp GD LTCMĐDL cho trẻ em mầm non và HS phổ thông các cấp¹⁶.

Đối với GD phổ thông, trong Chương trình GD phổ thông hiện hành, Bộ GDĐT đã rà soát, tinh giản nội dung dạy học, chú trọng GD hành vi và chuẩn mực đạo đức, ý thức tuân thủ pháp luật, kỹ năng sống và giá trị sống cho HS. Trong Chương trình GD phổ thông mới, nội dung GD LTCMĐDL được thể hiện xuyên suốt qua các môn học, hoạt động GD bắt buộc như: Đạo đức (cấp tiểu học), GD công dân (cấp THCS), GD quốc phòng và an ninh (cấp THPT), GD thể chất (cấp tiểu học, THCS, THPT), Tiếng Việt (cấp tiểu học), Ngữ văn (cấp THCS, THPT), GD kinh tế và pháp luật (cấp THPT), Hoạt động trải nghiệm (cấp tiểu học), Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp (cấp THCS, THPT)¹⁷.

Đối với GD nghề nghiệp, việc tăng cường xây dựng văn hóa ứng xử trong trường học; nâng cao chất lượng GDĐT tại các cơ sở GD nghề nghiệp; phát huy vai trò nêu gương, tuyên truyền các mô hình văn hóa ứng xử của các cơ sở GD nghề nghiệp; đánh giá, khen thưởng các tập thể tiêu biểu về xây dựng văn hóa ứng xử trong các cơ sở GD nghề nghiệp được quan tâm hơn.

Đối với GDĐH, nhiều trường coi trọng thực hiện đổi mới việc học tập lý luận chính trị. Hiện nay, giáo trình mới các môn học lý luận chính trị (đầy đủ ba bộ phận

¹⁶ Tài liệu “Hướng dẫn tích hợp nội dung học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh trong GD mầm non”; xây dựng Bộ học liệu “Bé với 5 điều Bác dạy” dành cho trẻ mẫu giáo, tài liệu, hướng dẫn tập huấn cho cán bộ quản lý và giáo viên cốt cán về việc phòng, chống bạo hành trẻ trong các cơ sở GD mầm non.

Tài liệu “Bác Hồ và những bài học về đạo đức, lối sống dành cho học sinh” (từ lớp 2 đến lớp 12); bộ tài liệu “Hướng dẫn tích hợp nội dung học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh cấp tiểu học”; bộ sách “Thực hành kỹ năng sống” dành cho học sinh cấp tiểu học, THCS; bộ sách “Thực hành GD đạo đức” dành cho học sinh tiểu học, THCS, THPT.

¹⁷ Thông tư số 32/TT-BGDĐT ngày 26/12/2018 ban hành Chương trình giáo dục phổ thông.

cấu thành của chủ nghĩa Mác – Lênin, Tư tưởng Hồ Chí Minh, Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam) đã thực hiện trong cơ sở GDĐH từ năm học 2019-2020. Nội dung các môn học cung cấp những căn cứ khoa học cho việc tự xác định LTCMĐĐLS của HSSV.

Tuy nhiên, một số cơ sở GDĐT chưa chú trọng nội dung GD thói quen, hành vi; nhiều bài học kiến thức còn khô khan, chưa gắn với đời sống của tuổi trẻ; kiến thức lồng ghép trong chương trình các môn học còn thiếu tính hệ thống, chưa thực sự mang tính tích hợp.

2.2. Đổi mới phương pháp dạy học, phương pháp kiểm tra, đánh giá các môn học Đạo đức và Giáo dục công dân, Giáo dục lý luận chính trị theo hướng phát triển năng lực, phẩm chất người học; phát huy tính tích cực của HSSV; tăng cường các hoạt động trải nghiệm sáng tạo trong GD LTCMĐĐLS cho HSSV

Bộ GDĐT đã chú trọng đổi mới phương pháp giảng dạy các môn Đạo đức, Giáo dục công dân, Giáo dục lý luận chính trị theo hướng phát triển năng lực, phẩm chất người học; tăng cường các hoạt động trải nghiệm sáng tạo trong GD đạo đức, lối sống, kỹ năng sống phù hợp với từng cấp học và trình độ đào tạo. Việc GD, rèn luyện kỹ năng sống, giá trị sống cho HSSV được chú trọng lồng ghép trong giảng dạy¹⁸.

Bộ GDĐT chỉ đạo, hướng dẫn việc tổ chức cho HSSV tham gia lao động, vệ sinh trường học, lồng ghép trong hướng dẫn thực hiện nhiệm vụ hằng năm về công tác HSSV và GD thể chất¹⁹; thực hiện và duy trì việc hát Quốc ca trong lễ chào cờ. Đồng thời, Bộ GDĐT đã chỉ đạo triển khai thực hiện bài tập thể dục buổi sáng, thể dục giữa giờ, bài võ cổ truyền trong các trường phổ thông, phù hợp với điều kiện địa phương, nhà trường. Đến nay, 100% các cơ sở GD tổ chức hát Quốc ca thường xuyên với sự tham gia hát trực tiếp của cán bộ, giáo viên, HSSV trong các ngày lễ, tạo không khí trang nghiêm, tự hào của toàn trường... Việc thực hiện hát Quốc ca, tập thể dục

¹⁸ Một số địa phương triển khai tích cực là: Bắc Ninh, Ninh Bình, Lào Cai, Tuyên Quang, Nghệ An, Lâm Đồng, Bà Rịa – Vũng Tàu, Kiên Giang.

Từ năm học 2017 – 2018, 100% các cơ sở GD phổ thông đã triển khai thực hiện GD tích hợp nội dung học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh trong các môn học và hoạt động GD, trong đó chủ yếu là trong các môn Đạo đức, GD công dân, Ngữ văn, Lịch sử và Hoạt động GD ngoài giờ lên lớp với nội dung, hình thức phong phú, đa dạng.

¹⁹ Theo báo cáo của các sở GDĐT, có 85,7% trường phổ thông tổ chức cho HS lao động tập thể (trực nhật lớp, chăm sóc cây xanh, vệ sinh khuôn viên nhà trường), trong đó, số trường xây dựng kế hoạch đầu năm và thực hiện lao động thường xuyên là 55%.

đã có tác dụng tốt đến việc rèn luyện ý thức dân tộc, tinh thần yêu nước và việc rèn luyện thể chất cho HSSV.

Nhiều địa phương tổ chức xây dựng các mô hình GD sáng tạo, phong trào xây dựng văn hóa học đường²⁰ phù hợp với thực tiễn, được HS hào hứng tham gia²¹; các trường tổ chức tuyên truyền, GD ý thức pháp luật cho HS thông qua các mô hình²², các hoạt động tập thể, chương trình giao lưu, gặp gỡ²³.

Tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin, kịp thời thích ứng, tận dụng tối đa tiện ích của internet và mạng xã hội để tập hợp, định hướng, GD thanh thiếu nhi dần trở thành một phương thức GD quan trọng, hiệu quả như: hoạt động học tập, quán triệt trực tuyến; xây dựng website phổ biến nghị quyết, thi trắc nghiệm, thi tự luận về nghị quyết trên internet và thiết bị di động thông minh.

²⁰ Thừa Thiên – Huế: Phong trào thi đua “Nét đẹp văn hóa học đường” (2018 – 2020), Đề án “Ngày chủ nhật xanh” trong toàn ngành GD tỉnh; Phú Yên: Thực hiện Đề án “Xây dựng văn hoá ứng xử trong trường học giai đoạn 2018 – 2023”, trong đó có thực hiện bộ quy tắc ứng xử có hiệu quả tích cực; Chương trình “Khi tôi 18” (Khi kết thúc cấp học ở tất cả các trường THCS, THPT để tri ân cha mẹ, thầy cô). Vĩnh Long: Đề án “Xây dựng văn hoá ứng xử trong trường học giai đoạn 2019 – 2025”, duy trì phong trào “Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực”.

²¹ Lào Cai: Mô hình “Trường học gắn với thực tiễn” được cụ thể hóa như “trường học nông trại”, “trường học đa văn hóa”, “trường học du lịch”, “trường học trong vườn đào”; mô hình “Phòng giúp phòng, trường giúp trường”, xây dựng trường xanh, sạch, đẹp, an toàn, thân thiện; giảng dạy dân ca, múa gậy, lễ hội Gầu tào, Lồng tồng...; Long An: Tổ chức “Học làm người hiếu thảo”, “Học làm người nông dân”, Một ngày làm chiến sĩ”, “24 giờ trong quân đội”, trải nghiệm tại làng nghề, nông trại, trang trại, khu du lịch, công viên...; chuyên đề “Định hướng khai thác sử dụng thông tin trên mạng xã hội; kỹ năng nắm bắt, định hướng dư luận trong HS; thành lập tổ nắm bắt dư luận trong HS; chuyên đề “Bảo vệ trẻ em trên môi trường mạng”; Thừa Thiên – Huế: Mỗi đơn vị cấp huyện đều có một trường ở mỗi cấp học mô hình “trường học kiểu mẫu Thừa Thiên – Huế”; Quảng Ninh: Tổ chức cuộc vận động “Cờ hồng nơi biên cương” treo tại cột cờ đảo Ngọc Vũng, đảo Trần; “Hành trình theo dấu chân Bác – Hành trình biển đảo quê hương (10 chuyên/520 đoàn viên kết hợp “3 cùng” tại nhà dân, hỗ trợ dân 20 – 30 triệu đồng/năm cho dân huyện đảo); tổ chức 80 chuyên/năm cho 40 000 lượt thanh thiếu nhi đến thăm, tặng quà, giao lưu với nhân dân, thanh niên lực lượng vũ trang vùng biên giới, hải đảo.

²² Quảng Ninh: Tuyên truyền GD pháp luật bằng hình thức “Kể chuyện theo án”; tỉnh Ninh Thuận: Tuyên truyền phổ biến GD pháp luật: Hôn nhân cận huyết, tảo hôn tại vùng đồng bào dân tộc thiểu số; phòng chống tai nạn thương tích, đuối nước; Phiên tòa giả định; Phong trào “Toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc”: Phòng ngừa, ngăn chặn hoạt động móc nối, lôi kéo cán bộ, công chức, viên chức, giáo viên, HSSV tham gia các hoạt động phức tạp về an ninh trật tự của tổ chức phản động; tổ chức trải nghiệm “Một ngày làm lính cứu hỏa”, “Học làm chiến sĩ công an”, “Học kỳ Quân đội”...

²³ Tổ chức các chương trình giao lưu, gặp gỡ cựu chiến binh, chiếu phim tư liệu “Hồ Chí Minh chân dung một con người”, “Những giây phút cuối đời của Bác”, thi “Kể chuyện về Bác Hồ”, viết nhật ký cá nhân “Làm theo lời Bác”... Nhiều mô hình, cách làm hay được xây dựng, nhân rộng, tiêu biểu như: Gương tốt báo công dâng Bác; tuyên dương dưới cờ; tủ sách tuổi trẻ học tập và làm theo lời Bác; hành trình làm theo lời Bác...

Xác định đúng vị trí, vai trò của GD đạo đức, lối sống, nhiều cơ sở GDĐH đã xây dựng kế hoạch thực hiện cụ thể, thành lập Ban chỉ đạo do Bí thư Đảng ủy, Hiệu trưởng trực tiếp làm Trưởng ban để chỉ đạo cả hệ thống chính trị của nhà trường thực hiện các nhiệm vụ, giải pháp nhằm tăng cường GD LTCMĐĐLS cho SV²⁴; tăng cường trách nhiệm từng tập thể, cá nhân trong triển khai nhiệm vụ. Nhiều trường ĐH²⁵ đã xây dựng nền nếp dạy và học mang phong cách riêng thông qua thực hiện văn hóa học đường, quy định đồng phục, lễ phục tốt nghiệp, đeo thẻ SV, ban hành quy định ứng xử văn hóa trong cơ sở GDĐH, quy chế dân chủ, quy định về tự rèn luyện của SV, tập huấn kỹ năng mềm, các hoạt động vì cộng đồng²⁶; trong đó nêu định hướng phấn đấu, tự rèn luyện về LTCMĐĐLS cho SV²⁷; ban hành quy định SV tham gia công tác xã hội trong thời gian 15 ngày, coi đó là một tín chỉ phải hoàn thành để tốt nghiệp; quy định tổ chức thực hiện các chương trình hoạt động xã hội và lao động tình nguyện cho SV hệ chính quy tại trường, quy định rõ thời gian trực tiếp lao động, vệ sinh trường lớp, khu nội trú. Đồng thời, xây dựng kế hoạch kiểm tra định kỳ, đột xuất nhằm kiểm tra, đôn đốc, hỗ trợ, đánh giá, tổng kết, khen thưởng kịp thời.

TW Đoàn tiếp tục đổi mới, sáng tạo các hình thức tổ chức GD LTCMĐĐLS. Công tác GD chính trị tư tưởng được triển khai với hình thức phong phú, sinh động, có nhiều sáng tạo, đặc biệt là tổ chức các cuộc thi trực tuyến tìm hiểu về Chủ nghĩa Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, Nghị quyết của Đảng, của Đoàn trên mạng internet thu hút đông đảo đoàn viên, thanh niên tham gia²⁸. TW Đoàn tiến hành sửa đổi các bài học lý luận chính trị dành cho đoàn viên, xây dựng Cổng thông tin điện tử học tập lý luận chính trị và bộ công cụ học tập cho đoàn viên. Công tác nắm bắt, phản ánh tình hình tư tưởng và định hướng dư luận xã hội trong thanh thiếu niên được quan tâm với những cách làm mới như nắm bắt và tận dụng những *xu hướng tích cực*

²⁴ Ban Giám hiệu phân công Phòng CTSV chủ trì, phối hợp với Đoàn Thanh niên, Hội Sinh viên và các đơn vị có liên quan trong trường thực hiện công tác tuyên truyền, tổ chức thực hiện công tác GD LTCMĐĐLS cho SV.

²⁵ Trường Đại học Bách khoa – ĐHQG TP. Hồ Chí Minh, Trường ĐH Cần Thơ...

²⁶ Trường ĐH Duy Tân, Trường ĐH Vinh, Trường ĐH Kinh tế công nghiệp Long An...

²⁷ Trường ĐH Ngoại thương, Trường ĐH Kỹ thuật Y – Dược Đà Nẵng.

²⁸ Hội thi tìm hiểu chủ nghĩa Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh “*Ánh sáng soi đường*” sau 3 lần tổ chức đã thu hút sự tham gia của gần 900.000 thí sinh đến từ 4.027 trường thuộc 67 tỉnh, thành đoàn, đoàn trực thuộc và sinh viên Việt Nam ở ngoài nước. Cuộc thi Tìm hiểu 90 năm Đảng Cộng sản Việt Nam thu hút 691.356 thí sinh đến từ 67 tỉnh, thành đoàn, đoàn trực thuộc và thanh niên, sinh viên Việt Nam ở ngoài nước đăng ký tham gia, trong đó có gần 1.000 thí sinh là thanh niên, sinh viên Việt Nam đang học tập, sinh sống ở nước ngoài. Nhiều tỉnh, thành phố tổ chức các hội thi, cuộc thi trực tuyến riêng như hội thi “*Lý tưởng người cộng sản trẻ*” của tỉnh đoàn Bắc Giang; Cuộc thi “*Thanh niên với Đảng*” của Đoàn Khối Doanh nghiệp Trung ương...

để giáo dục thiếu nhi; khảo sát dữ liệu lớn (bigdata) về dư luận xã hội trong thanh niên... Việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh được triển khai theo chuyên đề hằng năm trong cán bộ, đoàn viên, thanh niên và đem lại hiệu quả cao. Công tác GD truyền thống được thiết kế thành từng đợt sinh hoạt chính trị lớn, nối tiếp nhau, mang lại hiệu quả giáo dục tốt, cùng với nhiều hoạt động được duy trì như tổ chức chào cờ, hát Quốc ca, Đoàn ca, Đội ca trong các hoạt động, sinh hoạt của Đoàn, Đội; tổ chức liên hoan tuyên truyền ca khúc cách mạng; tổ chức cuộc thi tìm hiểu lịch sử, văn hóa dân tộc “*Tự hào Việt Nam*”. Công tác giáo dục đạo đức, lối sống cho đoàn viên, HSSV tiếp tục được quan tâm. Cuộc vận động “*Mỗi ngày một tin tốt, mỗi tuần một câu chuyện đẹp*”; diễn đàn “*Thanh niên sống đẹp, sống có ích*”, chương trình “*Tỏa sáng nghị lực Việt*”; sinh hoạt chuyên đề “*Xây dựng tình bạn đẹp, nói không với bạo lực học đường*”, diễn đàn “*Xây dựng văn hóa ứng xử trong nhà trường*”... được tổ chức hiệu quả. Các cấp bộ Đoàn, Hội thường xuyên thông tin, tuyên truyền, phổ biến kịp thời các kiến thức pháp luật nhằm nâng cao nhận thức, trách nhiệm cho đoàn viên, học sinh, sinh viên.

Tuy nhiên, việc đổi mới phương pháp dạy học, kiểm tra đánh giá tại một số cơ sở GDĐT chưa thực sự chuyển biến. Nhiều giáo viên chỉ chú trọng mục tiêu GD kiến thức về LTCMĐĐLS mà chưa coi trọng việc GD, rèn luyện hành vi, ý thức thực hiện các chuẩn mực đạo đức cho HSSV. Giáo viên chưa cập nhật những thông tin mang tính thời sự vào trong bài giảng, việc truyền thụ kiến thức trên lớp chủ yếu lệ thuộc sách giáo khoa, tài liệu hướng dẫn giảng dạy, thiếu sáng tạo trong việc tổ chức các hoạt động dạy học. Công tác dự báo, nắm bắt, định hướng tình hình tư tưởng thanh niên, xử lý các vấn đề phức tạp, nhạy cảm, vấn đề mới, vấn đề khó có việc, có thời điểm chưa kịp thời. Do vậy, công tác GD đạo đức, lối sống văn hóa cho thanh thiếu nhi tại một số nơi còn chưa theo kịp yêu cầu của thực tiễn và chưa phù hợp với đặc điểm phát triển, sự biến động của tình hình thanh thiếu nhi. Hiệu quả công tác tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật chưa được triển khai đồng đều, đặc biệt tại các khu vực khó khăn, vùng sâu, vùng xa.

3. Đẩy mạnh các phong trào thi đua, các cuộc vận động của tổ chức Đoàn, Hội, Đội

Trong 05 năm triển khai Quyết định 1501/QĐ-TTg, các phong trào, hành động cách mạng của Đoàn không ngừng được đổi mới, đáp ứng quá trình phát triển của đất nước, nhiệm vụ chính trị và nhu cầu nguyện vọng của thanh niên, góp phần nâng cao hiệu quả công tác GDLTCMĐĐLS cho thanh niên, HSSV.

3.1. Nâng cao chất lượng tổ chức các phong trào của thanh niên, thiếu niên và nhi đồng

Giai đoạn 2015 – 2017, các cấp bộ Đoàn tập trung triển khai, nâng cao chất lượng tổ chức phong trào “Xung kích, tình nguyện phát triển kinh tế – xã hội và bảo vệ Tổ quốc” và “Đồng hành với thanh niên lập thân, lập nghiệp”. 02 phong trào đã tạo dấu ấn tốt đẹp trong đời sống xã hội, thể hiện rõ nét vai trò xung kích, tình thần tình nguyện, sáng tạo của thanh niên trong phát triển kinh tế – xã hội, bảo đảm quốc phòng an ninh, đóng góp tích cực vào quá trình đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước và hội nhập quốc tế²⁹.

Giai đoạn từ năm 2018 đến nay, các cấp bộ Đoàn tập trung triển khai 03 phong trào: “Thanh niên tình nguyện”, “Tuổi trẻ sáng tạo”, “Tuổi trẻ xung kích bảo vệ Tổ quốc” và 03 chương trình: “Đồng hành với thanh niên trong học tập”, “Đồng hành với thanh niên khởi nghiệp, lập nghiệp”, “Đồng hành với thanh niên rèn luyện và phát triển kỹ năng trong cuộc sống, nâng cao thể chất, đời sống văn hóa tinh thần”. Qua nửa nhiệm kỳ triển khai, tinh thần, tôn chỉ, mục đích của phong trào đã từng bước đến với cơ sở Đoàn, cán bộ, đoàn viên, thanh niên các khối đối tượng, lĩnh vực; phù hợp với đặc trưng vùng miền, tính chất công việc. Các phong trào, chương trình đã đáp ứng đúng nhu cầu của thanh niên và yêu cầu phát triển của đất nước trong giai đoạn mới, được thanh niên đón nhận, tham gia tích cực.

Các cấp bộ Đoàn trường học, Hội Sinh viên đã đẩy mạnh triển khai phong trào “Sinh viên 5 tốt” dành cho sinh viên các trường ĐH, học viện, CĐ; phong trào “Học sinh 3 rèn luyện” dành cho HS của chương trình đào tạo hệ trung cấp, phong trào “Học sinh 3 tốt” dành cho học sinh THPT, trung tâm giáo dục nghề nghiệp – giáo dục thường xuyên. Các phong trào này tạo điều kiện cho HSSV có môi trường học tập, rèn luyện, phấn đấu, góp phần hình thành lớp SV thời kỳ mới có đạo đức, tác phong, có kiến thức, kỹ năng, có tinh thần cống hiến, vì cộng đồng³⁰. Phong trào “Thiếu nhi

²⁹ Các cấp bộ Đoàn đã đảm nhận, thực hiện hơn 455.000 công trình, phần việc thanh niên, hơn 2.200 dự án trong các lĩnh vực, mang lại giá trị kinh tế – xã hội cao; hơn 7 triệu lượt đoàn viên, thanh niên tham gia các hoạt động tình nguyện vì cuộc sống cộng đồng; đóng góp hàng triệu ngày công tham gia xây dựng, sửa chữa đường giao thông nông thôn, kênh mương nội đồng, nhà văn hóa, nhà nhân ái, nhà bán trú dân nuôi; triển khai thực hiện 12 dự án Làng thanh niên lập nghiệp khu vực biên giới, xã đặc biệt khó khăn hỗ trợ, tiếp sức đến trường cho gần 300.000 HSSV có hoàn cảnh khó khăn; tư vấn, hướng nghiệp cho hơn 4 triệu lượt thanh niên, HS, tham gia dạy nghề cho hơn 420.000 thanh niên, giới thiệu việc làm cho gần 1 triệu thanh niên...

³⁰ Giai đoạn 2015 – 2020, tổ chức Đoàn, Hội, Đội trong trường học đã tổ chức tuyên dương, trao thưởng các danh hiệu “Sinh viên 5 tốt”, “Học sinh 3 rèn luyện”, “Học sinh 3 tốt”, Nhà giáo trẻ

Việt Nam thi đua làm theo 5 điều Bác Hồ dạy” đã bao trùm nhiều mặt công tác quan trọng của tổ chức Đội. Năm năm qua, phong trào được triển khai hiệu quả, tạo môi trường, điều kiện để thiếu nhi phấn đấu học tập, rèn luyện, đạt được danh hiệu “Cháu ngoan Bác Hồ”, qua đó GD, rèn luyện thiếu nhi về lòng yêu nước, đạo đức, lối sống, tác phong; về học tập và rèn luyện; về sức khỏe, thẩm mỹ và kỹ năng trong cuộc sống. Phong trào “Kế hoạch nhỏ” được Hội đồng Đội các cấp đẩy mạnh tại các liên đội với các hình thức đa dạng, phong phú. Các mô hình hay, hiệu quả tiếp tục được duy trì³¹.

Các phong trào, chương trình đã đáp ứng sát nhu cầu của thanh niên và yêu cầu phát triển của đất nước trong giai đoạn mới, được thanh niên đón nhận, tham gia tích cực, góp phần phát triển thanh niên toàn diện, phát huy tốt vai trò xung kích, tình nguyện, sáng tạo của thanh niên trong xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, đồng thời khẳng định vai trò của Đoàn trong bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp, chính đáng của thanh niên. Sự phát triển của các phong trào hành động cách mạng của Đoàn qua các thời kỳ được khẳng định không chỉ qua số lượng các phong trào mà chủ yếu từ nội hàm, từ “chất” và “lượng” của các phong trào. Bên cạnh phong trào chung, Đoàn TNCS Hồ Chí Minh, Hội Liên hiệp Thanh niên Việt Nam, Hội Sinh viên Việt Nam, Đội Thiếu niên Tiền phong Hồ Chí Minh cũng thiết kế và triển khai những phong trào nhánh, phù hợp với nhu cầu, đặc điểm của từng đối tượng thanh niên, đem lại hiệu quả tốt hơn.

3.2. Tổ chức thực hiện các công trình, phần việc thanh niên, bám sát nhiệm vụ phát triển kinh tế – xã hội, bảo đảm quốc phòng an ninh và nhiệm vụ chuyên môn tại địa phương, đơn vị

Đoàn TNCS Hồ Chí Minh đã tổ chức các phong trào, hoạt động để phát huy thanh niên triển khai các công trình, phần việc để tham gia xây dựng, bảo vệ Tổ quốc, thông qua đó, thanh niên được trải nghiệm và tự giáo dục. Thông qua các hoạt động của Đoàn, Hội, Đội, đã có 12,3 triệu lượt thanh niên tham gia các hoạt động tình nguyện; thực hiện hơn 800 nghìn công trình, phần việc, trong đó có nhiều dự án lớn như Đảo Thanh niên, Làng thanh niên lập nghiệp, cầu giao thông nông thôn...; đề xuất 2,2 triệu ý tưởng, sáng kiến, trong đó, hơn 74 nghìn ý tưởng, sáng kiến đã được

tiêu biểu từ các cấp, trong đó cấp Trung ương: có 737 sinh viên đạt danh hiệu “Sinh viên 5 tốt”, 72 học sinh đạt danh hiệu “Học sinh 3 rèn luyện”, 68 học sinh đạt danh hiệu “Học sinh 3 tốt” và 75 nhà giáo trẻ tiêu biểu toàn quốc được tuyên dương.

³¹ Các mô hình: “Vườn rau của em”, “Đàn gà Khăn quàng đỏ”, “Xe đạp giúp bạn đến trường”, “Một triệu cuốn vở giúp bạn đến trường”, “Nuôi heo đất giúp bạn đến trường”, “Ngôi nhà khăn quàng đỏ”...

tổ chức Đoàn các cấp hỗ trợ hoặc kết nối hỗ trợ để hiện thực hóa. Tổ chức Đoàn đã tư vấn, hướng nghiệp cho 11 triệu lượt thanh niên và giới thiệu việc làm cho 2,4 triệu thanh niên hỗ trợ hơn 2.600 dự án khởi nghiệp sáng tạo của thanh niên.

Tuy nhiên, một số phong trào, hoạt động còn dàn trải, một số hoạt động mang tính hình thức, thiếu hấp dẫn, mới chỉ thu hút một bộ phận đoàn viên tích cực, thanh niên tiên tiến tham gia, một số hoạt động chưa tiếp cận được đến các đối tượng thanh niên đặc thù; kết quả đạt được thiếu tính bền vững.

3.3. Định kỳ kiểm tra, đánh giá kết quả thực hiện để phát triển, nhân rộng các phong trào có giá trị thực tiễn cao; chú trọng công tác tuyên dương, khen thưởng từ cơ sở

Các bộ, ngành TW, địa phương đã tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra, giám sát quá trình triển khai thực hiện. Bộ GDĐT chỉ đạo, hướng dẫn các sở GDĐT tổ chức thanh tra, kiểm tra việc thực hiện công tác GD đạo đức, lối sống của HS, nề nếp kỷ cương trong trường học theo từng năm học. Giai đoạn 2015 – 2020, Bộ GDĐT đã tổ chức các đoàn kiểm tra, giám sát tại 22 địa phương, 31 cơ sở GDĐH, trường CĐSP về việc triển khai thực hiện nhiệm vụ GD đạo đức, lối sống, các đề án liên quan đến GD đạo đức, lối sống; kịp thời đôn đốc, nhắc nhở các địa phương, nhà trường triển khai thực hiện đúng quy định. Bộ GDĐT chỉ đạo xử lý và phối hợp với địa phương kiểm tra, xử lý nghiêm một số vụ việc vi phạm nghiêm trọng đạo đức của nhà giáo, đạo đức HS, bạo lực học đường³².

Bộ GDĐT chủ trì, phối hợp với Ban Tuyên giáo TW kiểm tra việc thực hiện Chỉ thị 05/CT-TW của Bộ Chính trị; phối hợp với TW Đoàn kiểm tra công tác GDLTCMĐĐLS và Chương trình phối hợp giữa ngành GD và TW Đoàn các hoạt động GDLTCMĐĐLS, văn hóa ứng xử, triển khai có hiệu quả việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh; phối hợp với Bộ VHTTDL kiểm tra phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” trong trường học, xây dựng môi trường văn hóa...

TW Đoàn, Ủy ban Quốc gia về Thanh niên Việt Nam thành lập Đoàn kiểm tra việc thực hiện chính sách pháp luật về công tác thanh niên, tổ chức kiểm tra, giám sát các tỉnh, thành phố thực hiện Chỉ thị số 42-CT/TW ngày 24/3/2015 của Ban Bí thư

³² Năm 2019, Bộ GDĐT đã ban hành văn bản về tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra công tác phòng, chống bạo lực học đường (54/63 Sở GDĐT báo cáo).

và Quyết định số 1501/QĐ-TTg³³. Trên cơ sở đó, Ban Bí thư TW Đoàn đánh giá thực tiễn triển khai tại cơ sở, chỉ đạo các giải pháp trọng tâm để các tỉnh, thành đoàn, đoàn trực thuộc tập trung thực hiện. Các Bộ, ngành TW tiến hành kiểm tra lồng ghép với nhiệm vụ chuyên môn của từng đơn vị.

Hằng năm, Bộ GDĐT tổ chức tuyên dương, khen thưởng HSSV đạt giải trong các kỳ thi Olympic quốc tế, học sinh giỏi; tuyên dương nhà giáo, HSSV tiêu biểu trong phong trào thi đua “Đổi mới, sáng tạo trong dạy và học”. Trong 05 năm qua, Bộ GDĐT đã tặng và truy tặng bằng khen cho 39 HS có hành động dũng cảm và tấm gương người tốt, việc tốt (*Phụ lục II*).

Tuy nhiên, công tác kiểm tra tại một số cơ sở GDĐT chưa đạt hiệu quả cao, ở một số địa phương, vi phạm về đạo đức nhà giáo, bạo lực học đường chưa được xử lý nghiêm minh; việc phát hiện, xây dựng và nhân rộng gương người tốt, việc tốt chưa nhiều, chưa có sự lan tỏa mạnh mẽ trong xã hội.

4. Hoàn thiện chính sách, nâng cao năng lực đội ngũ cán bộ, giáo viên, giảng viên, cộng tác viên

4.1. Rà soát, ban hành chế độ, chính sách cho giáo viên làm Tổng phụ trách Đội

Bộ GDĐT đã chủ trì, phối hợp hiệu quả với TW Đoàn Thanh niên, Bộ Nội vụ kịp thời rà soát, sửa đổi, bổ sung và ban hành các văn bản quy phạm pháp luật quy định thực hiện chế độ, chính sách đối với đội ngũ cán bộ Đoàn/Đội/Hội trong các nhà trường; trong đó đã quy định cụ thể về tiêu chuẩn, chức danh, nhiệm vụ, quyền hạn của vị trí việc làm giáo viên Tổng phụ trách Đội trong các cơ sở GD phổ thông công lập³⁴. Nhờ đó, đội ngũ các cán bộ Đội trong trường học đã yên tâm công tác và phát huy trách nhiệm trong việc triển khai các hoạt động GD toàn diện cho đội viên, đoàn viên, HSSV.

³³ TW Đoàn đã tổ chức 08 đoàn, trong đó 02 đoàn giám sát làm việc với 02 tỉnh, thành ủy; 06 cuộc giám sát chuyên đề làm việc 11 tỉnh, thành đoàn, đoàn trực thuộc về kết quả triển khai Chương trình hành động của Đoàn thực hiện Chỉ thị 42-CT/TW và Quyết định 1501/QĐ-TTg.

³⁴ Thông tư số 27/2017/TT-BGDĐT ngày 08/11/2017 của Bộ GDĐT quy định tiêu chuẩn, nhiệm vụ, quyền hạn và cử giáo viên làm Tổng phụ trách Đội Thiếu niên tiền phong Hồ Chí Minh trong các cơ sở giáo dục phổ thông công lập, Thông tư số 16/2017/TT-BGDĐT ngày 12/7/2017 của Bộ GDĐT hướng dẫn danh mục khung vị trí việc làm và định mức số lượng người làm việc trong các cơ sở giáo dục phổ thông công lập.

4.2. Tổ chức bồi dưỡng nâng cao trình độ, năng lực chuyên môn, nghiệp vụ cho đội ngũ cán bộ, giáo viên

Bộ GD&ĐT tổ chức các lớp bồi dưỡng, nâng cao trình độ, năng lực chuyên môn cho đội ngũ cán bộ, giảng viên/giáo viên cốt cán giảng dạy môn học Đạo đức, GD công dân, lý luận chính trị, Khoa học Mác – Lê nin và Tư tưởng Hồ Chí Minh, đội ngũ cán bộ phụ trách công tác chính trị tư tưởng, đạo đức, lối sống HSSV, giáo viên làm công tác tư vấn tâm lý³⁵, giáo viên làm công tác chủ nhiệm trong hệ thống giáo dục quốc dân. Bộ GD&ĐT cũng đã phối hợp với Ban Tuyên giáo TW, Bộ Công an, Bộ Ngoại giao, Bộ TTTT... tổ chức các hoạt động tập huấn, bồi dưỡng cho đội ngũ cán bộ, giảng viên, cộng tác viên phụ trách công tác GD toàn diện, nhằm cập nhật các chính sách đối ngoại mới, chiến lược bảo vệ chủ quyền biển đảo; phương thức GDLTCMĐ&ĐLS cho HSSV đáp ứng trong tình hình mới³⁶.

Từ năm 2018 đến nay, hầu hết các sở GD&ĐT tổ chức bồi dưỡng tập huấn cho giáo viên và cán bộ quản lý theo quy định của Bộ GD&ĐT³⁷ nhằm nâng cao năng lực và trách nhiệm của giáo viên trong công tác tư vấn tâm lý học đường để thường xuyên nắm bắt tâm lý HS, kịp thời phát hiện và xử lý những mâu thuẫn, xung đột trong trường học. Các sở GD&ĐT, cơ sở đào tạo cũng đã bồi dưỡng, tập huấn, cung cấp các thông tin về chủ trương, chính sách mới của Đảng, Nhà nước, Bộ GD&ĐT cho đội ngũ cán bộ liên quan tại các địa phương, nhà trường³⁸. Đội ngũ này đã phát huy hiệu quả chức trách, nhiệm vụ được giao về công tác GDLTCMĐ&ĐLS cho HSSV.

4.3. Bồi dưỡng, phát huy hiệu quả đội ngũ chuyên viên phụ trách công tác HSSV, cán bộ Đoàn, Hội, Đội

TW Đoàn triển khai Đề án “Đào tạo, bồi dưỡng cán bộ Đoàn TNCS Hồ Chí Minh giai đoạn 2015-2020” được ban hành theo Quyết định 2264/2014/QĐ-TTg ngày 16/12/2014 của Thủ tướng Chính phủ, “*Nâng cao năng lực đội ngũ cán bộ Chỉ huy Đội, giai đoạn 2015-2017*”, tổ chức, xây dựng các mô hình, các lớp bồi dưỡng, tập

³⁵ Hằng năm, khoảng 600 người được tập huấn.

³⁶ Năm 2018 tổ chức tại Bình Định, năm 2019 tại Bình Dương, năm 2020 tại Nha Trang.

³⁷ Quyết định số 1876/QĐ-BGD&ĐT ngày 21/5/2018 ban hành Chương trình bồi dưỡng năng lực tư vấn cho giáo viên phổ thông làm công tác tư vấn cho học sinh.

³⁸ Theo số liệu báo cáo của 61 Sở GD&ĐT, có 74.772 cán bộ, giáo viên làm công tác tư vấn tâm lý được bồi dưỡng, tập huấn, cấp chứng chỉ về chuyên môn, nghiệp vụ; 311.714 cán bộ, giáo viên làm công tác giáo dục đạo đức, lối sống được bồi dưỡng, tập huấn về chuyên môn, nghiệp vụ. Theo số liệu báo cáo của 114 trường ĐH, CĐSP, có 23.977 cán bộ, giảng viên làm công tác giáo dục đạo đức, lối sống cho HSSV được bồi dưỡng tập huấn chuyên môn, nghiệp vụ.

huấn nhằm nâng cao năng lực cho giảng viên nguồn, cán bộ Chỉ huy Đội. Đội ngũ báo cáo viên, tuyên truyền viên, cộng tác viên dư luận xã hội của Đoàn được củng cố, kiện toàn và thường xuyên được cung cấp thông tin, định hướng hoạt động, tập huấn, bồi dưỡng kỹ năng, nghiệp vụ. Hội Liên hiệp Thanh niên Việt Nam, Hội Sinh viên Việt Nam, Đội Thiếu niên Tiền phong Hồ Chí Minh duy trì thường xuyên các trại huấn luyện, các lớp tập huấn kỹ năng, nghiệp vụ cho cán bộ các cấp³⁹.

Các sở GDĐT đã kiện toàn, bồi dưỡng nâng cao năng lực chuyên môn nghiệp vụ cho đội ngũ cán bộ của Phòng Công tác chính trị tư tưởng, đội ngũ cán bộ quản lý các phòng GDĐT, nhà trường, giáo viên dạy môn Đạo đức, GD công dân, cán bộ Đoàn, Hội, Đội. Tại các địa phương, Tỉnh đoàn và Sở GDĐT phối hợp tổ chức tập huấn hệ cho cán bộ Đội, Đoàn trường học... Việc tổ chức bồi dưỡng, cập nhật thông tin đã hỗ trợ cho công tác tổ chức hoạt động GDLTCMĐĐLS ở cơ sở được triển khai ngày càng hiệu quả hơn.

Tuy nhiên, nội dung tập huấn, hình thức chuyển tải cho các đối tượng tham dự tại một số hội nghị chưa có nhiều đổi mới, chưa góp phần bồi dưỡng chuyên môn, nghiệp vụ cho cán bộ chuyên trách về công tác HSSV nhằm chia sẻ kinh nghiệm, học hỏi những mô hình hay, cách làm đổi mới, sáng tạo.

4.4. Tập huấn, nâng cao nghiệp vụ cho đội ngũ làm công tác xã, phường về công tác GDLTCMĐĐLS cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng

Bộ LĐTBXH ban hành chương trình bồi dưỡng, xây dựng phần mềm đào tạo trực tuyến, số hóa 04 bài giảng bồi dưỡng nghiệp vụ cho công chức cấp xã và 04 bộ tài liệu hướng dẫn thực hiện quyền tham gia của trẻ em, tài liệu tập huấn chuyên môn nghiệp vụ về trẻ em cho công chức văn hóa – xã hội, cán bộ được giao phụ trách lĩnh vực trẻ em tại xã, phường, thị trấn; xây dựng tài liệu thực hiện các chương trình, đề án có lồng ghép nội dung GDLTCMĐĐLS cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng theo khung chương trình đã được phê duyệt⁴⁰.

³⁹ Từ năm 2016 đến nay, đã tổ chức bồi dưỡng cho 5.463 cán bộ Đoàn các cấp. TW Hội SV Việt Nam tổ chức tập huấn cho 1.483 cán bộ Hội, Hội SV Việt Nam các cấp tổ chức 3.416 lớp bồi dưỡng, tập huấn. Hội đồng Đội Trung ương tổ chức 10 trại huấn luyện Kim Đồng với hơn 1.000 trại sinh, bồi dưỡng kiến thức, kỹ năng, nghiệp vụ cho cán bộ chủ chốt cấp tỉnh, cấp huyện. Hội đồng Đội các cấp trung bình hàng năm tổ chức tập huấn cho hơn 800.000 cán bộ phụ trách thiếu nhi, cán bộ chỉ huy Đội.

⁴⁰ Từ năm 2015 – 2019, tổ chức gần 10 lớp tập huấn trẻ em nông cốt với sự tham gia của trên 300 trẻ em của gần 60 tỉnh, thành phố trên cả nước. Phối hợp với các cơ quan, tổ chức các lớp tập

Hàng năm, Bộ LĐTBXH mời các giảng viên từ Ban Tuyên giáo TW, Ủy viên chuyên trách Hội đồng Lý luận TW tập huấn công tác GDLTCMĐĐLS cho HSSV trong nhà trường cho hàng ngàn giáo viên giáo dục nghề nghiệp trên toàn quốc với nội dung và hình thức phong phú.

Nhằm tổ chức hiệu quả công tác GD, bảo vệ trẻ em, HSSV theo quy định tại Luật Trẻ em 2016, Bộ LĐTBXH đã tham mưu Thủ tướng Chính phủ ban hành các kế hoạch, chương trình chăm sóc, GD và bảo vệ trẻ em trước các thách thức, tác động tiêu cực của mặt trái xã hội; trong đó có thành lập Tổ công tác liên ngành tại cấp xã để có cơ chế phối hợp toàn diện bảo vệ trẻ em tốt hơn⁴¹.

5. Tăng cường sự phối hợp giữa nhà trường, gia đình, xã hội

5.1. Phát huy vai trò, trách nhiệm của gia đình trong việc chăm sóc và GD thanh niên, thiếu niên và nhi đồng

Các bậc ông bà, cha mẹ được tuyên truyền, nâng cao nhận thức về quyền, bổn phận của trẻ em, mục tiêu GD toàn diện. Thông qua hoạt động của các trung tâm học tập cộng đồng, các câu lạc bộ phụ huynh, ban đại diện cha mẹ HS, phòng tham vấn tâm lý, các bậc ông bà, cha mẹ được tuyên truyền, nâng cao nhận thức của về: quyền, bổn phận của trẻ em, mục tiêu GD toàn diện và hài hòa về đức, trí, thể, mỹ; phát triển tốt nhất tiềm năng của mỗi HSSV; vai trò, trách nhiệm của gia đình trong việc GD HSSV và xây dựng môi trường GD gia đình, hướng dẫn, quản lý con em học tập, rèn luyện. Các hoạt động ngoại khóa, chia sẻ, hỗ trợ gia đình, cộng đồng và tổ chức xã hội về phương pháp GD HSSV đã phát huy sự tham gia của gia đình trong công tác giáo dục GDLTCMĐĐLS cho HSSV.

Bộ GDĐT đã cụ thể hóa trách nhiệm của nhà trường, gia đình và xã hội trong Luật Giáo dục 2019⁴²; tăng cường chỉ đạo thực hiện các quy định về phối hợp nhà trường, gia đình và xã hội trong công tác GD HSSV; rà soát, chấn chỉnh, nâng cao hiệu quả hoạt động của ban đại diện cha mẹ HS⁴³ trong trường phổ thông đối với việc

huấn cho 874 lượt cán bộ làm công tác trẻ em thuộc ngành LĐTBXH, GDĐT, Đoàn TNCS, TW Hội LHPN Việt Nam, Liên minh Hợp tác xã Việt Nam.

⁴¹ Quyết định số 2361/QĐ-TTg ngày 22/12/2015 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt chương trình bảo vệ trẻ em giai đoạn 2016 – 2020.

Tổ công tác liên ngành do Chủ tịch UBND cấp xã trực tiếp phụ trách, các thành viên gồm: Công chức Văn hóa – Xã hội chuyên trách theo dõi về LĐTBXH, người làm công tác *bảo vệ trẻ em* cấp xã, Trưởng trạm Y tế, Trưởng Công an, công chức Tư pháp – Hộ tịch, Hiệu trưởng nhà trường hoặc các cơ sở giáo dục trên địa bàn cấp xã, Chủ tịch Hội Liên hiệp Phụ nữ, Bí thư Đoàn TNCS Hồ Chí Minh, Chủ tịch Hội Chữ thập đỏ.

⁴² Từ Điều 89 – 94, Chương V, Luật Giáo dục 2019.

⁴³ Bộ GDĐT đang sửa đổi, bổ sung Thông tư số 55/2011/TT-BGDĐT ngày 22/11/2011 về Điều lệ Ban đại diện cha mẹ học sinh.

hỗ trợ nhà trường trong quá trình GD HS, quan tâm kịp thời các thanh thiếu nhi, HS hoàn cảnh khó khăn, cá biệt, yếu thế; tổ chức các hoạt động trải nghiệm, ngoài giờ lên lớp ngày càng hiệu quả.

Các địa phương hướng dẫn các cơ sở GD phối hợp chặt chẽ với ban đại diện cha mẹ HS thực hiện cam kết với cơ sở GD về thực hiện đầy đủ nghĩa vụ chăm sóc, GD và tạo môi trường tốt nhất, góp phần hướng dẫn, quản lý con em học tập, rèn luyện. Yêu cầu các cấp ngành của địa phương nâng cao trách nhiệm của nhà trường, gia đình, xã hội trong công tác GD HS phát triển toàn diện.

Ngày càng có nhiều gia đình quan tâm hơn đến công tác GD đạo đức, lối sống cho thanh thiếu nhi, HSSV; chủ động phối hợp với nhà trường để cập nhật, trao đổi thông tin, tổ chức GD đạo đức, lối sống trong trường học; tham gia tích cực các buổi họp, gặp gỡ trao đổi, xử lý các tình huống có liên quan.

Tuy nhiên, còn không ít gia đình chưa dành sự quan tâm chăm sóc, GD con mình trong việc rèn luyện và học tập, thiếu sự yêu thương, tôn trọng con, chưa tạo môi trường lành mạnh để con mình được phát triển toàn diện; đặc biệt, việc phối hợp với chính quyền các cấp, các ngành và các tổ chức đoàn thể chưa tốt trong việc hỗ trợ, cảm hóa, giúp đỡ con mình tiến bộ. Một số gia đình, ông bà, bố mẹ chưa là tấm gương mẫu mực để các em noi theo.

5.2. Xây dựng môi trường nhà trường dân chủ, lành mạnh, thân thiện

Nhiều trường phổ thông đã chủ động xây dựng môi trường văn hóa học đường, xây dựng bộ Quy tắc ứng xử trong trường học gắn với xây dựng thương hiệu, uy tín của nhà trường⁴⁴. Các bộ quy tắc ứng xử đã xác lập quy định cụ thể về các mối quan hệ ứng xử của các chủ thể trong nhà trường⁴⁵.

⁴⁴ Bộ GDĐT ban hành Thông tư số 06/2019/TT-BGDĐT ngày 12/4/2019 quy định Quy tắc ứng xử trong cơ sở GD mầm non, GD phổ thông, GD thường xuyên;

TP. Đà Nẵng ban hành Sổ tay Văn hóa Người Đà Nẵng thực hiện nếp sống văn hóa, văn minh đô thị, trong đó có văn hóa gia đình, học đường, công sở, du lịch, giao thông, thương mại, ứng xử với mạng xã hội, ở khu dân cư; TP. Hà Nội ban hành quy định, hướng dẫn nội dung cơ bản của quy tắc ứng xử trong tất cả các trường mầm non, phổ thông; dạy chuyên đề “Giáo dục nếp sống thanh lịch, văn minh cho học sinh Hà Nội” ở tất cả các trường từ lớp 1 đến lớp 11; TP. Hải Phòng ban hành hướng dẫn các trường xây dựng bộ quy tắc ứng xử trong môi trường giáo dục và niêm yết trong các phòng học; Sở GDĐT Bình Thuận phối hợp với Hội Cựu tù chính trị tỉnh tổ chức chương trình giáo dục truyền thống với chủ đề “Khí tiết – Niềm tin” tại 12 trường THPT trong tỉnh.

⁴⁵ Theo báo cáo từ các sở GDĐT năm 2020, có 99,6% cơ sở GD mầm non, cơ sở GD phổ thông, cơ sở GD thường xuyên ban hành quy tắc ứng xử văn hóa trong trường học; 87% cơ sở GDDH, CĐSP ban hành quy tắc ứng xử văn hóa trong trường học có 98

Các nhà trường quan tâm xây dựng khuôn viên, cảnh quan xanh, sạch, đẹp. Phong trào xây dựng công trường an toàn giao thông được thực hiện tốt ở hầu hết các trường phổ thông trên toàn quốc. Nhiều địa phương tiếp tục duy trì phong trào xây dựng cảnh quan trường học như: “Ngày thứ Sáu xanh – sạch – đẹp”, xây dựng “Vườn hoa thanh niên”, mô hình “Trường học – công viên”...

Các trường phổ thông thực hiện rà soát các khẩu hiệu hiện có, loại bỏ những khẩu hiệu không phù hợp với lứa tuổi, cấp học, môi trường giáo dục⁴⁶. Nhiều trường sử dụng khẩu hiệu thể hiện giá trị cốt lõi, sứ mạng, định hướng GDĐT, khẳng định truyền thống của nhà trường⁴⁷.

Các phong trào thi đua yêu nước trong ngành Giáo dục như: “Dạy tốt, học tốt”, “Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực”, “Dân chủ – Kỷ cương – Tình thương – Trách nhiệm”, “Mỗi thầy giáo, cô giáo là một tấm gương đạo đức, tự học và sáng tạo”, “Xây dựng trường học xanh – sạch – đẹp”, “Đổi mới, sáng tạo trong quản lý, giảng dạy và học tập”... được triển khai có hiệu quả, đã góp phần nâng cao chất lượng GD trong nhà trường.

Bộ GDĐT đã ban hành Thông tư số 31/2017/TT-BGDĐT ngày 18/12/2017, trong đó yêu cầu các nhà trường thành lập tổ tư vấn tâm lý, có phòng tư vấn tâm lý, xây dựng các chuyên đề về tư vấn tâm lý cho HS, quy định điều kiện bảo đảm thực hiện công tác tư vấn tâm lý cho HS. Yêu cầu cán bộ, giáo viên kiêm nhiệm công tác tư vấn cho HS phải là người có kinh nghiệm và được đào tạo, bồi dưỡng về chuyên môn, nghiệp vụ tư vấn tâm lý, có chứng chỉ nghiệp vụ tư vấn tâm lý học đường theo chương trình do Bộ GDĐT ban hành.

Theo kết quả khảo sát của Bộ GDĐT năm 2017 (dành cho học sinh THPT), có 72,5% HS thường xuyên được dạy, hướng dẫn về cách ứng xử với bạn bè, thầy cô, nhân viên trong nhà trường; 97,7% HS cho biết nhà trường đã dạy, hướng dẫn về cách ứng xử.

⁴⁶ Đến cuối năm 2018 đã có 75% số trường lựa chọn, sử dụng các khẩu hiệu theo hướng dẫn của Bộ GDĐT và phù hợp điều kiện của địa phương và nhà trường. Các khẩu hiệu được tất cả các trường tiểu học, trung học cơ sở chọn là Năm điều Bác Hồ dạy; hầu hết các trường chọn sử dụng khẩu hiệu: “Non sông Việt Nam có trở nên tươi đẹp hay không, dân tộc Việt Nam có bước tới đài vinh quang sánh vai với cường quốc năm châu được hay không chính là ở phần lớn công học tập của các em”; “Tôn sư, trọng đạo”; “Học, học nữa, học mãi”; “Học để biết, học để làm, học để tự khẳng định mình, học để cùng chung sống”; “Thi đua Dạy tốt, Học tốt”...

⁴⁷ Tại Đồng Tháp: “Học sinh Đất Sen hồng hướng tới: Tự tin, tự lực, biết phản biện, gắn kết với thực tiễn, định hướng tương lai”; Hà Nội: “Nhà trường văn hóa – Nhà giáo mẫu mực – Học sinh thanh lịch”; Lào Cai: “Vì học sinh thân yêu; xây dựng trường học kỷ cương – văn hóa; chất lượng giáo dục thực chất”...

Hầu hết các trường phổ thông đã thành lập tổ tư vấn tâm lý, trong đó đề cao vai trò của giáo viên chủ nhiệm trong việc thường xuyên quan tâm, nắm bắt tâm lý, tình cảm, đạo đức HS, có giải pháp hỗ trợ và tháo gỡ kịp thời những khó khăn thường gặp trong học tập, sinh hoạt của HS. Ở một số cơ sở GD, tổ tư vấn tâm lý đã phát huy được vai trò của mình.

Các tổ chức của Liên hợp quốc, tổ chức phi chính phủ (Unicef, UNWomen, Plan, Childfun, Save the Children, Room To Read...) đã phối với Bộ GDĐT, các sở GDĐT triển khai nhiều chương trình, dự án hiệu quả, góp phần hỗ trợ và GD học sinh như: Học tập cho trẻ em; xây dựng các mối quan hệ tôn trọng và bình đẳng trong trường học; trường học an toàn, thân thiện, bình đẳng; phòng, chống bạo lực học đường trên cơ sở giới...

Tuy nhiên, một số giáo viên, HSSV chưa thực hiện nghiêm túc quy tắc ứng xử văn hóa trong nhà trường, còn vi phạm đạo đức nhà giáo. Nhiều trường học ở vùng khó khăn, vùng sâu, vùng xa, các điều kiện về cơ sở vật chất chưa bảo đảm, còn thiếu không gian văn hóa gắn với GD lịch sử, truyền thống, ý thức công dân cho HS; một số cán bộ, giáo viên tâm lý chưa thể hiện năng lực của mình trong việc tư vấn, hướng dẫn, giải đáp cho HS.

5.3. Tăng cường trách nhiệm của chính quyền địa phương và các tổ chức đoàn thể

Xác định công tác GDLTCMĐDLs cho thanh thiếu niên và nhi đồng là nhiệm vụ chính trị của chính quyền, các tổ chức đoàn thể ở địa phương; trong kế hoạch triển khai thực hiện Quyết định 1501/QĐ-TTg của UBND các tỉnh, thành phố đã quy định trách nhiệm cụ thể của chính quyền các cấp và các tổ chức đoàn thể ở địa phương. Chính quyền và các tổ chức đoàn thể ở cơ sở đã thực hiện nhiều hoạt động GDLTCMĐDLs, bảo đảm an ninh, an toàn cho thanh thiếu niên và nhi đồng trên địa bàn⁴⁸.

Các nhà trường đã chủ động tham mưu với chính quyền địa phương ban hành kế hoạch phát triển nhà trường, đáp ứng các điều kiện bảo đảm chất lượng GD HSSV nhà trường. Xây dựng quy chế phối hợp với các cơ quan, ban ngành tại địa phương trong việc GD thế hệ trẻ, HSSV và bảo đảm an ninh, trật tự an toàn trường học. Sự

⁴⁸ Xây dựng tài liệu, tờ rơi và tổ chức tuyên truyền, giáo dục pháp luật thông qua hệ thống thông tin ở cơ sở; tiếp nhận và tổ chức các hoạt động vui chơi, giải trí, hoạt động tình nguyện cho HS trong dịp nghỉ hè; kiểm tra, chấn chỉnh việc mất an ninh, an toàn giao thông tại khu vực cổng trường, ký túc xá và nơi tập trung HSSV ở ngoại trú.

phối hợp các lực lượng GD tại địa phương đã giúp nhà trường có thông tin kịp thời trong phối hợp tổ chức hoạt động GDLTCMĐDLs cho HSSV.

Lãnh đạo chính quyền địa phương các cấp định kỳ hằng năm gặp gỡ, đối thoại, cập nhật diễn biến, tình hình GDĐDLs cho thanh thiếu niên, HSSV trên địa bàn nhằm củng cố, nhân rộng và tổ chức có hiệu quả hoạt động của các mô hình tiêu biểu; đồng thời phát hiện, ngăn chặn, tìm giải pháp giải quyết kịp thời những khó khăn, bất cập trong công tác này nhất là trong cảm hóa thanh niên, thiếu niên chậm tiến.

Tuy nhiên, một số địa phương chưa coi công tác GDLTCMĐDLs cho thanh thiếu niên và nhi đồng là nhiệm vụ ưu tiên trong điều hành và chỉ đạo tổ chức thực hiện; chưa dành nhiều thời gian để lắng nghe tâm tư, nguyện vọng chính đáng của thế hệ trẻ; chưa xây dựng và nhân rộng nhiều gương điển hình tiên tiến về việc này.

6. Tăng cường cơ sở vật chất và bảo đảm thiết chế tổ chức các hoạt động văn hóa, văn nghệ, thể dục, thể thao

Trong 5 năm qua, nhiều địa phương, cơ sở đào tạo đã tích cực đầu tư để nâng cấp cơ sở vật chất phục vụ nhu cầu vui chơi, giải trí, rèn luyện thể chất của thanh thiếu niên, nhi đồng bằng nhiều nguồn vốn khác nhau (trong đó có thực hiện Bộ tiêu chí quốc gia về xây dựng xã nông thôn mới giai đoạn 2016-2020). Cơ sở vật chất, nhà văn hóa, nhà sinh hoạt cộng đồng, sân chơi đa năng đã được cải thiện rõ rệt, tạo điều kiện phát triển các hoạt động văn hóa, văn nghệ, thể dục thể thao cho thanh thiếu niên, nhi đồng.

Việc nâng cao hiệu quả sử dụng các thiết chế văn hóa như: bảo tàng, di tích lịch sử, văn hoá..., cơ sở vật chất dành cho thanh thiếu nhi, HSSV đã được chú trọng triển khai ở nhiều địa phương, nhà trường. Một số cơ sở đào tạo, với năng lực và quyền tự chủ của nhà trường đã có bước chuyển biến mạnh về đầu tư cơ sở vật chất, trang thiết bị và nâng cao chất lượng đội ngũ bảo đảm cho việc tổ chức hiệu quả các hoạt động thể thao, văn hóa, văn nghệ cho HSSV; các trường sử dụng hiệu quả các thiết chế thể thao trong và ngoài trường học⁴⁹.

Các thiết chế văn hóa cho thanh niên tiếp tục được quan tâm đầu tư, phát huy hiệu quả trong công tác giáo dục đạo đức, lối sống văn hóa, kỹ năng cho thanh thiếu nhi. Những mô hình giáo dục kỹ năng, hoạt động văn hóa, văn nghệ, thể dục thể thao

⁴⁹ Theo số liệu báo cáo của 61 sở GDĐT: Có 21.145/24.229 trường bảo đảm cơ sở vật chất tổ chức các hoạt động văn hóa, văn nghệ, thể dục, thể thao, cho học sinh (chiếm 87,27%). Trong các cơ sở GDĐH, trường CĐSP: Có 108/119 trường bảo đảm cơ sở vật chất tổ chức các hoạt động văn hóa, văn nghệ, thể dục, thể thao cho HSSV (chiếm 90,76%).

đã góp phần giúp thanh niên phát triển toàn diện. Hiện cả nước còn 182 Cung, Nhà thiếu nhi, Trung tâm hoạt động thanh thiếu nhi cấp tỉnh, huyện⁵⁰, là trung tâm vui chơi, giải trí lành mạnh; nơi nghiên cứu, tổng kết, hướng dẫn phương pháp công tác Đội, phong trào thiếu nhi trong và ngoài nhà trường; phát hiện, bồi dưỡng năng khiếu, tài năng và khả năng sáng tạo cho thiếu nhi; giúp trẻ em thực hiện tốt quyền tham gia vào các vấn đề của trẻ em. Bên cạnh đó, các cấp bộ Đoàn, Hội, Đội đã rà soát, đánh giá thực trạng, huy động các nguồn lực xã hội xây dựng mới 5.000 điểm sinh hoạt, vui chơi cho thanh thiếu nhi.

Nhiều địa phương đã phối hợp sử dụng hiệu quả các sân chơi, bãi tập, điểm sinh hoạt, hồ bơi, nhà tập luyện, thi đấu cho thanh thiếu niên, HS tập luyện, vui chơi giải trí. Cơ sở vật chất phục vụ hoạt động văn hóa ở nhiều địa phương đã dần được cải thiện. Hệ thống cung, nhà thiếu nhi, trung tâm hướng dẫn hoạt động thiếu nhi các cấp là trung tâm vui chơi, giải trí của thiếu nhi; nơi nghiên cứu, tổng kết, hướng dẫn phương pháp công tác Đội, phong trào thiếu nhi trong và ngoài nhà trường; phát hiện, bồi dưỡng năng khiếu, tài năng và khả năng sáng tạo cho thiếu nhi; từng bước khẳng định được vị thế của một thiết chế văn hóa dành cho thiếu nhi. Ở một số nơi có điều kiện kinh tế và sự quan tâm của chính quyền địa phương, bộ, ngành chủ quản, lãnh đạo, cơ sở đào tạo đã có cơ ngơi khang trang, điều kiện cơ sở vật chất, thiết bị dạy học, học liệu khá hiện đại, đạt tiêu chuẩn chất lượng cao, nhất là tại các thành phố lớn, các tỉnh có điều kiện kinh tế phát triển, trường đào tạo có chất lượng cao. Số lượng trường mầm non, phổ thông đạt chuẩn quốc gia ngày càng nhiều, kể cả ở các trường có khuôn viên còn hẹp ở đô thị.

Ngoài ra, các chương trình phối hợp công tác giữa Bộ VH-TT-DL với các bộ, ngành khác đã góp phần tạo ra nguồn lực cho hoạt động thư viện; nâng cao hiệu quả và phát huy vai trò của thư viện công cộng đối với xã hội. Đẩy mạnh công tác xã hội hóa, khuyến khích các tổ chức, cá nhân xây dựng các thiết chế văn hóa, thể thao; tham gia tổ chức các hoạt động văn hóa, văn nghệ, thể dục, thể thao đáp ứng nhu cầu hội họp, sinh hoạt của thanh thiếu niên, nhi đồng.

Tuy nhiên, một số địa phương nội dung truyền thông về GDLTCMĐĐLS chưa đa dạng, ít hấp dẫn; chưa xây dựng cơ chế phối hợp nhằm khai thác, sử dụng có hiệu

⁵⁰ Tính đến tháng 5/2020, cả nước có 68 Cung, Nhà thiếu nhi, Trung tâm hoạt động TTN cấp tỉnh, 114 Nhà thiếu nhi, Trung tâm hoạt động TTN cấp huyện.

quả các thiết chế văn hóa, thể thao trong và ngoài nhà trường cho thanh thiếu niên và nhi đồng. Công tác quy hoạch các thiết chế văn hóa, các điểm vui chơi giải trí ở một số địa phương chưa được quan tâm đúng mức. Một số địa phương đã và đang tiến hành việc sáp nhập, chuyển đổi Nhà Thiếu nhi cấp tỉnh thành Trung tâm hoạt động thanh thiếu nhi, sáp nhập Nhà Thiếu nhi cấp huyện với các thiết chế văn hóa khác với chức năng chưa tương đồng gây ra khó khăn đến quá trình tập hợp, tổ chức các hoạt động, chăm lo, phát triển và bồi dưỡng năng khiếu cho thiếu nhi; làm mất đi một điểm sinh hoạt, vui chơi, giải trí lành mạnh dành cho thiếu nhi tại địa phương.

III. ĐÁNH GIÁ THỰC HIỆN CÁC CHỈ TIÊU CỤ THỂ THEO QUYẾT ĐỊNH 1501/QĐ-TTg

1. Chỉ tiêu 1: 100% thanh niên trong lực lượng vũ trang, thanh niên công chức, viên chức, thanh niên HSSV; 70% tổng số thanh niên Việt Nam còn lại, kể cả trong nước và nước ngoài được tuyên truyền, học tập nghị quyết của các cấp ủy Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước.

Kết quả: Trong các năm, 100% cán bộ, đoàn viên và 80% thanh niên được tuyên truyền, học tập nghị quyết của các cấp ủy Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước⁵¹.

Đánh giá: Hoàn thành chỉ tiêu.

2. Chỉ tiêu 2: 100% nhà trường trong hệ thống giáo dục quốc dân xây dựng và thực hiện quy tắc ứng xử văn hóa trong trường học.

Kết quả: 99,6% cơ sở GD mầm non, cơ sở GD phổ thông, cơ sở GD thường xuyên ban hành quy tắc ứng xử văn hóa trong trường học; 87% cơ sở GDĐH, CĐSP ban hành quy tắc ứng xử văn hóa trong trường học. Các đơn vị còn lại ban hành quy tắc ứng xử văn hóa lồng ghép trong nội quy nhà trường, quy chế văn hóa công sở hoặc quy định thực hiện nếp sống văn hóa học đường⁵².

Đánh giá: Cơ bản hoàn thành chỉ tiêu.

3. Chỉ tiêu 3: 100% đội ngũ làm công tác giáo dục thanh niên, thiếu niên và nhi đồng được thường xuyên bồi dưỡng nâng cao trình độ, năng lực chuyên môn, nghiệp vụ.

⁵¹ Nguồn: Số liệu báo cáo của Trung ương Đoàn.

⁵² Theo số liệu báo cáo của 61/63 Sở GDĐT và 146 cơ sở GDĐH, trường CĐSP.

Kết quả: Hằng năm, các cấp bộ Đoàn đều duy trì tổ chức các lớp tập huấn cho đội ngũ làm công tác giáo dục thanh niên, thiếu niên và nhi đồng. 100% cán bộ đoàn, cán bộ phụ trách thiếu nhi các cấp được bồi dưỡng, tập huấn hằng năm⁵³.

Đánh giá: Hoàn thành chỉ tiêu.

4. Chỉ tiêu 4: 90% trở lên hộ gia đình được phổ biến, hướng dẫn và cam kết thực hiện tốt việc GDĐĐLS, góp phần hướng dẫn học tập cho con em trong gia đình.

Kết quả: Năm 2015, cả nước có 18 triệu “Gia đình văn hóa” trên 21 triệu hộ gia đình đăng ký (đạt 85,7%%). Năm 2018 có 20.060.544/23.085.070 hộ “Gia đình văn hóa” (đạt 86,8%); Năm 2019, có 19 triệu “Gia đình văn hóa” trên 23 triệu hộ gia đình đăng ký (đạt 82,6%). Năm 2020 có 20.405.542/23.489.568 hộ “Gia đình văn hóa” (đạt 86,9 %) ⁵⁴.

Đánh giá: Cơ bản hoàn thành chỉ tiêu.

5. Chỉ tiêu 5: Đến năm 2020, có 2 triệu đoàn viên ưu tú được giới thiệu cho Đảng; trong đó ít nhất 650.000 đảng viên trẻ được kết nạp. 100% thanh niên, HSSV tình nguyện tham gia các hoạt động xã hội, từ thiện nhân đạo, hoạt động lao động tập thể.

Kết quả: Tính đến năm 2020, toàn Đoàn đã giới thiệu được 1.136.756 đoàn viên ưu tú cho Đảng xem xét kết nạp, trong đó có 667.449 đoàn viên ưu tú được kết nạp Đảng. 100% thanh niên, HSSV tình nguyện tham gia các hoạt động xã hội, từ thiện nhân đạo, hoạt động lao động tập thể⁵⁵.

Đánh giá: Cơ bản hoàn thành chỉ tiêu.

IV. ĐÁNH GIÁ CHUNG

1. Kết quả nổi bật

1.1. Công tác GDĐĐLS cho thanh niên, thiếu niên, nhi đồng, HSSV đã nhận được sự quan tâm của các bộ, ngành, tổ chức đoàn thể TW, cấp ủy Đảng, chính quyền địa phương, gia đình, nhà trường và xã hội; tạo sự chuyển biến tích cực trong nhận thức và hành động của cán bộ quản lý, người đứng đầu các đơn vị. Sự phối hợp giữa

⁵³ Nguồn: Số liệu báo cáo của TW Đoàn.

⁵⁴ Nguồn: Số liệu báo cáo của Bộ Văn hóa-Thể thao và Du lịch.

⁵⁵ Nguồn: Số liệu báo cáo của TW Đoàn và Bộ GDĐT.

ngành GD với các bộ, ngành TW và địa phương trong GDLTCMĐĐLS cho thanh thiếu nhi, HSSV được tăng cường, đi vào chiều sâu, phát huy được trách nhiệm, thế mạnh của từng cơ quan, tổ chức cùng tham gia quản lý, GD.

1.2. Các hoạt động tuyên truyền về GDLTCMĐĐLS được đẩy mạnh; hình thức triển khai phong phú, sinh động. Các bộ, ngành, địa phương, cơ sở GD đã chú trọng phát huy nền tảng công nghệ số để nắm bắt tình hình tư tưởng của thanh thiếu nhi, HSSV. Thông qua các phương tiện truyền thông đại chúng, các phong trào thi đua, hoạt động tuyên dương, khen thưởng, vinh danh các tấm gương người tốt, việc tốt... có tác động mạnh mẽ đến thanh thiếu niên, nhi đồng và góp phần nâng cao nhận thức của các ngành, các cấp, các bậc cha mẹ HSSV.

1.3. Việc đổi mới nội dung, chương trình, phương pháp, hình thức GDLTCMĐĐLS cho thanh thiếu nhi, HSSV được triển khai ở tất cả các cấp học, trình độ đào tạo trong ngành GD và trong các hoạt động của tổ chức Đoàn Thanh niên tạo hiệu quả rõ rệt. Chương trình GD phổ thông mới 2018 được ban hành theo hướng phát triển phẩm chất, năng lực người học, trong đó nội dung GD đạo đức, lối sống được xây dựng dựa trên các phẩm chất chủ yếu: *Yêu nước, nhân ái, chăm chỉ, trung thực, trách nhiệm*; đã bổ sung, thay thế nội dung GD đạo đức trong chương trình GD hiện hành. Nội dung và phương thức GD được các cấp bộ, ngành từng bước đổi mới, phù hợp với thị hiếu và xu thế của giới trẻ.

1.4. Nhận thức của thanh thiếu nhi, HSSV về các giá trị truyền thống văn hóa tốt đẹp của dân tộc, ý thức trách nhiệm với gia đình, với việc học tập, rèn luyện có nhiều chuyển biến; tích cực tham gia các hoạt động tập thể, hoạt động đền ơn đáp nghĩa, hoạt động tình nguyện vì cộng đồng, các hoạt động, phong trào thi đua, cuộc vận động do ngành Giáo dục, các bộ, ngành, TW Đoàn phát động. Nhiều tấm gương thanh thiếu nhi, HSSV nghèo vượt khó, học giỏi, tích cực tham gia các hoạt động cộng đồng, tấm gương HSSV sống đẹp, giúp bạn đến trường. Đại đa số các HSSV đã đạt tiêu chuẩn đạo đức, lối sống, hạnh kiểm, rèn luyện theo quy định của ngành Giáo dục.

1.5. Các phong trào thi đua và hoạt động của tổ chức Đoàn, Hội, Đội phát huy hiệu quả, thu hút đông đảo thanh thiếu nhi, HSSV tham gia, tạo sân chơi lành mạnh, bổ ích để học sinh rèn luyện đạo đức, hình thành lối sống lành mạnh. Thông qua các phong trào thi đua, hoạt động của Đoàn, Hội, Đội đã có rất nhiều tấm gương thanh thiếu nhi, HSSV vượt khó học giỏi, nhiều gương học sinh có những hành động đẹp trong cuộc sống, qua đó phát hiện, bồi dưỡng, kết nạp vào Đảng hàng trăm nghìn đoàn viên ưu tú.

1.6. Cảnh quan, môi trường GD được cải thiện rõ rệt bảo đảm an toàn, thân thiện, tạo sự chuyển biến rõ rệt trong xây dựng văn hóa học đường như: xây dựng nền nếp, quy tắc ứng xử văn hóa, tổ chức hát Quốc ca trong lễ chào cờ Tổ quốc, tập thể dục, hoạt động thể thao, tham gia lao động, dọn dẹp vệ sinh được thực hiện thường xuyên, hiệu quả; trường lớp xanh, sạch, đẹp, thân thiện, văn minh.

1.7. Việc bồi dưỡng, nâng cao năng lực cho đội ngũ cán bộ, nhà giáo, cán bộ làm công tác Đoàn, Hội, Đội được tăng cường, đã phát huy hiệu quả trong tổ chức thực hiện GDLTCMĐĐLS trong chương trình chính khóa và các hoạt động ngoại khóa.

1.8. Công tác phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong GDLTCMĐĐLS cho thanh thiếu nhi, HSSV đã có nhiều chuyển biến tích cực. Chính quyền địa phương quan tâm, chỉ đạo các hoạt động trong nhà trường. Các tổ chức đoàn thể triển khai nhiều hoạt động sinh hoạt trong dịp hè, tạo điều kiện để thanh thiếu nhi, HSSV có môi trường rèn luyện. Cha mẹ HS và gia đình đã dành nhiều sự quan tâm đến các con.

2. Hạn chế và nguyên nhân của hạn chế

2.1. Hạn chế

a) Một số bộ, ngành TW, địa phương chưa quan tâm đúng mức, thiếu sự quyết liệt trong chỉ đạo và đầu tư nguồn lực triển khai thực hiện các văn bản của Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ và Bộ GDĐT về GDLTCMĐĐLS. Việc xây dựng kế hoạch triển khai nội dung Quyết định 1501/QĐ-TTg tại số địa phương còn chung chung, chưa gắn với nhiệm vụ cụ thể.

b) Một số nội dung chuyên đề GD đạo đức, lối sống vẫn còn khô khan, chưa gắn với đời sống của thế hệ trẻ. Kiến thức lồng ghép trong chương trình các môn học chính khóa chưa nhiều ngoài môn Đạo đức, Giáo dục công dân và lồng ghép, tích hợp kiến thức của nhiều môn học GD đạo đức, GD pháp luật, GD giới tính...

c) Hoạt động GD toàn diện ở một số địa phương còn dàn trải, phương thức tổ chức một số hoạt động ngoài giờ lên lớp chưa phong phú, còn mang tính áp đặt. Hình thức GD toàn diện còn đơn điệu, chưa phong phú, chưa chú ý đến từng đối tượng HSSV. Hoạt động Đoàn, Hội, Đội ở một số địa phương, nhà trường chưa đáp ứng yêu cầu đổi mới. Các cuộc vận động “Kỷ cương – Tình thương – Trách nhiệm”, “Mỗi thầy giáo, cô giáo là một tấm gương đạo đức, tự học và sáng tạo” và phong trào thi đua “Đổi mới, sáng tạo trong dạy và học” triển khai ở một số địa phương, cơ sở giáo dục còn hình thức, chưa hiệu quả.

d) Công tác tổ chức bồi dưỡng chuyên môn, nghiệp vụ cho đội ngũ cán bộ, giáo viên, giảng viên, nhân viên, cộng tác viên trực tiếp tham mưu, tổ chức GDLTCMĐĐLS chưa đáp ứng nhu cầu của việc thực hiện các nhiệm vụ, giải pháp tại Quyết định 1501/QĐ-TTg. Việc bố trí cán bộ làm nhiệm vụ GD chính trị tư tưởng, đạo đức lối sống ở một số trường chưa bảo đảm, còn phân tán, nhiều đầu mối; các địa phương chưa quan tâm thực hiện đúng nội dung bố trí hợp đồng chuyên trách làm tư vấn tâm lý tại trường học theo Chỉ thị số 31/CT-TTg.

đ) Quản lý, tổ chức, đánh giá hoạt động sinh hoạt hè cho HS phổ thông tại một số nơi còn mang tính hình thức. Tổ chức GDLTCMĐĐLS văn hóa cho thanh thiếu niên, HSSV trên môi trường mạng chưa được triển khai mạnh mẽ. Việc nắm bắt thông tin, định hướng tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống tốt đẹp cho thế hệ trẻ, HSSV qua môi trường mạng gặp nhiều khó khăn về nhân lực, tài chính.

e) Công tác phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội chưa được cụ thể hóa về nội dung và cơ chế thực hiện. Ở một số địa phương, nhiều trường học còn tình trạng thiếu thôn về sân bãi, cơ sở vật chất, phương tiện, thiết bị phục vụ hoạt động trải nghiệm, GD ngoài giờ lên lớp. Một số địa phương chưa quan tâm, đầu tư đúng mức đối với các thiết chế văn hóa, cá biệt, một số địa phương sáp nhập hệ thống Cung, Nhà Thiếu nhi, Trung tâm hoạt động thanh thiếu nhi vào các thiết chế có chức năng không tương đồng.

g) Một bộ phận thanh niên, thiếu niên và nhi đồng có biểu hiện lệch lạc về phẩm chất đạo đức, lối sống; đáng ngại nhất là tình trạng bạo lực học đường vẫn diễn ra phức tạp tại một số địa phương; hiện tượng thờ ơ, vô cảm, thấy đúng không dám bảo vệ, thấy sai trái, tiêu cực không dám đấu tranh, thiếu hoài bão, lý tưởng sống; thiếu kỹ năng mềm; tinh thần, tác phong làm việc công nghiệp, làm việc nhóm chưa hiệu quả. Tình trạng vi phạm pháp luật trong thanh thiếu nhi vẫn còn diễn biến phức tạp.

2.2. Nguyên nhân của hạn chế

a) Nguyên nhân khách quan

– Mặt trái của sự phát triển nền kinh tế thị trường và quá trình toàn cầu hóa, hội nhập quốc tế đã tác động tiêu cực đến tư tưởng, tâm lý, tình cảm, lối sống của thanh thiếu niên, HSSV, tạo ra nhiều nguy cơ, thách thức đối với công tác GDLTCMĐĐLS. Việc kiểm soát, ngăn chặn những nội dung xấu độc có tác động tiêu cực đến tư tưởng chính trị của thanh thiếu niên, HSSV, đặc biệt là trên internet, mạng xã hội rất khó khăn, đòi hỏi phải có sự đầu tư về các nguồn lực và sự phối hợp hiệu quả.

– Cơ sở vật chất, thiết chế văn hóa, kinh phí dành cho các hoạt động văn hóa, văn nghệ, thể dục, thể thao cho thanh thiếu niên và nhi đồng cũng như nguồn kinh phí huy động xã hội hóa còn hạn chế, nhất là ở nơi có điều kiện kinh tế khó khăn.

– Truyền thông về gương người tốt, việc tốt chưa nhiều cả về nội dung, tần suất và thời lượng. Nhiều thông tin chưa được kiểm soát, kiểm chứng còn lan truyền rộng rãi trên mạng xã hội.

– Mô hình gia đình trong giai đoạn hiện nay đang có xu hướng chuyển từ gia đình đa thế hệ sang gia đình hạt nhân, 2 thế hệ (bố mẹ – các con), đặc biệt tại các đô thị đã làm giảm tính liên kết và chức năng giáo dục các thành viên trong gia đình.

b) Nguyên nhân chủ quan

– Công tác chỉ đạo thực hiện Quyết định 1501/QĐ-TTg của một số cấp chính quyền địa phương chưa kịp thời, chưa quyết liệt. Công tác kiểm tra, giám sát chưa được quan tâm đúng mức, bởi vậy một số tồn tại, hạn chế ở cơ sở trong quá trình thực hiện chậm được phát hiện và khắc phục.

– Nhiều việc sai phạm trong thời gian qua liên quan đến tính nêu gương, gương mẫu của các cán bộ lãnh đạo Đảng và chính quyền các cấp làm ảnh hưởng đến niềm tin, lý tưởng của thanh thiếu niên, HSSV. Một số cán bộ, nhà giáo, nhân viên trong các cơ sở GD chưa chuẩn mực trong giao tiếp ứng xử, cá biệt có GV vi phạm đạo đức, lối sống, chưa thể hiện vai trò nêu gương đối với HS. Một bộ phận cán bộ quản lý GD chưa thể hiện tinh thần trách nhiệm, gương mẫu trong công tác quản lý.

– Một bộ phận cán bộ lãnh đạo, quản lý, công chức, viên chức, nhân viên còn chưa nhận thức đúng vai trò của công tác GDLTCMĐĐLS và trách nhiệm bản thân trong tổ chức thực hiện Quyết định 1501/QĐ-TTg dẫn đến chỉ đạo chung chung, hình thức, chưa sâu sát trong thực hiện. Công tác thi đua, khen thưởng, đánh giá, xếp loại HSSV ở một số nhà trường chưa khách quan, thực chất.

– Việc cụ thể hóa nội dung, hướng dẫn tổ chức thực hiện, xây dựng và nhân rộng mô hình tốt chưa sâu rộng, thiếu tính kế thừa.

– Nhận thức của một bộ phận thanh thiếu nhi, HSSV về học tập, rèn luyện lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống còn hạn chế. Trong khi, những xu hướng, trào lưu mới trong giới trẻ hiện nay khá đa dạng, ngoài những xu hướng tích cực còn tiềm ẩn nhiều xu hướng tiêu cực làm nảy sinh và gia tăng những vấn đề tiêu cực, tệ nạn xã hội, vi phạm pháp luật trong thanh thiếu niên.

3. Bài học kinh nghiệm

3.1. Công tác GDLTCMĐĐLS cho thanh thiếu niên và nhi đồng phải thực hiện trong quá trình lâu dài, thường xuyên, liên tục; đòi hỏi sự sáng tạo trong tổ chức thực hiện ở địa phương, cơ sở GD và sự chỉ đạo, phối hợp chặt chẽ của các bộ, ngành và chính quyền, đoàn thể ở địa phương, sự phối hợp đồng bộ của các lực lượng trong và ngoài trường.

3.2. Xây dựng kế hoạch triển khai Quyết định 1501/QĐ-TTg cụ thể, thiết thực phù hợp với tình hình thực tế địa phương, đơn vị bảo đảm đạt hiệu quả cao trong tổ chức thực hiện, đáp ứng yêu cầu và thu hút sự tham gia của đông đảo thanh thiếu niên, nhi đồng để tránh tình trạng chỉ đạo chung chung, làm theo phong trào, hình thức.

3.3. Công tác tuyên truyền, biểu dương, tôn vinh, nhân rộng mô hình, gương điển hình tiên tiến được coi là nhiệm vụ thường xuyên của tất cả các cấp, các ngành, các tổ chức, cơ quan, đơn vị. Đổi mới, đa dạng hoá nội dung, hình thức truyền thông nhằm nâng cao nhận thức của cộng đồng, tổ chức, chính quyền, đoàn thể các cấp, tổ chức, cá nhân mỗi thanh thiếu niên về tầm quan trọng của công tác GDLTCMĐĐLS trong bối cảnh mới.

3.4. Giáo dục bằng phương pháp nêu gương của người lớn, giáo dục thanh thiếu niên và nhi đồng bằng những việc làm cụ thể, bằng những câu chuyện đi vào lòng người; tạo môi trường để thanh thiếu niên và nhi đồng được rèn luyện, học tập.

3.5. Bố trí cán bộ, bồi dưỡng, nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ đội ngũ trực tiếp thực hiện nội dung Quyết định 1501/QĐ-TTg có vai trò quyết định trong tổ chức thực hiện sáng tạo, hiệu quả của mỗi đơn vị trong giai đoạn trước mắt và lâu dài.

Phần II

ĐỊNH HƯỚNG NHIỆM VỤ VÀ GIẢI PHÁP TRỌNG TÂM TRIỂN KHAI CÔNG TÁC GIÁO DỤC LÝ TƯỞNG CÁCH MẠNG, ĐẠO ĐỨC, LỐI SỐNG CHO THANH NIÊN, THIẾU NIÊN VÀ NHI ĐỒNG GIAI ĐOẠN 2021 – 2025

Thế hệ trẻ là tương lai của dân tộc, là nguồn nhân lực quan trọng của mỗi quốc gia. Thanh niên, thiếu niên và nhi đồng cần được tiếp cận và thụ hưởng nền văn hóa, GD hiện đại để nhận thức rõ hơn về nghĩa vụ và trách nhiệm đối với bản thân, gia đình và xã hội; giữ vững và phát huy truyền thống yêu nước, lòng tự hào dân tộc; bản lĩnh, tự tin, năng động, sáng tạo; tích cực, chủ động trong học tập, trau dồi kiến thức, kỹ năng, có khát vọng và ý chí vươn lên lập thân, lập nghiệp; tham gia khởi nghiệp đổi mới sáng tạo; làm giàu cho bản thân, gia đình và xã hội; sẵn sàng xung kích, tình nguyện đến những địa bàn khó khăn, gian khổ của đất nước để rèn luyện, cống hiến và trưởng thành nhằm đáp ứng yêu cầu phát triển và hội nhập quốc tế của đất nước, góp phần hình thành thế hệ công dân Việt Nam toàn cầu mới.

Tuy nhiên, thế hệ trẻ hiện nay đang phải đối diện với nhiều khó khăn, thách thức như: việc làm không ổn định và thu nhập thấp gia tăng; đặc biệt trong giai đoạn gần đây tác động của biến đổi khí hậu, thiên tai, dịch bệnh trên quy mô toàn cầu, tình trạng thanh niên vi phạm pháp luật; mắc các tệ nạn xã hội... ngày càng diễn biến phức tạp; các thế lực thù địch sử dụng mọi âm mưu chống phá sự nghiệp cách mạng của Đảng; nhiều thủ đoạn nhằm kích động, lợi dụng, lôi kéo thanh thiếu niên, HS vi phạm pháp luật; thông tin giả mạo, xuyên tạc, chưa được kiểm chứng xuất hiện trên mạng xã hội và các phương tiện thông tin; sự du nhập của các sản phẩm văn hóa độc hại nước ngoài... tác động xấu đến nhận thức, tư tưởng, đạo đức và lối sống của thế hệ trẻ, trong đó có HSSV.

Yêu cầu xây dựng thế hệ trẻ Việt Nam phát triển toàn diện, vừa “hồng” vừa “chuyên” đáp ứng yêu cầu trong giai đoạn mới là nhiệm vụ của toàn xã hội. Trong đó, công tác GDLTCMĐDLs cho thế hệ trẻ, HSSV là nhiệm vụ đặc biệt quan trọng, có ý nghĩa trước mắt, lâu dài đối với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Thực hiện Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04/11/2013 của Ban Chấp hành Trung ương về đổi mới căn bản, toàn diện GDĐT, Kết luận số 51-KL/TW ngày 30/5/2019 của Ban Bí thư về tiếp tục thực hiện Nghị quyết số 29-NQ/TW; Chỉ thị số 42-CT/TW ngày 24/3/2015 của Ban Bí thư Trung ương Đảng về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối

với công tác GDLTCMĐĐLS văn hóa cho thế hệ trẻ giai đoạn 2015-2030, Nghị quyết Đại hội lần thứ XIII của Đảng và Chỉ thị số 31/CT-TTg ngày 04/12/2019 của Thủ tướng Chính phủ về “Tăng cường giáo dục đạo đức, lối sống cho HSSV”, thời gian tới, Bộ GDĐT và các bộ, ngành, địa phương đề ra mục tiêu, xác định nhiệm vụ và giải pháp trọng tâm để tiếp tục triển khai GDLTCMĐĐLS cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng.

I. MỤC TIÊU CHUNG

Tăng cường giáo dục thế hệ trẻ về lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa và khơi dậy khát vọng cống hiến, niềm tự hào dân tộc, nuôi dưỡng ước mơ, hoài bão; tinh thần trách nhiệm với bản thân, với cộng đồng, xã hội; tạo môi trường rèn luyện để phát triển lành mạnh, toàn diện, hài hòa cả về trí tuệ, thể chất và giá trị thẩm mỹ đáp ứng yêu cầu xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư và hội nhập quốc tế.

II. NHIỆM VỤ VÀ GIẢI PHÁP

1. Đẩy mạnh tuyên truyền nhằm nâng cao nhận thức, trách nhiệm của các cấp, các ngành, gia đình, nhà trường, cộng đồng xã hội về công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống và khát vọng cống hiến cho thế hệ trẻ

a) Tuyên truyền, giáo dục lòng yêu nước, lòng tự hào dân tộc, truyền thống và lịch sử dân tộc, ý thức trách nhiệm xã hội cho thanh niên. Khơi dậy khát vọng phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc và bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa của tuổi trẻ Việt Nam. Chú trọng tuyên truyền về quan điểm, mục tiêu, nhiệm vụ, giải pháp cũng như những nhiệm vụ cấp bách, trọng điểm về phát triển nền văn hóa, con người Việt Nam, đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước trong điều kiện hội nhập quốc tế và cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư

b) Xây dựng, phát huy và nhân rộng các gương điển hình tiên tiến, gương người tốt việc tốt trong tuyên truyền, giáo dục, định hướng thanh thiếu nhi; đa dạng hóa các hình thức tuyên truyền phù hợp với bối cảnh chuyển đổi số, xử lý và định hướng tốt cách giải quyết các xung đột truyền thông trong GDLTCMĐĐLS văn hóa, giá trị sống, khát vọng cống hiến cho thế hệ trẻ.

c) Tăng cường tuyên truyền nội dung học tập chủ nghĩa Mác – Lênin, Tư tưởng Hồ Chí Minh, Nghị quyết của Đảng, của Đoàn, lý luận chính trị, GD kiến thức pháp luật bằng các hình thức sân khấu hóa, hội thi trực tuyến, hội diễn để thu hút đông đảo

thanh niên, thiếu niên và nhi đồng tham gia. Nhân rộng hình thức thi tìm hiểu chủ nghĩa Mác – Lênin, Tư tưởng Hồ Chí Minh qua mạng internet cho các đối tượng thanh niên, HSSV.

d) Phát huy vai trò của tổ chức Đoàn TNCS Hồ Chí Minh tổ chức Chương trình *“Thấp sáng ước mơ tuổi trẻ Việt Nam”* và triển khai cuộc vận động *“Xây dựng giá trị hình mẫu thanh niên Việt Nam thời kỳ mới”*. Tuyên truyền, giáo dục thanh niên về vai trò của gia đình trong nuôi dưỡng, giáo dục thế hệ trẻ. Thành lập các mô hình câu lạc bộ gia đình trẻ; tổ chức các lớp bồi dưỡng kỹ năng giữ gìn hạnh phúc, nuôi dạy con cho các gia đình trẻ. Tuyên truyền, tổ chức tuyên dương gia đình trẻ no ấm, tiến bộ, hạnh phúc, văn minh.

đ) Tiếp tục đổi mới xây dựng tiêu chí, tiêu chuẩn thi đua sát thực tế, hướng về cán bộ quản lý, nhà giáo, người lao động, HSSV; loại bỏ các nội dung dễ dẫn đến *“bệnh thành tích”*; khen thưởng đúng người, đúng việc để tạo hiệu ứng tốt, động viên, khích lệ và tạo sự lan tỏa rộng rãi trong xã hội.

e) Nâng cao nhận thức, trách nhiệm của cấp ủy, chính quyền các cấp; đoàn thể, tổ chức xã hội, bộ, ngành đối với nhiệm vụ GDLTCMĐĐLS cho thế hệ trẻ.

2. Đổi mới nội dung, phương pháp, hình thức, tiêu chí đánh giá kết quả giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho học sinh, sinh viên và khơi dậy khát vọng cống hiến của thế hệ trẻ

a) Hoàn thiện nội dung GDLTCMĐĐLS trong nhà trường bảo đảm tính thiết thực, phù hợp, kế thừa giữa các cấp học và trình độ đào tạo nhằm tạo ra môi trường thực hành thống nhất, hiệu quả để phát triển toàn diện phẩm chất, năng lực của HSSV; tập trung vào những giá trị cơ bản của văn hóa nhân loại, giá trị cốt lõi và nhân văn của tư tưởng Hồ Chí Minh.

– Đối với GD mầm non: Tổ chức giáo dục, rèn luyện thói quen, hành vi tốt thông qua các hoạt động chăm sóc, giáo dục trẻ để rèn luyện các hành vi ứng xử đúng mực, củng cố các kỹ năng sống, giúp trẻ hòa nhập, thích nghi với môi trường sống, môi trường học tập mới.

– Đối với GD phổ thông: Tiếp tục tổ chức tích hợp, lồng ghép hiệu quả nội dung GDLTCMĐĐLS trong dạy học trong các môn học (Đạo đức, Giáo dục công dân, Tiếng Việt, Lịch sử, Ngữ văn...) và các hoạt động giáo dục (hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp, giáo dục địa phương) tạo điều kiện thuận lợi cho sự hình thành, phát triển năng lực, phẩm chất, nhân cách của HS đáp ứng yêu cầu của xã hội. Tổ chức

dạy giá trị sống, khát vọng sống, thực hành kỹ năng sống cho HS. Tổ chức các sân chơi tạo môi trường lành mạnh, lôi cuốn HS tham gia.

– Đối với GD nghề nghiệp và GD đại học: Tăng cường bồi dưỡng lý tưởng cách mạng, chính trị, tư tưởng, truyền thống yêu nước, lòng tự hào dân tộc; giáo dục ý thức, thái độ, tình cảm, hành vi cho SV nhằm phát huy tối đa tính chủ động, tự giác, tích cực sáng tạo, khát vọng cống hiến của SV trong quá trình tham gia các hoạt động ở nhà trường và cộng đồng, thích ứng tốt với những biến đổi của thời đại công nghệ số, sống có trách nhiệm với bản thân, gia đình và cộng đồng. Tổ chức các câu lạc bộ tài năng, sở thích để thu hút SV tham gia; nghiên cứu đổi mới hình thức, nội dung tiêu chí quy định thời gian tham gia hoạt động xã hội tối thiểu và đánh giá kết quả rèn luyện của SV.

b) Tiếp tục đổi mới phương pháp giảng dạy các môn học Đạo đức và Giáo dục công dân, Giáo dục Lý luận chính trị, Khoa học Mác – Lê nin, Tư tưởng Hồ Chí Minh; hoạt động trải nghiệm sáng tạo theo nguyên lý tự GD, tự ý thức, phát huy tính tích cực của HSSV, định hướng phát triển năng lực, phẩm chất người học.

c) Linh hoạt và sáng tạo trong việc lựa chọn, phối hợp các hình thức tổ chức GD LTCM ĐDLS phù hợp với tâm sinh lý lứa tuổi HSSV. Tăng cường các hoạt động thực hành, trải nghiệm qua lao động, vệ sinh trường, lớp học, hoạt động xã hội; các hoạt động câu lạc bộ văn hóa, thể thao, các phong trào thi đua trong nhà trường để củng cố, mở rộng những tri thức, kỹ năng đã được trang bị, giúp HSSV tự nhận thức, có ý chí phấn đấu để rèn luyện, hoàn thiện bản thân, có khát vọng cống hiến cho cộng đồng, xã hội và phát triển đất nước.

d) Đổi mới, nâng cao chất lượng tổ chức hoạt động Đoàn, Hội, Đội. Hoàn thiện bộ máy tư vấn học đường, tư vấn tâm lý, tư vấn các vấn đề xã hội; cơ chế phối hợp trong phòng, chống bạo lực học đường ở các cơ sở GD theo hướng ngày càng chuyên nghiệp, hiệu quả.

đ) Xây dựng chuẩn tiêu chí cụ thể, khoa học đánh giá kết quả rèn luyện của HSSV ở mỗi cấp học phù hợp với năng lực và điều kiện của mỗi cá nhân; gắn việc đánh giá chất lượng GD LTCM ĐDLS với đánh giá, kiểm định chất lượng GD ở mỗi nhà trường.

e) Tăng cường tổ chức giáo dục kỹ năng sống cho HSSV để sống, học tập, rèn luyện tốt và tăng cường khả năng thích ứng với sự biến đổi nhanh chóng của xã hội hiện đại.

3. Tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống và khơi dậy khát vọng cống hiến cho thế hệ trẻ trên nền tảng công nghệ số

a) Xây dựng sản phẩm truyền thông hiện đại phục vụ công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho thanh thiếu nhi trên mạng xã hội. Khuyến khích cán bộ, nhà giáo, HSSV xây dựng các bài giảng, video, clip, hình ảnh, bài viết về GD đạo đức, lối sống phù hợp với từng cấp học, trình độ đào tạo. Chủ động xây dựng, khai thác các blog, trang web để tuyên truyền, giới thiệu về công tác GDLTCMĐĐLS và khơi dậy khát vọng lập thân, lập nghiệp, khát vọng cống hiến cho thế hệ trẻ.

b) Ứng dụng mạnh mẽ các lợi thế, phần mềm, internet, mạng xã hội, thiết bị di động thông minh và xây dựng các sản phẩm truyền thông có nội dung tuyên truyền, giáo dục lòng yêu nước, tinh thần tự hào dân tộc, GDLTCMĐĐLS, khát vọng cống hiến cho thế hệ trẻ hiệu quả, sinh động, hấp dẫn, phù hợp với tâm lý lứa tuổi.

c) Xây dựng các công cụ tìm hiểu chủ nghĩa Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, nghị quyết của Đảng (infographic, clip, trailer, bản đồ tư duy...) theo hướng hiện đại, trẻ trung, ngắn gọn, dễ hiểu đăng tải trên mạng xã hội. Tăng cường tổ chức các hội thi, cuộc thi trực tuyến tìm hiểu về Chủ nghĩa Mác Lênin, tư tưởng, đạo đức phong cách Hồ Chí Minh, tìm hiểu Đảng Cộng sản Việt Nam, văn hóa, lịch sử dân tộc...

d) Tăng cường nội dung giáo dục kỹ năng, hiểu biết để khai thác, sử dụng an toàn, hiệu quả internet, mạng xã hội phục vụ nhiệm vụ học tập, rèn luyện cho thế hệ trẻ.

e) Xây dựng và triển khai kế hoạch, phương án nắm bắt tình hình, định hướng thanh niên trên không gian mạng. Xây dựng lực lượng cộng tác viên nắm bắt dư luận xã hội trong thanh niên và đấu tranh phản bác các luận điệu xuyên tạc, âm mưu “diễn biến hòa bình” của các thế lực thù địch trên các diễn đàn mạng, trang web, blog cá nhân. Ứng dụng các phần mềm quét thông tin, phương pháp “*dữ liệu lớn*” trong khảo sát, nắm bắt tình hình dư luận thanh niên. Nghiên cứu xây dựng quy định ứng xử văn hóa cho thế hệ trẻ, HSSV trên môi trường mạng.

4. Tổ chức bồi dưỡng đội ngũ cán bộ phụ trách công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thế hệ trẻ; đổi mới chương trình đào tạo giáo viên ở các trường sư phạm

a) Tổ chức bồi dưỡng, tập huấn nâng cao năng lực, nghiệp vụ cho đội ngũ cán bộ, nhà giáo, nhân viên phụ trách công tác GDLTCMĐĐLS tại các nhà trường, tổ

chức, đơn vị, địa phương; đáp ứng yêu cầu giáo viên tham gia công tác tư vấn tâm lý cho HSSV phù hợp với bối cảnh mới; bảo đảm mỗi nhà giáo có ý thức tự học tập, tự rèn luyện để phát triển bản thân, trở thành tấm gương sáng cho HSSV noi theo.

b) Xây dựng, triển khai các chương trình, tài liệu bồi dưỡng, tập huấn nâng cao năng lực cho đội ngũ cán bộ Đoàn, Hội, Đội; nêu cao vai trò, trách nhiệm cán bộ Đoàn, Hội đối với việc quản lý, giáo dục thanh thiếu niên. Đoàn TNCS Hồ Chí Minh tổ chức thực hiện nghiêm túc quy định về chế độ học tập lý luận chính trị, rèn luyện tác phong, lề lối công tác của cán bộ Đoàn các cấp. Đẩy mạnh đào tạo cán bộ thông qua thực tiễn hoạt động phong trào; thực hiện nghiêm túc chủ trương “1+2”. Định kỳ tổ chức đào tạo, bồi dưỡng, tập huấn cho đội ngũ cán bộ đoàn, cán bộ phụ trách thiếu nhi các cấp.

c) Đề cao vai trò nêu gương và trách nhiệm của người đứng đầu cơ sở giáo dục; nâng cao năng lực và tạo động lực cho đội ngũ giáo viên, cán bộ quản lý GD trong quản lý, GD HSSV.

d) Cập nhật, hoàn thiện nội dung, chương trình đào tạo đối với các trường sư phạm; xây dựng chương trình, biên soạn tài liệu bồi dưỡng, nâng cao năng lực, trình độ chuyên môn, kỹ năng nghề nghiệp cho sinh viên sư phạm; bổ sung các chuyên đề nâng cao nghiệp vụ sư phạm.

đ) Định kỳ kiểm tra, đánh giá kết quả để định hướng, xây dựng kế hoạch bồi dưỡng, nâng cao năng lực chuyên môn, nghiệp vụ của cán bộ, nhà giáo, nhân viên trực tiếp thực hiện công tác GDTCMĐDL, kỹ năng sống, khát vọng cống hiến cho HSSV.

5. Phát huy hiệu quả của các phong trào thi đua yêu nước, cuộc vận động của các cấp, các ngành, trường học, tổ chức Đoàn, Hội, Đội trong giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống và khơi dậy khát vọng cống hiến cho thế hệ trẻ

a) Triển khai các phong trào thi đua yêu nước đối với thanh niên, thiếu niên và nhi đồng thiết thực, hiệu quả, ý nghĩa; phát huy vai trò, trách nhiệm của tổ chức và đội ngũ cán bộ Đoàn, Hội, Đội trong GDTCMĐDL, kỹ năng sống bảo đảm chất lượng, thiết thực, tạo sự lan tỏa rộng rãi trong thế hệ trẻ và toàn xã hội.

b) Tổ chức các phong trào, hành động cách mạng, các chương trình nhằm phát huy thanh niên xung kích trong thực hiện nhiệm vụ chính trị của địa phương,

đơn vị, thông qua đó, tạo môi trường cho thanh niên tự trải nghiệm, tự rèn luyện để trưởng thành.

c) Nghiên cứu, rà soát và đổi mới nội dung, hình thức tổ chức các phong trào, hoạt động rèn luyện đội viên, đoàn viên; hoạt động tình nguyện vì cộng đồng thiết thực đáp ứng yêu cầu GDLTCTMĐĐLS cho thanh niên, HSSV.

6. Phối hợp chặt chẽ, hiệu quả, rõ trách nhiệm giữa nhà trường – gia đình – xã hội trong công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thế hệ trẻ

a) Quy định cụ thể về trách nhiệm của gia đình và các lực lượng xã hội; trách nhiệm tham gia đóng góp của các tổ chức xã hội, chính quyền địa phương các cấp trong công tác hỗ trợ các nhà trường GDLTCTMĐĐLS. Tổ chức thực hiện cam kết giữa gia đình, nhà trường và chính quyền địa phương trong việc phối hợp, hỗ trợ giáo dục thanh niên, thiếu niên và nhi đồng; quan tâm nhóm HSSV khó khăn, yếu thế. Tăng cường vai trò của trung tâm học tập cộng đồng tại các địa phương trong giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thế hệ trẻ.

b) Nhà trường xây dựng kế hoạch phối hợp cụ thể, hiệu quả và tập huấn, hỗ trợ GV, cha mẹ HSSV và cộng đồng trong việc GDLTCTMĐĐLS, khát vọng cống hiến cho thế hệ trẻ. Triển khai hệ thống phần mềm để kết nối giáo viên, nhà trường với phụ huynh HSSV và thường xuyên trao đổi nhằm quản lý, GD HSSV kịp thời.

c) Có cơ chế phối hợp hiệu quả giữa các bộ, ngành để thống nhất chỉ đạo triển khai, tổ chức hoạt động GDLTCTMĐĐLS, kỹ năng sống, khát vọng cống hiến, hoạt động trải nghiệm cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng; phát triển, nhân rộng các phong trào có giá trị thực tiễn cao, có ý nghĩa tích cực trong giáo dục đạo đức, lối sống cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng; hướng dẫn, khai thác, sử dụng internet, mạng xã hội hiệu quả.

d) Chính quyền các địa phương tăng cường biện pháp quản lý, giáo dục, đáp ứng yêu cầu GDLTCTM ĐĐLS cho thanh thiếu niên trên địa bàn dân cư.

7. Tăng cường cơ sở vật chất và bảo đảm thiết chế tổ chức các hoạt động giáo dục giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho học sinh, sinh viên trong trường học và thanh thiếu niên tại địa bàn cư trú

a) Phát huy hiệu quả các thiết chế văn hóa, thể thao cơ sở hiện có; xã hội hóa nguồn lực để nâng cấp cơ sở vật chất phục vụ nhu cầu vui chơi, giải trí lành mạnh của thanh thiếu niên, HSSV.

b) Xây dựng cơ chế phối hợp nhằm phát huy vai trò của các thiết chế văn hóa, thể thao trong và ngoài nhà trường cho thanh thiếu niên và nhi đồng tại địa phương và HSSV trong các cơ sở GDĐT.

c) Xây dựng cơ chế nhằm khuyến khích các tổ chức, cá nhân tham gia xây dựng các thiết chế văn hóa, thể thao; tham gia tổ chức các hoạt động văn hóa, văn nghệ, thể dục, thể thao, hoạt động của hệ thống các trung tâm tổ chức hoạt động, sinh hoạt, GD kỹ năng sống cho thanh thiếu niên, các cung, nhà thiếu nhi cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng.

d) Bảo đảm các nguồn lực thực hiện giáo dục toàn diện cho HSSV, trong đó xây dựng các công trình tập luyện thể dục thể thao, nghiên cứu đổi mới sáng tạo, khởi nghiệp, câu lạc bộ để thu hút, đáp ứng nhu cầu tập luyện của HSSV; xây dựng hệ thống thư viện trường học và trong lớp học để phát triển văn hóa đọc cho HSSV.

8. Đổi mới công tác quản lý, nâng cao hiệu lực, hiệu quả công tác thanh tra, kiểm tra, giám sát

a) Đổi mới công tác quản lý, quản trị trong các nhà trường. Thực hiện Nghị định số 24/2021/NĐ-CP ngày 23/3/2021 của Chính phủ quy định việc quản lý trong các cơ sở giáo dục mầm non và cơ sở giáo dục phổ thông công lập, trong đó yêu cầu các cơ sở giáo dục thực hiện quy chế dân chủ trong quản lý các hoạt động giáo dục; trách nhiệm giải trình của cơ sở giáo dục và người đứng đầu cơ sở giáo dục trong quản lý các hoạt động giáo dục; bảo đảm việc tham gia của học sinh, gia đình và xã hội trong quản lý các hoạt động giáo dục.

b) Phối hợp với địa phương tổ chức thanh tra, kiểm tra và trực tiếp thanh tra, kiểm tra công tác GD đạo đức, lối sống cho HSSV để kịp thời đôn đốc nhắc nhở và xử lý nghiêm các hành vi vi phạm theo quy định của pháp luật.

c) Đẩy mạnh công tác quản lý nhà nước đối với việc kiểm soát, phê duyệt các thông tin, sách báo, ấn phẩm...; thanh tra xử lý sai phạm đối với công tác báo chí, xuất bản phẩm và thông tin trên internet, mạng xã hội, truyền hình.

Phần III

ĐỀ XUẤT, KIẾN NGHỊ

I. ĐỐI VỚI CHÍNH PHỦ, THỦ TƯỚNG CHÍNH PHỦ

1. Thủ tướng Chính phủ giao Bộ GDĐT chủ trì, phối hợp với TW Đoàn và các bộ, ngành TW liên quan tiếp tục xây dựng và trình Đề án "*Tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống và khơi dậy khát vọng cống hiến cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng giai đoạn 2021 – 2030*" nhằm cụ thể hóa và triển khai Chỉ thị số 42-CT/TW ngày 24/3/2015 của Ban Bí thư Trung ương Đảng về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác GDLTCTMĐĐLS văn hóa cho thế hệ trẻ giai đoạn 2015-2030 và Quyết định số 628/QĐ-TTg ngày 11/5/2020 của Thủ tướng Chính phủ ban hành Kế hoạch thực hiện Kết luận số 51/KL-TW của Ban Bí thư TW Đảng về tiếp tục thực hiện Nghị quyết số 29-NQ/TW.

2. Chính phủ kiến nghị Quốc hội thực hiện chuyên đề giám sát về giáo dục đạo đức, lối sống. Đề nghị Thủ tướng Chính phủ kiến nghị Ủy ban Thường vụ Quốc hội chỉ đạo các đoàn Đại biểu Quốc hội tỉnh, thành phố, các Đại biểu Quốc hội tham gia thực hiện giám sát về GDLTCTMĐĐLS cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng.

3. Thủ tướng Chính phủ chỉ đạo các bộ, ngành, địa phương lồng ghép thực hiện các mục tiêu, chỉ tiêu về GDLTCTMĐĐLS cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng trong chương trình, kế hoạch, đề án, dự án phát triển kinh tế, xã hội của bộ, ngành, địa phương hằng năm và trong từng giai đoạn.

4. Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ quan tâm, ưu tiên bố trí kinh phí để các địa phương triển khai tăng cường cơ sở vật chất, sân chơi bãi tập, các thiết chế văn hóa phục vụ hoạt động rèn luyện thể dục thể thao, vui chơi giải trí cho thanh thiếu niên, nhi đồng trong trường học và tại nơi cư trú. Chỉ đạo các địa phương thực hiện nghiêm túc Quyết định 2164/QĐ-TTg ngày 11/11/2013 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt quy hoạch tổng thể phát triển hệ thống thiết chế văn hóa, thể thao cơ sở giai đoạn 2013 – 2020, tầm nhìn đến năm 2030, trước mắt dừng việc sáp nhập các Cung, Nhà Thiếu nhi, Trung tâm hoạt động thanh thiếu nhi với các thiết chế văn hóa có chức năng không tương đồng theo Kết luận của Thủ tướng Chính phủ.

II. ĐỐI VỚI BAN TUYÊN GIÁO TW, TRUNG ƯƠNG ĐOÀN TNCS HỒ CHÍ MINH VÀ CÁC BỘ, NGÀNH, TỔ CHỨC CHÍNH TRỊ – XÃ HỘI, TỔ CHỨC XÃ HỘI – NGHỀ NGHIỆP

1. Ban Tuyên giáo Trung ương chỉ đạo các tỉnh ủy, thành ủy tăng cường chỉ đạo chính quyền địa phương triển khai các nhiệm vụ, giải pháp GDLTCMĐĐLS cho thanh thiếu nhi. Tổ chức quán triệt, tuyên truyền nâng cao nhận thức của các cấp ủy Đảng, chính quyền về công tác GDLTCMĐĐLS cho thanh thiếu niên, HSSV.

2. Trung ương Đoàn TNCS Hồ Chí Minh chủ trì, phối hợp xây dựng chương trình, hoạt động và chỉ đạo thực hiện hiệu quả một số phong trào, hoạt động giáo dục đạo đức, kỹ năng sống trong thanh thiếu niên; tăng cường tổ chức bồi dưỡng chuyên môn, nghiệp vụ cho cán bộ Đoàn, Hội, Đội trong trường học và tại địa phương.

3. Bộ VHTTDL phối hợp Bộ GDĐT xây dựng văn hóa học đường; tạo điều kiện để HS các trường học được sử dụng miễn phí các công trình thể thao, văn hóa, thiết chế văn hóa; chỉ đạo GDLTCMĐĐLS trong gia đình.

4. Bộ TTTT đẩy mạnh công tác quản lý nhà nước đối với việc kiểm soát, phê duyệt và thanh tra xử lý sai phạm đối với công tác báo chí, xuất bản phẩm và thông tin trên internet, mạng xã hội, truyền hình; tiếp tục triển khai có hiệu quả các chuyên mục, chương trình GDLTCMĐĐLS cho thế hệ trẻ, HSSV trên các phương tiện truyền thông, báo chí...

5. Bộ Công an chỉ đạo công an các cấp tăng cường công tác bảo đảm an ninh, trật tự trường học trong khuôn viên nhà trường, trên địa bàn trường đóng; phối hợp các nhà trường tuyên truyền, giáo dục phổ biến pháp luật cho HS trong các hoạt động dưới cờ, hoạt động tập thể.

6. Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam tăng cường giám sát chuyên đề về GDLTCMĐĐLS cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng; phối hợp tuyên truyền, vận động nhân dân tích cực tham gia GDLTCMĐĐLS cho thanh thiếu nhi; lồng ghép vào hoạt động của Phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư”.

7. Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam tổ chức lồng ghép các hoạt động tuyên truyền về giáo dục đạo đức, lối sống cho thanh thiếu nhi trong các phong trào đang triển khai. Tuyên truyền, vận động việc xây dựng gia đình văn hóa, phát huy vai trò nêu gương của ông bà, cha mẹ trong giáo dục đạo đức, lối sống cho HSSV.

8. Hội Cựu chiến binh Việt Nam, Hội Nông dân Việt Nam tham gia tuyên truyền, giáo dục về truyền thống cách mạng cho thế hệ trẻ, HSSV; tuyên truyền, vận động xây dựng gia đình văn hóa, phát huy vai trò nêu gương của các hội viên trong gia đình để GDLTCMĐDLs cho thế hệ trẻ, HSSV.

9. Hội Khuyến học Việt Nam phối hợp với Bộ GDĐT tham gia công tác khuyến học – khuyến tài, tuyên dương, vinh danh các HSSV nghèo vượt khó, học giỏi.

III. ĐỐI VỚI CÁC ĐỊA PHƯƠNG

1. Chỉ đạo các sở, ban, ngành đẩy mạnh tuyên truyền, phổ biến pháp luật cho thanh thiếu niên và nhi đồng thiết thực, hiệu quả nhằm nâng cao ý thức chấp hành, thượng tôn pháp luật trong thế hệ trẻ và nhân dân.

2. Quy hoạch, sắp xếp mạng lưới trường lớp phù hợp, đầu tư cơ sở vật chất, sân bãi tập trang thiết bị, dụng cụ thể thao trong các nhà trường và cơ sở giáo dục bảo đảm cho giáo dục toàn diện HSSV.

Trong công tác quy hoạch, ưu tiên diện tích đất trồng cây xanh công cộng, khu luyện tập thể dục, thể thao, vui chơi của thanh thiếu nhi; bảo đảm nguồn lực để xây dựng các thiết chế văn hoá.

3. Phân công trách nhiệm cụ thể để tăng cường sự phối hợp chặt chẽ giữa chính quyền địa phương, nhà trường, gia đình và các tổ chức đoàn thể trong công tác GDLTCMĐDLs cho HSSV.

4. Chỉ đạo đẩy mạnh xã hội hóa GD, huy động các nguồn lực xã hội tham gia xây dựng văn hóa trường học trong các cơ sở giáo dục mầm non, phổ thông. Tăng cường kiểm tra các cửa hàng kinh doanh trong việc chấp hành các quy định về dịch vụ trò chơi điện tử, về khoảng cách của các cửa hàng cung cấp dịch vụ game online đối với các nhà trường. Có cơ chế phối hợp, bảo đảm sự thống nhất quản lý, phân định rõ trách nhiệm từng ngành, từng cấp.

5. Chỉ đạo các ban, ngành có liên quan ở địa phương tăng cường thanh tra, kiểm tra các cơ sở giáo dục trong việc bảo đảm môi trường giáo dục an toàn, lành mạnh, phòng, chống bạo lực học đường; xử lý nghiêm các hành vi vi phạm theo quy định của pháp luật.

Phụ lục I
DANH MỤC VĂN BẢN TRIỂN KHAI QUYẾT ĐỊNH 1501/QĐ-TTg
GIAI ĐOẠN 2015 – 2020

I. BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO (15 văn bản)

STT	Tên văn bản
I	Quyết định, chỉ thị của Thủ tướng Chính phủ: 03 văn bản
1	Quyết định số 1655/QĐ-TTg ngày 30/10/2017 phê duyệt Đề án “Hỗ trợ học sinh, sinh viên khởi nghiệp đến năm 2025”
2	Quyết định số 1299/QĐ-TTg ngày 03/10/2018 phê duyệt Đề án “Xây dựng văn hóa ứng xử trong trường học”
3	Chỉ thị số 31/CT-TTg ngày 04/12/2019 về tăng cường giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh, sinh viên
II	Thông tư, quyết định, văn bản của Bộ trưởng Bộ GDĐT ban hành: 15
1	Thông tư số 31/2017/TT-BGDĐT ngày 18/12/2017 về việc hướng dẫn thực hiện công tác tư vấn tâm lý cho học sinh trong trường phổ thông
2	Thông tư số 26/2017/TT-BGDĐT ngày 18/10/2017 về việc ban hành quy định tổ chức các hoạt động văn hóa cho học sinh, sinh viên trong các cơ sở giáo dục, đào tạo
3	Thông tư số 16/2017/TT-BGDĐT ngày 12/7/2017 về việc hướng dẫn danh mục khung vị trí việc làm và định mức số lượng người làm việc trong cơ sở giáo dục phổ thông công lập
4	Thông tư số 27/2017/TT-BGDĐT ngày 08/11/2017 về việc quy định tiêu chuẩn, nhiệm vụ, quyền hạn và cử giáo viên làm Tổng phụ trách Đội trong cơ sở giáo dục phổ thông công lập
5	Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26/12/2018 ban hành Chương trình giáo dục phổ thông

STT	Tên văn bản
6	Thông tư số 33/2018/TT-BGDĐT ngày 28/12/2018 về việc hướng dẫn công tác xã hội trong trường học
7	Thông tư số 06/2019/TT-BGDĐT ngày 12/04/2019 về việc ban hành quy định quy tắc ứng xử trong cơ sở giáo dục mầm non, cơ sở giáo dục phổ thông, cơ sở giáo dục thường xuyên
8	Thông tư liên tịch số 06/2015/BCA-BGDĐT ngày 28/8/2015 của Bộ Công an và Bộ GDĐT hướng dẫn thực hiện nhiệm vụ bảo vệ an ninh quốc gia, giữ gìn trật tự an toàn xã hội; đấu tranh phòng, chống tội phạm và vi phạm pháp luật khác trong ngành Giáo dục
9	Quyết định số 5854/QĐ-BGDĐT ngày 30/11/2015 về việc thành lập Tổ công tác thực hiện Quyết định 1501/QĐ-TTg của ngành Giáo dục
10	Quyết định số 410/QĐ-BGDĐT ngày 04/02/2016 về việc ban hành Kế hoạch thực hiện Quyết định 1501/QĐ-TTg của ngành Giáo dục
11	Công văn số 6060/BGDĐT-CTHSSV ngày 18/11/2015 về việc kiểm tra, đôn đốc thực hiện một số hoạt động giáo dục cho HSSV trong các cơ sở GDĐT
12	Công văn số 282/BGDĐT-CTHSSV ngày 25/01/2017 về việc đẩy mạnh xây dựng môi trường văn hóa trong trường học
13	Công văn số 4775/BGDĐT-CTHSSV ngày 16/9/2015 về việc triển khai, tổ chức thực hiện bài tập thể dục buổi sáng, thể dục giữa giờ, bài võ cổ truyền trong các trường phổ thông
14	Kế hoạch số 70/KH-BGDĐT-BCA ngày 27/02/2018 giữa Bộ GDĐT và Bộ Công an về phối hợp khảo sát, đánh giá tình hình bạo lực học đường và vi phạm pháp luật ở các cơ sở giáo dục
15	Chương trình 642/CTr-BGDĐT-TWĐTN ngày 01/9/2016 phối hợp hoạt động giữa ngành Giáo dục và Đoàn Thanh niên giai đoạn 2016 – 2020

II. TRUNG ƯƠNG ĐOÀN TNCS HỒ CHÍ MINH (06 văn bản)

STT	Tên văn bản
1	Chương trình hành động số 33-CTr/TWĐTN-BTG ngày 18/10/2015 về việc thực hiện Chỉ thị số 42-CT/TW của Ban Bí thư Trung ương Đảng
2	Kết luận số 05-KL/TWĐTN ngày 15/12/2018 của Ban Thường vụ Trung ương Đoàn về tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng cho đoàn viên, thanh niên giai đoạn 2018 – 2022
3	Quyết định số 134-QĐ/TWĐTN-BTG ngày 07/11/2018 của Ban Thường vụ Trung ương Đoàn phê duyệt Đề án “Tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho thanh thiếu nhi giai đoạn 2018-2022”
4	Nghị quyết 33-NQ/TW ngày 09/06/2014 về xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững đất nước
5	Kế hoạch số 131-KH/TWĐTN-BTG ngày 28/12/2018 của Ban Thường vụ Trung ương Đoàn về việc triển khai Cuộc vận động “Xây dựng giá trị hình mẫu thanh niên Việt Nam thời kỳ mới” giai đoạn 2018 – 2022
6	Trình Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Đề án “Giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống, văn hóa cho thanh thiếu nhi trên không gian mạng giai đoạn 2020 – 2030”, Đề án “Phòng, chống ma túy trong thanh thiếu niên, giai đoạn 2020 – 2030”

III. BỘ VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH (07 văn bản)

STT	Tên văn bản
1	Quyết định số 1464/QĐ-BVHTTDL ngày 20/4/2016 về việc giao nhiệm vụ xây dựng Đề án “Nâng cao hiệu quả công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, đạo đức, lối sống cho học sinh, sinh viên các cơ sở đào tạo trực thuộc Bộ giai đoạn 2016 – 2020”
2	Quyết định số 2198/QĐ-BVHTTDL ngày 22/6/2016 về Kế hoạch hành động nâng cao hiệu quả công tác giáo dục CTTTĐĐLS cho HSSV các cơ sở đào tạo trực thuộc Bộ
3	Quyết định số 2835/ QĐ-BVHTTDL thành lập Ban Chỉ đạo và Tổ Giúp việc triển khai thực hiện Quyết định số 2198/QĐ-BVHTTDL

STT	Tên văn bản
4	Quyết định số 2122/QĐ-BVHTTDL ngày 29/5/2017 về phê duyệt Đề án “Phòng ngừa tội phạm và phòng, chống vi phạm pháp luật trong hoạt động văn hóa, thể thao và du lịch giai đoạn 2017 – 2020”
5	Quyết định số 3895/QĐ- BVHTTDL ngày 08/11/2016 về ban hành Kế hoạch triển khai thực hiện Chỉ thị số 27/CT-TTg ngày 08/9/2016 của Thủ tướng Chính phủ về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh
6	Quyết định số 403/QĐ-BVHTTDL ngày 14/02/2020 về việc phê duyệt kế hoạch tổ chức triển khai thực hiện Đề án “Phòng ngừa tội phạm và phòng, chống vi phạm pháp luật trong hoạt động văn hóa, thể thao và du lịch”
7	Quyết định số 1924/QĐ-BVHTTDL ngày 07/7/2020 về việc ban hành Kế hoạch để triển khai Quyết định số 628/QĐ-TTg ngày 11/5/2020 của Thủ tướng Chính phủ ban hành Kế hoạch thực hiện Kết luận số 51-KL/TW ngày 30/5/2019 của Ban Bí thư về tiếp tục thực hiện Nghị quyết Hội nghị Trung ương 8 (khóa XI) về đổi mới

IV. BỘ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG (01 văn bản)

STT	Tên văn bản
1	Nghị định số 27/2018/NĐ-CP ngày 01/3/2018 của Chính phủ về sửa đổi, bổ sung quy định quản lý, cung cấp, sử dụng dịch vụ internet và thông tin trên mạng về trò chơi điện tử trên mạng

V. BỘ CÔNG AN (03 văn bản)

STT	Tên văn bản
1	Kế hoạch số 293/KH-BCA ngày 08/12/2015 thực hiện Quyết định 1501/QĐ-TTg
2	Thông tư liên tịch số 06/2015/BCA-BGDĐT ngày 28/8/2015 của Bộ Công an và Bộ GDĐT hướng dẫn thực hiện nhiệm vụ bảo vệ an ninh quốc gia, giữ gìn trật tự an toàn xã hội; đấu tranh phòng, chống tội phạm và vi phạm pháp luật khác trong ngành Giáo dục
3	Kế hoạch số 70/KH-BGDĐT-BCA ngày 27/02/2018 giữa Bộ GDĐT và Bộ Công an về phối hợp khảo sát, đánh giá tình hình bạo lực học đường và vi phạm pháp luật ở các cơ sở giáo dục

VI. BỘ LAO ĐỘNG – THƯƠNG BINH VÀ XÃ HỘI (04 văn bản)

STT	Tên văn bản
1	Quyết định số 1042/QĐ-LĐTBXH ngày 25/7/2019 ban hành Kế hoạch triển khai Đề án “Xây dựng văn hóa ứng xử trong trường học giai đoạn 2018 – 2025”
2	Thông tư số 17/2017/TT-BLĐTBXH ngày 30/6/2017 ban hành Quy chế công tác học sinh, sinh viên trong trường trung cấp, trường cao đẳng
3	Thông tư số 33/2019/TT-LĐTBXH ngày 30/12/2019 ban hành Thông tư quy định về tổ chức hoạt động thể dục, thể thao, văn hóa, văn nghệ học sinh, sinh viên các cơ sở giáo dục nghề nghiệp
4	Thông tư số 38/2019/TT-LĐTBXH ngày 30/12/2019 hướng dẫn xây dựng môi trường giáo dục an toàn, lành mạnh, thân thiện, phòng, chống bạo lực học đường trong các cơ sở giáo dục nghề nghiệp

Phụ lục II

**DANH SÁCH HỌC SINH, SINH VIÊN ĐƯỢC KHEN THƯỞNG
CÓ HÀNH ĐỘNG DŨNG CẢM VÀ “TẤM GƯƠNG NGƯỜI TỐT,
VIỆC TỐT” TỪ NĂM 2016 ĐẾN NĂM 2020**

TT	Nội dung tặng bằng khen
1	Truy tặng Em Trần Thị Thu Hà, học sinh lớp 10A3, Trường THPT Thọ Xuân 4, tỉnh Thanh Hóa dũng cảm hy sinh cứu bạn thoát khỏi đuối nước
2	Em Đặng Minh Sơn, học sinh lớp 8, Trường THCS Diễm Mỹ, Diễn Châu, Nghệ An đã dũng cảm cứu hai trẻ mầm non khỏi đuối nước
3	Em Lô Dương Tú, học sinh lớp 5D, Trường Tiểu học Hương Tiến, huyện Thanh Chương, Nghệ An đã dũng cảm cứu hai trẻ mầm non khỏi đuối nước
4	Em Nguyễn Thánh Lộc và Ông Như Bảo Thạch, học sinh Trường THCS Phú Cường, thành phố Thủ Dầu Một, tỉnh Bình Dương đã mưu trí, dũng cảm tham gia bắt giữ đối tượng trộm cắp tài sản công dân
5	Em Trần Đức Đông, học sinh 2A3, Trường Tiểu học Long Tân, huyện Phú Riềng, tỉnh Bình Phước đã dũng cảm hy sinh trong lúc cứu bạn khỏi đuối nước
6	Truy tặng em Nguyễn Ngọc Long, học sinh lớp 4B, Trường Tiểu học Tam Cường, huyện Tam Nông, tỉnh Phú Thọ đã dũng cảm hy sinh trong lúc cứu bạn bị đuối nước
7	Truy tặng em Nguyễn Hoài Bảo Long, học sinh lớp 7B, Trường THCS Nguyễn Hóa, huyện Tuy An, tỉnh Phú Yên đã dũng cảm hy sinh trong lúc cứu bạn bị đuối nước
8	Em Nguyễn Văn Long, học sinh lớp 12G, Trường THPT Tây Hiếu, tỉnh Nghệ An đã dũng cảm cứu người bị nạn
9	Truy tặng em Hoàng Đức Hải, lớp Điện 8A1, Khoa Điện – Điện tử khóa học 2014-2018, Trường ĐH Kinh tế – Kỹ thuật công nghiệp dũng cảm cứu người thoát khỏi đuối nước

TT	Nội dung tặng bằng khen
10	Em Đỗ Văn Bằng, học sinh 10A8, Trường THPT Trần Văn Bảy, tỉnh Sóc Trăng đã có hành động cao đẹp, nhặt được của rơi trả cho người mất
11	Em Nguyễn Nhựt Nam, học sinh lớp 3, Trường Tiểu học Nguyễn Thị Minh Khai, huyện U Minh, tỉnh Cà Mau đã có hành động cao đẹp, nhặt được của rơi trả lại cho người bị mất
12	Em Võ Hồng Hiếu, học sinh lớp 5A, Trường Tiểu học Thịnh Lộc, huyện Lộc Hà, tỉnh Hà Tĩnh đã có hành động cao đẹp nhặt được của rơi trả cho người đánh mất
13	Em Mạch Thị Nhung, học sinh lớp 12C5, Trường THPT Nông Cống 4, tỉnh Thanh Hóa đã dũng cảm cứu trẻ mầm non thoát khỏi đuối nước
14	Em Đinh Phú Quý, sinh viên lớp 05 ĐHTH 4, Khoa Công nghệ thông tin, Trường Đại học Công nghiệp TP. HCM; em Nguyễn Đức Huy, sinh viên khoa Quản trị kinh doanh, Trường Đại học Công nghiệp TP. HCM đã dũng cảm, mưu trí, dũng cảm bắt giữ đối tượng trộm cắp tài sản công dân
15	Em Phùng Việt An, học sinh lớp 9E, Trường THCS Đắc BúkSo, huyện Tuy Đức, tỉnh Đắk Nông đã dũng cảm cứu bạn thoát khỏi đuối nước
16	Em Nguyễn Mạnh Dũng, học sinh lớp 8A, Trường THCS Thắng Sơn, huyện Thanh Sơn, tỉnh Phú Thọ đã nhanh trí kịp thời cùng người lớn cứu người bị nạn thoát khỏi đuối nước
17	Em Đinh Thế Dũng và Nguyễn Duy Khánh, học sinh lớp 6A4, Trường THCS Mông Dương, TP Cẩm Phả, tỉnh Quảng Ninh đã có hành động cao đẹp, nhặt được của rơi trả lại người đánh mất
18	Em Trần Thị Tung Lâm học sinh lớp 8C, Trường THCS Cẩm Hòa, huyện Cẩm Xuyên, tỉnh Hà Tĩnh có hành động cao đẹp, nhặt được của rơi trả lại cho người đánh mất
19	Em Vi Tuấn Khanh, học sinh lớp 7A4, Trường THCS Hạnh Thiết, huyện Quỳnh Châu, tỉnh Nghệ An đã có tấm gương sáng về lòng nhân ái, nhiều năm cống bạn bị khuyết tật đến trường

TT	Nội dung tặng bằng khen
20	Em Đỗ Anh Trâm, học sinh lớp 4D1, Trường Tiểu học Lý Tự Trọng, TP Móng Cái, tỉnh Quảng Ninh đã có hành động cao đẹp, nhặt được của rơi trả lại người đánh mất
21	Em Nguyễn Tấn Hiếu, Trường THPT Nguyễn Duy Hiệu, Quảng Nam đã có hành động cao đẹp nhặt được của rơi trả lại cho người đánh mất
22	Em Nguyễn Văn Hoan, Trường THCS Kiên Thọ, huyện Ngọc Lặc, tỉnh Thanh Hóa đã có hành động dũng cảm cứu bạn thoát khỏi đuối nước
23	Em Nguyễn Văn Chương, Trường THCS Hàm Nghi, huyện Thạch Hà, tỉnh Hà Tĩnh đã có hành động dũng cảm cứu hai em học sinh tiểu học thoát khỏi đuối nước
24	Em Lê Văn Hùng học sinh lớp 9A, THCS Phúc Thịnh, huyện Ngọc Lặc, tỉnh Thanh Hóa có hành động dũng cảm cứu 3 bạn học sinh thoát khỏi đuối nước
25	Em Đậu Văn Toàn, học sinh lớp 12T3, Trường THPT Đô Lương, tỉnh Nghệ An đã dũng cảm cứu bạn thoát khỏi đuối nước
26	Em Trần Văn Nam, học sinh lớp 10A5, Trường THPT Nguyễn Trãi, tỉnh Quảng Bình có hành động dũng cảm cứu em bé khỏi đuối nước
27	Em Lương Thế Mạnh, học sinh lớp 12C1, Trường THPT Kỳ Sơn, tỉnh Nghệ An đã có hành động dũng cảm cứu người thoát khỏi lũ dữ
28	Em Lê Phước Thịnh, học sinh lớp 7B và em Mai Tuấn Kiệt, học sinh lớp 3A2, Trường Tiểu học và THCS Cam Nghĩa, huyện Cam Lộ, tỉnh Quảng Trị đã nhặt được của rơi trả lại cho người đánh mất
29	Em Nguyễn Bình Minh, học sinh lớp 7A, Trường THCS Đông Tân, TP Thanh Hóa, tỉnh Thanh Hóa có việc làm tốt nhặt được của rơi trả lại cho người đánh mất
30	Em Đinh Đức Dũng, học sinh lớp 8C, Trường THCS Lê Quý Đôn, thị xã Quảng Yên, tỉnh Quảng Ninh đã có việc làm tốt “Nhặt được của rơi trả lại cho người đánh mất”

TT	Nội dung tặng bằng khen
31	Em Nguyễn Hữu Phúc, học sinh lớp 3B, Trường TH và THCS xã Vĩnh Sơn, huyện Anh Sơn, tỉnh Nghệ An đã có hành động mưu trí, dũng cảm, cứu bạn thoát khỏi đuối nước
32	Em Võ Văn Hải, học sinh lớp 7B, Trường THCS Nam Hà, thành phố Hà Tĩnh, tỉnh Hà Tĩnh đã có việc làm tốt “Nhặt được của rơi trả lại người đánh mất”
33	Em Nguyễn Tiến Bắc, học sinh lớp 11A5, Trường THPT Lương Thế Vinh, tỉnh Quảng Bình có hành động dũng cảm cứu người thoát khỏi đuối nước
34	Em Nguyễn Vũ Thành, học sinh 8A, Trường Tiểu học và THCS Cam Tuyền, huyện Cam Lộ, tỉnh Quảng trị có việc làm tốt “Nhặt được của rơi trả lại người đánh mất”
35	Em Lê Hữu Bảo, học sinh lớp 8 và em Nguyễn Anh Quốc, học sinh lớp 3A, Trường Tiểu học và THCS Triệu Cân, huyện Triệu Phong, tỉnh Quảng Trị đã có hành động mưu trí, dũng cảm cứu bạn học sinh tiểu học thoát khỏi đuối nước
36	Em Nguyễn Văn Việt, học sinh lớp 5A, Trường Tiểu học Hiền Quan, huyện Tam Nông, tỉnh Phú Thọ đã mưu trí dũng cảm cứu 03 bạn học sinh tiểu học thoát khỏi đuối nước
37	Em Phạm Trọng Đạt, học sinh lớp 6/1, Trường THCS Long An, huyện Long Thành, tỉnh Đồng Nai đã có hành động đẹp khai thông các cống thoát nước vào lúc trời mưa, là tấm gương tiêu biểu trong công tác bảo vệ môi trường
38	Truy tặng em Bùi Vũ Hải Minh, học sinh lớp 12A1, Trường THPT Cát Hải, thành phố Hải Phòng đã dũng cảm hy sinh cứu bạn thoát khỏi đuối nước

ĐỔI MỚI PHƯƠNG THỨC GIÁO DỤC LÝ TƯỞNG CÁCH MẠNG, ĐẠO ĐỨC, LỐI SỐNG CHO THANH NIÊN, THIẾU NIÊN, NHI ĐỒNG TRONG TÌNH HÌNH MỚI

Trung ương Đoàn TNCS Hồ Chí Minh

Chủ tịch Hồ Chí Minh đã từng căn dặn “*Muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội, trước hết cần có những con người xã hội chủ nghĩa*”. Muốn có những con người xã hội chủ nghĩa, cần tập trung giáo dục thế hệ trẻ, lực lượng kế cận sự nghiệp cách mạng của dân tộc. Trong bản Di chúc thiêng liêng, Bác Hồ kính yêu đã dặn lại toàn Đảng, toàn quân, toàn dân ta “*Bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau là một việc rất quan trọng và rất cần thiết*”. Cùng với sự phát triển của kinh tế – xã hội đất nước, tuổi trẻ Việt Nam ngày càng có điều kiện, cơ hội tốt hơn trong học tập, tiếp cận với khoa học công nghệ, lao động, sinh hoạt, vui chơi giải trí. Với đặc tính trẻ trung, sôi nổi, năng động, sáng tạo, nhiệt huyết, thanh thiếu nhi Việt Nam đã và đang chứng tỏ vai trò là rường cột của nước nhà, chủ nhân tương lai của đất nước, là lực lượng xung kích trong xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, một trong những nhân tố quyết định sự thành công của sự nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước và hội nhập quốc tế. Tuy nhiên, vẫn còn một số vấn đề tư tưởng, đạo đức, lối sống của thanh thiếu nhi cần quan tâm, như: Một bộ phận thanh niên giảm sút niềm tin, phai nhạt lý tưởng cách mạng, sống thực dụng, xa rời truyền thống văn hóa tốt đẹp của dân tộc. Tình trạng vi phạm pháp luật trong thanh thiếu niên và tình trạng xâm hại trẻ em vẫn diễn biến phức tạp. Vì vậy, giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cách mạng cho thế hệ trẻ là một nhiệm vụ hết sức quan trọng của cả hệ thống chính trị, trong đó có Đoàn TNCS Hồ Chí Minh.

Thực hiện Chỉ thị số 42-CT/TW ngày 24/3/2015 của Ban Bí thư Trung ương Đảng về “*Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho thế hệ trẻ năm 2015 – 2030*” và Quyết định số 1501-QĐ/TTg ngày 28/8/2015 của Thủ tướng Chính phủ (sau đây gọi tắt là Quyết định 1501/QĐ-TTg) phê duyệt Đề án “*Tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thanh thiếu niên và nhi đồng giai đoạn 2015 – 2020*”, Đoàn TNCS Hồ Chí Minh và các tổ chức thanh niên do Đoàn làm nòng cốt đã triển khai nhiều giải pháp quan trọng để tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn

hóa cho thế hệ trẻ; trong đó có nhiều đổi mới trong nội dung và phương thức tuyên truyền, giáo dục, đạt được một số kết quả đáng ghi nhận, cụ thể như sau:

Một là, ứng dụng công nghệ thông tin, mạng xã hội trong giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức lối sống cho thanh thiếu nhi

Các cấp bộ Đoàn, Hội, Đội ngày càng chú trọng đẩy mạnh tập hợp, giáo dục thanh thiếu niên qua mạng xã hội và các phương tiện truyền thông hiện đại, xác định đây là phương thức giáo dục mới, tiếp cận nhanh và hiệu quả đối với thanh thiếu niên. Các hoạt động học tập, quán triệt trực tuyến; xây dựng website phổ biến Nghị quyết Đại hội Đoàn, Hội Liên hiệp thanh niên Việt Nam, Hội Sinh viên Việt Nam; thi trắc nghiệm, thi tự luận về nghị quyết trên internet và thiết bị di động thông minh. Các công cụ thi, tìm hiểu về chủ nghĩa Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, Nghị quyết của Đảng, Đoàn được thiết kế hiện đại, trẻ trung, ngắn gọn, giúp thanh niên dễ tiếp cận và tham gia. Thông qua đó, tổ chức Đoàn, Hội, Đội có thể truyền tải những nội dung của Nghị quyết, văn bản, phong trào hành động cách mạng đến gần hơn với thanh thiếu nhi⁵⁶. Để nâng cao chất lượng học tập chính trị cho đoàn viên, Trung ương Đoàn đã tiến hành sửa đổi và ban hành mới các bài lý luận chính trị dành cho đoàn viên, mở rộng phương thức học tập, xây dựng nền tảng cơ sở dữ liệu phục vụ học tập, kiểm tra, đánh giá trên internet.

Đoàn, Hội, Đội các cấp đã tích cực, chủ động lập các fanpage để thông tin, tuyên truyền và kết nối hoạt động của tổ chức tới đoàn viên, thanh thiếu nhi, tạo hiệu ứng lan tỏa lớn, góp phần thực hiện công tác giáo dục. Hiện nay, tất cả các ban, đơn vị khối phong trào Trung ương Đoàn đều lập các trang cộng đồng trên một số mạng xã hội như facebook, zalo, youtube... để thông tin, tuyên truyền các chủ trương, hoạt

⁵⁶ Nhiều đơn vị đã xây dựng ứng dụng thi trực tuyến tìm hiểu chủ nghĩa Mác–Lênin như Hà Nội, TP. Hồ Chí Minh, Đoàn khối các cơ quan Trung ương, Hà Giang, Quảng Bình, Gia Lai, Bình Định, Bình Dương, Bến Tre, Bà Rịa Vũng Tàu, Sóc Trăng, Tiền Giang...; TP. Hồ Chí Minh xây dựng các trailer tuyên truyền về lối sống văn minh cho thế hệ trẻ phát trên xe bus, trong siêu thị; Hà Nội tổ chức Liên hoan nghệ thuật đường phố, tổ chức sân chơi miễn phí tại các điểm vui chơi công cộng trên địa bàn... Một số địa phương như Thành phố Hồ Chí Minh, Vĩnh Phúc, Bắc Giang... đã vận động những người nổi tiếng, những admin (điều hành) các trang cộng đồng trên mạng xã hội tham gia các hoạt động của Đoàn, Hội tại địa phương, sau đó giới thiệu, thông tin trên các trang mạng, các blog, website mà họ đang quản lý, điều hành để tuyên truyền đến thanh thiếu niên; tổ chức các nhóm nòng cốt của Đoàn tham gia các diễn đàn mạng, các sinh hoạt offline, gặp gỡ các blogger, các cư dân trẻ trên mạng Internet, các câu lạc bộ, fan hâm mộ... để nắm bắt, tìm hiểu tâm tư nguyện vọng và gửi các nội dung thông điệp tuyên truyền của Đoàn đến thanh thiếu niên. Bên cạnh đó, cán bộ Đoàn các cấp đã tích cực, chủ động học tập nâng cao trình độ, kỹ năng sử dụng các công cụ, phương tiện truyền thông hiện đại để tiếp cận, trao đổi, tiếp nhận, xử lý thông tin và kết nối hoạt động trên mạng xã hội.

động Đoàn, Hội, Đội. Bên cạnh đó, việc nắm bắt tình hình thanh niên thông qua mạng xã hội, khảo sát dữ liệu lớn (bigdata) về dư luận xã hội trong thanh niên đã từng bước được áp dụng hiệu quả. Nhiều sản phẩm tuyên truyền hiện đại, thu hút, hấp dẫn thanh niên bằng hình ảnh đẹp, tranh minh họa sống động, video ca nhạc, clip ngắn gọn, hài hước nhưng sâu sắc để tuyên truyền trên Internet và mạng xã hội như các video clip, bộ ảnh, video ca nhạc, poster cổ động, phóng sự, phim ngắn... nhân các ngày lễ lớn, các sự kiện chính trị quan trọng, bước đầu được thanh thiếu niên yêu thích, đón nhận. Các cấp bộ Đoàn, Hội, Đội từng bước đã bắt nhịp với các trào lưu, xu hướng mới trong thanh niên và cộng đồng để đi cùng và định hướng thanh niên, như: *“Nói không với rác thải nhựa”*, *“Hành trình thứ 2 của lớp xe”*, *“Thách thức để thay đổi”*, phòng chống dịch bệnh Covid-19, định hướng giới trẻ trước các hiện tượng tiêu cực như thần tượng giang hồ mạng...

Triển khai Nghị quyết Đại hội Đoàn toàn quốc lần thứ XI, từ năm 2018, Ban Bí thư Trung ương Đoàn phát động cuộc vận động *“Mỗi ngày một tin tốt, mỗi tuần một câu chuyện đẹp”* trên mạng xã hội. Qua 2 năm, cả nước có 2.481.541 tin tốt, câu chuyện đẹp đã được đăng tải. Trung ương Đoàn duy trì chuyên trang *“Sống đẹp mỗi ngày”* định hướng, đăng tải những câu chuyện đẹp, người tốt, việc tốt. Trung ương Hội Sinh viên Việt Nam tiếp tục duy trì hiệu quả fanpage *“Sinh viên Việt Nam – những câu chuyện đẹp”* nhằm lan tỏa những câu chuyện, thông điệp đẹp của sinh viên Việt Nam. Các cấp bộ Đội triển khai sinh hoạt chuyên đề *“Mỗi tuần một câu chuyện đẹp, một cuốn sách hay, một tấm gương sáng”* và *“Xây dựng tình bạn đẹp, nói không với bạo lực học đường”* trong đội viên, thiếu niên, nhi đồng định kỳ hằng tuần. Các cấp bộ Đoàn, Hội, Đội thường xuyên đăng tải, chia sẻ những thông tin tích cực trên các trang mạng xã hội, lan tỏa đi những câu chuyện đẹp hằng ngày, lấy yếu tố tích cực đẩy lùi tiêu cực, lấy tấm gương tốt góp phần làm cho xã hội, cho môi trường mạng tốt đẹp, lành mạnh hơn.

Hai là, giáo dục thông qua phong trào hành động cách mạng là phương thức giáo dục trung tâm, đạt hiệu quả cao

Trong 05 năm qua, các phong trào hành động cách mạng của Đoàn không ngừng được đổi mới, đáp ứng quá trình phát triển của đất nước, nhiệm vụ chính trị và nhu cầu nguyện vọng của thanh niên. Giai đoạn 2015 – 2017, các cấp bộ Đoàn tập trung triển khai, nâng cao chất lượng tổ chức phong trào *“Xung kích, tình nguyện phát triển kinh tế – xã hội và bảo vệ Tổ quốc”* và *“Đồng hành với thanh niên lập thân, lập nghiệp”*. Giai đoạn 2018 – 2020, các cấp bộ Đoàn tập trung triển khai 3 phong trào *“Thanh niên tình nguyện”*, *“Tuổi trẻ sáng tạo”*, *“Tuổi trẻ xung kích bảo vệ Tổ quốc”*

và 3 chương trình “*Đồng hành với thanh niên trong học tập*”, “*Đồng hành với thanh niên khởi nghiệp, lập nghiệp*”, “*Đồng hành với thanh niên rèn luyện và phát triển kỹ năng trong cuộc sống, nâng cao thể chất, đời sống văn hóa tinh thần*”. Bên cạnh những phong trào hành động cách mạng lớn, tổ chức Đoàn đã thiết kế và triển khai các phong trào nhánh trong từng đối tượng thanh thiếu nhi, thông qua đó, tạo môi trường cho thanh niên tự trải nghiệm, tự rèn luyện để trưởng thành.

Thông qua các hoạt động đó, đã có 12,3 triệu lượt thanh niên tham gia các hoạt động tình nguyện; thực hiện hơn 800 nghìn công trình, phần việc, trong đó có nhiều dự án lớn như Đảo thanh niên, Làng thanh niên lập nghiệp, cầu giao thông nông thôn...; đề xuất 2,2 triệu ý tưởng, sáng kiến, trong đó, hơn 74 nghìn ý tưởng, sáng kiến đã được tổ chức Đoàn các cấp hỗ trợ hoặc kết nối hỗ trợ để hiện thực hóa. Tổ chức Đoàn đã tư vấn, hướng nghiệp cho 11 triệu lượt thanh niên và giới thiệu việc làm cho 2,4 triệu thanh niên hỗ trợ hơn 2.600 dự án khởi nghiệp sáng tạo của thanh niên.

Có thể nói, các phong trào, chương trình đã đáp ứng sát nhu cầu của thanh niên và yêu cầu phát triển của đất nước trong giai đoạn mới, được thanh niên đón nhận, tham gia tích cực, góp phần phát triển thanh niên toàn diện, phát huy tốt vai trò xung kích, tình nguyện, sáng tạo của thanh niên trong xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, đồng thời khẳng định vai trò của Đoàn trong bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp, chính đáng của thanh niên. Sự phát triển của các phong trào hành động cách mạng của Đoàn qua các thời kỳ được khẳng định không chỉ qua các tên của phong trào mà từ nội hàm của các phong trào cũng được triển khai và có sự phát triển về “*chất*” và “*lượng*”. Đặc biệt, trong bối cảnh dịch bệnh, thiên tai diễn biến phức tạp, nhất là dịch Covid-19, các cấp bộ Đoàn đã chủ động đổi mới mạnh mẽ nội dung, phương thức triển khai phong trào, không tổ chức các hoạt động đông người; tập trung triển khai các đội hình thanh niên với quy mô nhỏ, bắt tay ngay vào những công trình, phần việc thanh niên cụ thể, phù hợp, các sáng kiến vì cộng đồng; chú trọng các hoạt động trên nền tảng số, tăng cường sử dụng công nghệ thông tin, truyền thông đại chúng, mạng xã hội trong thiết kế và tổ chức hoạt động; kịp thời cập nhật các nội dung mới theo tình hình thực tế và theo chỉ đạo của Đảng, Chính phủ đã mang lại hiệu quả tích cực.

Ba là, chú trọng giáo dục thông qua phát hiện, giới thiệu gương người tốt, việc tốt, tôn vinh, nhân rộng các điển hình tiên tiến

Các cấp bộ Đoàn thực hiện nghiêm túc Chỉ thị số 01-CT/TWĐTN ngày 17/5/2013 của Ban Thường vụ Trung ương Đoàn về “*Tăng cường rèn luyện tác phong, thực hiện lễ lối công tác của cán bộ Đoàn*”, quy định 8 điều “*nên làm*” và 8

điều “*không nên làm*” đối với cán bộ Đoàn theo tư tưởng, tấm gương đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh. Từ khi thực hiện Chỉ thị, tính gương mẫu, trách nhiệm của cán bộ Đoàn được nâng cao. Tính tự chịu trách nhiệm với công việc, gần gũi với thanh thiếu nhi được nâng lên; cán bộ Đoàn ngày càng sát với cơ sở, tăng cường đi cơ sở, nắm bắt địa bàn; tham mưu các nội dung sát với tình hình thực tế các địa phương, đơn vị. Để tiếp tục nâng cao trách nhiệm, sự gần gũi, hiểu cơ sở, Nghị quyết Đại hội Đoàn toàn quốc lần thứ XI đã xác định cán bộ Đoàn cấp Trung ương và cấp tỉnh thực hiện chủ trương đi cơ sở “1 + 2” (01 năm có tối thiểu 2 tháng công tác tại cơ sở).

Các cấp bộ Đoàn, Hội, Đội làm tốt công tác phát hiện, bồi dưỡng, tuyên dương các điển hình tiên tiến. Nhiều tấm gương thanh thiếu nhi tiêu biểu trên các lĩnh vực đã được Đoàn, Hội, Đội phát hiện từ cấp cơ sở; biểu dương, tôn vinh từ cấp huyện, tỉnh, đến Trung ương. Trung ương Đoàn tiếp tục duy trì và phát triển các giải thưởng, hình thức tuyên dương thanh thiếu nhi tiêu biểu ở các lĩnh vực trên cơ sở thực hiện tốt việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh. Các hình thức tuyên dương, liên hoan, đại hội thanh niên tiên tiến làm theo lời Bác các cấp được tổ chức định kỳ, thường xuyên hơn, mở rộng hình thức tuyên dương theo cụm, ngành. Các hoạt động phát hiện, biểu dương, tôn vinh, hỗ trợ tài năng trẻ được quan tâm tổ chức ở các cấp. Từ năm 2015 đến nay, cấp trung ương đã trao các giải thưởng, danh hiệu, hình thức tuyên dương cho 550.129 thanh thiếu nhi tiêu biểu trên các lĩnh vực. Các tỉnh, thành đoàn, đoàn trực thuộc tổ chức nhiều giải thưởng, danh hiệu, hình thức tuyên dương thanh thiếu nhi tiêu biểu, qua 05 năm đã tuyên dương 551.052 thanh niên tiêu biểu.

Các hoạt động phát huy vai trò của các gương điển hình tiên tiến sau tuyên dương được chú trọng và triển khai thường xuyên trong các cấp bộ Đoàn; nhiều gương điển hình tiên tiến tiếp tục có nhiều đóng góp tích cực vào các hoạt động của Đoàn, Hội, Đội; tạo sân chơi kết nối giữa tổ chức Đoàn, Hội, Đội và các gương, tích cực lan tỏa và giới thiệu về các hoạt động của Đoàn, Hội, Đội. Hệ thống cơ sở dữ liệu tài năng trẻ Việt Nam được xây dựng ở cấp Trung ương. Nhiều hoạt động gặp gỡ, giao lưu tài năng trẻ, thanh thiếu nhi tiêu biểu trên các lĩnh vực được tổ chức, qua đó tạo môi trường để các gương tiêu biểu phát huy năng lực và cống hiến cho đất nước. Nhiều tấm gương tham gia là thành viên của các Ủy ban Hội Liên hiệp thanh niên Việt Nam, Ban Chấp hành Hội Sinh viên Việt Nam, Hội đồng Đội Trung ương. Điểm mới trong thời gian qua là các cấp bộ đoàn bên cạnh việc chú trọng phát hiện, tuyên dương những gương điển hình tiên tiến đã có những hoạt động thiết thực đồng hành, hỗ trợ, tập hợp, kết nối, phát huy vai trò của các điển hình tiên tiến sau tuyên dương và vận động người nổi tiếng, người có uy tín để định hướng, giáo dục thanh thiếu nhi.

Bốn là, lực lượng và thiết chế làm công tác giáo dục của Đoàn tiếp tục được củng cố, nâng cao chất lượng

Thời gian vừa qua, Đoàn, Hội, Đội các cấp đã chú trọng công tác đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ báo cáo viên, công tác viên, giáo viên, giảng viên phụ trách công tác Đoàn, Hội, Đội trên cả nước. Số lượng cán bộ Đoàn, Hội, Đội được đào tạo, bồi dưỡng tăng lên; chương trình, nội dung bồi dưỡng được chuẩn hóa từng bước; phương pháp đào tạo, bồi dưỡng được cập nhật, đổi mới, đáp ứng được yêu cầu của công tác đoàn và phong trào thanh thiếu nhi trong tình hình mới. Các cấp bộ Đoàn, Hội, Đội đã chủ động xây dựng, rà soát, bổ sung, điều chỉnh quy hoạch cán bộ, trong đó đặc biệt chú trọng đến lực lượng cán bộ trẻ, có năng lực, đã qua thực tiễn công tác ở cơ sở. Chính sách đối với cán bộ Đoàn, Hội, Đội được thực hiện nghiêm túc.

Giáo dục thông qua hoạt động tuyên truyền trên hệ thống báo chí, xuất bản được chú trọng. Các cơ quan báo chí của Đoàn đã thường xuyên xây dựng các chuyên trang, chuyên mục với nội dung phong phú, hấp dẫn để tuyên truyền, giáo dục đạo đức, lối sống, bồi dưỡng lý tưởng cách mạng cho thanh thiếu nhi; chú trọng phát hiện, giới thiệu các tấm gương người tốt, việc tốt; chủ động phát hiện và đấu tranh phê phán các trào lưu tiêu cực, những hiện tượng lệch chuẩn giá trị, xa rời truyền thống văn hóa dân tộc trong giới trẻ. Số lượng, tỷ trọng các bài viết, các ấn phẩm về thanh thiếu nhi tăng theo các năm, các tuyển bài có sự chuẩn bị kỹ lưỡng. Các Nhà xuất bản của Đoàn đã xây dựng nhiều đầu sách viết về những tấm gương anh hùng, liệt sĩ, nhất là các anh hùng liệt sĩ trẻ tuổi; xây dựng các bộ sách ca ngợi gương người tốt, việc tốt, bồi dưỡng tâm hồn, giá trị sống, kỹ năng sống và lý tưởng cách mạng cho thanh thiếu niên và hiện nay đang triển khai xây dựng Đề án trang bị tủ sách giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức lối sống văn hóa cho đoàn viên thanh niên tại đoàn cơ sở xã, phường, thị trấn trong toàn quốc.

Các thiết chế văn hóa do Đoàn quản lý tiếp tục được quan tâm đầu tư, phát huy hiệu quả trong công tác giáo dục đạo đức, lối sống văn hóa, kỹ năng cho thanh thiếu nhi. Hệ thống các thiết chế văn hóa do Đoàn quản lý đã chú trọng xây dựng và chuyển giao mô hình giáo dục kỹ năng mới, nâng cao chất lượng các hoạt động giáo dục văn hóa, văn nghệ, thể chất và kỹ năng xã hội cho thanh thiếu nhi. Hệ thống Cung, Nhà thiếu nhi, Trung tâm hướng dẫn hoạt động thiếu nhi các cấp đã phát huy có hiệu quả vai trò trung tâm vui chơi, giải trí của thiếu nhi; nơi nghiên cứu, tổng kết, hướng dẫn phương pháp công tác Đội, phong trào thiếu nhi trong và ngoài nhà trường; phát hiện, bồi dưỡng năng khiếu, tài năng và khả năng sáng tạo cho thiếu nhi. Hệ thống bảo tàng, di tích lịch sử văn hóa của Đoàn phát huy tốt hiệu quả trong giáo dục truyền

thông, văn hóa, văn học, nghệ thuật cho thanh thiếu nhi. Ngoài ra, các cấp bộ Đoàn, Hội, Đội đã rà soát, đánh giá thực trạng, huy động các nguồn lực xã hội xây dựng mới các điểm sinh hoạt, vui chơi dành cho thanh thiếu nhi trên địa bàn dân cư, tạo không gian văn hóa vui chơi, giải trí lành mạnh, thiết thực, rèn luyện thể chất bổ ích cho thanh thiếu nhi.

Nhìn tổng thể, công tác giáo dục lý tưởng cách mạng được thực hiện kiên trì, nội dung phù hợp hơn với thanh niên, đem lại hiệu quả cao. Những kết quả trong triển khai Quyết định 1501/QĐ-TTg đã góp phần tích cực vào quá trình xây dựng lớp thanh niên thời kỳ mới có lý tưởng cách mạng, bản lĩnh chính trị vững vàng, giàu lòng yêu nước; có đạo đức, lối sống văn hóa, trách nhiệm, tuân thủ pháp luật, yêu chuộng hòa bình; có tri thức, sức khỏe, hoài bão và khát vọng vươn lên.

Tuy nhiên, Trung ương Đoàn nhận thấy vẫn còn một số tồn tại, hạn chế trong thực hiện Quyết định 1501/QĐ-TTg. Đó là: Công tác giáo dục đạo đức, lối sống văn hóa cho thanh thiếu nhi tại một số nơi còn hình thức, chưa theo kịp yêu cầu của thực tiễn, đặc điểm phát triển và sự biến động của tình hình thanh thiếu nhi. Hiệu quả công tác tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật chưa được triển khai đồng đều, đặc biệt tại các khu vực khó khăn, vùng sâu, vùng xa. Việc đổi mới phương thức triển khai các hoạt động giáo dục thanh thiếu nhi nhiều nơi còn chậm, hình thức, chưa theo kịp yêu cầu của thực tiễn, đặc điểm phát triển và sự biến động của tình hình thanh thiếu nhi. Công tác dự báo, nắm bắt, định hướng tình hình tư tưởng thanh niên, xử lý các vấn đề phức tạp, nhạy cảm, vấn đề mới, vấn đề khó có việc, có thời điểm chưa kịp thời. Một số chương trình, hoạt động có biểu hiện dàn trải, hình thức, thiếu hấp dẫn, mới chỉ thu hút một bộ phận đoàn viên tích cực, thanh niên tiên tiến tham gia, chưa tiếp cận được đến các đối tượng thanh niên đặc thù; kết quả thiếu tính bền vững. Vẫn còn một bộ phận đoàn viên, thanh niên chưa tích cực học tập chính trị. Cá biệt có một bộ phận ít thanh niên bản lĩnh chính trị chưa vững vàng, bị các thế lực thù địch lôi kéo, kích động, có những chia sẻ, bình luận, hành động không đúng quan điểm, chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước. Tại một số trường học vẫn còn xảy ra tình trạng bạo lực học đường chưa được phát hiện và ngăn chặn kịp thời. Vẫn còn tình trạng thanh thiếu niên nghiện ma túy, mắc các tệ nạn xã hội; tình trạng vi phạm các thuần phong mỹ tục và trào lưu sến ngoại vẫn còn tồn tại.

Để công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thanh thiếu nhi thời gian tới đạt hiệu quả cao, Trung ương Đoàn TNCS Hồ Chí Minh trân trọng đề nghị Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ quan tâm một số vấn đề sau:

Một là, trân trọng đề nghị Thủ tướng Chính phủ chỉ đạo Bộ Giáo dục và Đào tạo phối hợp với các bộ, ngành có liên quan tiếp tục tham mưu, trình Thủ tướng phê duyệt Đề án “*Tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng giai đoạn 2021 – 2025*”.

Hai là, tại buổi làm việc với Ban Bí thư Trung ương Đoàn năm 2018, Thủ tướng đã đồng ý chủ trương không sáp nhập Nhà Thiếu nhi với các thiết chế văn hóa có chức năng không tương đồng. Tuy nhiên, đến nay, nhiều địa phương vẫn tiếp tục tiến hành sáp nhập Nhà Thiếu nhi, làm mất đi các thiết chế văn hóa, giáo dục chuyên biệt cho trẻ em. Vì vậy, trân trọng đề nghị Thủ tướng chỉ đạo, các bộ, ngành có ý kiến đề địa phương dừng việc sáp nhập Nhà Thiếu nhi với các thiết chế văn hóa có chức năng không tương đồng.

Ba là, để nâng cao chất lượng công tác bồi dưỡng, phát hiện, phát huy tài năng trẻ và tạo điều kiện để thanh niên khởi nghiệp, góp phần hướng tới mục tiêu quốc gia khởi nghiệp, trân trọng đề nghị Thủ tướng Chính phủ xem xét, giao Trung ương Đoàn TNCS Hồ Chí Minh chủ trì, phối hợp với các bộ, ngành có liên quan xây dựng và trình Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Đề án phát hiện, bồi dưỡng, phát huy thanh niên có tài năng và Đề án khởi nghiệp của thanh niên.

Đất nước ta đang bước vào một thời kỳ mới – thời kỳ khẳng định vị thế, giá trị con người Việt Nam trên trường quốc tế. Vì vậy, việc đổi mới, nâng cao công tác chính trị, tư tưởng cho thế hệ trẻ là việc làm phải thực hiện thường xuyên, liên tục để thích ứng những biến chuyển nhanh chóng của xã hội. Muốn thực hiện tốt điều đó, không chỉ cần sự tiên phong của tổ chức Đoàn Thanh niên mà còn cần sự vào cuộc, phối hợp của các cấp ủy Đảng, chính quyền, các tổ chức chính trị – xã hội khác với mục tiêu tạo ra một lớp thanh niên “vừa hồng”, “vừa chuyên” như lời Bác Hồ kính yêu đã căn dặn./.

QUẢN LÝ TRÒ CHƠI TRỰC TUYẾN, BẢO ĐẢM GIỮ GÌN TRUYỀN THỐNG VĂN HÓA, GÓP PHẦN ĐỊNH HƯỚNG GIÁ TRỊ ĐẠO ĐỨC, LỐI SỐNG CHO HỌC SINH, SINH VIÊN

Bộ Thông tin và Truyền thông

Thời gian qua, thị trường trò chơi điện tử trên mạng (game online) đã có nhiều bước phát triển vượt bậc, số lượng game được cấp phép và phát hành tại thị trường Việt Nam tăng hàng năm; các trò chơi mới được bổ sung thêm nhiều thể loại, đa dạng về cách chơi và phù hợp với mọi lứa tuổi từ trẻ nhỏ tới người trưởng thành. Nhiều trò chơi điện tử giúp giải trí, gắn kết bạn bè, tăng kỹ năng nhận thức, trí não; thậm chí còn được đánh giá là môn thi đấu thể thao bổ ích.

Bên cạnh đó, trò chơi điện tử trên mạng hiện nay đang được xếp vào là một trong những ngành công nghiệp nội dung số có hàm lượng trí tuệ cao, mang lại lợi nhuận lớn, tạo việc làm cho nhân lực ngành Công nghệ thông tin, thu hút lao động, đóng góp kể cho ngân sách nhà nước.

Bảng tổng hợp số liệu ngành Game Online tại Việt Nam giai đoạn 2014 – 2018

Năm	2014	2015	2016	2017	2018
Doanh thu (triệu USD)	233	216	300	365	322
Đóng góp GDP (%)	0,12	0,11	0,14	0,16	0,13
Đóng góp vào tổng doanh thu ngành công nghiệp nội dung số (%)	40,5	33,8	40,5	45,6	35,9
Số lao động trong ngành (người)	5000	7000	8600	11000	22617

Tuy nhiên, hiện nay, bên cạnh các trò chơi đã được Bộ Thông tin và Truyền thông thẩm định và cấp quyết định phê duyệt nội dung, kịch bản đều có nội dung phù hợp với các quy định của pháp luật hiện hành, vẫn còn tồn tại khá nhiều trò chơi điện tử không phép, trò chơi biến tướng đổi thưởng, có dấu hiệu cờ bạc được cung cấp xuyên biên giới vào Việt Nam thông qua chủ yếu là từ các kho ứng dụng của Google và Apple. Phần lớn các game này đều có chứa các nội dung không lành mạnh, bạo

lực hoặc xuyên tạc lịch sử, chủ quyền đất nước... gây ảnh hưởng đến tâm sinh lý người chơi, đặc biệt là đối với thế hệ HSSV.

Nhận thức rõ các nguy cơ tiềm ẩn, ngoài việc gây tác động xấu đối với xã hội, tình trạng game không phép còn tạo ra sự bất bình đẳng giữa doanh nghiệp trong nước và doanh nghiệp nước ngoài, gây thất thu cho ngân sách nhà nước. Vì vậy, với vai trò là cơ quan quản lý nhà nước về lĩnh vực này, Bộ Thông tin và Truyền thông đã nỗ lực triển khai các giải pháp nhằm ngăn chặn tình trạng nêu trên, cụ thể:

1. Hoàn thiện môi trường pháp lý trong cơ chế quản lý ngành công nghiệp game, trong đó đã cụ thể hóa các quy định về quản lý, cung cấp và sử dụng dịch vụ trò chơi điện tử trên mạng trong các văn bản quy phạm pháp luật hiện hành, bao gồm: (i) Quy định rõ điều kiện để được phát hành 01 trò chơi điện tử hợp pháp ra thị trường; (ii) Cấm các trò chơi bất hợp pháp từ máy chủ đặt tại nước ngoài cung cấp vào Việt Nam; (iii) Ngăn chặn việc nhập khẩu, in và cài đặt các đĩa trò chơi bất hợp pháp; (iv) Phân loại trò chơi: Tùy theo nội dung kịch bản, trò chơi được phân loại theo độ tuổi gồm 00+, 12+ và 18+. Việc phân loại trò chơi nhằm giúp người chơi lựa chọn trò chơi phù hợp với lứa tuổi; (v) Tăng cường trách nhiệm của doanh nghiệp cung cấp dịch vụ trò chơi điện tử trên mạng trong việc quản lý chặt chẽ độ tuổi người chơi và giới hạn giờ chơi; (vi) Yêu cầu người chơi phải cung cấp đầy đủ, chính xác thông tin cá nhân theo quy định của Bộ Công an và lựa chọn các trò chơi điện tử trên mạng phù hợp với độ tuổi theo quy định; (vii) Thành lập Hội đồng tư vấn thẩm định nội dung, kịch bản trò chơi điện tử trên mạng có sự tham gia của nhiều Bộ, ngành: Bộ Công an, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch, Trung ương Đoàn TNCS Hồ Chí Minh và Bộ Thông tin và Truyền thông, nhằm kiểm soát hiệu quả hơn nội dung, kịch bản trò chơi trước khi phát hành, tạo sự đồng thuận trong xã hội. Hội đồng tư vấn thẩm định hoạt động theo nguyên tắc: Xem xét, thẩm định những trò chơi có nội dung giải trí thuần túy, nội dung, kịch bản trò chơi không có yếu tố phức tạp về chính trị, dân ô, đòi truy, trong đó ưu tiên các trò chơi có tính giáo dục, trò chơi do doanh nghiệp Việt Nam sản xuất; việc thẩm định được tiến hành một cách thận trọng, kỹ lưỡng; chỉ thẩm định đối với các hồ sơ đạt yêu cầu về nội dung, trong đó ưu tiên hồ sơ của các doanh nghiệp có năng lực, kinh nghiệm trong việc phát hành trò chơi trực tuyến.

Hiện nay, Bộ đang tiếp tục nghiên cứu, xây dựng Nghị định sửa đổi, bổ sung Nghị định 72/2013/NĐ-CP và Nghị định 27/2018/NĐ-CP theo hướng khuyến khích các doanh nghiệp hoạt động trong lĩnh vực trò chơi điện tử sản xuất, phát hành các trò chơi phù hợp với văn hóa, lịch sử người Việt, phục vụ nhu cầu của người chơi trong nước và thuần Việt.

Ngoài ra, Bộ cũng đã thường xuyên chỉ đạo và phối hợp với Sở Thông tin và Truyền thông các tỉnh, trực thuộc thành phố tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra và xử lý vi phạm đối với tổ chức, cá nhân về hành vi vi phạm trong hoạt động kinh

doanh điểm truy nhập Internet công cộng và trò chơi điện tử công cộng; chỉ đạo các doanh nghiệp cung cấp dịch vụ trò chơi điện tử trên mạng phải thực hiện nghiêm các quy định của pháp luật về trò chơi điện tử trên mạng, rà soát, bảo đảm phát hành các trò chơi theo đúng nội dung, kịch bản đã được phê duyệt; thực hiện nghiêm các quy định về quản lý nội dung game và về thanh toán.

2. Trong những năm qua, Bộ đã và đang thiết lập cơ chế phối hợp với các đơn vị có liên quan như Bộ Công an, Ngân hàng Nhà nước Việt Nam, Bộ Công thương... tăng cường kiểm soát, nhắc nhở, xử lý theo thẩm quyền đối với một số doanh nghiệp cung cấp trò chơi điện tử trên mạng có dấu hiệu cờ bạc, đồi truỵ, cung cấp game không phép... Hiện nay, công tác phối hợp đang được các bên duy trì, bảo đảm quản lý tốt và toàn diện hoạt động cung cấp trò chơi điện tử trên mạng.

3. Thiết lập cơ chế phối hợp, đề nghị các doanh nghiệp cung cấp dịch vụ xuyên biên giới vào Việt Nam (như Google, Apple, Facebook) chặn, gỡ các game vi phạm quy định của pháp luật Việt Nam.

Từ năm 2017 đến nay, Bộ đã thiết lập cơ chế làm việc và đề nghị Google, Apple, Facebook gỡ bỏ các game không phép, game có nội dung vi phạm quy định của pháp luật Việt Nam trên kho ứng dụng của Apple, Google, Facebook.

Kết quả, đến thời điểm hiện nay có **86/111** trò chơi điện tử không phép, game cờ bạc, bạo lực... đã được gỡ khỏi kho ứng dụng của Apple, Google; có **215** link trên Facebook quảng cáo game bài cũng đã được Facebook gỡ bỏ 100% sau 48 giờ Bộ gửi yêu cầu.

Hiện nay, Bộ đang tiếp tục đấu tranh, yêu cầu các doanh nghiệp Google, Apple hợp tác ngăn chặn, gỡ bỏ các game không phép, các game có yếu tố cờ bạc, bạo lực, dung tục cung cấp trên kho ứng dụng của Apple và Google; không quảng cáo trên mạng xã hội Facebook; đề nghị các doanh nghiệp Google, Apple nghiên cứu, có chính sách hỗ trợ các doanh nghiệp trong nước cung cấp game trên các nền tảng ứng dụng của các hãng này.

Ngoài các biện pháp đã và đang thực hiện trên, Bộ TTTT cũng đang thực hiện công tác thanh, kiểm tra các doanh nghiệp phát hành game nhằm ngăn chặn và yêu cầu phải tuân thủ quy định về hoạt động quản lý, cung cấp và đối tượng sử dụng dịch vụ game online. Đồng thời, đẩy mạnh công tác tuyên truyền trên các phương tiện truyền thông nhằm nâng cao ý thức sử dụng dịch vụ trò chơi điện tử trên mạng của người dân, đặc biệt là thế hệ trẻ, để người sử dụng khai thác được những mặt tích cực, giảm thiểu tối đa những tác động tiêu cực của trò chơi điện tử trên mạng./.

PHÁT HUY VAI TRÒ CỦA LỰC LƯỢNG CÔNG AN TRONG CÔNG TÁC PHÒNG, CHỐNG MA TÚY, TỆ NẠN XÃ HỘI TRONG HỌC SINH, SINH VIÊN

Bộ Công an

1. Thời gian gần đây, Thủ tướng Chính phủ, lãnh đạo các Bộ, ngành và cấp uỷ, chính quyền các cấp đã chỉ đạo quyết liệt công tác đấu tranh phòng, chống tội phạm và tệ nạn xã hội bảo đảm an ninh trật tự, tạo môi trường lành mạnh để phát triển kinh tế, xã hội. Tình hình hoạt động của các loại tội phạm và tệ nạn xã hội đã có những chuyển biến tích cực, hàng năm đều có xu hướng giảm. Tuy nhiên, tình hình vẫn còn những diễn biến phức tạp, đã xảy ra nhiều vụ phạm pháp hình sự có tính chất rất nghiêm trọng, đặc biệt nghiêm trọng, hậu quả tác hại lớn; có nơi, có lúc, gây lo lắng, bức xúc trong nhân dân; đã xuất hiện phương thức mới, thủ đoạn phạm tội mới, gây khó khăn cho công tác đấu tranh của cơ quan chức năng; tình trạng người chưa thành niên vi phạm pháp luật, vấn đề về ma túy, tệ nạn xã hội trong học sinh, sinh viên (HSSV) là mối lo trong toàn xã hội.

Từ năm 2015 đến hết 6 tháng đầu năm 2020, toàn quốc phát hiện, xảy ra 26.041 vụ với 39.473 (37.936 nam, 1.537 nữ) đối tượng người chưa thành niên vi phạm pháp luật. Trong đó các hành vi liên quan đến ma túy chiếm 11,74% tổng số vụ (3.057 vụ với 3.870 đối tượng). Kết quả xử lý hình sự chiếm 40% tổng số vụ phát hiện, còn lại là xử lý hành chính hoặc các hình thức xử lý khác.

1.1. Về công tác phòng, chống ma túy trong HSSV và người chưa thành niên

Thời gian qua, tình hình tội phạm ma túy tiếp tục diễn biến phức tạp, mặc dù các lực lượng chức năng đã rất nỗ lực, quyết tâm, đấu tranh không khoan nhượng với tội phạm ma túy, bóc gỡ nhiều đường dây mua bán, vận chuyển ma túy lớn; song số vụ, số đối tượng và số vật chứng bị phát hiện và bắt giữ năm sau đều cao hơn năm trước. Nguồn ma túy được thâm lậu qua biên giới có tỷ lệ khá lớn trong tổng số ma túy thu được trong cả nước. Điều đó chứng tỏ tình hình tội phạm ma túy không giảm mà còn có xu hướng gia tăng, đặc biệt là tội phạm có yếu tố nước ngoài; phương thức, thủ đoạn hoạt động ngày càng tinh vi, xảo quyệt, manh động và rất khó kiểm soát. Ma túy tổng hợp tác dụng mạnh, gây nghiện nhanh đang là “mốt” cho đối tượng thanh thiếu niên sử dụng, có chiều hướng lan nhanh, khó kiểm soát. Nguy hiểm là một số

thanh thiếu niên tham gia hoạt động phạm tội ma túy có vai trò đáng kể trong các đường dây mua bán, vận chuyển trái phép chất ma túy xuyên quốc gia. Theo thống kê, trong số 47 bị can thuộc 10 vụ án đặc biệt nghiêm trọng về ma túy do Cơ quan Cảnh sát điều tra – Bộ Công an đang thụ lý điều tra thì số lượng đối tượng có độ tuổi từ 18 đến 30 là 20 đối tượng, chiếm tỷ lệ 42,55% tổng số đối tượng; trong khoảng 230.000 người nghiện có hồ sơ quản lý của cả nước thì dưới 16 tuổi chiếm 0,1%; từ 16 đến 30 tuổi chiếm 48%; cả nước hiện có khoảng 2.000 điểm, 300 tụ điểm phức tạp về ma túy và gần 1.600 cơ sở kinh doanh có điều kiện về an ninh trật tự có biểu hiện liên quan đến hoạt động ma túy. Hoạt động mua bán lẻ ma túy, tổ chức sử dụng trái phép ma túy diễn ra ở hầu hết các địa phương, nhất là việc lợi dụng các quán bar, vũ trường, karaoke... (vốn là các địa điểm vui chơi giải trí tập trung đông thanh thiếu niên) để tổ chức sử dụng ma túy. Điều đáng lo ngại, ma túy tổng hợp dưới các dạng: “tem giấy”, “nước vui”, “trà sữa”, “ma túy dạng khô gà”... đã và đang len lỏi vào học đường, “tấn công” trực tiếp vào các đối tượng HSSV.

1.2. Về công tác phòng, chống tệ nạn xã hội

Qua đánh giá tình hình trên phạm vi cả nước, hiện nay các loại tệ nạn xã hội như cờ bạc, mại dâm đang tiếp tục diễn biến phức tạp, có xu hướng phát triển lan rộng, thủ đoạn tinh vi, đa dạng gây ảnh hưởng xấu đến trật tự xã hội. Đáng lưu ý là tệ nạn xã hội đang phát triển theo chiều hướng tội phạm có tổ chức, đã hình thành các đường dây, ổ nhóm... có quy mô lớn, liên quan trực tiếp đến tội phạm. Theo báo cáo thống kê từ năm 2015 đến hết tháng 6/2020, lực lượng công an các cấp đã rà soát, lên danh sách 27 chủ chứa, môi giới mại dâm và 108 gái bán dâm là HSSV.

Đối với hoạt động mại dâm, ngoài những loại hình phổ biến như lợi dụng các cơ sở kinh doanh dịch vụ có điều kiện như khách sạn, nhà nghỉ, karaoke, quán bar, vũ trường, cà phê đèn mờ, cắt tóc thư giãn ..., loại hình “gái gọi” lại có xu hướng gia tăng, phát triển tập trung ở địa bàn các tỉnh, thành phố lớn, có sự tham gia của một số người là người nước ngoài, người mẫu, ca sĩ, diễn viên, sinh viên, mại dâm nam, mại dâm đồng giới... Đây là những loại hình cần tập trung quản lý, bởi HSSV, thanh thiếu niên là đối tượng đang rất được loại tội phạm này tập trung lôi kéo, dụ dỗ.

Tình trạng cờ bạc dưới hình thức mua số lô, số đề theo kết quả xổ số nhà nước diễn ra phổ biến ở nhiều địa phương; hình thức tổ chức đánh bạc như cá độ bóng đá, đánh bài qua mạng internet có chiều hướng gia tăng khó phát hiện, đấu tranh, xử lý... gắn với hoạt động cho vay nặng lãi, cầm cố tài sản vẫn tồn tại ở một số địa bàn luôn tiềm ẩn nguy cơ phát sinh, phát triển trong HSSV.

2. Từ những bài học kinh nghiệm tổng kết 5 năm thực hiện Đề án theo Quyết định số 1501/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ, chúng tôi có một số ý kiến đề tiếp

tục phát huy vai trò của lực lượng Công an trong phòng, chống ma túy, tệ nạn xã hội trong HSSV như sau:

2.1. Bộ Công an tiếp tục tổ chức quán triệt, triển khai thực hiện nghiêm túc, có hiệu quả chỉ đạo của Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ, Ban Chỉ đạo 138/CP về phòng, chống tội phạm; phòng, chống và kiểm soát ma túy; phòng, chống mại dâm, cờ bạc. Xác định các lĩnh vực trong công tác này là nhiệm vụ chính trị quan trọng, thường xuyên của tất cả các đơn vị nghiệp vụ và Công an địa phương. Đề cao trách nhiệm người đứng đầu, nếu trên địa bàn, lĩnh vực nào để tội phạm, tệ nạn xã hội xảy ra nghiêm trọng, phức tạp, kéo dài hoặc có cán bộ tiêu cực, tham nhũng phải khẩn trương tổ chức kiểm điểm nghiêm túc trách nhiệm người đứng đầu.

2.2. Đối với công tác phòng, chống ma túy: tập trung tham mưu và tổ chức thực hiện có hiệu quả Chiến lược quốc gia phòng, chống và kiểm soát ma túy ở Việt Nam đến năm 2020 và định hướng đến năm 2030; Chỉ thị số 36-CT/TW ngày 16/8/2019 về “tăng cường, nâng cao hiệu quả công tác phòng, chống và kiểm soát ma túy” và Quyết định số 291/QĐ-TTg ngày 21/2/2020 của Thủ tướng Chính phủ ban hành Kế hoạch triển khai thực hiện Chỉ thị số 36-CT/TW; các chương trình, đề án, dự án về phòng, chống ma túy; đấu tranh mạnh, ngăn chặn “nguồn” cung cấp ma túy xâm nhập – đồng thời tổ chức tốt việc phòng ngừa, hạn chế nhu cầu sử dụng ma túy. Tập trung lực lượng triệt xóa các tụ điểm buôn bán, sử dụng ma túy. Phối hợp tổ chức tốt việc cai nghiện, quản lý và bố trí việc làm cho người sau cai nghiện, đấu tranh trấn áp mạnh với các loại tội phạm. Tạo môi trường tốt để người nghiện có điều kiện phấn đấu, tiến bộ.

2.3. Đối với công tác phòng, chống tệ nạn xã hội: tập trung tham mưu và tổ chức thực hiện có hiệu quả chương trình hành động phòng, chống tội phạm mua bán người giai đoạn 2016 – 2020; chương trình phòng, chống mại dâm giai đoạn 2016 – 2020; Đề án 2 – Chương trình quốc gia về phòng, chống tội phạm, đấu tranh tội phạm có tổ chức, các Kế hoạch, Điện chỉ đạo của Bộ Công an về chuyên đề phòng, chống mại dâm, cờ bạc như: Kế hoạch 196/BCA ngày 29/6/2016 về phòng, chống mại dâm giai đoạn 2016 – 2020; kế hoạch số 20/BCA-A05 ngày 22/01/2020 về phòng, chống tội phạm đánh bạc, tổ chức đánh bạc trên không gian mạng; Điện mật số 248-HT về tăng cường công tác phòng, chống tội phạm cờ bạc; Điện số 985-HT của Bộ Công an và công văn số 3876/BCĐ 138/CP ngày 19/12/2019 của Ban Chỉ đạo 138/CP về tăng cường phòng, chống tội phạm, vi phạm pháp luật và giải quyết vấn đề người Việt Nam sang Campuchia đánh bạc...

2.4. Công tác phòng, chống ma túy, tệ nạn xã hội trong học sinh, sinh viên

Bộ Công an tiếp tục chỉ đạo thực hiện tốt Thông tư liên tịch số 06/2015/TTLT/BCA-BGDĐT ngày 28/8/2015 giữa Bộ Công an và Bộ Giáo dục và Đào tạo về hướng dẫn phối hợp nhiệm vụ bảo vệ an ninh quốc gia và đảm bảo trật tự an toàn xã hội, trong đó: chỉ đạo đơn vị nghiệp vụ phối hợp với đơn vị chức năng của Bộ Giáo dục và Đào tạo chủ động, làm tốt hơn nữa công tác nắm tình hình, tăng cường trao đổi thông tin, nhất là thông tin liên quan đến công tác đấu tranh phòng, chống các loại tội phạm, tệ nạn xã hội xâm nhập vào nhà trường, đặc biệt là ma túy; phối hợp với Bộ Giáo dục và Đào tạo để phát hiện, giải quyết nhanh, xử lý nghiêm những vấn đề nóng trong trường học, đảm bảo an toàn, an ninh trường học, khu nội trú và những nơi có thể phát sinh các tệ nạn xã hội, phạm pháp liên quan đến HSSV; xây dựng và chuẩn bị ký kết Kế hoạch phối hợp phòng, chống tội phạm và tệ nạn ma túy, tệ nạn xã hội trong HSSV giai đoạn 2020 – 2025.

Công an các tỉnh, thành phố trực thuộc TW phối hợp với cơ quan chức năng đẩy mạnh công tác tuyên truyền nhằm nâng cao nhận thức pháp luật cho HSSV cũng như cán bộ, giáo viên trong nhà trường; phối hợp với Sở GDĐT tổ chức ký cam kết trong cán bộ, giảng viên và HSSV không vi phạm về buôn bán, vận chuyển, tàng trữ, sử dụng ma túy; vận động HSSV, cán bộ quản lý, nhà giáo tham gia phong trào tố giác tội phạm, ma túy và tự giác khai báo về tình trạng sử dụng ma túy; tiếp nhận, xử lý thông tin của HSSV, cán bộ quản lý, nhân viên, người lao động và nhân dân có liên quan đến công tác phòng, chống tội phạm ma túy tệ nạn xã hội của nhà trường. Tổ chức khám sức khỏe định kỳ cho HSSV, phối hợp với cơ quan chức năng của địa phương tiến hành xét nghiệm ngẫu nhiên, đột xuất với HSSV nhằm rà soát, phát hiện sử dụng trái phép chất ma túy; phát hiện, xử lý nghiêm những hành vi vi phạm pháp luật trong cán bộ, giáo viên và HSSV, bảo đảm môi trường giáo dục an toàn, lành mạnh, thân thiện.

Để công tác phòng, chống ma túy, tệ nạn xã hội trong HSSV được phát huy hiệu quả cao trong thời gian tới, cần tiếp tục có sự quan tâm chỉ đạo của Đảng, Nhà nước; cấp uỷ, chính quyền địa phương các cấp; sự phối hợp tích cực của các bộ, ngành, lực lượng chức năng ở trung ương và địa phương trong công tác tuyên truyền, giáo dục về phòng, chống tội phạm, vi phạm pháp luật, ma túy và tệ nạn xã hội; về hậu quả, tác hại và hệ lụy của nó đối với sự phát triển của đất nước nhằm nâng cao nhận thức, thay đổi ý thức thái độ, hành vi ứng xử phù hợp của cán bộ quản lý, nhà giáo và HSSV; nghiên cứu, hoàn thiện các chính sách pháp luật đối với người chưa thành niên phạm tội, đặc biệt là chính sách điều tra thân thiện, cảm hoá và tạo điều kiện cho các em nhận thức lỗi lầm tự sửa chữa, tiến bộ và tái hoà nhập cộng đồng./.

PHÁT HUY VAI TRÒ, TRÁCH NHIỆM CỦA GIA ĐÌNH TRONG GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC, LỐI SỐNG CHO THANH NIÊN, THIẾU NIÊN VÀ NHI ĐỒNG

Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch

Gia đình là tổ ấm của mỗi người, là tế bào của xã hội. Ngoài chức năng duy trì nòi giống, giáo dục, hình thành nhân cách con người, gia đình là nơi bảo tồn, phát huy những giá trị văn hóa truyền thống, tiếp thu các giá trị văn minh, tiến bộ của nhân loại, tạo nên những nhân cách toàn diện cả về thể chất và tinh thần cho đất nước. Giáo dục giữ vai trò chủ đạo trong sự hình thành và phát triển nhân cách con người, bao gồm giáo dục gia đình, giáo dục nhà trường, giáo dục xã hội. Trong đó, giáo dục gia đình hình thành, khơi gợi những tố chất, tiềm năng cơ bản tạo nên tính cách; giáo dục nhà trường cung cấp tri thức khoa học để hình thành năng lực, phẩm chất trí tuệ, phát triển phẩm chất đạo đức; giáo dục xã hội qua giao tiếp và tiếp cận tri thức tổng hợp để hoàn thiện nhân cách con người.

1. Tuyên truyền, giáo dục đạo đức, lối sống trong gia đình được Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch xác định là một nhiệm vụ trọng tâm của công tác gia đình, do đó, trong giai đoạn 2015 – 2020, Bộ đã tham mưu Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Chương trình giáo dục đời sống gia đình đến năm 2020; Chỉ thị về đẩy mạnh giáo dục đạo đức, lối sống trong gia đình; phòng, chống bạo lực gia đình; Quy chế phối hợp liên ngành về phòng, chống bạo lực gia đình nhằm tạo sự chuyển biến mạnh mẽ trong nhận thức và hành động của các cấp, các ngành và các tầng lớp nhân dân đối với việc giữ gìn, phát huy giá trị đạo đức, lối sống, cách ứng xử tốt đẹp trong gia đình; tiếp thu những tư tưởng tiến bộ như bảo vệ quyền trẻ em, bình đẳng giới, phòng, chống bạo lực gia đình, hướng đến hạnh phúc cho từng cá nhân, mỗi gia đình, góp phần tạo dựng xã hội, quốc gia phát triển bền vững.

Bộ đã triển khai truyền thông diện rộng trên các phương tiện đại chúng và mạng lưới truyền thanh cơ sở về giáo dục đạo đức, lối sống trong gia đình như: xây dựng, biên tập, phát hành các tài liệu tuyên truyền; xây dựng chuyên mục truyền thông định kỳ “Gia đình Việt”, “Cuộc sống xanh”, “Diễn đàn các vấn đề xã hội”, “Câu lạc bộ Người cao tuổi”, “Giáo dục và Đào tạo”, “Phụ nữ”, “Gia đình và Xã hội”, “Hành trang trẻ”, “Thiếu nhi”, “Đường về” trên sóng Đài Tiếng nói Việt Nam, các kênh của

Đài Truyền hình Việt Nam, các báo, tạp chí ở trung ương và địa phương. Nội dung giáo dục đạo đức, lối sống trong gia đình cũng luôn được lồng ghép hiệu quả trong các hoạt động truyền thông cao điểm nhân ngày Quốc tế Hạnh phúc 20/3, ngày Gia đình Việt Nam 28/6, Chiến dịch truyền thông trong “Tháng hành động quốc gia phòng, chống bạo lực gia đình”, “Tháng hành động quốc gia về bình đẳng giới và phòng, chống bạo lực với phụ nữ và trẻ em gái”, ngày Thế giới xóa bỏ bạo lực với phụ nữ 25/11...

Bên cạnh đó, Bộ cũng phối hợp hướng dẫn các hoạt động, mô hình truyền thông, giáo dục tại cộng đồng chuyên sâu theo từng nhóm đối tượng trong gia đình như: mô hình lồng ghép tuyên truyền, giáo dục đạo đức, lối sống gia đình trong các cuộc sinh hoạt cộng đồng; Câu lạc bộ “Cha mẹ nuôi dạy con tốt”, “Người cha tốt của con”, “Khi mẹ vắng nhà”, “Gia đình phòng, chống tệ nạn xã hội”, “Giáo dục và đời sống”, “Nhóm cha mẹ”, “Nhóm trẻ em dưới 3 tuổi”, “Cha là tấm gương sáng của con”, “Gia đình học tập nuôi con khỏe”, “Gia đình 4 chuẩn mực”... Các mô hình luôn khuyến khích sự tham gia của cả hai giới, qua đó nâng cao nhận thức về bình đẳng giới, vai trò, trách nhiệm của cha mẹ, chia sẻ trách nhiệm của nam giới với nữ giới trong xây dựng, phát triển gia đình. Các mô hình, câu lạc bộ “Xây dựng gia đình hạnh phúc” được xem là mô hình phổ biến nhất ở các địa phương đã có ý nghĩa tích cực nhất định, là cầu nối truyền tải thông tin, giao lưu, chia sẻ vấn đề giáo dục gia đình, bình đẳng giới, phòng, chống bạo lực gia đình.

Ngày 05/01/2018, Bộ đã có Quyết định số 4843/QĐ-BVHTTDL ban hành thí điểm bộ tiêu chí ứng xử trong gia đình nhằm góp phần xác định và từng bước đưa vào cuộc sống các chuẩn mực giá trị đạo đức, văn hóa con người Việt Nam trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế; nâng cao ý thức chấp hành pháp luật, đề cao các giá trị đạo đức, lương tâm, trách nhiệm của mỗi người với bản thân, gia đình, cộng đồng, xã hội và đất nước; góp phần ngăn chặn sự xuống cấp về đạo đức trong gia đình, ngoài xã hội; nâng cao nhận thức về xây dựng, giữ gìn hạnh phúc bền vững của mỗi gia đình hướng tới sự ổn định, văn minh của toàn xã hội. Bộ tiêu chí ứng xử trong gia đình đưa ra tiêu chí ứng xử chung gồm “Tôn trọng, Bình đẳng, Yêu thương, Chia sẻ” và cụ thể hoá tiêu chí ứng xử theo các mối quan hệ trong gia đình: vợ với chồng, cha mẹ với con, ông bà với cháu, con với cha mẹ và cháu với ông bà, anh chị em với nhau.

Xây dựng gia đình văn hoá là một trong 07 phong trào cụ thể của phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hoá”. Xác định được vai trò quan trọng của công tác này, trong những năm qua, Đảng và Nhà nước ta luôn quan tâm, chăm

lo đến vấn đề xây dựng gia đình văn hóa bằng những chủ trương, sách lược quan trọng. Nghị quyết Trung ương 5 (Khoá VIII) đề cập trên bình diện rộng với những định hướng cơ bản có tính chiến lược đồng thời xác định những trọng điểm cần giải quyết trước những vấn đề cấp bách đang đặt ra cho xã hội ta hiện nay trên lĩnh vực văn hoá, gia đình. Trong thời gian qua, phong trào xây dựng gia đình văn hóa đã đạt nhiều kết quả đáng khích lệ, xuất hiện nhiều tấm gương điển hình tiên tiến trong lao động, sản xuất, học tập; điển hình về tấm gương đạo đức, lối sống, tinh thần tương thân, tương ái. Phong trào xây dựng gia đình văn hóa đã góp phần quan trọng nâng cao chất lượng cuộc sống cả về vật chất lẫn tinh thần của các thành viên trong gia đình, thu hút trên 90% gia đình sinh sống, cư trú trên địa bàn khu dân cư tham gia. Năm 2015, cả nước có hơn 18 triệu “Gia đình văn hóa” trên hơn 21 triệu hộ gia đình đăng ký. Năm 2019, có hơn 19 triệu “Gia đình văn hóa” trên hơn 23 triệu hộ gia đình đăng ký tham gia phong trào xây dựng gia đình văn hóa.

Bộ Văn hoá, Thể thao và Du lịch đã phối hợp với Bộ GD&ĐT triển khai Đề án lồng ghép nội dung xây dựng gia đình hạnh phúc và phòng, chống bạo lực gia đình vào chương trình giáo dục của hệ thống giáo dục quốc dân nhằm phát huy hiệu quả phối hợp trong giáo dục con người của 3 môi trường: gia đình, nhà trường, xã hội. 04 chương trình phối hợp đã được ký kết giữa Bộ Văn hoá, Thể thao và Du lịch với: Trung ương Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam, Trung ương Đoàn TNCS Hồ Chí Minh, Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam nhằm tăng cường các hoạt động truyền thông, giáo dục đạo đức, lối sống trong gia đình trên diện rộng, phủ khắp các nhóm đối tượng trong xã hội.

Tuy nhiên, bên cạnh những nỗ lực và kết quả đạt được của công tác giáo dục đạo đức, lối sống trong gia đình thời gian qua, vẫn còn những thách thức không nhỏ trong sự biến đổi nhanh và mạnh của đời sống xã hội đang tác động đến mọi mặt đời sống gia đình hiện nay.

Cùng với những tác động tích cực, những cơ hội phát triển mới, gia đình Việt Nam đang đứng trước nhiều nguy cơ và thách thức mới. Đó là: tình trạng ly hôn có xu hướng tăng cao, ngoại tình, sống chung không kết hôn, tệ nạn mại dâm, tình dục đồng giới; tình trạng trẻ em nghiện hút; trẻ em hư, phạm tội, lang thang; vấn đề bất bình đẳng giới, bạo lực gia đình, nạn buôn bán phụ nữ và trẻ em, hôn nhân có yếu tố nước ngoài không vì mục đích tình cảm gây nhiều hậu quả nghiêm trọng cho xã hội; xu hướng tôn sùng vật chất trong quan hệ giữa người với người, lối sống ích kỷ, hưởng thụ cá nhân; tình trạng buôn lậu, tham nhũng, hối lộ; khủng hoảng kinh tế, mất việc làm, giảm sút thu nhập do dịch bệnh, do biến đổi khí hậu... đang tác động đến

từng cá nhân, gia đình, cộng đồng, ở mọi nơi, mọi lúc, trong mọi hoàn cảnh và trên mọi phương diện.

Những tác động này đang tạo ra những bất lợi đối với sự bền vững, phát triển của gia đình nói chung, hạn chế hiệu quả giáo dục gia đình và ảnh hưởng tới sự trưởng thành của thanh niên, thiếu niên, nhi đồng nói riêng. Cùng với những điều kiện khách quan đó, bản thân các gia đình hiện nay cũng đang đối diện với những khó khăn về kinh tế, về môi trường lao động, về những rủi ro, bất thường trong cuộc sống. Trình độ văn hóa, học vấn của cha mẹ thấp hoặc do dồn hết sức lực vào việc kiếm sống nên nhiều bậc cha mẹ không có thời gian gần gũi, chăm sóc, giáo dục con; mặt khác, do tác động nhiều mặt của xã hội mở cửa, tốc độ phát triển tâm – sinh lý của trẻ em, thanh niên diễn ra nhanh, có khi đột biến, bất thường trong khi các bậc cha mẹ lại chưa đủ kiến thức, chưa kịp nhận thức, chưa đủ thời gian, chưa có kỹ năng, phương pháp phù hợp để kịp thời quản lý, điều chỉnh, giáo dục và định hướng phát triển đối với trẻ.

Đặc biệt, trong bối cảnh toàn cầu hóa, gia đình không còn là một tổ chức bền vững mang tính khép kín. Để có được các nguồn thu nhập mới nuôi sống gia đình, nhiều cha, mẹ phải rời xa tổ ấm tìm việc làm ở các đô thị, các khu công nghiệp, họ không những không có điều kiện gần gũi chăm sóc, giáo dục con mà bản thân cũng gặp rất nhiều nguy cơ và rủi ro khi sống xa gia đình. Điều đó sẽ làm xuất hiện sự phai nhạt tình cảm gia đình, thiếu đi sự gắn kết giữa các thành viên gia đình, các mối quan hệ gia đình trở nên lỏng lẻo thì các thiết chế xã hội từng bước thay thế vai trò của gia đình trong việc chăm sóc và giáo dục trẻ em lại chưa thực sự đạt hiệu quả cao, dẫn đến sự suy giảm về vị trí, vai trò và sức ảnh hưởng của giáo dục gia đình với mỗi cá nhân, đặc biệt là thế hệ trẻ.

2. Để giáo dục gia đình trong điều kiện, bối cảnh hiện nay cũng như trong thời gian tới vượt qua những khó khăn, thách thức, đạt được hiệu quả cao hơn nữa cần có một hệ thống giải pháp đồng bộ cả về quan điểm, nhận thức, định hướng phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội mà các gia đình là trung tâm. Trong đó, cần đặc biệt coi trọng các giải pháp căn bản là:

2.1. Tiếp tục đẩy mạnh công tác tuyên truyền, giáo dục đạo đức, lối sống trong gia đình từ các cấp ủy Đảng, chính quyền, tổ chức đoàn thể, tổ chức xã hội để cả hệ thống chính trị và mọi công dân, mọi thành viên gia đình ý thức được vai trò đặc biệt quan trọng của gia đình, của giáo dục gia đình trong sự phát triển chung của đất nước.

2.2. Có chính sách hỗ trợ và tạo điều kiện phát triển kinh tế hộ gia đình, tạo việc làm, tăng thu nhập, ưu tiên phát triển tạo việc làm tại chỗ... nhằm từng bước nâng cao đời sống vật chất, tinh thần của các gia đình, nhất là gia đình ở khu vực nông thôn.

2.3. Xây dựng môi trường văn hóa – xã hội lành mạnh, kiên quyết đấu tranh chống những biểu hiện suy thoái về đạo đức, những tệ nạn xã hội, biểu hiện tham nhũng, lãng phí và lối sống thực dụng, tôn thờ đồng tiền.

2.4. Tăng cường mối quan hệ gắn bó chặt chẽ giữa gia đình – nhà trường và xã hội để có sự thống nhất, đồng thuận trong thực hiện mục tiêu giáo dục thanh niên, thiếu niên và nhi đồng.

2.5. Hỗ trợ cung cấp kiến thức, kỹ năng cho các bậc cha, mẹ, ông, bà để có phương pháp, nội dung giáo dục mới phù hợp với những giá trị mới của gia đình trong bối cảnh toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế hiện nay.

Gia đình là tổ ấm của tất cả các thành viên trong gia đình, là nơi sinh ra và nuôi dưỡng trẻ em, nơi duy trì tình yêu của các cặp vợ chồng, nơi chăm sóc, phụng dưỡng người cao tuổi khi họ đã hoàn thành thời gian dài lao động và cống hiến cho gia đình và xã hội. Không chỉ các thành viên trong gia đình luôn có ý thức về sự cần thiết của gia đình với sự phát triển của cá nhân mà Đảng và Nhà nước cũng luôn đặt gia đình vào trung tâm của mọi chủ trương và chính sách bởi xét cho cùng, mọi chủ trương, chính sách về chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội chỉ thành công khi mang lại lợi ích cho quốc gia cũng như mỗi thành viên, mỗi gia đình. Chức năng giáo dục trong gia đình được coi trọng ở mọi nền văn hóa, mọi dân tộc cho dù hiện nay hình thức và nội dung của các cơ sở, loại hình giáo dục xã hội đã trở nên phong phú, đa dạng hơn. Giáo dục gia đình sẽ giúp hình thành nên những công dân có đạo đức, có tri thức, có lòng yêu thương, chung thủy, nghĩa tình, hiếu thảo với cha mẹ, ông bà cũng như sẵn sàng cống hiến sức lực, trí tuệ cho dân tộc, cho đất nước. Những chủ trương, chính sách về giáo dục gia đình của Đảng và Nhà nước chính là những định hướng quan trọng để các cơ quan, tổ chức thực hiện các hoạt động hỗ trợ giáo dục đời sống gia đình, để mỗi gia đình Việt Nam thực sự là tổ ấm của mỗi người, là tế bào lành mạnh của xã hội./.

XÂY DỰNG MÔ HÌNH HỌC TẬP LÀ MÔI TRƯỜNG GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC CHO HỌC SINH, SINH VIÊN ĐÁP ỨNG YÊU CẦU CỦA QUYẾT ĐỊNH 1501/QĐ-TTg

Hội Khuyến học Việt Nam

Ngày 28/8/2015, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Quyết định số 1501/QĐ-TTg phê duyệt Đề án “Tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng giai đoạn 2015 – 2020. Mục tiêu của Đề án gồm: (1) Tạo chuyển biến căn bản về đạo đức, lối sống, phát triển toàn diện về đạo đức công dân, lối sống văn hóa, lòng tự hào dân tộc...; (2) Kiên định lý tưởng độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội, nghĩa vụ và quyền lợi công dân theo quy định của Hiến pháp và pháp luật; (3) Có năng lực và bản lĩnh hội nhập quốc tế.

1. Tiếp thu và quán triệt nội dung, mục tiêu và yêu cầu triển khai Quyết định này, Hội Khuyến học Việt Nam đã vận dụng vào các tiêu chí xây dựng mô hình *gia đình học tập, dòng họ học tập, cộng đồng học tập và đơn vị học tập* theo Quyết định 281/QĐ-TTg (20/2/2014) về “*Đẩy mạnh phong trào học tập suốt đời trong gia đình, dòng họ, cộng đồng đến năm 2020*”.

Quan điểm và tư tưởng chỉ đạo xây dựng các mô hình học tập của Trung ương Hội Khuyến học Việt Nam bao gồm: (i) Việc học tập suốt đời phải được các thành viên của gia đình, dòng họ, cộng đồng (thôn bản/tổ dân phố) và đơn vị công tác (công sở, trường học, doanh nghiệp...) coi như một phương thức sống, qua đó, mỗi công dân sẽ phát triển được những năng lực cần thiết và những phẩm chất mong muốn như yêu cầu đặt ra tại Quyết định số 1501/QĐ-TTg; (ii) Gia đình, dòng họ, cộng đồng và đơn vị là môi trường giáo dục rất cơ bản đối với từng con người, đặc biệt là đối với thế hệ trẻ, trong đó có sự bảo tồn và phát huy văn hóa dân tộc, những giá trị quý giá như truyền thống hiếu học, truyền thống khoa bảng của gia đình, dòng họ và cộng đồng dân cư, truyền thống lao động – nghề nghiệp, truyền thống tham gia cách mạng...; (iii) Gia đình học tập, dòng họ học tập, cộng đồng học tập và đơn vị học tập là nền tảng của xã hội học tập. Trên cơ sở xây dựng các mô hình học tập phát triển bền vững, xã hội sẽ có được những công dân học tập với sự phát triển hài hòa đức và tài theo quan điểm giáo dục nhân cách của Chủ tịch Hồ Chí Minh; (iv) “Học không bao giờ cùng” (Hồ Chí Minh) là tư tưởng chỉ đạo mọi hoạt động khuyến học, khuyến

tài, xây dựng xã hội học tập, hướng vào mục tiêu kép: Xây dựng con người hữu ích cho xã hội và xây dựng nguồn nhân lực chất lượng cao đáp ứng yêu cầu thời đại: phát triển nền kinh tế tri thức dưới tác động của Cách mạng công nghiệp lần thứ tư theo Chương trình chuyển đổi số quốc gia giai đoạn 2021 – 2030 và tầm nhìn 2045 tại Quyết định 749/QĐ-TTg ngày 03/6/2020 của Thủ tướng Chính phủ.

Chỉ số đánh giá cơ bản về gia đình học tập, dòng họ học tập, cộng đồng học tập và đơn vị học tập là chỉ số về kết quả học tập, tác dụng học tập, hiệu quả học tập của con người với tư cách là nhân tố cốt lõi trong 4 mô hình nói trên. 4 mô hình đó là cái nôi nuôi dưỡng, giáo dục, đào tạo, bồi dưỡng con người để họ trở thành nhân cách, mà theo quan điểm giáo dục Hồ Chí Minh, đó là con người ĐỨC – TÀI. Thiếu một trong hai tố chất này, con người chưa phát triển hoàn toàn. Sống trong 4 môi trường học tập trên, thanh, thiếu niên và nhi đồng sẽ được rèn luyện, trải nghiệm để phát triển nhân cách.

1.1. Gia đình học tập

Một gia đình đạt danh hiệu học tập phải có con em đang học tập ở các cấp đạt được thành tích học tập *từ trung bình trở lên, không lưu ban, không bỏ học, không vướng vào các vụ việc tiêu cực, không vi phạm quy chế học tập và không làm sai pháp luật.*

Hiện nay, trong cả nước có 15.592.314 gia đình được chính quyền địa phương công nhận là gia đình học tập (chiếm 75,7% tổng số gia đình trong cả nước). Như vậy, nếu mỗi gia đình chỉ có 01 học sinh hay sinh viên thì chỉ ít cả nước đã có trên 15,5 triệu HSSV là con ngoan, trò giỏi, là người lao động tương lai tốt trong xã hội.

1.2. Dòng họ học tập

Theo báo cáo tổng kết việc thực hiện Quyết định 281/QĐ-TTg, tính đến tháng 6/2020 cả nước có 83.929 chi tộc đạt danh hiệu dòng họ học tập (chiếm 67,5% số chi tộc trong các dòng họ). Các dòng họ này đều phải bảo đảm việc giáo dục con cháu học hành tử tế, không một con em nào bỏ học vì khó khăn, bảo đảm không có cháu nào hư hỏng. Dòng họ nào cũng lấy ngày giỗ tổ hay ngày lễ, ngày tết làm ngày tập hợp con cháu lại để khen thưởng các cháu học giỏi, các cháu có thành tích trong các hoạt động xã hội và nhắc nhở các cháu giữ gìn truyền thống tốt đẹp của dòng họ. Đó là những truyền thống lâu đời như truyền thống khoa bảng, truyền thống nghề nghiệp, truyền thống tham gia cách mạng. Quỹ Khuyến học, khuyến tài của các dòng họ có tác dụng thúc đẩy con cháu trong dòng họ học tập, tu dưỡng, giữ gìn gia phong...

1.3. Cộng đồng học tập

Đến giữa năm 2020, có 96.648 thôn bản, tổ dân phố (chiếm 70,1% số thôn bản/tổ dân phố trong cả nước) đạt danh hiệu cộng đồng học tập. Những cộng đồng này góp phần không nhỏ vào việc xây dựng nông thôn mới và khu phố văn minh. Những gia đình học tập trong các thôn bản/tổ dân phố là hạt nhân tích cực đối với việc xây dựng sự đoàn kết, sự đồng thuận của cư dân. Những gia đình đó *bảo đảm trong cư dân của cộng đồng cấp xã không có thanh, thiếu niên hư như nghiện ma túy, tham gia cờ bạc, trộm cắp, ăn chơi đua đòi...*

1.4. Đơn vị học tập

Trên địa bàn hành chính cấp xã hiện có 48.702 cơ quan, trường học, doanh nghiệp nhỏ, hợp tác xã... đạt danh hiệu đơn vị học tập. Những thanh niên trong đơn vị học tập đều phải đạt yêu cầu *tham gia tích cực học ngoại ngữ, học công nghệ thông tin và học theo các khóa đào tạo do Nhà nước quy định để bảo đảm chất lượng công việc được giao. Những đơn vị này phải là tập thể lao động tiên tiến*. Như vậy, qua đơn vị học tập, chúng ta cũng có hàng trăm nghìn thanh niên là cán bộ, công chức, viên chức, nhân viên, kỹ thuật viên được giáo dục, đào tạo, bồi dưỡng huấn luyện để trở thành người lao động tốt.

2. Những mô hình hoạt động khuyến học, khuyến tài giúp thanh niên, thiếu niên, nhi đồng được trải nghiệm trong môi trường giáo dục đạo đức

2.1. Các sự kiện khuyến học, khuyến tài thúc đẩy thế hệ trẻ vươn lên trong học tập và tu dưỡng

Các sự kiện khuyến học, khuyến tài được tổ chức ở các địa phương, phần lớn là ở cấp tỉnh và cấp huyện. Những sự kiện mang tính toàn quốc thì tổ chức ở cấp Trung ương. Mỗi sự kiện có một chủ đề như: “Cùng em tiếp bước đến trường”, “Vượt sông hồ tìm chữ”, “Những cây cầu khuyến học”, “Học không bao giờ cùng”...

Nội dung chung nhất của các sự kiện là: Tuyên dương HSSV nghèo vượt khó; tôn vinh những HSSV xuất sắc; tri ân các thầy, cô giáo tận tụy với nghề; học bổng, phần thưởng và các gói trợ giúp trong mỗi sự kiện có khi lên tới cả tỷ đồng.

2.2. Tổ chức hoạt động mà HSSV là chủ thể

Những hoạt động đã liên tục từ chục năm nay như là *Nuôi heo đất*: Mỗi HSSV có một con heo đất để giữ tiền tiết kiệm. Trước ngày khai giảng, Hội Khuyến học địa phương làm lễ mổ heo đất.

Thành phố Hồ Chí Minh đã có phong trào này sớm nhất, vào đầu năm 2020. Mỗi lễ hội mở heo đất, HSSV có được khoản tiền mua sắm cho đầu năm học trên dưới 60 tỷ đồng. Các em thường để một phần giúp các bạn nghèo chuẩn bị đến trường năm học mới.

Phong trào nuôi heo đất đã được nhiều địa phương trong cả nước hưởng ứng dưới hình thức nuôi heo nhựa hoặc ống tre khuyến học...

2.3. Phong trào lao động sản xuất theo tinh thần khuyến học, khuyến tài

Hình thức phổ biến nhất là mỗi HSSV tự làm một việc có ích như con gà khuyến học, cây chuối khuyến học, ao cá khuyến học, hàng cây khuyến học. Các em làm với ý thức tự tạo thu nhập để giảm chi phí vào việc học của các em mà cha mẹ luôn phải tính đến. Chuẩn bị ý thức lao động, kỹ năng sản xuất cho thế hệ trẻ theo phương thức này là rất cần thiết, nhất là trong bối cảnh nhà trường của chúng ta hiện nay không duy trì các hình thức lao động như ngày trước.

2.4. Tổ chức học bổng 1 – 1

Học bổng 1 – 1 là học bổng do một người lớn cấp cho một học sinh, sinh viên. Giá trị của mỗi suất học bổng tùy thuộc vào khả năng của người cấp. Với những học sinh, sinh viên ít khó khăn về đời sống, nhà cung cấp học bổng thường trao cho mỗi em khoảng 300.000đ – 400.000đ/tháng, còn những trường hợp gặp nhiều khó khăn, nhà tài trợ cấp học bổng có giá trị từ trên 1 triệu đồng/tháng.

Nhà tài trợ thường có yêu cầu cụ thể về việc học hành và tu dưỡng đạo đức. Vì vậy, những HSSV nhận học bổng 1 – 1 thường học tập tốt, tu dưỡng tốt để thể hiện sự biết ơn nhà tài trợ.

Hiện nay, học bổng 1 – 1 đã có những bước phát triển mạnh. Nhiều nhà từ thiện, nhiều cán bộ, nhiều người hảo tâm đã tổ chức học bổng 1 – n, trong đó $n > 2$ (có trường hợp số $n > 10$).

2.5. Tổ chức vinh danh những HSSV học giỏi, đạo đức tốt

Hầu hết các dòng họ học tập, các chi hội khuyến học cơ sở thường tổ chức hình thức này trong các dịp lễ, tết như: tuyên dương các em học sinh phổ thông đạt danh hiệu học sinh giỏi cấp huyện, cấp tỉnh qua các kỳ thi về từng môn học; vinh danh các em học sinh đạt huy chương các kỳ thi quốc gia và quốc tế; khen thưởng các em đỗ thủ khoa các kỳ thi tuyển và tốt nghiệp đại học; nêu gương những sinh viên giỏi, sau khi ra trường đã trưởng thành trong nghề nghiệp, đóng góp nhiều cho dòng họ, xóm làng... Hình thức nêu gương này có tác dụng mạnh mẽ và có sức lan tỏa rộng rãi tới những thanh thiếu niên đang ngồi học trên ghế nhà trường.

2.6. Giải thưởng Nhân tài Đất Việt

Giải thưởng này đã được duy trì 16 năm. Có cả chục ngàn các sản phẩm ứng dụng hoặc sản phẩm tiềm năng gửi về Ban Tổ chức để dự giải. Trong số hàng ngàn tác giả dự thi có rất nhiều thanh niên và sinh viên. Hiện nay, Giải thưởng Nhân tài Đất Việt chọn các lĩnh vực khoa học công nghệ, công nghệ thông tin, y dược, môi trường và tự học thành tài (qua tự học đã có sáng chế, phát minh, có giá trị kinh tế cao, có ứng dụng rộng trong sản xuất).

3. Định hướng giáo dục đạo đức, lối sống, lý tưởng cách mạng cho thanh thiếu niên, nhi đồng qua các mô hình khuyến học, khuyến tài giai đoạn 2021 – 2025

3.1. Hội Khuyến học Việt Nam phối hợp với Bộ Giáo dục và Đào tạo, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch, Bộ Lao động, Thương binh và Xã hội, Bộ Thông tin và Truyền thông, Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh, Hội Phụ nữ Việt Nam... đẩy mạnh phong trào thi đua học tập suốt đời để xây dựng các mô hình học tập theo Quyết định 281/QĐ-TTg; tạo nên môi trường giáo dục đạo đức lý tưởng, lối sống cho thanh, thiếu niên, hình thành nên hệ sinh thái giáo dục số để đưa công tác giáo dục đạo đức cho thế hệ trẻ đáp ứng yêu cầu tiếp cận Cách mạng công nghiệp lần thứ tư.

3.2. Tuyên truyền rộng rãi về mô hình “Công dân học tập” theo Quyết định 489/QĐ-TTg, phối hợp với các bộ, ban, ngành và đoàn thể phát động phong trào *thanh niên phấn đấu đạt tiêu chí đánh giá mô hình “Công dân học tập”, có đủ năng lực cốt lõi và những kỹ năng cơ bản, những phẩm chất mong muốn*, phù hợp với xu thế phát triển của thế giới hiện đại.

3.3. Phối hợp với Bộ GDĐT triển khai mô hình “Đơn vị học tập” cấp huyện và cấp tỉnh theo Thông tư 22/2020/TT-BGDĐT, xây dựng những cán bộ, công chức, viên chức, nhân viên đang độ tuổi thanh niên thành những công dân học tập, làm việc có hiệu quả tại các cơ quan, công sở, trường học, bệnh viện, doanh nghiệp, trong lực lượng an ninh, quốc phòng.

3.4. Trong kế hoạch triển khai Quyết định 281/QĐ-TTg giai đoạn 2021 – 2030, Hội Khuyến học Việt Nam sẽ tiếp tục đưa tiêu chí đánh giá Công dân học tập vào Bộ tiêu chí đánh giá mô hình Gia đình học tập, qua đó, hoàn thiện một bước chất lượng các mô hình học tập trên địa bàn hành chính cấp xã.

3.5. Tổ chức Hội thảo “Giáo dục đạo đức, lý tưởng cách mạng, lối sống lành mạnh cho thanh, thiếu niên trong gia đình học tập theo tư tưởng, đạo đức Hồ Chí Minh” tại các địa phương (có sự phối hợp với các trường học)./.

XÂY DỰNG VÀ THỰC HIỆN HIỆU QUẢ BỘ QUY TẮC ỨNG XỬ VĂN HÓA TRONG TRƯỜNG HỌC

Sở Giáo dục và Đào tạo Hà Nội

Thực hiện Quyết định số 1501/QĐ-TTg ngày 28/8/2015 của Thủ tướng Chính phủ về việc phê duyệt Đề án “Tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng giai đoạn 2015 – 2020”; Quyết định số 1299/QĐ-TTg ngày 03/10/2018 của Thủ tướng Chính phủ về việc phê duyệt Đề án “Xây dựng văn hóa ứng xử trong trường học giai đoạn 2018 – 2025”; Thông tư số 06/2019/TT-BGDĐT quy định Quy tắc ứng xử trong cơ sở giáo dục mầm non, cơ sở giáo dục phổ thông, cơ sở giáo dục thường xuyên, Sở GDĐT Hà Nội đã tham mưu cho UBND Thành phố ban hành Kế hoạch số 180/KH-UBND ngày 28/9/2016 về tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng giai đoạn 2016 – 2020; Kế hoạch số 168/KH-UBND ngày 18/8/2020 về xây dựng văn hóa ứng xử trong trường học giai đoạn 2020 – 2025 và chỉ đạo các sở, ban, ngành chủ động phối hợp cùng ngành GDĐT triển khai những nội dung đạt hiệu quả cao nhất.

Về quy mô giáo dục, kết thúc năm học 2019 – 2020 trên địa bàn Thành phố có **2.748 trường** (gồm 2.746 trường mầm non, phổ thông và 02 trung cấp chuyên nghiệp trực thuộc Sở) với 60.391 nhóm lớp, **2.044.006 học sinh** (so với cùng kỳ năm trước tăng 34 trường; tăng 1.969 nhóm lớp và tăng 40.431 học sinh).

Việc xây dựng và thực hiện quy tắc ứng xử trong trường học đã được các nhà trường đặc biệt quan tâm và thực hiện.

1. Về công tác chỉ đạo

Sở GDĐT đã xây dựng kế hoạch số 4001/KH-SGDĐT ngày 25/10/2016 về Tăng cường giáo dục lý tưởng, đạo đức lối sống cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng giai đoạn 2016 – 2020 ngành GDĐT và đã triển khai đến các trường học trên địa bàn toàn Thành phố;

Hướng dẫn số 344/SGDDĐT-CTTT ngày 15/02/2017 của Sở GDĐT về việc đẩy mạnh xây dựng môi trường văn hóa trong trường học;

Kế hoạch số 585/KH-SGDĐT ngày 28/02/2018 của Sở GDĐT về thực hiện môi trường giáo dục an toàn, lành mạnh, thân thiện, phòng, chống xâm hại bạo lực học đường;

Công văn số 772/SGDDĐT-VP ngày 23/3/2017 về việc hướng dẫn triển khai, thực hiện quy tắc ứng xử trong năm kỷ cương hành chính 2017 và Kế hoạch tuyên truyền thực hiện Quy tắc ứng xử nơi công cộng trong hệ thống giáo dục phổ thông trên địa bàn Thành phố; Công văn số 3350/SGDDĐT-CTTT ngày 04/10/2017 về việc thành lập bộ phận tư vấn tâm lý cho học sinh trong các trường tiểu học, trung học cơ sở, trung học phổ thông; Công văn số 4194/SGDDĐT-CTTT ngày 28/11/2017 về việc hướng dẫn thực hiện công tác tư vấn tâm lý cho học sinh trong các trường tiểu học, trung học cơ sở, trung học phổ thông; Công văn số 1391/SGDDĐT-CTTT ngày 16/4/2018 về việc tổ chức giao ban công tác tư vấn tâm lý trong các nhà trường;

Chỉ đạo các nhà trường tiếp tục thực hiện kế hoạch Liên tịch số 80/KH-LT ngày 12/01/2005 của Sở GDĐT và Công đoàn ngành Giáo dục về việc phát động phong trào Thi đua trong toàn ngành thực hiện cuộc vận động “Xây dựng Nhà trường văn hoá – Nhà giáo mẫu mực – Học sinh thanh lịch” theo Quyết định số 36/QĐ-SGDĐT ngày 10/8/2005 của Sở GDĐT về việc ban hành Tiêu chuẩn “Nhà trường văn hoá – Nhà giáo mẫu mực – Học sinh thanh lịch”;

Kế hoạch số 3081/KH-SGDĐT ngày 21/9/2020 của Sở GDĐT về triển khai thực hiện văn hóa ứng xử trong trường học giai đoạn 2020 – 2025.

2. Về tổ chức thực hiện

Căn cứ Công văn số 282/BGDĐT-CTHSSV ngày 25/01/2017 về việc đẩy mạnh xây dựng môi trường văn hóa trong trường học, Sở đã triển khai dạy bộ tài liệu giáo dục nếp sống thanh lịch – văn minh cho học sinh Thủ đô và thu được những kết quả khả quan: đội ngũ cán bộ quản lý, giáo viên đã tích cực đổi mới phương pháp trong giảng dạy bộ tài liệu giáo dục nếp sống thanh lịch – văn minh; học sinh hứng thú, yêu thích các tiết học và có chuyển biến rõ nét trong cách giao tiếp, ứng xử; nhận được sự hưởng ứng đồng tình của đông đảo cha mẹ học sinh.

Chỉ đạo các nhà trường, phòng GDĐT các quận, huyện, thị xã thành lập bộ phận làm công tác tư vấn tâm lý trong trường học. Đến nay, 100% các đơn vị trường học (1581 trường học) thành lập bộ phận tư vấn tâm lý, thành phần gồm đại diện BGH,

giáo viên kiêm nhiệm hoặc hợp đồng chuyên trách, nhân viên y tế trường học, giáo viên phụ trách công tác Đoàn, Đội.

Phòng tư vấn tâm lý bước đầu đã đi vào hoạt động ổn định và hoạt động khá hiệu quả với các nội dung: Tư vấn tâm lý lứa tuổi, giới tính, hôn nhân, gia đình, sức khỏe sinh sản vị thành niên phù hợp với lứa tuổi; tư vấn, giáo dục kỹ năng, biện pháp ứng xử văn hóa, phòng, chống bạo lực, xâm hại và xây dựng môi trường giáo dục an toàn, lành mạnh, thân thiện; tư vấn tăng cường khả năng ứng phó, giải quyết vấn đề phát sinh trong mối quan hệ gia đình, thầy cô, bạn bè và các mối quan hệ xã hội khác; tư vấn kỹ năng, phương pháp học tập hiệu quả và định hướng nghề nghiệp (tùy theo cấp học); tham vấn tâm lý đối với học sinh gặp khó khăn cần hỗ trợ, can thiệp, giải quyết kịp thời; giới thiệu, hỗ trợ đưa học sinh đến các cơ sở, chuyên gia điều trị tâm lý đối với các trường hợp học sinh bị rối loạn tâm lý nằm ngoài khả năng tư vấn của nhà trường.

Xây dựng quy tắc ứng xử của trường phù hợp với địa phương trên cơ sở quy định chung của ngành. Quy tắc ứng xử tại các nhà trường được căn cứ vào Quy tắc ứng xử của cán bộ, công chức, viên chức, người lao động trong các cơ quan thuộc thành phố Hà Nội (Quyết định số 522/QĐ-UBND ngày 25/01/2017 và Quy tắc ứng xử nơi công cộng trên địa bàn thành phố Hà Nội (Quyết định số 1665/QĐ-UBND ngày 10/3/2017), trong đó quy định việc nên làm, không nên làm chung và tại các nơi công cộng nói riêng.

3. Một số giải pháp thực hiện Bộ Quy tắc ứng xử văn hóa trong trường học

– Tuyên truyền nâng cao nhận thức cho cán bộ giáo viên, nhân viên và học sinh về công tác xây dựng văn hóa và thực hiện văn hóa trong trường học; tăng cường và sử dụng hiệu quả các thiết chế như động viên, khích lệ cán bộ, giáo viên, nhân viên tích cực, gương mẫu trong công tác xây dựng môi trường văn hóa và thực hiện quy tắc ứng xử văn hóa trong trường học;

– Chỉ đạo các nhà trường, xây dựng kế hoạch, xác định rõ mục tiêu, nội dung văn hóa ứng xử trong trường học bảo đảm dễ hiểu, dễ nhớ, dễ thực hiện;

– Tăng cường công tác giáo dục chính trị, tư tưởng cho cán bộ giáo viên, nhân viên và học sinh, từ đó mong muốn lan tỏa đến phụ huynh học sinh;

– Tăng cường quản lý nền nếp, chất lượng dạy và học trong nhà trường; nắm bắt thông tin học sinh, nắm bắt hoàn cảnh, tâm tư tình cảm, nguyện vọng, diễn biến tư tưởng người học. Tiến hành khảo sát thông tin về học sinh ngay từ khi vào đầu cấp

học và cập nhật thường xuyên để phục vụ cho công tác giảng dạy, hỗ trợ học tập, rèn luyện của học sinh. Các thông tin này được thu thập, lưu giữ và sử dụng theo đúng quy định hiện hành;

- Xây dựng môi trường cảnh quan sáng, xanh, sạch, đẹp và an toàn;

- Chủ động phối hợp cùng gia đình và xã hội trong việc xây dựng và thực hiện Văn hóa ứng xử trong trường học;

- Tổ chức các phong trào thi đua giữa các khối, lớp, trong toàn trường, các hoạt động trải nghiệm, văn hóa văn nghệ, TDTT, tình nguyện vì cộng đồng, tri ân, đền ơn đáp nghĩa, các câu lạc bộ cho phù hợp với lứa tuổi, cấp học;

- Tăng cường công tác kiểm tra, giám sát và thông tin truyền thông trong việc thực hiện Văn hóa ứng xử trong trường học;

- Phối hợp với cha mẹ học sinh, chính quyền địa phương, các cơ quan, đoàn thể, tổ chức, cá nhân có liên quan để hỗ trợ tốt nhất cho học sinh trong công tác giáo dục và trong cuộc sống./.

TĂNG CƯỜNG PHỐI HỢP GIỮA NHÀ TRƯỜNG, GIA ĐÌNH VÀ XÃ HỘI TRONG GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC, PHÁP LUẬT CHO HỌC SINH ĐÁP ỨNG YÊU CẦU ĐỔI MỚI CĂN BẢN, TOÀN DIỆN GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

Sở Giáo dục và Đào tạo Hải Phòng

Hải Phòng là thành phố cảng, cửa chính ra biển của các tỉnh phía Bắc, đầu mối giao thông quan trọng của đất nước, nằm trong tam giác trọng điểm kinh tế Hà Nội, Hải Phòng, Quảng Ninh – một cực tăng trưởng của vùng kinh tế phía Bắc – một trọng điểm phát triển kinh tế biển, đảo, có vị trí trọng yếu về quốc phòng an ninh. Trong những năm gần đây kinh tế – xã hội Thành phố có những bước phát triển mạnh mẽ.

Được sự quan tâm của Thành ủy, Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân thành phố, sự hỗ trợ và phối hợp của các ban, ngành, đoàn thể, các tổ chức xã hội và lãnh đạo của các địa phương, trong những năm qua, ngành Giáo dục thành phố Hải Phòng thu được kết quả rất đáng phấn khởi, cụ thể là: Hải Phòng là thành phố duy nhất trong cả nước có chính sách hỗ trợ học phí cho tất cả học sinh từ mầm non đến trung học phổ thông theo Nghị quyết số 54/2019/NQ-HĐND ngày 09/12/2019 của HĐND thành phố (hỗ trợ 100% học phí từ năm học 2020 – 2021) và Nghị quyết số 06/NQ-HĐND ngày 12/7/2018 về cơ chế chính sách trong phát hiện, đào tạo, bồi dưỡng học sinh giỏi; tuyển chọn, sử dụng, đãi ngộ đội ngũ giáo viên giỏi trong lĩnh vực đào tạo, bồi dưỡng học sinh giỏi quốc gia, quốc tế, đã động viên khen thưởng giáo viên và học sinh đạt thành tích cao kịp thời và cao nhất cả nước. Quy mô giáo dục ngày càng phát triển bền vững với tổng số 925 trường, với 490453 học sinh, trong đó có 65 trường trung học phổ thông, 194 trường trung học cơ sở, 220 trường tiểu học, 429 trường mầm non; 17 trung tâm giáo dục nghề nghiệp giáo dục thường xuyên và đơn vị trực thuộc. Tổng số giáo viên toàn ngành là 32074 người. Cơ sở vật chất được tăng cường. Công tác phát hiện, bồi dưỡng học sinh giỏi được duy trì và gặt hái được kết quả cao (Hải Phòng là thành phố duy nhất trên cả nước có 24 năm liên tục có học sinh đoạt Huy chương quốc tế). Đặc biệt liên tục 3 năm 2018, 2019, 2020 đều có học sinh đoạt Huy chương Vàng quốc tế (năm 2018 có đủ bộ Huy chương Vàng, Bạc, Đồng quốc tế và giải 4 khoa học, kỹ thuật quốc tế; năm 2020 có 1 Huy chương Vàng quốc tế môn Hóa học và 1 Huy chương Đồng Tin học châu Á Thái Bình Dương). Chất lượng

giáo dục và đào tạo của thành phố Hải Phòng luôn ở tốp dẫn đầu toàn quốc kể cả về chất lượng đại trà và chất lượng mũi nhọn. Song song với việc dạy chữ, công tác giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh, công tác phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục đạo đức, pháp luật cho học sinh cũng luôn được ngành Giáo dục Hải Phòng quan tâm, coi đây là nhiệm vụ quan trọng hàng đầu, là nền tảng để nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện một cách bền vững. Nội dung Công văn, Chỉ thị của các cấp đã được Sở GDĐT Hải Phòng cụ thể hóa thành những nhiệm vụ, giải pháp thiết thực, phù hợp với điều kiện thực tế của từng trường học ở các địa bàn khác nhau, và đã có được những kết quả đáng kể.

Bên cạnh sự cố gắng nỗ lực của ngành Giáo dục, những kết quả đạt được của ngành Giáo dục thành phố Hải Phòng cũng là minh chứng về phát huy vai trò phối hợp thường xuyên, liên tục, thiết thực, hiệu quả của ngành Giáo dục với các tổ chức, ban ngành, đoàn thể và các tầng lớp nhân dân; giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục đạo đức, pháp luật cho học sinh nhằm đáp ứng yêu cầu đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục.

1. Công tác chỉ đạo và triển khai kế hoạch

1.1. Thực hiện Quyết định số 1501/QĐ-TTg ngày 28/8/2015 của Thủ tướng Chính phủ về việc phê duyệt Đề án “Tăng cường công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thanh, thiếu niên và nhi đồng giai đoạn 2015 – 2020”; Kế hoạch số 410/QĐ-BGDĐT ngày 04/02/2016 của Bộ GDĐT về việc triển khai Quyết định số 1501/QĐ-TTg, thành phố Hải Phòng là địa phương đầu tiên của cả nước nhanh chóng nắm bắt và nhận thức đây là vấn đề quan trọng cần được quan tâm nên đã triển khai hội thảo từ đơn vị giáo dục cơ sở tới thành phố. Sở GDĐT đã xây dựng kế hoạch số 807 ngày 21/8/2014 hướng dẫn, chỉ đạo, định hướng cho các cơ sở GDĐT tổ chức hội thảo về công tác giáo dục đạo đức, lối sống kỹ năng sống và bồi dưỡng lý tưởng cách mạng cho HSSV. 100% đơn vị trong toàn ngành đã tổ chức theo đúng quy định.

Tổ chức Hội thảo nâng cao chất lượng công tác giáo dục đạo đức, lối sống, kỹ năng sống và bồi dưỡng lý tưởng cách mạng cho HSSV thành phố Hải Phòng thực hiện Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04/11/2013 về đổi mới căn bản, toàn diện GDĐT cấp thành phố. Hội thảo đã được dư luận đánh giá cao, thu hút sự quan tâm của nhiều lực lượng xã hội và ghi nhận của Bộ Giáo dục và Đào tạo.

1.2. Sở GDĐT Hải Phòng tham mưu UBND thành phố ban hành Quyết định số 2303 về kế hoạch thực hiện Quyết định số 1501/QĐ-TTg; Chương trình hành động số 04-CTr/TU ngày 30/3/2016 của Ban Thường vụ Thành ủy thực hiện Chỉ thị số 42-CT/TW ngày 24/3/2015 của Ban Bí thư về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho thế hệ trẻ giai đoạn 2015 – 2030 trên địa bàn thành phố Hải Phòng với các nhiệm vụ và giải pháp cho tất cả các địa phương, ban ngành, cơ quan, đơn vị trong hệ thống chính trị và giao Sở GDĐT là cơ quan thường trực triển khai thực hiện đề án.

UBND thành phố đã ban hành các kế hoạch nhằm thực hiện hiệu quả việc giáo dục đạo đức, lối sống cũng như hạn chế thấp nhất việc vi phạm pháp luật và tệ nạn xã hội trong thanh thiếu niên, nhi đồng trên địa bàn thành phố, cụ thể như:

– Kế hoạch số 03/KH-UBND ngày 04/01/2019 về việc triển khai thực hiện Quyết định số 1299/QĐ-TTg ngày 03/10/2018 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Đề án “Xây dựng văn hóa ứng xử trong trường học giai đoạn 2018 – 2025” trên địa bàn thành phố Hải Phòng.

– Kế hoạch số 29/KH-UBND ngày 06/02/2020 của UBND thành phố về triển khai thực hiện Chỉ thị số 31/CT-TTg ngày 04/12/2019 của Thủ tướng Chính phủ về tăng cường giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh, sinh viên trên địa bàn thành phố Hải Phòng.

Theo đó, UBND thành phố giao trách nhiệm Sở GDĐT chủ trì, phối hợp với các cơ quan, sở, ngành: Thành Đoàn, Sở Văn hóa và Thể thao, Sở Lao động – Thương binh và Xã hội, Sở Tài chính, Sở Thông tin và Truyền thông, Công an thành phố, Đài Phát thanh và Truyền hình Hải Phòng, Báo Hải Phòng, UBND các quận, huyện và các tổ chức đoàn thể trên địa bàn thành phố phối hợp thực hiện các nhiệm vụ.

Sở GDĐT ban hành và chỉ đạo các đơn vị giáo dục thực hiện nghiêm túc, thiết thực, có hiệu quả các công văn, kế hoạch về việc giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh: Công văn số 997/SGDĐT-TrH ngày 17/8/2016 của Sở GDĐT Hải Phòng về việc hướng dẫn công tác giáo dục đạo đức, lối sống, kỹ năng sống cho học sinh; Công văn số 209/SGDĐT-CTrTT ngày 12/02/2019 phối hợp thực hiện Đề án “Tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho thanh thiếu nhi giai đoạn 2018 – 2022” về hướng dẫn, chỉ đạo, định hướng cho các cơ sở GDĐT tổ chức các hoạt động giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho thanh thiếu nhi; ban hành Công văn số 452/SGDĐT-CTrTT ngày 20/3/2019 về thực hiện Quyết định số 1501/QĐ-TTg.

1.3. Căn cứ kế hoạch và các văn bản chỉ đạo của UBND thành phố, 100% UBND quận, huyện và các sở, ban, ngành, đoàn thể có liên quan đã xây dựng và ban hành kế hoạch triển khai thực hiện các nội dung công tác giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh, sinh viên trên địa bàn thành phố Hải Phòng với các nhiệm vụ cụ thể, các nhóm giải pháp có tính khả thi cao, phù hợp với điều kiện, đặc điểm của từng quận, huyện, ban ngành. 14/14 quận, huyện và 100% các ban ngành của thành phố, các đơn vị giáo dục đã xây dựng kế hoạch triển khai thực hiện nội dung chuyên đề và thực hiện báo cáo tiến độ triển khai về cơ quan thường trực.

2. Công tác phối hợp tuyên truyền, phổ biến về giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng

2.1. Trong thời gian qua, thành phố đã xây dựng và triển khai các kế hoạch tuyên truyền các ngày lễ, kỷ niệm trong năm gắn với đẩy mạnh tuyên truyền việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh. Theo đó, các ngành chức năng, các đoàn thể thành phố, UBND các quận, huyện đã thường xuyên tổ chức công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, truyền thống bồi đắp cho thiếu niên và nhi đồng trên địa bàn.

– Ban Tuyên giáo Thành ủy đã chỉ đạo việc tiếp tục tổ chức học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh trên địa bàn toàn thành phố.

– Thành đoàn đã phối hợp với các ngành, tổ chức đoàn thể cho thanh niên học tập Nghị quyết Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XII; tuyên truyền về Nghị quyết của Ban chấp hành Đảng bộ thành phố Hải Phòng; tuyên truyền về Đại hội Đảng bộ các cấp và Đại hội toàn quốc lần thứ XIII của Đảng thông qua các cuộc thi trên mạng.

– Công tác tuyên truyền chủ quyền biển đảo luôn được Ban Tuyên giáo Thành ủy chú trọng chỉ đạo, hướng dẫn. Các ngành như: GDĐT, Thông tin và Truyền thông, Thành Đoàn... đã phối hợp chặt chẽ làm tốt công tác tuyên truyền chủ quyền biển đảo.

– Các ngành, đoàn thể của thành phố cũng đã đồng loạt triển khai các hoạt động trên mạng xã hội liên quan đến công tác đấu tranh phòng chống “Diễn biến hòa bình”, phản bác các luận điệu thông tin sai trái của các thế lực thù địch.

– Đồng thời, Sở Thông tin và Truyền thông thường xuyên ban hành các văn bản, kế hoạch hướng dẫn, chỉ đạo các cơ quan báo chí trên địa bàn thành phố, Cổng thông tin điện tử thành phố, hệ thống thông tin cơ sở tuyên truyền, phổ biến lý tưởng cách mạng, chủ trương, đường lối, chính sách, pháp luật liên quan đến đời sống, học tập, việc làm.

– Sở GDĐT hướng dẫn các cơ sở giáo dục tuyên truyền phong trào thi đua yêu nước, gương người tốt, việc tốt trên các lĩnh vực của đời sống xã hội. Tuyên truyền về chủ quyền biển đảo, toàn vẹn lãnh thổ; đấu tranh phòng chống “Diễn biến hòa bình”, phản bác các luận điệu thông tin sai trái của các thế lực thù địch; tuyên truyền nâng cao nhận thức và trách nhiệm của các cấp, các ngành, nhà trường, cộng đồng xã hội trong việc phối hợp giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thế hệ trẻ.

2.2. Tuyên truyền về công tác giáo dục đạo đức, lối sống được triển khai thông qua đẩy mạnh các phong trào thi đua yêu nước, các cuộc vận động, nhân rộng các tấm gương người tốt, việc tốt trên các lĩnh vực của đời sống xã hội.

– Ngành Giáo dục đã tổ chức tốt các phong trào, cuộc vận động trong trường học. 100% học sinh trong trường học tham gia các cuộc vận động với tinh thần tích cực, tự nguyện.

– Sở Văn hóa và Thể thao: Phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” trên địa bàn thành phố tiếp tục được triển khai có hiệu quả, đi vào chiều sâu và nâng cao chất lượng.

– Sở Lao động – Thương binh và Xã hội đã phối hợp với các quận/huyện, xã/phường trên địa bàn thành phố tổ chức công tác tuyên truyền về các chế độ, chính sách, chủ trương của Đảng, pháp luật của Nhà nước liên quan đến công tác bảo vệ trẻ em.

– Thành đoàn: Công tác giáo dục chính trị tư tưởng đã được Ban Thường vụ Thành đoàn chỉ đạo các cấp bộ Đoàn, cán bộ Đoàn toàn thành phố tập trung phổ biến qua Hội nghị học tập, quán triệt, triển khai các chỉ thị, Nghị quyết của Đảng, những vấn đề mới trong đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước về chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội, quốc phòng, an ninh, đối ngoại, công tác dân tộc, tôn giáo... Đẩy mạnh phong trào “*Thiếu nhi Việt Nam thi đua thực hiện tốt 5 điều Bác Hồ dạy*”, thông qua các hình thức tuyên truyền được lồng ghép vào chương trình phát thanh măng non, viết nhật ký làm theo lời Bác, thi kể chuyện Bác Hồ.

2.3. Tuyên truyền về giáo dục pháp luật

Thành phố đã quan tâm đến công tác giáo dục pháp luật cho thanh thiếu niên, coi đây một trong những nội dung quan trọng để thanh niên trên địa bàn có đủ nhận thức về pháp luật và tuân thủ pháp luật.

– Trong thời gian qua, các cấp, các ngành từ thành phố đến cơ sở đã tăng cường thực hiện cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” gắn với việc nâng cao ý thức “Sống, làm việc theo hiến pháp và pháp luật” trong thanh niên, thiếu niên.

– Hằng năm, Sở GDĐT phối hợp với Sở Tư pháp, Công an thành phố tổ chức tuyên truyền, triển khai các văn bản pháp luật mới, văn bản liên quan đến an ninh, an toàn trường học cho thủ trưởng các đơn vị giáo dục và tất cả các giáo viên dạy môn GDCD các trường THCS, THPT và giáo viên dạy đạo đức cấp tiểu học trên toàn địa bàn thành phố.

– Đoàn Thanh niên các cấp đã xây dựng các đội thanh niên tình nguyện tham gia giữ gìn trật tự an toàn giao thông trên địa bàn thành phố nhằm tuyên truyền giáo dục nâng cao nhận thức của đội ngũ cán bộ Đoàn, Hội, đoàn viên, thanh niên, thiếu niên đối với công tác bảo đảm trật tự an toàn giao thông.

– Các ngành đã phối hợp trong việc thực hiện tuyên truyền, giáo dục và phổ biến pháp luật cho thanh thiếu niên.

Với vai trò là cơ quan thường trực Ban Chỉ đạo Công tác gia đình thành phố, Sở Văn hóa và Thể thao chủ động, phối hợp với các sở, ban, ngành liên quan tham mưu cho Ủy ban nhân dân thành phố các chương trình, kế hoạch triển khai phong trào và công tác gia đình trên địa bàn thành phố hàng năm; lồng ghép nội dung lý tưởng cách mạng, đạo đức lối sống cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng trong quá trình triển khai công tác gia đình, trong đó đề cao vai trò của gia đình trong việc giáo dục con cháu.

Mỗi đơn vị, địa phương bằng các hoạt động tuyên truyền, giáo dục thiết thực, phù hợp, tạo sự chuyển biến mạnh mẽ trong nhận thức và hành động của các tầng lớp nhân dân đối với việc giữ gìn, phát huy các giá trị đạo đức, lối sống, cách ứng xử tốt đẹp trong gia đình cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng, góp phần xây dựng gia đình Việt Nam thật sự là tổ ấm của mỗi người.

Nhìn chung, công tác tuyên truyền, phổ biến về giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng được tập trung triển khai thực hiện, với nhiều hoạt động thiết thực, thu hút thanh niên, thiếu niên và nhi đồng tham gia. Thông qua đó đã góp phần đẩy mạnh công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng trên địa bàn một cách hiệu quả.

3. Công tác phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục đạo đức, pháp luật cho học sinh đáp ứng yêu cầu đổi mới căn bản, toàn diện GDĐT

3.1. Thành phố tiếp tục triển khai có hiệu quả Chỉ thị số 71/2008/CT-BGDĐT ngày 23/12/2008 về tăng cường phối hợp nhà trường, gia đình và xã hội trong công tác giáo dục trẻ em. Xây dựng kế hoạch cụ thể để phối hợp với từng đơn vị, tổ chức liên quan trên địa bàn để tổ chức triển khai các nhiệm vụ theo nội dung của Chỉ thị 71/2008/CT-BGDĐT.

Các phòng GDĐT chủ động tham mưu xây dựng kế hoạch phối hợp, trong đó xác định rõ nhiệm vụ của từng ban, ngành, tổ chức đoàn thể liên quan để Ủy ban nhân dân, huyện chỉ đạo triển khai.

Các cơ sở đào tạo xây dựng kế hoạch cụ thể để phối hợp với từng đơn vị, tổ chức liên quan trên địa bàn để tổ chức triển khai các nhiệm vụ theo nội dung của Chỉ thị 71/2008/CT-BGDĐT.

Hàng năm, Sở GDĐT phối hợp với các sở, ban, ngành, đoàn thể xã hội, công tác phối hợp tuyên truyền, giáo dục trong trường học được đẩy mạnh hơn một bước, công tác phòng, chống tệ nạn xã hội trong thanh thiếu niên, học sinh được triển khai chặt chẽ. Xây dựng và tổ chức thực hiện kế hoạch triển khai Quyết định số 1236/QĐ-BGDĐT ngày 30/3/2018 phê duyệt Đề án “Tăng cường năng lực phòng, chống ma túy trong trường học đến năm 2020” và Quyết định số 1235/QĐ-BGDĐT ngày 30/3/2018 của Bộ GDĐT phê duyệt Đề án “Phòng ngừa tội phạm và phòng, chống vi phạm pháp luật trong học sinh, sinh viên đến năm 2020” gắn với việc thực hiện các nhiệm vụ năm học.

Tại chương trình: *Lãnh đạo thành phố gặp gỡ thiếu nhi nhân dịp kỷ niệm ngày thành lập Đội TNTP Hồ Chí Minh*, đồng chí Phó Chủ tịch UBND thành phố cùng các đồng chí lãnh đạo Sở, Ban, ngành thành phố đã lắng nghe chia sẻ của các em thiếu nhi, nắm bắt tâm tư, tình cảm, định hướng tư tưởng, giải quyết kịp thời nhu cầu, nguyện vọng chính đáng và chăm lo, bảo vệ quyền hợp pháp của thể hệ trẻ. Từ chương trình đã có rất nhiều những giải pháp, quyết định của lãnh đạo thành phố được ban hành và triển khai, góp phần chăm sóc, giáo dục thiếu niên nhi đồng như: *Nghị quyết về cơ chế trong phát hiện, đào tạo bồi dưỡng học sinh giỏi, tuyển chọn đội ngũ giáo viên giỏi trong lĩnh vực đào tạo bồi dưỡng học sinh giỏi quốc gia, quốc tế thành phố Hải Phòng*, miễn học phí cho học sinh từ bậc học mầm non đến trung học phổ thông, hỗ trợ tiền thuê nhà đối với học sinh có nơi ở tại quận Đồ Sơn, quận Dương Kinh, quận Kiến An trong thời gian chưa có ký túc xá tại trường.

Tăng cường các biện pháp phối hợp bảo đảm an ninh, trật tự trường học, phòng chống âm mưu kích động, lôi kéo học sinh sinh viên tham gia các hoạt động vi phạm pháp luật, ảnh hưởng đến an ninh quốc gia, trật tự an toàn xã hội, tổ chức “*Diễn đàn xây dựng tình bạn đẹp, nói không với bạo lực học đường*”, thực hiện thông qua nhiều cách làm sáng tạo như: xây dựng phiên tòa giả định, mời các diễn giả, tác giả, chuyên gia pháp lý cùng nói chuyện, tư vấn cho học sinh. Diễn đàn đã góp phần chia sẻ, trao đổi, cổ vũ những thói quen tốt, những hành động đẹp; tình bạn đẹp; kỹ năng xử lý tình huống để tránh xảy ra bạo lực học đường cũng như hậu quả bạo lực học đường, xây dựng văn hóa trường học lành mạnh cho đoàn viên thanh niên thành phố.

Phối hợp với Thành đoàn tiếp tục triển khai thực hiện có hiệu quả Chương trình phối hợp nhằm tăng cường công tác giáo dục toàn diện học sinh, sinh viên và xây dựng tổ chức Đoàn, Hội, Đội.

3.2. Xây dựng môi trường nhà trường dân chủ, lành mạnh, thân thiện

– 100% các trường học triển khai các nội dung xây dựng Trường học thân thiện – Học sinh tích cực thiết thực, chất lượng, hiệu quả trong các nhà trường. Tổ chức các hoạt động giáo dục bảo vệ môi trường, triển khai bộ tài liệu về giáo dục bảo tồn động vật hoang dã đe dọa bị tuyệt chủng cho học sinh tiểu học.

– Đẩy mạnh văn hóa đọc trong trường học, tăng cường tổ chức các phòng đọc, tủ sách phụ huynh, tủ sách lớp học... để định hướng, tạo điều kiện cho HSSV đọc sách, say mê, yêu quý sách.

– Các nhà trường đẩy mạnh việc thành lập các câu lạc bộ sở thích, tài năng, tổ chức các diễn đàn, tọa đàm và khuyến khích HSSV tham gia nhằm phát triển năng lực, phẩm chất, kỹ năng sống.

– Thực hiện chỉ đạo của Bộ GDĐT, thành phố đã triển khai thực hiện Thông tư số 31/2017/TT-BGDĐT của Bộ GDĐT về triển khai tư vấn tâm lý trong trường học, theo đó, đến nay 100% các trường thành lập Tổ tư vấn tâm lý học đường và bố trí cán bộ, giáo viên phụ trách, kiêm nhiệm công tác tư vấn tâm lý, hướng nghiệp. Hoạt động của tổ tư vấn này đã góp phần chăm sóc tốt hơn sức khỏe, tinh thần cho học sinh phổ thông, kết hợp định hướng nghề nghiệp, hỗ trợ tư vấn các phương pháp học tập hiệu quả, hạn chế những tình huống xấu xảy ra trong trường học.

– Thành phố đã triển khai nghiêm túc Kế hoạch thực hiện Đề án 1299 về xây dựng văn hóa ứng xử trong trường học giai đoạn 2018 – 2025 của Thủ tướng Chính phủ, gắn liền với tổ chức thực hiện Thông tư số 06/2019/TT-BGDĐT của Bộ GDĐT

về quy định Quy tắc ứng xử trong các cơ sở giáo dục. Theo đó, 100% các trường trên địa bàn thành phố tiến hành xây dựng, hoàn thiện, bổ sung và thực hiện Quy tắc ứng xử văn hóa trong các nhà trường.

3.3. Tăng cường trách nhiệm của chính quyền địa phương và các tổ chức đoàn thể trong công tác giáo dục thanh, thiếu niên và nhi đồng

Công tác giáo dục truyền thống, bồi đắp lý tưởng, giáo dục pháp luật cho thanh thiếu niên, nhi đồng trong trường học luôn được quan tâm. Công tác phòng, chống tệ nạn xã hội; phòng, chống ma túy; giáo dục an toàn giao thông được phát động rộng khắp, góp phần nâng cao nhận thức toàn diện cho học sinh về ý thức chấp hành pháp luật cũng như việc chấp hành nghiêm những quy chế, nội quy của nhà trường; chưa phát hiện trường hợp cán bộ, giáo viên và học sinh có hoạt động phức tạp liên quan an ninh quốc gia./.

MÔ HÌNH “DẠY HÁT DÂN CA QUAN HỌ BẮC NINH” GÓP PHẦN GIÁO DỤC TRUYỀN THỐNG, VĂN HÓA LỊCH SỬ ĐỊA PHƯƠNG TRONG CÁC TRƯỜNG PHỔ THÔNG TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH BẮC NINH

Sở Giáo dục và Đào tạo Bắc Ninh

Thực hiện Quyết định số 410/QĐ-BGDĐT ngày 04/02/2016 của Bộ GDĐT ban hành Kế hoạch triển khai Quyết định số 1501/QĐ-TTg ngày 28/5/2015 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Đề án “Tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng giai đoạn 2015 – 2020”; Nghị quyết số 04–NQ/TU ngày 31/8/2016 của Tỉnh ủy Bắc Ninh về “Tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống, truyền thống văn hóa cho thế hệ trẻ tỉnh Bắc Ninh giai đoạn 2016 – 2020”, Sở GDĐT tỉnh Bắc Ninh đã chỉ đạo, thực hiện hiệu quả các nhiệm vụ, giải pháp nâng cao chất lượng toàn diện về GDĐT, đặc biệt là công tác giáo dục truyền thống lịch sử, đạo đức, lối sống cho thế hệ trẻ.

Một trong những giải pháp góp phần bồi đắp tâm hồn thế hệ trẻ, khơi dậy niềm tự hào về truyền thống văn hóa của quê hương, thực hiện cam kết với UNESCO trong việc bảo tồn và phát huy giá trị của dân ca Quan họ Bắc Ninh – Di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại, đó là: tiếp tục đưa dân ca Quan họ Bắc Ninh vào giảng dạy tại các trường phổ thông trên địa bàn tỉnh.

1. Từ năm học 2011 – 2012, Sở GDĐT Bắc Ninh đã phối hợp với Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch biên soạn tài liệu dạy hát dân ca Quan họ Bắc Ninh và đưa vào giảng dạy ở các trường từ cấp tiểu học đến cấp THPT trên địa bàn toàn tỉnh.

Tài liệu, chương trình giảng dạy đã được thẩm định về mặt khoa học âm nhạc cũng như khoa học sư phạm đưa nội dung giảng dạy vào từng cấp học bảo đảm phù hợp với lứa tuổi. Cùng với đó, tổ chức tập huấn cho 100% giáo viên dạy âm nhạc của cấp tiểu học và THCS, chuyên viên phụ trách của các phòng GDĐT và giáo viên phụ trách công tác truyền dạy dân ca Quan họ tại các trường THPT.

Thực hiện Khung chương trình giáo dục âm nhạc phổ thông của Bộ GDĐT về đưa chương trình dạy hát dân ca các miền vào trong chương trình môn học, Sở GDĐT Bắc Ninh đã chỉ đạo 100% các đơn vị giáo dục xây dựng kế hoạch dạy hát dân ca

Quan họ Bắc Ninh, phân tiết dạy dựa theo tài liệu dân ca Quan họ Bắc Ninh, sắp xếp thời lượng triển khai giảng dạy cho phù hợp. Theo đó, cấp tiểu học học sinh được học 16 tiết/năm học; cấp THCS học 17 tiết/năm học; cấp THPT học 12 tiết/năm học. Việc giảng dạy được thực hiện bảo đảm phù hợp với đặc điểm lứa tuổi, có sự kết hợp giữa hình thức truyền khẩu dân gian của các nghệ nhân và giảng dạy của giáo viên, kết hợp giữa truyền dạy dân ca Quan họ với tìm hiểu không gian văn hóa Quan họ. Nội dung thực hiện cụ thể như sau:

Với cấp tiểu học, học sinh học 5 bài dân ca Quan họ Bắc Ninh, 5 bài đặt lời mới theo làn điệu tương ứng và 20 bài viết dưới hình thức kể chuyện về dân ca Quan họ Bắc Ninh (Bé học hát Quan họ; các bài liên quan đến lá trầu, quả cau, cây tre, cây trúc, cây đa, cây gạo, các loài chim và các địa danh, ngành nghề; Lề lối chơi Quan họ; Kể chuyện về các nghệ nhân Quan họ; Những bài lý trong Quan họ và Quan họ – Di sản vô giá của quê hương).

Với cấp THCS, học sinh học 4 bài dân ca Quan họ Bắc Ninh, bài đặt lời mới theo làn điệu tương ứng và 12 bài viết dưới hình thức kể chuyện về dân ca Quan họ Bắc Ninh (Giai thoại Thủy tổ Quan họ; Trang phục Quan họ nam, nữ (3 bài); Tục kết chạ; Quan họ thết đãi bạn trong ngày hội; Quan họ mong đợi bạn trong lễ hội ngày xuân; Quan họ trẩy hội Lim tìm bạn kết nghĩa; Truyền thống tôn trọng phụ nữ của người Quan họ; Lề lối hát Quan họ; Chơi Quan họ; Bảo tồn và phát huy lễ hội truyền thống).

Với cấp THPT, học sinh học 3 bài dân ca Quan họ Bắc Ninh, 5 bài viết dưới hình thức kể chuyện về dân ca Quan họ Bắc Ninh (Đặc điểm lời ca trong Quan họ; Ngôn ngữ giao tiếp trong Quan họ; Quan họ không lấy nhau; Cây đàn thanh đối trong Quan họ và Nghệ thuật diễn xướng Quan họ).

Ngoài ra, trong từng năm học, các em được tham gia các buổi sinh hoạt ngoại khóa để hướng tới mục tiêu mỗi học sinh có thể hát được ít nhất một bài Quan họ truyền thống. Các trường học đều có câu lạc bộ Quan họ và duy trì sinh hoạt thường xuyên, hiệu quả. Tính đến nay, toàn tỉnh có 603 câu lạc bộ Quan họ trường học, bảo đảm mỗi trường có ít nhất 01 câu lạc bộ. Bên cạnh hoạt động giảng dạy trong nhà trường, các buổi sinh hoạt ngoại khóa tìm hiểu về dân ca Quan họ, học sinh được giao lưu với các nghệ nhân, liền anh, liền chị Quan họ, được trải nghiệm nhiều hoạt động thú vị, thiết thực như: tìm hiểu về văn hóa mời trầu, tục kết bạn, giới thiệu nguồn gốc sinh hoạt văn hóa Quan họ, nghề chơi Quan họ, trang phục Quan họ, giải thích về tên làng Quan họ; nghe hát Quan họ... từ đó hiểu hơn về nét đặc sắc trong văn hóa Quan họ mà các em chưa được biết qua sách vở. Vì thế, số học sinh hát hay về các bài hát

Quan họ cổ, thậm chí cả những bài hát Quan họ lời mới ca ngợi về quê hương, đất nước ngày càng tăng lên. Đặc biệt, đến nay việc biểu diễn hát Quan họ đã trở thành nội dung chính trong các chương trình liên hoan văn hóa, văn nghệ của các trường học trên địa bàn tỉnh.

Nhằm đánh giá hoạt động dạy hát Quan họ trong trường học, hằng năm, Sở GDĐT Bắc Ninh đã tổ chức Hội thi hát dân ca Quan họ Bắc Ninh dành cho học sinh phổ thông. Qua đó, nâng cao đời sống tinh thần cho cán bộ, giáo viên, học sinh, tạo không khí vui tươi, phấn khởi trong các nhà trường, tạo điều kiện để các đơn vị giáo dục, các câu lạc bộ Quan họ ở các nhà trường giao lưu học hỏi, trao đổi kinh nghiệm phát triển phong trào, đồng thời là dịp để phát hiện và phát huy những tài năng âm nhạc trong học sinh phổ thông.

Có thể nói, những năm qua, ngành Giáo dục Bắc Ninh đã tích cực đưa di sản văn hóa dân ca Quan họ vào giảng dạy trong các nhà trường và được đông đảo giáo viên, học sinh đón nhận. Qua đó, giúp học sinh tìm hiểu, khám phá và nâng cao hiểu biết về các giá trị văn hóa, lịch sử của địa phương; góp phần quan trọng trong việc bảo tồn và phát huy giá trị Di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại; góp phần gìn giữ những giá trị truyền thống vốn có trong sinh hoạt văn hóa Quan họ nói chung và dân ca Quan họ Bắc Ninh nói riêng; cách ứng xử, tấm lòng nhân hậu, thủy chung, tri ân, tri kỉ của người Quan họ; bồi đắp tâm hồn, tình cảm, nhân cách cho thế hệ trẻ; phát triển tình yêu quê hương, đất nước trong học sinh... Đó là minh chứng để khẳng định sức sống và sự lan tỏa sâu rộng của dân ca Quan họ Bắc Ninh.

2. Từ năm học 2020 – 2021, chương trình giảng dạy Dân ca Quan họ Bắc Ninh trong các trường phổ thông tỉnh Bắc Ninh được biên soạn lại nhằm bảo đảm phù hợp với tâm lý lứa tuổi và các quy định trong chương trình tổng thể môn Âm nhạc, Môn Giáo dục địa phương, Hoạt động trải nghiệm ở cả 3 cấp học:

Với cấp tiểu học, học sinh học hát: 01 bài Dân ca Quan họ Bắc Ninh lời cổ, giảng dạy ở môn Âm nhạc (03 tiết); Nghe nhạc: 01 bài Dân ca Quan họ Bắc Ninh lời mới, giảng dạy ở môn Âm nhạc (01 tiết); Tìm hiểu về Dân ca Quan họ: 3 câu chuyện kể/lớp, giảng dạy trong Hoạt động trải nghiệm (03 tiết).

Với cấp THCS, THPT (10 tiết/lớp), học sinh học hát: 01 bài Dân ca Quan họ Bắc Ninh lời cổ, giảng dạy ở môn Âm nhạc (03 tiết); Nghe nhạc và biểu diễn: Nghe nhạc: 01 bài Dân ca Quan họ Bắc Ninh lời mới, giảng dạy ở môn Âm nhạc (01 tiết), Nghe nhạc và biểu diễn: 01 bài Dân ca Quan họ Bắc Ninh lời cổ, giảng dạy ở Hoạt

động trải nghiệm (03 tiết); Tìm hiểu về Dân ca Quan họ: 03 câu chuyện kể/lớp, giảng dạy ở môn Giáo dục địa phương (03 tiết).

Ngành Giáo dục Bắc Ninh luôn đề cao chất lượng giáo dục toàn diện, đào tạo ra những thế hệ học sinh có đủ phẩm chất và năng lực của một công dân thế hệ mới. Trong các nhà trường, việc giáo dục lịch sử và văn hóa cho HSSV có ý nghĩa hết sức quan trọng, góp phần bồi dưỡng cho học sinh tình yêu quê hương, đất nước, khơi dậy trong các em niềm tự hào về văn hóa và truyền thống cách mạng của quê hương Bắc Ninh–Kinh Bắc.

Trong những năm học tiếp theo, ngành Giáo dục Bắc Ninh tiếp tục làm tốt hơn nữa công tác Dạy hát dân ca Quan họ trong các trường phổ thông, coi đây là nhiệm vụ quan trọng không chỉ trong việc bảo tồn và phát triển dân ca Quan họ Bắc Ninh mà còn góp phần giáo dục học sinh niềm tự hào và tình yêu đối với truyền thống văn hóa, lịch sử quê hương, đất nước./.

TRIỂN KHAI HIỆU QUẢ MÔ HÌNH “TRƯỜNG HỌC VĂN MINH, HỌC SINH THÂN THIỆN, KHÔNG MA TÚY VÀ BẠO LỰC HỌC ĐƯỜNG” GÓP PHẦN TẠO MÔI TRƯỜNG GIÁO DỤC AN TOÀN, THÂN THIỆN

Sở Giáo dục và Đào tạo Nam Định

Thực hiện Nghị định số 80/2017/NĐ-CP ngày 17/7/2017 của Chính phủ quy định về môi trường giáo dục an toàn, lành mạnh, thân thiện, phòng, chống bạo lực học đường; nhằm tạo chuyển biến về nhận thức, trách nhiệm, huy động sự tham gia tích cực của các cấp, các ngành, đoàn thể và nhân dân, nhất là cán bộ, giáo viên, công nhân viên và học sinh trong xây dựng môi trường giáo dục an toàn, văn minh, học sinh thân thiện, không ma túy và bạo lực học đường, làm giảm tội phạm, các vi phạm pháp luật, phục vụ có hiệu quả nhiệm vụ chính trị của từng cơ quan, đơn vị, địa phương, Sở GDĐT Nam Định xác định công tác bảo đảm an ninh, trật tự trong các cơ sở giáo dục trong tình hình mới là nhiệm vụ đặc biệt quan trọng.

1. Về công tác tham mưu, chỉ đạo

Để cụ thể hóa nhiệm vụ xây dựng môi trường giáo dục an toàn, lành mạnh, thân thiện, Sở GDĐT đã phối hợp với Công an tỉnh tham mưu UBND tỉnh đã ban hành Kế hoạch số 114/KH-UBND ngày 23/9/2019 triển khai mô hình “Trường học văn minh, học sinh thân thiện, không ma túy và bạo lực học đường”. Từ Kế hoạch số 114/KH-UBND, Sở GDĐT ban hành Quyết định số 476/QĐ-SGDĐT ngày 21/4/2020 quy định tiêu chí xây dựng mô hình để chỉ đạo, hướng dẫn ngành giáo dục các cấp tham mưu cấp ủy, chính quyền cùng cấp và các cơ sở giáo dục triển khai mô hình “Trường học văn minh, học sinh thân thiện, không ma túy và bạo lực học đường” theo 06 nội dung chủ yếu: (i) Tăng cường công tác lãnh đạo, chỉ đạo, phối hợp, huy động sức mạnh cả hệ thống chính trị và nhân dân trong bảo đảm an ninh, trật tự trường học; (ii) Tuyên truyền, giáo dục, vận động cán bộ, giáo viên, công nhân viên, học sinh tự giác, tích cực tham gia bảo đảm an ninh, trật tự trường học; (iii) Nâng cao năng lực, phẩm chất, đạo đức nghề nghiệp, gắn với xây dựng lực lượng nòng cốt, nhất là đội ngũ giáo viên chủ nhiệm lớp; (iv) Nâng cao chất lượng giáo dục đạo đức, lối sống, văn hóa ứng xử trong học sinh, xây dựng hình ảnh “Học sinh thân thiện”; (v) Tăng cường

quản lý Nhà nước về an ninh, trật tự gắn với đẩy mạnh công tác phòng, chống tội phạm, ma túy, tệ nạn xã hội, không để xâm phạm học đường; (vi) Tăng cường cơ sở vật chất, điều kiện phục vụ giảng dạy, học tập, sinh hoạt, vui chơi đạt chuẩn “xanh – sạch – đẹp – an toàn”.

Sau khi có tiêu chí cụ thể xây dựng mô hình “Trường học văn minh, học sinh thân thiện, không ma túy và bạo lực học đường”, Sở GDĐT giao mỗi phòng GDĐT lựa chọn, hướng dẫn ít nhất 01–02 cơ sở giáo dục tổ chức triển khai “điểm” mô hình trong năm học 2019–2020. Sau một năm triển khai, mô hình “Trường học văn minh, học sinh thân thiện, không ma túy và bạo lực học đường” trên địa bàn tỉnh đã phát huy được những kết quả tích cực.

2. Hiệu quả bước đầu triển khai mô hình

Năm học 2019 – 2020 diễn ra trong bối cảnh đặc biệt, cùng với toàn xã hội, ngành Giáo dục vừa thực hiện nhiệm vụ chính trị, vừa triển khai phòng, chống dịch COVID–19, các em học sinh đã phải tạm dừng đến trường trong khoảng thời gian khá dài để thực hiện giãn cách xã hội, phòng, chống dịch nhưng không dừng việc học. Sở GDĐT tập trung triển khai, chỉ đạo các trường phổ thông thực hiện nghiêm 05 nội dung của Tiêu chí trường học văn minh và 03 nội dung của Tiêu chí học sinh thân thiện gắn với các chương trình, kế hoạch của ngành GDĐT về đẩy mạnh nếp sống văn minh, xây dựng cơ quan đoàn kết, thống nhất. Theo đó, mục tiêu mà ngành Giáo dục Nam Định hướng tới là xây dựng môi trường làm việc, môi trường tổ chức các hoạt động giáo dục thân thiện, văn minh, thúc đẩy đổi mới, sáng tạo; cải tiến lề lối làm việc; nâng cao ý thức trách nhiệm, thái độ phục vụ, giao tiếp ứng xử; đổi mới phong cách làm việc, đáp ứng yêu cầu đổi mới căn bản, toàn diện GDĐT. Mỗi cán bộ, công chức, viên chức, người lao động phải có tác phong làm việc nhanh nhẹn, khẩn trương, khoa học; có thái độ văn minh, lịch sự trong quan hệ xã hội, trong giao tiếp với đồng nghiệp, với người học, phụ huynh, nhân dân; giải quyết công việc khách quan, tận tình, chu đáo. Trang phục của cán bộ, giáo viên khi thực hiện nhiệm vụ phải giản dị, gọn gàng, lịch sự, phù hợp với nghề dạy học; thực hiện đúng các quy định về lễ phục trong các ngày lễ, hội họp; không sử dụng điện thoại di động và làm việc riêng trong các cuộc họp, trong khi lên lớp, học tập, coi thi, chấm thi; không quảng cáo, mua bán, giao dịch thương mại tại công sở dưới mọi hình thức. Đối với học sinh, Sở GDĐT yêu cầu các nhà trường trên cơ sở quy định chung tại Thông tư số 06/2019/TT-BGDĐT ngày 12/4/2019 của Bộ trưởng Bộ GDĐT về việc quy định Quy tắc ứng xử trong cơ sở giáo dục, hướng dẫn cho học sinh tổ chức thảo luận, phát huy

dân chủ, xây dựng bộ quy tắc ứng xử của từng lớp phù hợp với các quy định của pháp luật và thuần phong, mỹ tục của địa phương. Chú trọng lựa chọn các nội dung giáo dục văn hóa ứng xử, lối sống văn hóa có giá trị và phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý, tình cảm của học sinh gắn với giáo dục ý thức tuân thủ pháp luật, giáo dục đạo đức, lối sống, kỹ năng sống và các hoạt động trải nghiệm để hình thành các phẩm chất nhân ái, tự trọng bản thân, tôn trọng, trách nhiệm với bạn bè, chia sẻ, bao dung của người học.

Đến hết năm học 2019 – 2020, toàn tỉnh đã hoàn thành việc triển khai “điểm” mô hình tại 10/10 huyện, thành phố, gồm 14 trường⁵⁷. Trong 01 năm triển khai, lực lượng công an đã phối hợp với ngành Giáo dục, các nhà trường tổ chức trên 120 buổi nói chuyện chuyên đề, thông báo tình hình an ninh trật tự, truyền tải những quy định mới của pháp luật về nhiệm vụ bảo vệ an ninh trật tự, nội dung mô hình, nâng cao ý thức, trách nhiệm cho cán bộ, giáo viên, học viên, tích cực tham gia phong trào toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc. Căn cứ vào tình hình thực tiễn, Công an tỉnh đã mở các đợt cao điểm tấn công trấn áp tội phạm; ký cam kết giữa nhà trường, chính quyền địa phương, giáo viên chủ nhiệm, học sinh thực hiện bộ tiêu chí xây dựng mô hình theo 03 nhóm tiêu chí gồm “tiêu chí trường học văn minh”, “tiêu chí học sinh thân thiện” và “tiêu chí không ma túy và bạo lực học đường”. Thông qua các buổi sinh hoạt, học sinh xây dựng các tiểu phẩm; lồng ghép, tuyên truyền nội dung mô hình “Trường học văn minh, học sinh thân thiện, không ma túy và bạo lực học đường” trong các chương trình văn nghệ, chuyên mục đầu tuần của các nhà trường... Các trường tăng cường kỷ luật, kỷ cương, thành lập các đội tự quản của học sinh; xây dựng nội quy, quy chế; đầu và cuối buổi học tại cổng trường và khu vực phụ cận luôn có đội sao đỏ, cờ đỏ, tổ trật tự tuyên truyền, hướng dẫn, phân luồng giao thông, bảo đảm an toàn cho phụ huynh và học sinh; đưa tiêu chí thực hiện mô hình vào tiêu chuẩn đánh giá thi đua hằng năm. Đã phối hợp phát động nhiều cuộc thi tìm hiểu về các vấn đề liên quan đến an ninh trật tự phù hợp với các cấp học, bậc học, điển hình như: Thi viết “Tìm hiểu luật An ninh mạng”, “Tìm hiểu 75 năm Ngày truyền thống Công an Nhân dân Việt Nam và 15 năm Ngày hội toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc”; Thi trực tuyến “ Tuổi trẻ học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh”... Qua đó, có

⁵⁷ Trường THCS Lương Thế Vinh, THCS Hàn Thuyên (thành phố Nam Định); THPT A Hải Hậu (huyện Hải Hậu); THPT Nghĩa Hưng A, THCS Nghĩa Bình (huyện Nghĩa Hưng); THCS Nam Cường (huyện Nam Trực); THPT Mỹ Lộc (huyện Mỹ Lộc); THCS Trần Huy Liệu (huyện Vụ Bản); THCS Xuân Kiên, THPT Xuân Trường C (huyện Xuân Trường); THPT Giao Thủy (huyện Giao Thủy); THCS Lê Quý Đôn, Tiểu học Yên Xá (huyện Ý Yên); THPT Nguyễn Trãi (huyện Trực Ninh).

tác dụng lan tỏa phong trào, xây dựng môi trường giáo dục an toàn, lành mạnh, bền vững trong cán bộ, giáo viên, học sinh các nhà trường.

Đồng thời, tận dụng thế mạnh của công nghệ thông tin và mạng xã hội, năm học 2019 – 2020, công an tỉnh phối hợp với Sở GDĐT biên tập, đăng tải trên 500 tin, bài, phóng sự tuyên truyền về tình hình an ninh trật tự, phòng chống tội phạm, ma túy, tệ nạn xã hội, bạo lực học đường, xây dựng trường học an toàn và nội dung mô hình trên cổng thông tin điện tử của hai ngành (<http://congan.namdinh.gov.vn>; <http://namdinh.edu.vn>); mạng xã hội Facebook (Fanpage “An ninh Nam Định”, “Phong trào Nam Định”, “Người Thành Nam”, “Giáo dục Nam Định”); mạng xã hội Zalo (trang “Vì bình yên cuộc sống”); phối hợp với Đài phát thanh Truyền hình, Báo Nam Định duy trì hoạt động chuyên trang “An ninh, trật tự”...

Nhằm tăng cường sự phối hợp giữa các ngành, đoàn thể trong việc tuyên truyền, giáo dục, nâng cao nhận thức, ý thức trách nhiệm của mỗi đoàn viên, thanh niên, học sinh, sinh viên tự giác, tích cực tham gia đấu tranh làm thất bại âm mưu “diễn biến hòa bình”, bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, phản bác các quan điểm sai trái, thù địch, thông tin xấu độc của các thế lực thù địch, phản động; phòng, chống các loại tội phạm và vi phạm pháp luật, nhất là trên không gian mạng, ngày 10/6/2020 liên ngành Công an tỉnh, Sở GDĐT phối hợp với Đoàn TNCS Hồ Chí Minh tỉnh, Sở Thông tin và Truyền thông ban hành Kế hoạch liên tịch số 01/KHLT-CA-ĐTN-TTTT-GDĐT về “Phối hợp phát động đoàn viên, thanh niên, học sinh, sinh viên tham gia bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch, thông tin xấu độc; phòng, chống tội phạm và vi phạm pháp luật trên không gian mạng”.

Sở GDĐT phối hợp với công an tỉnh chỉ đạo các nhà trường trên địa bàn tỉnh đẩy mạnh công tác tuyên truyền và các hoạt động, quyết tâm xây dựng môi trường học đường không ma túy. Công tác giáo dục phòng, chống ma túy đã được các trường học trên địa bàn tỉnh triển khai thực hiện nghiêm túc, trong đó công tác tuyên truyền được thực hiện đa dạng, phong phú, theo phương châm “Lấy xây để chống”, “Lấy phòng ngừa là cơ bản”; đồng thời tổ chức cho cán bộ, giáo viên và học sinh ký cam kết không liên quan đến ma túy và giao ước thi đua thực hiện tốt chương trình phòng, chống ma túy ngay từ đầu năm học mới. Do làm tốt công tác tuyên truyền, vận động, năm học 2019 – 2020 trên địa bàn tỉnh không có trường hợp cán bộ, giáo viên và học sinh liên quan đến tệ nạn ma túy. Một số trường học đã có nhiều sáng tạo trong công tác phòng, chống ma túy, điển hình như: Trường THCS Hàn Thuyên triển khai mô hình “Hòm thư giúp bạn” (được mở vào cuối ngày thứ 7 hằng tuần) và điều tra ma túy bằng phiếu kín (mỗi năm 2 đợt); Trường THPT A Hải Hậu thường xuyên tổ chức

phát trên loa trong các buổi sinh hoạt 15 phút đầu giờ và giờ ra chơi với các nội dung liên quan đến nguy cơ, tác hại của ma túy đối với giới trẻ hiện nay. Nhiều nhà trường tổ chức các hoạt động ngoài giờ lên lớp với nội dung phòng, chống ma túy xâm nhập học đường bằng hình thức sân khấu hóa thu hút đông đảo học sinh tham gia; tổ chức cho học sinh ký cam kết thực hiện tốt nội dung vì mái trường không có ma túy, quyết tâm thực hiện tốt “bốn có” (gồm: sống có lý tưởng, có trách nhiệm với bản thân, gia đình và xã hội; thực hiện nếp sống văn minh, lành mạnh, góp phần xây dựng trường học không ma túy; trang bị kiến thức về phòng, chống ma túy và các kỹ năng cần thiết; tuyên truyền cho mọi người hiểu về tác hại của ma túy; tích cực tham gia phát hiện, tố giác các tụ điểm mua bán, tàng trữ, sử dụng ma túy thông qua hòm thư, các số điện thoại nóng) và “bốn không” (gồm: không thử, tổ chức sử dụng ma túy dưới mọi hình thức; không mua bán, vận chuyển, tàng trữ ma túy, trồng cây chứa chất ma túy; không làm ngơ trước các biểu hiện của ma túy trong trường học và cộng đồng; không bỏ rơi, kỳ thị bạn bè, người mắc nghiện ma túy; người bị nhiễm HIV/AIDS).

3. Đánh giá chung, bài học kinh nghiệm

Mô hình “Trường học văn minh, học sinh thân thiện, không ma túy và bạo lực học đường” góp phần xây dựng môi trường giáo dục, các nhà trường an toàn, lành mạnh; nâng cao trách nhiệm của các cấp ủy Đảng, chính quyền, người đứng đầu các cơ sở giáo dục; thu hút đội ngũ cán bộ, giáo viên, học sinh tham gia. Công tác bảo đảm an ninh, an toàn các kỳ thi năm học 2019–2020 được bảo đảm tuyệt đối an toàn, đúng quy chế, tạo niềm tin trong Đảng bộ, chính quyền và nhân dân trong tỉnh. Sau 01 năm tổ chức triển khai, mô hình đã xuất hiện nhiều cách làm hiệu quả, sáng tạo; đa số cán bộ, giáo viên, học sinh tự giác chấp hành quy định của pháp luật, tích cực tham gia phong trào toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc góp phần phòng ngừa, hạn chế điều kiện phát sinh tội phạm, ma túy, tệ nạn xã hội và bạo lực học đường, để mỗi học sinh, giáo viên, cán bộ công nhân viên đến trường “mỗi ngày là một niềm vui”.

Thông qua mô hình, đã tăng cường mối quan hệ phối hợp giữa hai ngành Giáo dục và Công an. Xác lập mối quan hệ phối hợp giữa nhà trường – gia đình – xã hội ngày càng chặt chẽ, thống nhất trong việc quản lý, giáo dục, giúp đỡ học sinh, nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện trong nhà trường. Đã phát hiện, bồi dưỡng, nhân rộng các điển hình tiên tiến làm tốt công tác an ninh, trật tự, góp phần tạo ra động lực mới cho phong trào thi đua “Hai tốt” ở các nhà trường trong tỉnh, là hướng đi đúng và từng bước xã hội hoá công tác an ninh, trật tự trong nhà trường.

Bài học kinh nghiệm rút ra từ thực tiễn triển khai:

– Để mô hình thực sự có chiều sâu, hiệu quả thiết thực, phải có sự quan tâm lãnh đạo của cấp ủy Đảng, quản lý của chính quyền, sự vào cuộc của các ban, ngành, đoàn thể, tổ chức chính trị – xã hội, sự tham gia tích cực của người dân, trong đó ngành GDĐT và Công an phải thực sự làm nòng cốt;

– Xây dựng, triển khai quy chế phối hợp, liên kết giữa nhà trường – công an địa phương – gia đình để chia sẻ thông tin, xử lý kịp thời các vụ việc phát sinh an ninh trật tự, không để tội phạm, tệ nạn xâm nhập, phát sinh bạo lực học đường;

– Đẩy mạnh việc giáo dục đạo đức cách mạng, lối sống lành mạnh cho học sinh theo Chỉ thị số 05 của Bộ Chính trị về học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh; tiếp tục thực hiện nghị quyết TW4 (khóa XII) về chống suy thoái tư tưởng đạo đức lối sống, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ; 5 điều Bác Hồ dạy thiếu niên, nhi đồng;

– Coi trọng việc xây dựng lực lượng nòng cốt trong xây dựng mô hình gồm đội ngũ giáo viên chủ nhiệm; bảo vệ nhà trường; phát huy vai trò tích cực của Bí thư Đoàn, Tổng phụ trách Đội, các tổ chức tự quản, lớp trưởng và học sinh tiêu biểu để duy trì phong trào và trật tự, kỷ cương nhà trường;

– Tăng cường cơ sở vật chất, trang thiết bị bảo vệ; tranh thủ các nguồn lực xã hội để cải tạo cơ sở giáo dục, tạo môi trường giáo dục văn minh, hiện đại; phù hợp với xu thế phát triển xã hội, duy trì, nuôi dưỡng mô hình;

– Tổ chức sơ kết, tổng kết, kịp thời bổ sung, điều chỉnh cơ chế, chính sách, nội dung các tiêu chí của mô hình phù hợp đặc điểm, tình hình từng giai đoạn. Kịp thời phát hiện, động viên, khen thưởng các tập thể, cá nhân có thành tích xuất sắc, bồi dưỡng, nhân rộng các điển hình tiên tiến./.

MÔ HÌNH “TUYÊN DƯƠNG GƯƠNG ĐIỂN HÌNH HỌC TẬP VÀ LÀM THEO TƯ TƯỞNG, ĐẠO ĐỨC, PHONG CÁCH HỒ CHÍ MINH TRONG HỌC SINH”

Sở Giáo dục và Đào tạo Tuyên Quang

Tuyên Quang là tỉnh miền núi phía Bắc, có diện tích trên 5.867,9 km², dân số trên 784.000 người, có 22 dân tộc cùng sinh sống. Năm học 2020–2021, toàn tỉnh có 149 trường mầm non với 77.108 trẻ; 139 trường tiểu học với 81.384 học sinh; 155 trường THCS với 48.320 học sinh; 31 trường THPT với 23.573 học sinh.

Trong cách mạng tháng Tám, Tuyên Quang vinh dự là Thủ đô Khu giải phóng, được Trung ương Đảng và Bác Hồ chọn làm trung tâm của cách mạng cả nước. Tại Tân Trào – Sơn Dương – Tuyên Quang đã diễn ra nhiều sự kiện lịch sử gắn liền với vận mệnh dân tộc: Hội nghị toàn quốc của Đảng quyết định chủ trương lãnh đạo toàn dân Tổng khởi nghĩa giành chính quyền và cử ra Ủy ban khởi nghĩa toàn quốc; Quốc dân Đại hội họp tại đình Tân Trào thành lập Ủy ban dân tộc giải phóng tức Chính phủ lâm thời do Bác Hồ làm Chủ tịch.

Việc đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh mà Đảng ta phát động có ý nghĩa vô cùng quan trọng đối với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong giai đoạn hiện nay, nhất là giai đoạn đất nước ta đang đẩy mạnh sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa, chủ động hội nhập kinh tế quốc tế. Với tinh thần học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, trong đó, việc tổ chức giáo dục, học tập trong thế hệ trẻ được coi trọng; đặc biệt là đối với các trường học, việc đưa nội dung tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh vào dạy học là hết sức cần thiết nhằm thực hiện mục tiêu giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh.

Bộ Chính trị chỉ rõ: “*Tiếp tục chỉ đạo biên soạn chương trình, giáo trình về tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh để giảng dạy trong hệ thống giáo dục quốc dân và các học viện, trường chính trị, trường đào tạo, bồi dưỡng cán bộ các cấp, bảo đảm phù hợp với từng cấp học, bậc học và với yêu cầu giáo dục, đào tạo. Đối với học sinh phổ thông, dạy nghề, trung học chuyên nghiệp, học tập về đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh gắn với giáo dục công dân, đạo đức nghề nghiệp*”. Đây là chủ trương đúng đắn và rất quan trọng trong giai đoạn hiện nay, nhất là khi chúng ta đang thực hiện Nghị quyết số 29-NQ/TW của Ban Chấp hành Trung ương về đổi mới căn bản,

toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế.

Quán triệt tinh thần đó, trong giai đoạn 2015 – 2020, Tỉnh ủy Tuyên Quang đã lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện hiệu quả việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ngành Giáo dục tỉnh đã quán triệt và triển khai nghiêm túc trong toàn hệ thống các trường học trên địa bàn. Chỉ đạo:

– Đưa tài liệu “*Bác Hồ và những bài học về đạo đức, lối sống dành cho học sinh*” do Ban Tuyên giáo Trung ương phối hợp với Bộ Giáo dục và Đào tạo biên soạn vào tuyên truyền cho học sinh. Tích hợp lồng ghép giảng dạy một số câu chuyện gần gũi kể về Bác trong cuộc đời hoạt động cách mạng của Người trong các môn học Ngữ văn, Lịch sử, Giáo dục công dân... Nhiều giáo viên đã chú trọng thực hiện tích hợp nội dung học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh theo các phương pháp dạy học tích cực, giáo viên tổ chức, hướng dẫn tạo môi trường học tập thân thiện và những tình huống có vấn đề để khuyến khích học sinh tích cực tham gia các hoạt động học tập, tự phát hiện năng lực, nguyện vọng của bản thân, rèn luyện thói quen và khả năng tự học, phát huy tiềm năng sáng tạo và những kiến thức, kỹ năng đã tích lũy được để phát triển. Ngoài ra, nhiều trường còn tổ chức lồng ghép trong các hoạt động ngoại khóa như: chào cờ đầu tuần (*đọc những câu chuyện, bài thơ, kể chuyện về Bác...*); sinh hoạt lớp; hoạt động đoàn, đội...; một số trường tổ chức các cuộc thi viết, thi kể chuyện về Bác Hồ tạo ra không khí sôi nổi và khuyến khích học sinh tích cực tìm hiểu về Bác Hồ. Cùng với đó, Đoàn Thanh niên trong các trường học gắn việc học tập và làm theo Bác với các hoạt động, các phong trào đoàn “*Thanh niên làm theo lời Bác*”, “*Thiếu nhi Tuyên Quang thi đua làm theo 5 điều Bác Hồ dạy*”; “*Tuổi trẻ Tuyên Quang học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh*”, “*Chiến dịch Thanh niên tình nguyện hè*”...

– Chỉ đạo cán bộ giáo viên, học sinh:

Tham gia Hội thi kể chuyện về tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh năm 2019 do Ban Tuyên giáo Tỉnh ủy Tuyên Quang phối hợp với các cơ quan của tỉnh tổ chức nhân Kỷ niệm 74 năm Cách mạng tháng Tám và Quốc khánh 2/9, 50 năm thực hiện Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Những câu chuyện như “*Bác không đến thăm những người như mẹ con thím thì thăm ai*”; câu chuyện về tấm lòng của Bác Hồ đối với thương, bệnh binh; câu chuyện về Bác Hồ ở chiến khu Tân Trào mặc dù bị ốm những vẫn cần mẫn làm việc và chỉ đạo kháng chiến giành thắng lợi... đã để lại nhiều cảm xúc sâu lắng với sự tự hào, lòng kính yêu Bác. Thông qua mỗi câu chuyện xúc động về Bác – vị lãnh tụ kính yêu của dân tộc Việt Nam, đã tạo sự

lan tỏa, tác động tích cực đến nhận thức, hành động mỗi cán bộ, đảng viên và quần chúng nhân dân.

Tham gia cuộc thi trực tuyến trên mạng Internet tìm hiểu về “*Bác Hồ với Tuyên Quang, Thủ đô Khu giải phóng – Thủ đô kháng chiến*” do Ban Tuyên giáo Tỉnh ủy Tuyên Quang phát động. Cuộc thi đã thu hút đông đảo học sinh, đoàn viên, thanh niên, cán bộ quản lý giáo dục, giáo viên tham gia. Cuộc thi là dịp để cán bộ, giáo viên, nhân viên, học sinh hiểu sâu sắc thêm về những địa danh và sự kiện lịch sử gắn với những hoạt động cách mạng của Bác Hồ trong thời gian Người ở Tuyên Quang. Qua đó, giáo dục truyền thống, khơi dậy niềm tự hào quê hương cách mạng; thi đua thực hiện thắng lợi các mục tiêu phát triển kinh tế, xã hội, bảo đảm quốc phòng, an ninh, xây dựng Đảng và hệ thống chính trị của địa phương, đơn vị; đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh trong toàn ngành, góp phần phát huy trong các phong trào thi đua học tập tốt; xây dựng trường, lớp xanh, sạch, đẹp.

Thực hiện nghiêm túc Cuộc thi “*Tuổi trẻ học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh*” hằng năm do Bộ GDĐT phối hợp với Ban Tuyên giáo Trung ương, Trung ương Đoàn Thanh niên cộng sản Hồ Chí Minh và Tập đoàn Giáo dục Egroup phối hợp tổ chức. Cuộc thi năm 2020, kết thúc tuần 1 và tuần 2 của cuộc thi, Tuyên Quang là một trong 10 tỉnh có thí sinh tham dự đông nhất trong toàn quốc.

Những kết quả trên đã góp phần quan trọng nâng cao chất lượng giáo dục đạo đức, hình thành nhân cách cho học sinh và thúc đẩy động cơ phấn đấu, rèn luyện, tu dưỡng đạo đức cho cán bộ, giáo viên và các em học sinh trên địa bàn tỉnh. Nhiều tấm gương cán bộ quản lý, giáo viên trong ngành Giáo dục đã thực hiện tốt cuộc vận động “*Học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh*” được cụ thể hóa thông qua cuộc vận động “*Mỗi thầy giáo, cô giáo là một tấm gương đạo đức, tự học và sáng tạo*”, cùng phong trào thi đua “*Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực*”; qua đó tạo được những chuyển biến tích cực trong ý thức rèn luyện, tu dưỡng đạo đức, phẩm chất nghề nghiệp, đồng thời góp phần nâng cao chất lượng dạy và học của các đơn vị.

Cùng với đó, đội ngũ cán bộ, giáo viên toàn ngành không ngừng nỗ lực vượt khó, tích cực nghiên cứu, tìm tòi, đổi mới phương pháp dạy học, tăng cường sử dụng các phương pháp giáo dục mới như: Dạy học STEM, bản đồ tư duy, sử dụng công nghệ thông tin trong dạy học. Công tác thi đua dạy tốt, học tốt được cán bộ, giáo viên hưởng ứng mạnh mẽ, tạo không khí thi đua sôi nổi, góp phần nâng cao chất lượng quản lý, giảng dạy. Công tác nghiên cứu khoa học, sáng kiến kinh nghiệm cũng được

các đơn vị đẩy mạnh. Nhiều sáng kiến kinh nghiệm đã được áp dụng rộng rãi trong các đơn vị trường học và mang lại hiệu quả thiết thực.

Cuộc vận động “*Mỗi thầy giáo, cô giáo là một tấm gương đạo đức, tự học và sáng tạo*” đã cụ thể hóa việc học và làm theo Bác trong toàn ngành. Các thầy, các cô thực sự đã trở thành những tấm gương sáng về năng lực chuyên môn để đồng nghiệp học hỏi, là tấm gương về đạo đức, ý thức, trách nhiệm để học sinh noi theo. Bên cạnh đó các mô hình *học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh* trong học sinh ngày càng được lan rộng. Học sinh các nhà trường cùng với mục tiêu phấn đấu trở thành “*con ngoan, trò giỏi, bạn tốt*” còn tích cực tham gia các hoạt động có ý nghĩa giáo dục cao của đoàn thanh niên như chương trình “*Chung tay giúp đỡ người nghèo*”..., các chiến dịch “*Ngày Chủ nhật xanh*”, “*Ngày thứ bảy tình nguyện*”... và nhiều hoạt động xung kích, tình nguyện khác tại vùng sâu, vùng xa... Tuổi trẻ các đơn vị trường học đã chủ động xây dựng và có những chuỗi hoạt động ý nghĩa, góp phần bồi dưỡng lý tưởng cách mạng, rèn luyện trí tuệ, giáo dục đạo đức, kỹ năng sống trong mỗi đoàn viên thanh niên và học sinh, tiêu biểu như chương trình “*Tổ quốc gọi tên mình*”, “*Ngày hội dân gian*”, “*Hành trình về nguồn*” của Trường THPT Nguyễn Văn Huyền, diễn đàn “*Xây dựng tình bạn đẹp – Nói không với bạo lực học đường*”, chương trình “*Rung chuông vàng*” của Trường THPT Chuyên...; các mô hình giáo dục về lịch sử và giá trị truyền thống của quê hương Tuyên Quang – Thủ đô kháng chiến, các chương trình trải nghiệm giáo dục kỹ năng sống, giúp học sinh gần gũi với thiên nhiên và môi trường của các trường mầm non, tiểu học, các hoạt động từ thiện nhân đạo có sức lan tỏa lớn trong cộng đồng như mô hình “*Tết vì học sinh nghèo*”, “*Kết nối yêu thương*” của trường... Ngoài ra, còn có rất nhiều hoạt động, nhiều nghĩa cử cao đẹp của học sinh của nhiều đơn vị trong toàn ngành thể hiện tinh thần tương thân tương ái với những hoàn cảnh học sinh kém may mắn trong cuộc sống vươn lên học giỏi như em Nguyễn Trường Chinh – học sinh Trường THPT Nguyễn Văn Huyền, TP Tuyên Quang, em mồ côi cả cha lẫn mẹ, sống cùng bà ngoại, là một cậu học sinh ngoan, lễ phép với thầy cô, đoàn kết với bạn, biết quan tâm chia sẻ, yêu thương với mọi người, tích cực tham gia các hoạt động tập thể, luôn vượt qua hoàn cảnh khó khăn, 12 năm học em đều đạt danh hiệu học sinh giỏi toàn diện. Luôn đạt giải trong các cuộc thi học sinh giỏi bộ môn Tiếng Anh cấp tỉnh. Em đã thi đỗ Học viện An ninh, được xếp vào học lớp chất lượng cao. Ở trường Đại học, em luôn phấn đấu học giỏi, được nhận học bổng của nhà trường. Ngoài ra, em còn tham gia các hoạt động tình nguyện cùng các bạn sinh viên khác giúp đỡ những học sinh có hoàn cảnh khó khăn hơn bản thân. Em là tấm gương tiêu biểu cho sự quyết tâm và kiên trì vượt lên khó khăn để có được thành công. (*Đây chỉ là một tấm gương trong rất nhiều*

tấm gương học sinh của các trường khác trên địa bàn tỉnh, học sinh vượt khó, học giỏi, học sinh khuyết tật học giỏi... thuộc diện khó khăn luôn phấn đấu học giỏi, đạt giải cao...)

Để tiếp tục tăng cường và nâng cao chất lượng giáo dục về tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh cho học sinh trong thời gian tới, ngành GDĐT tỉnh xác định: tiếp tục nắm vững và chỉ đạo triển khai thực hiện có hiệu quả các văn bản chỉ đạo của Bộ GDĐT và của tỉnh về việc đưa nội dung học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh vào giảng dạy trong hệ thống các trường học. Hướng dẫn cụ thể việc tích hợp nội dung, hình thức, phương pháp để có sự thống nhất trong toàn tỉnh và bảo đảm phù hợp với từng cấp học (phù hợp với từng đối tượng học sinh). Tiếp tục tập trung chỉ đạo, hướng dẫn tổ chức giáo dục bằng nhiều hình thức phong phú, phù hợp; khuyến khích giáo viên, học sinh tích cực, tự giác tìm hiểu về Bác, về tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh (tổ chức các cuộc thi, hội thi, lồng ghép trong các hoạt động ngoại khóa sinh hoạt đoàn, đội, sinh hoạt lớp, lồng ghép trong chào cờ đầu tuần...). Tăng cường công tác kiểm tra, giám sát việc đưa nội dung học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh vào giảng dạy trong các trường học; kịp thời phát hiện, biểu dương nhân rộng những điển hình, cách làm hay, sáng tạo, chấn chỉnh, phê bình những trường học thực hiện không nghiêm túc, không hiệu quả để tránh việc tổ chức hình thức... Đặc biệt, quan tâm việc tiếp tục triển khai cuộc vận động lớn của ngành: *“Mỗi thầy giáo, cô giáo là một tấm gương đạo đức, tự học và sáng tạo”* vừa khuyến khích cán bộ, giáo viên tu dưỡng, rèn luyện phấn đấu vươn lên, vừa làm gương cho học sinh noi theo.

Để nâng cao hiệu quả việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, chúng tôi mạnh dạn chia sẻ một số kinh nghiệm và giải pháp trong học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh.

1. Xem việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh là công việc thường xuyên, lâu dài, cần kiên quyết, kiên trì, sát sao trong công tác lãnh đạo, chỉ đạo. Từ đó làm cho cán bộ, giáo viên, đảng viên và học sinh thấy hết ý nghĩa thiết thực và trách nhiệm của bản thân trong việc học và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh. Đây là một trong những nguyên nhân cơ bản nhất dẫn đến những sự thành công trong thực hiện Chỉ thị 05 của Bộ Chính trị.

2. Xây dựng kế hoạch, học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh phải kịp thời, đầy đủ và rõ ràng và phù hợp với điều kiện, đặc thù của từng đơn vị trường học.

3. Lãnh đạo quản lý các trường học thật sự quan tâm chỉ đạo học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh của cán bộ, giáo viên, nhân viên và học sinh của đơn vị mình, có hướng dẫn, kiểm tra, đôn đốc, phối hợp thực hiện kịp thời, tránh khoán trắng cho cấp ủy, cho cán bộ chuyên trách.

4. Cán bộ đảng viên, giáo viên, nhân viên bám sát chủ đề học tập của từng năm để đăng ký nội dung học tập, làm theo cụ thể, thiết thực, sát với nhiệm vụ chuyên môn được giao, chú ý chất lượng, không chạy theo số lượng việc đăng ký. Xác định phương châm thực hiện nhiệm vụ: “Nhận khó khăn về mình, nhường thuận lợi cho bạn”, nên đưa phương châm này là một trong những tiêu chí quan trọng để đánh giá mức độ hoàn thành nhiệm vụ của cán bộ, giáo viên.

5. Học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh không cần phải bắt đầu bằng những việc làm lớn lao, kỳ vĩ, mà đơn giản từ những lời nói, cách ứng xử chân thành làm cho chúng ta dần trở nên đúng mực, vì mọi người và có nhiều việc làm tích cực, vì cộng đồng./.

THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP GIÁO DỤC LÝ TƯỞNG CÁCH MẠNG CHO HỌC SINH TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH NGHỆ AN THÔNG QUA MÔ HÌNH “TÌM VỀ ĐỊA CHỈ ĐỎ”

Sở Giáo dục và Đào tạo Nghệ An

Nghệ An là tỉnh có diện tích rộng nhất cả nước với mật độ dân số đứng thứ tư trên 63 tỉnh, thành; là tỉnh có địa hình phức tạp từ miền núi cao đến đồng bằng ven biển; toàn tỉnh có 21 đơn vị hành chính cấp huyện, trong đó có 11 huyện miền núi; 170/460 xã thuộc vùng khó khăn; có gần 1.600 trường học và trung tâm GDTX, với hơn 800.000 học sinh và gần 53.000 cán bộ, giáo viên, nhân viên. Trong những năm học qua, việc giáo dục lý tưởng cách mạng cho học sinh thông qua giáo dục truyền thống, đặc biệt là mô hình “Tìm về địa chỉ đỏ” cho học sinh trong các cơ sở giáo dục trên địa bàn toàn tỉnh đã được đẩy mạnh, góp phần “bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau” theo lời dạy Chủ tịch Hồ Chí Minh.

“Tìm về địa chỉ đỏ” là một trong những mô hình hiệu quả trong công tác giáo dục truyền thống cho học sinh. Thông qua việc trang bị kiến thức trong sách giáo khoa và hệ thống di tích ở địa phương, giúp các em có được những hiểu biết phong phú, sinh động về những sự kiện, những nhân vật, những địa danh lịch sử; hiểu thêm về tinh thần kiên trung, nghĩa khí, dũng cảm chống áp bức, bóc lột, chống ngoại xâm, tinh thần bất khuất, kiên cường của người dân Việt Nam, mà đặc biệt là những sự kiện lịch sử đó lại diễn ra ngay trên quê hương của chính các em. Từ đó, hình thành cho các em niềm tự hào, lòng biết ơn, nâng cao ý thức trách nhiệm của học sinh trong học tập và lao động để góp sức mình xây dựng quê hương, đất nước ngày càng giàu mạnh hơn, đồng thời nâng cao ý thức bảo vệ các di tích lịch sử, phát huy và kế thừa và phát huy các giá trị truyền thống.

1. Ngành Giáo dục Nghệ An đã và đang triển khai nhiều giải pháp hiệu quả

1.1. Trong công tác triển khai, chỉ đạo, ngành đã tập trung thực hiện Quyết định số 1501/QĐ-TTg, Chỉ thị số 31/CT-TTg ngày 04/12/2019 về tăng cường giáo dục đạo đức lối sống cho học sinh, sinh viên. Phối hợp với Sở Văn hóa và Thể thao đưa giáo dục truyền thống, cụ thể là các địa chỉ đỏ, truyền thống Xô Viết Nghệ – Tĩnh vào trường học. Từ đó đến nay, các trường phổ thông trên địa bàn tỉnh đã có nhiều

hình thức phong phú, đa dạng, để giáo dục truyền thống cho học sinh phù hợp với tình hình nhà trường và thực tiễn địa phương.

1.2. Trong công tác giảng dạy, học tập, ngành chỉ đạo tổ chức dạy học gắn việc sử dụng di sản văn hóa đối với các môn học liên quan (Lịch sử, Địa lý, Âm nhạc, Mĩ thuật) theo 2 hướng: dạy học tại di sản và sử dụng di sản trong việc dạy học trên lớp gắn với đổi mới phương pháp, hình thức tổ chức dạy học để phát triển phẩm chất, năng lực. Khai thác, sử dụng tài liệu, phim tư liệu về hệ thống các di tích lịch sử để tổ chức dạy học các bài học trong chương trình. Đây vừa là yêu cầu đối với công tác phát huy, bảo tồn giá trị di sản trên địa bàn, vừa là thực hiện đổi mới cách thức tổ chức dạy học để phát triển phẩm chất, năng lực học sinh. Theo đó, tổ/nhóm chuyên môn xây dựng kế hoạch cụ thể các bài học, hoạt động giáo dục có sử dụng di sản để tổ chức thực hiện. Giáo viên bộ môn xác định các hình thức hoạt động phù hợp theo từng thời điểm. Cuối năm học có tổng kết, đánh giá kết quả thực hiện và rút kinh nghiệm triển khai thực hiện năm học sau. Trong những năm học qua, ngành Giáo dục Nghệ An đã triển khai dạy học gắn với di tích, danh thắng trên địa bàn một cách sinh động, hiệu quả, tạo được sự hứng thú cho học sinh trong nhiều môn học. Đối với môn Lịch sử, giáo viên đã tổ chức cho học sinh học tập tại các di tích gắn với sự thành lập Đảng Cộng sản Việt Nam, phong trào cách mạng 1930 – 1931 để các em hiểu thêm về truyền thống dân tộc, hào hùng Xô Viết Nghệ – Tĩnh của quê hương; lồng ghép kiến thức lịch sử địa phương vào các buổi sinh hoạt các câu lạc bộ “Em yêu lịch sử”, mô hình “Sân chơi lịch sử”, hoạt cảnh truyền thống và các buổi sinh hoạt đầu tuần để giới thiệu truyền thống quê hương. Ở môn Ngữ văn, hằng năm học sinh được tham quan, tìm hiểu về các di tích và viết văn bản thuyết minh về một danh thắng, di tích lịch sử - văn hoá nơi sinh sống.

Mặt khác, ngành cũng tập trung triển khai và hướng dẫn các cơ sở giáo dục, các trường học tăng cường đổi mới nội dung, phương pháp và hình thức giáo dục lý tưởng cách mạng cho học sinh thông qua việc xây dựng kế hoạch đưa vào giảng dạy bộ tài liệu “Bác Hồ và những bài học về đạo đức, lối sống dành cho học sinh” từ lớp 2 đến lớp 12 trong các nhà trường theo hướng tích hợp trong môn Đạo đức, Giáo dục công dân và các hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp, hoạt động Đoàn, Đội. Đối với khối các phòng GDĐT, tính đến thời điểm hiện nay, có 930/938 trường tiểu học và THCS trang bị bộ tài liệu, có 13.761 bộ cấp cho giáo viên phục vụ nghiên cứu và giảng dạy, 14.811 bộ được lưu trữ tại thư viện nhà trường. Đối với các trường THPT, có 89/89 trường trang bị bộ tài liệu, trong đó có 390 bộ cấp cho giáo viên giảng dạy, hơn 2.000 bộ được lưu trữ tại thư viện nhà trường.

Công tác sưu tầm, tập hợp tư liệu về di tích được quan tâm đúng mức. Giáo viên chủ động sưu tầm tư liệu về di sản để bổ sung, minh họa cho kế hoạch bài dạy. Ngoài các kênh hình có sẵn trong sách giáo khoa thì giáo viên đã chủ động sưu tầm tài liệu, tranh ảnh, băng đĩa về các di sản có liên quan đến bài học, kết hợp sử dụng công nghệ thông tin giúp bài giảng sinh động, hấp dẫn hơn, tạo hứng thú học tập cho học sinh. Nhiều giáo viên sáng tạo xây dựng hệ thống tư liệu về di sản theo các chủ đề phong phú, đa dạng dạy học nhằm hỗ trợ hoạt động tìm tòi, khám phá của học sinh.

1.3. Trong công tác rèn luyện cho học sinh, việc giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho học sinh thông qua mô hình “Tìm về địa chỉ đỏ” cũng có nhiều điểm nổi bật, giúp học sinh có ý thức phấn đấu, có động cơ học tập nghiêm túc, rõ ràng, có đạo đức, lối sống văn hóa, lành mạnh, ý thức chấp hành pháp luật, tích cực hơn trong việc tham gia các hoạt động vì cộng đồng, không sa vào các tệ nạn xã hội. Trong năm học 2019 – 2020, tỉnh Nghệ An có 365 học sinh ở các trường THPT được kết nạp Đảng, 01 học sinh đạt giải Nhất tại Cuộc thi “Tuổi trẻ học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh”.

Hằng năm, Sở GDĐT tổ chức tập huấn, bồi dưỡng cho đội ngũ giáo viên giảng dạy, giáo viên phụ trách công tác Đoàn, Đội trường học về việc tổ chức các hoạt động ngoại khóa, trải nghiệm. Phối hợp với Tỉnh Đoàn hướng dẫn các cơ sở giáo dục chú trọng kết hợp nội dung sinh hoạt Đoàn, Đội trong hoạt động giáo dục trải nghiệm sáng tạo. Trong năm học vừa qua, các cấp bộ Đoàn trong toàn tỉnh đã tổ chức trên 2.900 hoạt động giao lưu, tọa đàm, hành trình về nguồn, gặp mặt truyền thống, tham quan các điểm di tích lịch sử nhân dịp các ngày lễ, ngày kỷ niệm của quê hương, đất nước, thu hút trên 70.000 lượt đoàn viên thanh niên, học sinh tham gia, qua đó góp phần nâng cao chất lượng giáo dục truyền thống của Đoàn và củng cố niềm tin vào sự lãnh đạo của Đảng. Mỗi năm, khu Di tích lịch sử Quốc gia Truông Bồn đã tiếp đón hơn 2.000 đoàn với hơn 500.000 học sinh đến thăm viếng, nơi đây đã và đang là địa điểm giáo dục truyền thống, lý tưởng cách mạng cho học sinh cả nước nói chung và học sinh Nghệ An nói riêng.

Bên cạnh đó, ngành phối hợp sử dụng các địa điểm di tích lịch sử – văn hóa trên địa bàn để tổ chức các hoạt động ngoại khóa như giao lưu truyền thống, gặp gỡ với các nhân chứng lịch sử, sưu tầm tài liệu về di tích để triển lãm, tổ chức tuyên dương, khen thưởng các tấm gương học sinh tiêu biểu trong học tập, rèn luyện trong các năm học... Các hoạt động trải nghiệm được các nhà trường tổ chức nhiều tại Khu Di tích lịch sử Quốc gia Truông Bồn, Khu tưởng niệm Chủ tịch Hồ Chí Minh, Khu mộ bà Hoàng Thị Loan, Đền thờ Quang Trung Nguyễn Huệ, Bảo tàng Xô Viết Nghệ –

Tĩnh... Hoạt động chăm sóc các di tích lịch sử ở địa phương được gắn với phong trào “Trường học thân thiện, học sinh tích cực”. Nhiều di tích đã được các em học sinh tích cực chăm sóc, bảo vệ như Bảo tàng Xô viết Nghệ – Tĩnh (TP. Vinh); di tích nghĩa trang liệt sĩ 12/9/1930 (xã Hưng Thái, huyện Hưng Nguyên); di tích nhà cụ Vi Văn Khang (huyện Con Cuông); di tích đình Võ Liệt (huyện Thanh Chương); di tích lịch sử Trảng Kè (xã Mỹ Thành, huyện Yên Thành); quần thể di tích lịch sử tại Làng Đỏ (Yên Dũng Thượng, nay là phường Hưng Dũng, TP. Vinh); di tích đình Liên Trì (xã Liên Thành, huyện Yên Thành); di tích đền Thượng (xã Quỳnh Nghĩa, huyện Quỳnh Lưu)...

Bên cạnh những kết quả đạt được, hiện nay vẫn còn một bộ phận học sinh có biểu hiện lệch chuẩn về lý tưởng cách mạng, bàng quan với những giá trị truyền thống tốt đẹp của dân tộc; biểu hiện sai lệch về đạo đức, có lối sống buông thả, thực dụng, đặc biệt là tình trạng bạo lực học đường, hiện tượng đăng tải các video clip phản cảm trên các trang mạng xã hội vẫn còn xảy ra ở một số địa phương, đơn vị.

Một trong những nguyên nhân quan trọng của thực trạng trên là công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho học sinh ở một số địa phương chưa được các cấp, các ngành quan tâm đúng mức; sự phối hợp giữa nhà trường, gia đình, xã hội, đặc biệt là sự phối hợp giữa giáo dục nhà trường và giáo dục gia đình còn thiếu đồng bộ, chặt chẽ. Một số nhà trường chưa chủ động trong việc đa dạng hóa các hoạt động giáo dục truyền thống, chưa phát huy hiệu quả mô hình “Tìm về địa chỉ đỏ”. Bên cạnh đó, một số trường học còn chú trọng truyền thụ kiến thức hơn là giáo dục truyền thống, giáo dục kỹ năng sống cho học sinh; không ít địa phương, đơn vị chưa thực hiện các biện pháp xử lý tích cực đối với các học sinh vi phạm, dẫn đến có nhiều học sinh có hành vi lệch chuẩn về lý tưởng, đạo đức. Môi trường xã hội hiện nay cùng với những tệ nạn xã hội phức tạp ngày càng gia tăng có nguy cơ xâm nhập vào trường học cũng là nguyên nhân gây ra sự suy thoái về đạo đức, lối sống. Sự bùng nổ của thông tin, điện thoại di động, internet, phim ảnh của các website không chính thống đã tác động không nhỏ đến nhận thức, lối sống và cách hành xử của học sinh.

2. Giải pháp triển khai thời gian tới

Trước những yêu cầu của thời đại công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, cuộc cách mạng công nghệ 4.0 và xu thế hội nhập toàn cầu, để đạt được mục tiêu đổi mới căn bản và toàn diện, ngành Giáo dục đang đứng trước những thách thức lớn, đòi hỏi sự chung tay vào cuộc của cả hệ thống chính trị và toàn xã hội. Chính vì vậy, hơn lúc nào hết, công tác giáo dục lý tưởng cách mạng cho học sinh thông qua mô hình “Tìm

về địa chỉ đồ” là nhiệm vụ thường xuyên, trọng tâm mà ngành Giáo dục cần tăng cường, đẩy mạnh để mang lại hiệu quả cao, thiết thực nâng cao nhận thức cho học sinh về những giá trị truyền thống. Trong thời gian tới, để góp phần làm tốt hơn công tác giáo dục lý tưởng cách mạng cho học sinh thông qua mô hình “Tìm về địa chỉ đồ” trong thời gian tới, ngành GDĐT Nghệ An tập trung triển khai thực hiện một số giải pháp sau:

2.1. Tiếp tục đẩy mạnh công tác tuyên truyền nội dung về giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức lối sống thông qua giáo dục truyền thống trên hệ thống website <http://nghean.edu.vn/>, Bản tin Giáo dục Nghệ An và phối hợp tuyên truyền đa dạng trên các phương tiện thông tin đại chúng. Tổ chức các lớp tập huấn cho các báo cáo viên về Luật An ninh mạng, về các nội dung mới để kịp thời định hướng thông tin dư luận; tăng cường công tác kiểm tra, giám sát việc thực hiện các nhiệm vụ phối hợp với ngành Giáo dục.

2.2. Phối hợp chặt chẽ, hiệu quả với các sở, ban, ngành liên quan trong việc giáo dục lý tưởng cách mạng cho học sinh thông qua mô hình “Tìm về địa chỉ đồ”. Ngoài việc phối hợp với ngành Văn hóa, Đoàn Thanh niên, ngành Giáo dục cần phối hợp với các hội như Hội Liên hiệp phụ nữ, Hội Khuyến học, Hội Cựu chiến binh, Hội Cựu giáo chức, Hội Khoa học Tâm lý – Giáo dục... Đặc biệt, hai ngành Giáo dục và Văn hóa cần phối hợp với Đài Phát thanh và Truyền hình trong việc xây dựng tư liệu về hệ thống di tích lịch sử, văn hóa dưới dạng video nhằm phục vụ việc dạy học, giáo dục đối với học sinh không có điều kiện đến được nơi có di tích.

2.3. Tăng cường công tác tập huấn, bồi dưỡng cho đội ngũ giáo viên các môn Lịch sử, Địa lý, Âm nhạc, Mỹ thuật, giáo viên phụ trách công tác Đoàn, Đội trong trường học để họ thực hiện tốt hơn việc đổi mới phương pháp, hình thức tổ chức dạy học, gắn dạy học trong lớp và các hoạt động giáo dục ngoài lớp học, trải nghiệm sáng tạo; dạy học gắn liền với thực tiễn, gắn với di sản lịch sử, văn hóa. Tổ chức xây dựng các chủ đề dạy học; các hoạt động trải nghiệm gắn với các di tích trong và ngoài địa bàn; lựa chọn địa điểm có di tích lịch sử – văn hóa phù hợp với mục tiêu, nội dung bài học.

2.4. Đa dạng hóa các hình thức giáo dục và nội dung giáo dục không nên gò bó mà nên mở rộng, kết hợp giáo dục với các truyền thống nổi bật của địa phương. Khuyến khích xây dựng các chủ đề liên môn dưới dạng hành trình di sản văn hóa, kết nối hệ thống các di tích cách mạng, danh lam thắng cảnh của địa phương nhằm giáo dục truyền thống và hướng nghiệp cho học sinh. Đồng thời, chú trọng thực hiện tốt

nhiệm vụ bồi dưỡng lý tưởng cách mạng, truyền thống, lòng tự hào dân tộc, tự hào về quê hương, đất nước; tăng cường giáo dục ý thức tuân thủ pháp luật, lối sống nhân ái bao dung, trách nhiệm đối với bản thân, gia đình, cộng đồng xã hội và đất nước; giáo dục hành vi và chuẩn mực đạo đức, kỹ năng sống, giá trị sống cho học sinh.

2.5. Nâng cao nhận thức và đẩy mạnh công tác phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội nói chung, phối hợp giữa nhà trường với gia đình nói riêng trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh, sinh viên. Đây là một nhiệm vụ đòi hỏi sự công phu, kiên trì, tâm huyết không chỉ của ngành Giáo dục mà cần phải có sự chung tay góp sức của các cấp, các ngành, của nhiều lực lượng, nhiều tổ chức, đoàn thể, của mỗi gia đình và của toàn xã hội. Việc phối hợp này phải được thực hiện thường xuyên, liên tục, ở mọi thời điểm và lâu dài; chủ động, tạo điều kiện cho nhau để cùng thực hiện tốt mục tiêu giáo dục toàn diện nhân cách học sinh, đáp ứng yêu cầu của sự nghiệp đào tạo nguồn nhân lực có chất lượng cho đất nước./.

GIÁO DỤC LÝ TƯỞNG CÁCH MẠNG, ĐẠO ĐỨC, LỐI SỐNG THÔNG QUA TỔ CHỨC CÁC HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC TRUYỀN THỐNG LỊCH SỬ CÁCH MẠNG CHO HỌC SINH TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH HÀ TĨNH

Sở Giáo dục và Đào tạo Hà Tĩnh

1. Trong bối cảnh đất nước hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng hiện nay, giáo dục truyền thống cho thế hệ trẻ có ý nghĩa đặc biệt quan trọng. Bằng việc bồi đắp, khắc sâu ý thức về cội nguồn, hiểu biết về truyền thống văn hóa, lịch sử vẻ vang của dân tộc, của Đảng; giáo dục truyền thống giúp thế hệ trẻ tự hào, tin tưởng và nhận rõ giá trị của cuộc sống hiện tại, khơi dậy tinh thần yêu nước; nâng cao, ý thức, trách nhiệm nỗ lực phấn đấu trong học tập, rèn luyện để kế tục xứng đáng sự nghiệp của các thế hệ cha anh đi trước, xây dựng và bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

Nghị quyết Đại hội Đảng lần thứ XI đã chỉ rõ: “Nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện, đặc biệt coi trọng giáo dục lý tưởng, giáo dục truyền thống lịch sử cách mạng, đạo đức, lối sống, năng lực sáng tạo, kỹ năng thực hành, tác phong công nghiệp, ý thức trách nhiệm xã hội”. Chỉ thị số 42-CT/TW về “Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho thế hệ trẻ giai đoạn 2015 – 2030” tiếp tục khẳng định: “giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hoá cho thế hệ trẻ là nhiệm vụ chiến lược, lâu dài, quan trọng, đòi hỏi phải có sự quan tâm, đầu tư thích đáng”.

Cụ thể hóa quan điểm của Đảng, Nhà nước trong công tác giáo dục truyền thống cho học sinh gắn với tình hình thực tiễn của địa phương, thời gian qua, ngành Giáo dục Hà Tĩnh đã tích cực tham mưu xây dựng nội dung, kế hoạch, phương pháp và hình thức tổ chức hoạt động cho HSSV trong các cơ sở giáo dục; phối hợp với các Sở, ngành liên quan tham mưu UBND tỉnh ban hành Kế hoạch số 710/KH-UBND ngày 09/12/2015 về triển khai Đề án “Tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức lối sống cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng tỉnh Hà Tĩnh giai đoạn 2015 – 2020”, trong đó, xác định: giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống, giáo dục truyền thống cho thế hệ trẻ Hà Tĩnh, nhằm tạo chuyển biến căn bản về đạo đức, lối sống phát triển toàn diện; yêu gia đình, đạo đức trong sáng, lối sống văn hóa; yêu nước, tự hào dân tộc, kiên định lý tưởng độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; có ý

thức tuân thủ pháp luật; có năng lực và bản lĩnh trong hội nhập quốc tế; có sức khỏe, tri thức và kỹ năng lao động, kỹ năng sống, trở thành những công dân có ích, tích cực xây dựng và bảo vệ quê hương, tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa. Đa dạng hóa và vận dụng các hình thức giáo dục trong các trường phổ thông để thực hiện có hiệu quả việc giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức lối sống cho học sinh như: dạy học gắn liền với trải nghiệm sáng tạo, dạy học theo di sản gắn liền với các địa chỉ như: Khu di tích Ngã ba Đồng Lộc, Khu tưởng niệm anh hùng liệt sĩ Lý Tự Trọng, Khu Lưu niệm cố Tổng Bí thư Trần Phú, Khu Lưu niệm cố Tổng Bí thư Hà Huy Tập, Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du...

Các nội dung trọng tâm trong giáo dục truyền thống cho học sinh, sinh viên được ngành Giáo dục tập trung triển khai đó là: giáo dục truyền thống lịch sử, văn hóa của quê hương Hà Tĩnh; giáo dục truyền thống yêu nước và tinh thần độc lập dân tộc; giáo dục truyền thống nhân ái, khoan dung; giáo dục truyền thống đoàn kết, ý thức cộng đồng; giáo dục truyền thống yêu lao động, sáng tạo, cần cù, tiết kiệm; truyền thống hiếu học, “tôn sư trọng đạo”, “uống nước nhớ nguồn”... Nội dung giáo dục truyền thống được thực hiện trong các môn học chính khóa và các hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp, các hoạt động trải nghiệm, sinh hoạt Đoàn – Đội, diễn đàn, câu lạc bộ trong trường học...

Các trường phổ thông tập trung đổi mới phương pháp, nâng cao chất lượng dạy học các môn học: Lịch sử, Đạo đức và Giáo dục công dân theo hướng phát triển năng lực, phẩm chất người học. Sở GDĐT đã tổ chức biên soạn tài liệu giáo dục địa phương, đưa nội dung giáo dục địa phương vào chương trình giáo dục chính khóa và các hoạt động trải nghiệm. Trong đó, gắn giáo dục truyền thống cho học sinh với rèn luyện, phát huy nét đẹp trong cốt cách con người Hà Tĩnh, đó là tinh thần hiếu học, trọng đạo lý, truyền thống yêu quê hương, đất nước, kiên cường, dũng cảm trong chống giặc ngoại xâm...

Địa phương quan tâm, đổi mới nội dung, hình thức giáo dục truyền thống, khai thác hiệu quả các di sản của địa phương qua chương trình “Dạy học gắn với di sản”. Toàn tỉnh hiện có 459 di tích cấp tỉnh, 78 di tích cấp quốc gia, 02 di tích quốc gia đặc biệt; có 04 di sản văn hóa được UNESCO ghi danh vào danh sách di sản văn hóa phi vật thể của nhân loại, 82 di tích được xếp hạng cấp quốc gia. Các di sản, di tích lịch sử văn hóa trên địa bàn Hà Tĩnh lưu giữ những giá trị to lớn về truyền thống của con người, quê hương Hà Tĩnh, là nguồn tư liệu phong phú, sinh động được các nhà trường phát huy trong giáo dục truyền thống cho HSSV.

Đến nay, 100% trường phổ thông đã đưa nội dung giáo dục di sản vào chương trình giảng dạy (bố trí thành tiết riêng hoặc lồng ghép nội dung phù hợp vào các bài học). Mỗi năm học, các trường học có từ 1–3 hoạt động ngoại khoá cho học sinh toàn trường về truyền thống, các di tích của địa phương; đảm bảo mỗi khoá 01 học sinh được tham gia ít nhất 01 lần.

Thực hiện chương trình phối hợp liên ngành Sở GDĐT – Tỉnh Đoàn, hằng năm, nhiều Liên Chi đoàn, Liên đội trường học tổ chức lễ kết nạp đoàn, đội, lễ báo công, các hoạt động tri ân tại các di tích lịch sử⁵⁸. Bên cạnh các nội dung giáo dục chính khóa, việc giáo dục về bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa còn được thực hiện qua hình thức sinh hoạt câu lạc bộ, các cuộc thi về lịch sử, văn hóa.

Năm 2015, Sở GDĐT đã chỉ đạo đưa dân ca, ví, giặm vào trường học, thành lập Ban chỉ đạo Câu lạc bộ Dân ca ví giặm các cấp; xây dựng các Câu lạc bộ Dân ca ví giặm trong các trường tiểu học; duy trì thường xuyên việc giảng dạy dân ca ví giặm Nghệ Tĩnh và tổ chức hoạt động các câu lạc bộ... Toàn tỉnh hiện có 220 câu lạc bộ dân ca ví giặm trong các trường tiểu học; nhiều trường THCS, THPT có các câu lạc bộ dân ca ví giặm hoạt động hiệu quả.

Các nhà trường tích cực hưởng ứng các cuộc thi tìm hiểu về lịch sử, văn hóa truyền thống: Cuộc thi “Tự hào Việt Nam” năm 2018, Hà Tĩnh là một trong bốn tỉnh có tỷ lệ học sinh tham gia đông nhất cả nước, được Trung ương Đoàn tặng Bằng khen; Cuộc thi “Tuổi trẻ học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh” năm 2018, 2019, Hà Tĩnh đạt 01 giải Nhì, 01 giải Ba; Cuộc thi “Những tấm gương tâm huyết, sáng tạo học theo lời Bác năm 2018” Hà Tĩnh có 01 giải Ba cá nhân; Cuộc thi “Tìm hiểu 50 năm chiến thắng Đồng Lộc” do Tỉnh đoàn, Sở GDĐT phối hợp đã nhận được sự tham gia tích cực, có chất lượng của các cơ sở giáo dục với 407.041 lượt học sinh, sinh viên dự thi... Kỷ niệm “50 Năm chiến thắng Đồng Lộc”, Tỉnh đoàn – Sở GDĐT, Viễn thông Hà Tĩnh tổ chức thành công Cuộc thi “Tìm hiểu 50 Chiến thắng Đồng Lộc” với trên 400.000 lượt HSSV tham gia; nhân dịp kỷ niệm 255 năm ngày sinh, tưởng niệm 200 năm ngày mất Đại thi hào Nguyễn Du, ngành Giáo dục đã tổ chức tốt Cuộc thi “Tìm hiểu Đại thi hào Nguyễn Du và tác phẩm *Truyện Kiều*” trong cán bộ, giáo viên, học sinh toàn ngành với trên 130.000 bài thi.

Tại các cuộc thi sáng tạo Khoa học kỹ thuật của ngành, nhiều thí sinh tham gia dự thi với các sản phẩm liên quan đến việc bảo tồn và phát huy di tích, lịch sử văn

⁵⁸ Kỷ niệm 77 năm ngày thành lập Đội TNTP Hồ Chí Minh (15/5/1941 – 15/5/2018), các Liên đội trường học đã tổ chức kết nạp 7.800 đội viên mới tại các địa chỉ đỏ.

hóa như: giải pháp bảo tồn và phát huy Hát sắc bùa, Hát ví O Nhẫn; bảo tồn và phát huy mộc bản Phúc Giang; Chèo Kiều, Ca trù Cổ Đạm...

Các diễn đàn, chương trình giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng như: “Đảng với thanh niên – Thanh niên với Đảng”, “Tuổi trẻ tự hào tiến bước dưới cờ Đảng” Chương trình “Thắp sáng ước mơ tuổi trẻ Hà Tĩnh”, “Tuổi trẻ Hà Tĩnh học tập và làm theo lời Bác”, Tọa đàm “Gặp gỡ nhân chứng”, “Nghe Cựu chiến binh kể chuyện”... trở thành sinh hoạt chính trị thường niên, có sức lan tỏa sâu rộng, khơi dậy niềm tự hào dân tộc trong đội ngũ cán bộ, giáo viên, học sinh.

Hoạt động “Uống nước nhớ nguồn”, “Đền ơn đáp nghĩa” được các trường học triển khai có hiệu quả thông qua việc tổ chức các chương trình sinh hoạt truyền thống tại các địa chỉ đỏ, chăm sóc các di tích lịch sử, văn hóa; thăm hỏi, tặng quà Mẹ Việt Nam anh hùng, thương, bệnh binh, thân nhân liệt sĩ, người có công với cách mạng, gia đình có hoàn cảnh khó khăn⁵⁹. Thông qua các hoạt động giáo dục đã khơi dậy ở học sinh niềm tự hào về truyền thống lịch sử hào hùng của quê hương, đất nước, lòng biết ơn các thế hệ đi trước; hình thành ý thức, trách nhiệm gìn giữ và phát huy các giá trị truyền thống của quê hương, đất nước.

Bên cạnh giáo dục truyền thống văn hóa, lịch sử địa phương, việc giáo dục truyền thống tốt đẹp của nhà trường được các đơn vị hết sức quan tâm. Hầu hết, các trường đều có phòng truyền thống, nhiều trường còn quan tâm xây dựng không gian truyền thống ngoài trời (tượng đài, khu vực tưởng niệm, cảnh quan, khuôn viên do các thế hệ thầy trò xây dựng...). Đó vừa là thiết chế vừa là cảnh quan văn hóa góp phần giáo dục đạo đức, lối sống một cách trực quan sinh động, giúp học sinh hiểu biết sâu sắc về lịch sử của nhà trường để các em biết trân trọng, tự hào, thêm yêu trường, yêu lớp, phát huy tinh thần hiếu học, có ý thức tu dưỡng, rèn luyện, vươn lên, viết tiếp trang sử tươi đẹp của các nhà trường.

Công tác giáo dục truyền thống cho học sinh, sinh viên được quan tâm đã góp phần nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện: học sinh, sinh viên Hà Tĩnh chăm chỉ,

⁵⁹ Kỷ niệm 50 năm Chiến thắng Đồng Lộc, 71 năm Ngày Thương binh, liệt sĩ, các liên đội trường học đã đảm nhận việc chăm sóc các gia đình thương binh liệt sĩ, mẹ Việt Nam anh hùng, chăm sóc nghĩa trang, đài tưởng niệm các anh hùng liệt sĩ... thu hút 137.591 lượt đội viên tham gia, tặng 2.035 suất quà cho các gia đình chính sách, gia đình có hoàn cảnh khó khăn, học sinh nghèo là con em gia đình chính sách với tổng trị giá trên 650 triệu đồng; nghĩa trang, đài tưởng niệm các anh hùng liệt sĩ, tặng 420 suất quà trị giá trên 56 triệu đồng cho các gia đình chính sách, mẹ Việt Nam anh hùng.

hiếu học, biết giữ gìn và phát huy cao đẹp truyền thống quê hương, đất nước. Các em chính là những tấm gương điển hình về lòng yêu nước, ý chí nghị lực, đức tính trung thực, dũng cảm, lòng nhân ái. Nhiều năm liên tục, Hà Tĩnh là tỉnh dẫn đầu cả nước về thành tích chất lượng giáo dục đại trà với tỷ lệ học sinh đỗ tốt nghiệp THPT cao, kết quả học sinh giỏi quốc gia, quốc tế tăng cả số lượng và chất lượng.

Bên cạnh những kết quả đạt được, công tác giáo dục truyền thống cho học sinh còn có những khó khăn nhất định: một số địa phương, đơn vị chưa coi trọng đúng mức việc giáo dục các giá trị văn hoá truyền thống nhằm hình thành, hoàn thiện phẩm chất, đức tính tốt đẹp cho các thế hệ học sinh, sinh viên. Nhiều đơn vị chưa cụ thể hóa được nội dung giáo dục truyền thống cho học sinh, sinh viên gắn với đặc điểm đối tượng, đặc thù của địa phương, đơn vị. Hình thức, phương pháp tổ chức chưa đa dạng, thiếu hấp dẫn. Việc lồng ghép, “tích hợp” các nội dung giáo dục truyền thống hạn chế về thời lượng do trong chương trình khung phải đảm bảo phân cứng nội dung các môn học, đồng thời phải tích hợp, lồng ghép nhiều nội dung cần thiết khác. Việc tổ chức các hoạt động trải nghiệm ngoài nhà trường cũng có những khó khăn nhất định như kinh phí, kinh nghiệm tổ chức, việc đảm bảo an toàn cho học sinh trong hành trình... Vẫn còn một bộ phận thanh niên không có chí hướng rõ ràng, chưa hiểu biết đầy đủ về truyền thống cách mạng của Đảng, của dân tộc, ít quan tâm đến tình hình chính trị, văn hóa, xã hội của đất nước, hạn chế về kỹ năng; nhất là kỹ năng sử dụng mạng xã hội. Một số gia đình chưa quan tâm, thiếu sự phối hợp với nhà trường trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh. Chính sự buông lỏng, thiếu kiểm soát, thiếu trách nhiệm của một số gia đình đã khiến không ít bạn trẻ xa rời các giá trị văn hóa, đạo đức truyền thống. Đây thực sự là một trở ngại lớn cho công tác giáo dục giá trị văn hóa truyền thống hiện nay.

2. Để nâng cao hơn nữa hiệu quả công tác giáo dục truyền thống trong các nhà trường, trong thời gian tới, ngành Giáo dục Hà Tĩnh sẽ tập trung triển khai một số nhiệm vụ trọng tâm sau:

2.1. Đổi mới nội dung, hình thức giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống; giáo dục truyền thống cho học sinh; tăng cường giáo dục truyền thống qua các hoạt động trải nghiệm gắn với các di tích lịch sử, di sản văn hóa của quê hương Hà Tĩnh.

2.2. Phối hợp hiệu quả với Tỉnh đoàn, Sở Văn hóa thể thao và Du lịch và các đơn vị liên quan phát huy các thiết chế văn hóa, các giá trị văn hóa của địa phương trong giáo dục truyền thống cho HSSV.

2.3. Tiếp tục bồi dưỡng cho đội ngũ cán bộ quản lý, giáo viên phụ trách công tác đoàn, đội trường học; giáo viên lịch sử, giáo dục công dân về công tác giáo dục tư tưởng, đạo đức, lối sống trong các nhà trường.

2.4. Nâng cao hiệu quả các phong trào hành động cách mạng gắn với phát huy vai trò, trách nhiệm của tuổi trẻ tham gia phát triển kinh tế – xã hội, xây dựng nông thôn mới, xây dựng văn minh đô thị, tích cực tham gia các hoạt động đền ơn đáp nghĩa, các hoạt động vì cộng đồng...

2.5. Tăng cường sự phối hợp của gia đình, nhà trường và xã hội trong công tác giáo dục đạo đức, lối sống, giáo dục truyền thống cho học sinh./.

CÔNG TÁC GIÁO DỤC LÝ TƯỞNG CÁCH MẠNG, ĐẠO ĐỨC, LỐI SỐNG CHO HỌC SINH GIAI ĐOẠN HIỆN NAY

Sở Giáo dục và Đào tạo TP. Hồ Chí Minh

Trong nhiều năm qua, lãnh đạo Thành phố Hồ Chí Minh và lãnh đạo ngành Giáo dục luôn quan tâm đến công tác giáo dục đạo đức cho học sinh. Với quan điểm “giáo dục học sinh một cách toàn diện, không chỉ dạy chữ mà còn phải dạy người”, ngành Giáo dục thành phố luôn chỉ đạo các đơn vị trường học thực hiện nhiều biện pháp, từ chuyên môn đến các hoạt động ngoại khóa để tăng cường giáo dục đạo đức, lối sống, kỹ năng sống cho học sinh.

Thực hiện Đề án “Tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng giai đoạn 2015 – 2020”, ngành Giáo dục Thành phố đã cụ thể hóa Đề án trên thành kế hoạch của ngành. Thành phố Hồ Chí Minh là địa phương sớm phát động và đi đầu trong việc thực hiện phong trào thi đua “Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực” và có rất nhiều tổ chức, đơn vị, cá nhân tham gia vào các hoạt động đổi mới dạy học. Tất cả đã tạo điều kiện rất thuận lợi trong việc đẩy mạnh các hoạt động như tích hợp chương trình, tổ chức các buổi ngoại khóa, diễn đàn, các cuộc thi, các phong trào tình nguyện, nhân ái... Qua đó, giáo dục học sinh lòng nhân ái, tình thương, đạo đức, trách nhiệm, lối sống đẹp trong học sinh thành phố.

1. Công tác triển khai và kết quả thực hiện

– Căn cứ kế hoạch triển khai Quyết định 1501/QĐ-TTg của Bộ GDĐT, căn cứ vào tình hình thực tế của ngành Giáo dục Thành phố để xây dựng kế hoạch; chỉ đạo các phòng ban của Sở tùy vào nội dung cụ thể chủ động xây dựng kế hoạch chi tiết phù hợp với nội dung chuyên môn của từng phòng ban;

– Kế hoạch được triển khai sâu rộng đến toàn ngành Giáo dục Thành phố. Từng đơn vị giáo dục phải xây dựng kế hoạch thực hiện cụ thể theo đặc thù đơn vị và có các biện pháp kiểm tra, giám sát tiến độ thực hiện thường xuyên.

– Phát huy ưu điểm, tiềm năng của chính học sinh trong công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thanh thiếu niên; biến quá trình giáo dục

thành quá trình tự giáo dục. Hình thức, phương thức giáo dục, bồi dưỡng phải phong phú, hấp dẫn, hiệu quả và phù hợp.

– Lồng ghép một số nội dung giáo dục phù hợp nhằm giáo dục trẻ biết kính trọng, lễ phép với ông bà, cha mẹ, người lớn tuổi; hình thành các ý thức, hành vi, thói quen tốt trong việc tuân theo quy định của nhà trường; yêu thương, chia sẻ, quan tâm, giúp đỡ các bạn cùng lớp thông qua hướng dẫn của giáo viên và cảm nhận trực quan.

– Thực hiện nội dung dạy học các môn Đạo đức, Giáo dục công dân trong chương trình sách giáo khoa hiện hành trên cơ sở rà soát, tinh giản những nội dung quá khó, trùng lặp, chưa thực sự cần thiết đối với học sinh. Trong chương trình giáo dục phổ thông mới, lựa chọn các nội dung giáo dục có giá trị và phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý, tình cảm và sự phát triển của học sinh. Đổi mới phương pháp dạy học các môn Đạo đức và Giáo dục công dân, Giáo dục Lý luận chính trị theo hướng phát triển năng lực, phẩm chất người học; phát huy tính tích cực của HSSV; tăng cường các hoạt động trải nghiệm sáng tạo trong giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho HSSV.

– Chú trọng giáo dục, bồi dưỡng lý tưởng cách mạng, truyền thống anh hùng bất khuất của dân tộc, tinh thần tự hào dân tộc; tăng cường giáo dục, phổ biến và ý thức tuân thủ pháp luật; lối sống nhân ái bao dung, nghĩa tình, trách nhiệm với bản thân, gia đình, cộng đồng xã hội và đất nước; gắn giáo dục lý luận chính trị với giáo dục kỹ năng, trách nhiệm nghề nghiệp, năng lực tự học, sáng tạo và tự đổi mới tri thức; khả năng hội nhập, làm chủ bản thân... thông qua nội dung các môn học chính trị, khoa học Mác – Lênin, Tư tưởng Hồ Chí Minh, Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam, Địa lý; các hoạt động ngoại khóa, phong trào thi đua yêu nước, sinh hoạt công dân trong nhà trường và quá trình tự giáo dục khi thanh niên, sinh viên trực tiếp tham gia các hoạt động.

– Tổ chức triển khai phong trào Thi đua Dạy tốt – Học tốt; quy định thống nhất việc treo khẩu hiệu trong khuôn viên nhà trường, quy định việc tổ chức cho HSSV trực tiếp lao động, vệ sinh lớp học và các công trình trong trường học, duy trì việc hát Quốc ca trong các lễ chào cờ; việc tập thể dục giữa giờ cho học sinh phổ thông; các bài tập thể dục tại chỗ cho HSSV; có các khẩu ngữ sau khi tập thể dục tập thể, xây dựng nội dung và thiết kế chương trình trong tiết sinh hoạt dưới cờ, lồng ghép các nội dung giáo dục và tuyên truyền về biển đảo, an toàn giao thông, người Việt Nam ưu tiên dùng hàng Việt Nam...

2. Một số biện pháp giáo dục đạo đức, lối sống, kỹ năng sống cho học sinh Thành phố Hồ Chí Minh trong giai đoạn hiện nay

2.1. Phát huy tính tích cực, chủ động của Ban Đại diện cha mẹ học sinh nhằm giáo dục học sinh một cách hiệu quả nhất

– Sở GDĐT Thành phố đã chỉ đạo các đơn vị đẩy mạnh hoạt động của các Ban Đại diện cha mẹ học sinh (CMHS) của nhà trường và trong từng lớp học. Tăng cường phối hợp giữa đại diện CMHS trong một số cuộc họp của nhà trường. Phát huy vai trò của Ban đại diện đối với một số vấn đề liên quan đến nhà trường.

– Bên cạnh đó, nhiều đơn vị đã vận động được Ban Đại diện CMHS về cả nguồn lực kinh tế lẫn con người, để tổ chức những chương trình hay, ý nghĩa, góp phần hình thành nhân cách lối sống đẹp, sống trách nhiệm cho học sinh.

2.2. Quán triệt ý nghĩa việc giáo dục đạo đức, lối sống, kỹ năng sống cho học sinh đối với từng lãnh đạo, cán bộ, giáo viên, nhân viên ngành Giáo dục; qua đó, thực hiện nhiều biện pháp hiệu quả để hoàn thiện nhân cách, xây dựng đạo đức, lối sống đúng cho các em

– Về biện pháp chuyên môn: Việc tích hợp giáo dục đạo đức cho học sinh trong từng môn học, từng tiết học, thậm chí trong từng hoạt động của nhà trường luôn được quán triệt và quan tâm thực hiện. Trong tất cả các buổi họp về chuyên môn, nghiệp vụ... lãnh đạo ngành Giáo dục Thành phố luôn nhắc nhở lãnh đạo các đơn vị trực thuộc quán triệt nội dung, ý nghĩa của công tác giáo dục toàn diện; phải quan tâm đầu tư, nghiên cứu nhiều biện pháp giáo dục đạo đức cho học sinh.

– Về các hoạt động ngoại khóa: Nhà trường tích cực phối hợp với các ban, ngành địa phương, các tổ chức, đơn vị để tổ chức những chương trình ngoại khóa hấp dẫn, ý nghĩa cho học sinh. Đặc biệt, Sở GDĐT đã có nhiều văn bản, thường xuyên nhắc nhở các đơn vị quan tâm, đầu tư để tổ chức những buổi sinh hoạt dưới cờ, sinh hoạt chủ nhiệm nhẹ nhàng, mang tính giáo dục cao theo từng chuyên đề.

– Về công tác tư vấn học đường: Hiện nay, Sở GDĐT đã yêu cầu các đơn vị phải tổ chức thực hiện tốt công tác tư vấn trường học, các trường THCS và THPT phải có đội ngũ tư vấn trường học, có biên chế cán bộ tư vấn trường học và phân đấu có phòng tư vấn trường học. Đây là biện pháp rất tích cực, hiệu quả để lắng nghe tiếng nói từ các em học sinh, kịp thời nắm bắt những vướng mắc, khó khăn về tâm lý, lứa tuổi để có hướng tư vấn kịp thời. Đồng thời, đây cũng là bộ phận có nhiệm vụ tập huấn các kỹ năng giao tiếp, kỹ năng xử lý tình huống... cho giáo viên, học sinh.

Bên cạnh đó, Sở GDĐT cũng đã tổ chức diễn đàn “Tiếng nói của học sinh Thành phố Hồ Chí Minh” và chỉ đạo các đơn vị cũng thường xuyên tổ chức các buổi nói chuyện, hộp thư “Lắng nghe điều em nói”... để tìm hiểu những suy nghĩ, tâm tư, tình cảm của các em, giúp việc giáo dục được sát đối tượng và hiệu quả hơn.

– *Về biện pháp kỷ luật tích cực:* Hiện nay, tại Thành phố Hồ Chí Minh, nhiều đơn vị giáo dục, giáo viên chủ nhiệm đã để học sinh thảo luận, tham gia vào quá trình tự hình thành nội quy, quy ước lớp học. Đầu năm học, nhiều trường đã lồng ghép trong đại hội chi đoàn để học sinh trong lớp cùng thảo luận về quy ước của lớp, những mục tiêu cần phấn đấu, những điều không được làm và cả những hình phạt (trực vệ sinh, lau bảng...). Qua đó, học sinh nhận thấy trách nhiệm của mình phải thực hiện tốt theo nghị quyết của tập thể mà trong đó có bản thân mình tham gia. Đồng thời, với sức mạnh của lớp, giúp kiểm tra, đánh giá và giáo dục các cá nhân thực hiện không đúng theo quy ước.

2.3. Đẩy mạnh việc phối hợp với các ban, ngành, đoàn thể, các tổ chức, đơn vị; vận dụng và phát huy hiệu quả mọi nguồn lực xã hội để hình thành nhân cách sống đẹp, sống có ích ở học sinh

Phong trào thi đua “Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực” là điều kiện rất thuận lợi để ngành Giáo dục phối hợp và nhận được sự tham gia rất tích cực, chủ động từ các ban ngành, đoàn thể xã hội. Sở GDĐT trong thời gian qua đã có sự phối hợp tích cực, chủ động ký kết nhiều kế hoạch liên tịch, chương trình hành động với Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch, Thành Đoàn, Hội Liên hiệp phụ nữ, Hội Khuyến học, Hội Chữ thập đỏ, Công an thành phố... Các đơn vị trên, bằng chuyên môn của mình, đã tham gia rất tích cực và hiệu quả trong việc giáo dục đạo đức, lối sống, kỹ năng sống cho học sinh.

2.4. Tập trung đẩy mạnh giáo dục truyền thống, đạo đức, lối sống cho học sinh kết hợp với việc tiếp tục “Học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, tác phong Hồ Chí Minh”

– Ngành Giáo dục triển khai kế hoạch giáo dục chính trị tư tưởng trong từng năm học, tăng cường công tác kiểm tra và đánh giá hằng năm trong toàn ngành. Nhằm phát hiện và tuyên dương những gương điển hình trong học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh, tổ chức giao lưu và nhân rộng những gương học sinh tiêu biểu trong học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh.

– Phối hợp với Thành Đoàn thực hiện cuộc vận động “Làm theo lời Bác”, phong trào “Học sinh 3 tích cực” đã được các đơn vị giáo dục trên địa bàn thành phố thực hiện tốt, với nhiều hình thức đa dạng, phong phú ngày càng cụ thể hóa và đi vào chiều sâu.

– Tiếp tục triển khai phong trào Thi đua Dạy tốt – Học tốt; quy định thống nhất việc treo khẩu hiệu trong khuôn viên nhà trường.

– Quy định việc tổ chức cho học sinh, sinh viên trực tiếp lao động, vệ sinh lớp học và các công trình trong khuôn viên nhà trường.

– Duy trì việc hát Quốc ca trong các lễ chào cờ; việc tập thể dục giữa giờ cho học sinh phổ thông; các bài tập thể dục tại chỗ cho học sinh, sinh viên; có các khẩu ngữ sau khi tập thể dục tập thể.

– Xây dựng nội dung và thiết kế chương trình trong tiết sinh hoạt dưới cờ, lồng ghép các nội dung giáo dục và tuyên truyền về biển đảo, an toàn giao thông, người Việt Nam ưu tiên dùng hàng Việt Nam.

Ngành Giáo dục Thành phố Hồ Chí Minh luôn nhận thấy được tầm quan trọng của việc giáo dục đạo đức cho học sinh. Song song đó, ngành Giáo dục Thành phố luôn chỉ đạo các đơn vị trường học triển khai, tổ chức thực hiện nhiều hoạt động, biện pháp từ chuyên môn đến các hoạt động ngoại khóa để tăng cường giáo dục đạo đức, lối sống, kỹ năng sống cho học sinh; ưu tiên đầu tư nguồn lực cho việc tăng cường và nâng cao chất lượng, hiệu quả giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho học sinh nhằm góp phần xây dựng thế hệ trẻ phát triển toàn diện, đáp ứng yêu cầu của đất nước trong thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế./.

GIẢI PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG MÔ HÌNH PHÒNG TƯ VẤN TÂM LÝ, GÓC TƯ VẤN TÂM LÝ TẠI CÁC TRƯỜNG PHỔ THÔNG

Sở Giáo dục và Đào tạo Đắk Lắk

Ngày nay, khi xã hội phát triển và hội nhập, công tác tư vấn tâm lý cho học sinh trong trường phổ thông ngày càng trở nên cấp thiết. Đó là những đòi hỏi tất yếu nhằm giải tỏa những bức xúc, vướng mắc trong học tập, sinh hoạt, hướng nghiệp... để các em có được sự thăng bằng về mặt tâm lý, sự hiểu biết và định hướng phát triển nhân cách đúng đắn. Nhu cầu cần tư vấn của học sinh ngày càng trở nên cấp bách trước thực trạng hiện nay rất nhiều em học sinh đang gặp khó khăn về tâm lý, cần hỗ trợ và giúp đỡ. Có thể nói, hoạt động tham vấn tâm lý là một bộ phận của quá trình giáo dục trong nhà trường, có vai trò quan trọng trong việc tạo nên những con người đáp ứng mục tiêu giáo dục toàn diện. Tuy nhiên làm thế nào để hoạt động tham vấn tâm lý mang lại hiệu quả cao nhất, phát huy được hết tác dụng và đáp ứng nguồn nhân lực cho công cuộc đổi mới là điều hết sức cần thiết.

1. Thực trạng và những khó khăn trong công tác tư vấn tâm lý học đường

Thực tế cho thấy, hiện nay, ngày càng nhiều học sinh, trẻ em có những biểu hiện rối loạn về tâm lý, rối loạn phát triển và kỹ năng nhà trường (như đọc, viết, tính toán...); những rối loạn cảm xúc như lo âu, trầm cảm hay những rối loạn về hành vi (như gây rối, bỏ học, trộm cắp, tình yêu lứa tuổi học trò, mâu thuẫn gây gổ đánh nhau...). Hậu quả là ngày càng có nhiều học sinh gặp không ít khó khăn trong học tập, rèn luyện đạo đức, phẩm chất và rất cần sự giúp đỡ của các nhà chuyên môn, của các thầy cô giáo và cha mẹ.

Trước năm 2017 đến nay, các trường học trên địa bàn tỉnh Đắk Lắk đã tiến hành thành lập phòng tư vấn, các tổ tư vấn tâm lý cho học sinh nhưng hiệu quả chưa cao. Nguyên nhân là do công tác quản lý và do bất cập về đội ngũ tham gia hoạt động tư vấn tâm lý chưa qua trường lớp đào tạo hoặc chưa được bồi dưỡng chuyên sâu về chuyên môn. Việc quản lý các hoạt động tư vấn tâm lý ở các trường THPT còn mang tính hình thức, đối phó và thụ động. Đa số học sinh khi gặp khó khăn đều tự mình giải quyết hoặc chỉ tham khảo ý kiến qua các hình thức khác thay vì đến phòng tư

vấn tâm lý của nhà trường. Trước thực trạng trên, việc thành lập các trung tâm tư vấn tâm lý học đường trong nhà trường để giúp học sinh tháo gỡ những nút thắt trong nhận thức, cảm xúc và hành vi là một việc làm có ý nghĩa thiết thực và rất cần thiết ở các trường THPT trên địa bàn tỉnh Đắk Lắk.

Trong thời gian qua, Sở GDĐT chỉ đạo các đơn vị, trường học đã thành lập Trung tâm tư vấn tâm lý học đường trong nhà trường hỗ trợ học sinh giải quyết những khó khăn trong việc phát triển nhân cách, năng lực và kỹ năng học tập, định hướng nghề nghiệp, lối sống khỏe mạnh, các mối quan hệ với bạn bè, người thân; hỗ trợ phụ huynh trong việc quan tâm, chăm sóc và giáo dục con cái, phát triển mối quan hệ với nhà trường một cách tích cực, phát hiện những khó khăn của con cái và phối hợp với nhà trường trong việc giáo dục, tư vấn giúp các bậc cha mẹ hiểu và có những giải pháp phù hợp với những vấn đề tâm lý của con mình; hỗ trợ giáo viên khác trong nhà trường trong việc giao tiếp và tiếp cận với học sinh, kịp thời phát hiện những nhu cầu và những vấn đề cần sự can thiệp của nhân viên tư vấn.

2. Giải pháp tư vấn tâm lý và phòng, chống bạo lực học đường

2.1. Đẩy mạnh công tác tuyên truyền

Nhà trường kết hợp với ban đại diện cha mẹ học sinh cần làm tốt công tác tuyên truyền cho học sinh, phụ huynh và những người làm công tác giáo dục nhận thức được tính cấp thiết của tâm lý học đường với mỗi trường học, mỗi học sinh. Từ thực trạng hiện nay nhiều HSSV có lối sống lệch lạc, do đó nhu cầu tham vấn tâm lý giúp học sinh nhận thức đúng đắn về đạo đức, chuẩn mực xã hội là vấn đề cần thiết và mang tính cấp bách của xã hội.

Tuyên truyền trong cộng đồng, phụ huynh, nhà trường, học sinh để có nhận thức sâu sắc sự cần thiết của tư vấn học đường đối với việc giáo dục nhân cách, lối sống, định hướng nghề nghiệp... cho học sinh. Tư vấn tâm lý kịp thời nhằm định hướng giáo dục cho học sinh có khó khăn về tâm lý, tình cảm, những bức xúc của lứa tuổi, những vướng mắc trong học tập, sinh hoạt ổn định đời sống tâm hồn, tình cảm và giúp học sinh thực hiện được nguyện vọng và ước mơ của mình là việc làm cần thiết trong mỗi nhà trường. Nhằm phòng ngừa, hỗ trợ can thiệp kịp thời giảm thiểu những tác động tiêu cực có thể xảy ra, góp phần xây dựng môi trường giáo dục an toàn lành mạnh, thân thiện và phòng chống bạo lực học đường, xâm hại tình dục trẻ em...

2.2. Trung tâm tư vấn tâm lý học đường trong nhà trường

Trung tâm tư vấn tâm lý học đường trong nhà trường gồm: Ban giám hiệu, Đoàn trường, Ban đại diện cha mẹ học sinh cùng các giáo viên chủ nhiệm, tổ trưởng các bộ môn cùng tham gia. Trung tâm tư vấn tâm lý được chia thành từng nhóm chuyên sâu để tư vấn từng lĩnh vực như: nhóm tư vấn về kỳ thi tuyển sinh đại học, cao đẳng; nhóm tư vấn về sức khỏe sinh sản; nhóm tư vấn về tâm sinh lý, nhóm tư vấn phòng, chống đuối nước; nhóm tư vấn nạn bạo lực học đường, nhóm tư vấn các vấn đề giáo dục chung...; phụ huynh học sinh cần tư vấn chủ yếu về những vấn đề liên quan tới mối quan hệ trong gia đình...

Ban tư vấn có nhiệm vụ phân công, tư vấn cho các thành viên thực hiện nhiệm vụ hiệu quả nhất, kịp thời và thỏa đáng với mong muốn của người được tư vấn.

Trung tâm tư vấn cần phối hợp chặt chẽ với các lực lượng khác trong và ngoài nhà trường: chính quyền địa phương tổ dân phố, thôn buôn trên địa bàn nhà trường cư trú, chính quyền UBND địa phương, cơ quan công an thị trấn – huyện..., đặc biệt là phụ huynh học sinh với giáo viên chủ nhiệm. Ngoài công việc tư vấn riêng, bộ phận tư vấn tâm lý học đường cần chủ động xin chủ trương của cấp ủy – Ban giám hiệu mở các buổi hội thảo để tư vấn những vấn đề chung cho học sinh, để học sinh được đối thoại, trao đổi, bày tỏ những tâm tư nguyện vọng, những băn khoăn bấy lâu các em chưa có dịp bày tỏ quan điểm, cảm xúc của mình. Tổ chức mời các chuyên gia tâm lý, diễn giả các trung tâm đào tạo và phát triển kỹ năng sống trong và ngoài tỉnh về diễn đàn, trao đổi và chia sẻ với các em học sinh.

Sau mỗi giai đoạn nhà trường kết hợp với phụ huynh học sinh tổ chức các buổi họp rút kinh nghiệm từ đó có những giải pháp phù hợp mang lại hiệu quả cao nhất trong việc tư vấn học đường.

2.3. Tổ chức các hoạt động

– Nội dung chương trình tư vấn học đường không chỉ bó hẹp trong khung lý thuyết về tư vấn mà cần phải được mở rộng, kết hợp với việc hình thành cho học sinh nhiều kỹ năng. Hình thức tư vấn không chỉ hướng đến cá nhân mà còn hướng đến toàn thể học sinh để hỗ trợ các em phát triển, hoàn thiện nhân cách. Hoạt động tư vấn tâm lý mở ra cho học sinh cơ hội để nhìn lại những khó khăn của mình theo nhiều cách thức khác nhau. Chính vì vậy, vai trò của giáo viên chủ nhiệm, của phụ huynh học sinh rất quan trọng trong việc hình thành cho các em học sinh kỹ năng sống, sự định hướng nghề nghiệp, kỹ năng về học tập, phát triển nhân cách... thông qua các

giờ học trên lớp, giờ sinh hoạt, giờ chào cờ, giờ hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp, các buổi trao đổi, thảo luận của phụ huynh với con em mình.

Nhà trường cần tăng cường tổ chức các hoạt động thể dục thể thao, văn nghệ, hội trại, hội thi... đây là cơ hội để học sinh được thỏa mãn thu cầu tinh thần sau giờ học, cũng là nơi để học sinh thể hiện đam mê, tài năng khơi dậy niềm cảm hứng hướng đến tương lai.

3. Tổ chức thực hiện

3.1. Bước 1: Nhà trường tổ chức họp Trung tâm tư vấn tâm lý và tổ phòng, chống bạo lực học đường để đánh giá, tổng kết hoạt động của các bộ phận trong nhiệm kỳ vừa qua. Đồng thời lắng nghe các ý kiến đóng góp, rút kinh nghiệm và những giải pháp, cách làm hay cần chú trọng trong thời gian của nhiệm kỳ mới (do Phó hiệu trưởng – Giám đốc trung tâm tư vấn tâm lý và phòng, chống bạo lực học đường chủ trì có sự tham gia của Bí thư chi bộ – Hiệu trưởng).

3.2. Bước 2: Xây dựng kế hoạch hoạt động và ra quyết định, phân công nhiệm vụ các thành viên Trung tâm tư vấn tâm lý và chống bạo lực học đường nhiệm kỳ năm học mới.

3.3. Bước 3: Nhà trường cho lập hòm thư góp ý, sau này lập thêm hòm thư điện tử đăng tải rộng rãi trên Website nhà trường, trang Fanpage Đoàn trường và các hộp thư message, zalo kín theo nhóm..., để nắm bắt, thu thập các ý kiến, tâm tư nguyện vọng và những thắc mắc của các em.

3.4. Bước 4: Tổng hợp các ý kiến, thắc mắc của học sinh gửi về; sau đó phân loại các nội dung ý kiến theo nhóm vấn đề và phân công giáo viên có kinh nghiệm, phù hợp xây dựng kế hoạch, lên phương án giải quyết những khó khăn, thắc mắc cho các em học sinh một cách triệt để và hiệu quả nhất.

3.5. Bước 5: Hằng tháng, nhà trường tổ chức cho học sinh các lớp đăng ký các nội dung thực hiện trong các tiết chào cờ, hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp theo chủ đề nhằm giáo dục các em ứng xử đúng mực với bạn bè, thầy cô giáo cũng như các mối quan hệ trong gia đình.

4. Kết quả đạt được

Sau khi tiến hành, thực hiện đúng quy trình các bước và đưa Trung tâm tư vấn tâm lý và tổ phòng, chống bạo lực học đường vào hoạt động, kết quả đạt được như sau:

– Từ năm học 2015 – 2016 đến nay đã có rất nhiều lượt học sinh gửi yêu cầu, những thắc mắc và tìm đến Trung tâm tư vấn tâm lý và tổ phòng, chống bạo lực học đường để yêu cầu giải đáp; về cơ bản là các thành viên trong Tổ tư vấn đã giải quyết và tháo gỡ đa số những vướng mắc, băn khoăn các em cần hỗ trợ (Số còn lại các thành viên trong tổ tích cực tìm tòi, liên hệ và gửi những thắc mắc, những câu hỏi của các em về các thầy cô giáo là các chuyên gia tư vấn chuyên nghiệp và sau đó kịp thời gặp gỡ các em để giúp các em tháo gỡ những khó khăn một cách tối ưu nhất, không để cho các em phải thất vọng và đánh mất niềm tin).

– Trong năm học gần đây các trường đã tiến hành tổ chức các buổi nói chuyện với các chuyên gia, diễn giả các trung tâm kỹ năng sống với các chủ đề về “Lòng biết ơn, cảm ơn” – do các diễn giả trình bày; chủ đề “Hãy chia sẻ để kết nối yêu thương” – do các diễn giả đến từ Trung tâm Đào tạo và phát triển kỹ năng Tanavi truyền đạt; các báo cáo viên là các đồng chí đến từ cơ quan công an huyện về tuyên truyền, nói chuyện với chuyên đề “Luật An ninh mạng năm 2020”, việc truy cập và sử dụng các trang mạng xã hội: Facebook, Zalo, Message... và các hệ lụy của nó để giáo dục và tuyên truyền tới giới trẻ, các đoàn viên thanh niên.

– Thông qua các buổi nói chuyện, các diễn đàn chia sẻ như thế, ý thức, sự tự giác trong học tập, rèn luyện, tu dưỡng đạo đức, kỷ luật của các đoàn viên thanh niên trong nhà trường được nâng cao rõ rệt, hệ lụy từ việc sử dụng mạng xã hội không đúng cách giảm rõ rệt.

– Các đoàn viên thanh niên nhiệt tình tham gia các hoạt động, phong trào, hội thi, hội diễn... nhiều hơn hẳn trước đó.

– Nhiều đoàn viên thanh niên xung phong xin làm người dẫn các chương trình lớn cho nhà trường; tự tin dám bộc lộ và chia sẻ những kinh nghiệm học tập tốt của bản thân cho các bạn trong trường cùng học tập và làm theo...

– Mọi quan hệ, khoảng cách giữa thầy, cô giáo và học sinh trở nên hết sức gần gũi, thân thiện. Ngoài vai trò là những người thầy, người cô truyền đạt tri thức, thực hiện sứ mệnh “Người lái đò” thì chúng ta có thể trở thành những người anh, người chị chia sẻ với các em mọi điều trong cuộc sống./.

NHỮNG TÁC ĐỘNG TÍCH CỰC TỪ MÔ HÌNH CÔNG TÁC XÃ HỘI HỌC ĐƯỜNG ĐỐI VỚI HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC, LỐI SỐNG, PHÒNG CHỐNG BẠO LỰC HỌC ĐƯỜNG TẠI TỈNH AN GIANG

Sở Giáo dục và Đào tạo tỉnh An Giang

Thực hiện Quyết định số 1501/QĐ-TTg, Sở GDĐT An Giang đã tham mưu cho UBND tỉnh ban hành Kế hoạch số 482/KH-UBND ngày 26/10/2015, phân công nhiệm vụ cụ thể cho các sở, ngành liên quan phối hợp ngành GDĐT triển khai thực hiện hiệu quả công tác giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh và phòng chống bạo lực học đường.

Từ kế hoạch trên, Sở GDĐT đã tổ chức hội thảo chuyên đề “Nâng cao hiệu quả công tác giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh, sinh viên trong các cơ sở giáo dục và đào tạo”, đồng thời ban hành nhiều văn bản triển khai, lồng ghép nhiều nội dung giáo dục từ các Đề án khác có liên quan nhằm nâng cao hiệu quả công tác tuyên truyền, triển khai thực hiện Quyết định 1501/QĐ-TTg.

Trong thời gian qua, An Giang đã xây dựng nhiều mô hình hoạt động như: Ngày hội Tuổi chúng mình, Ngày hội Gia đình yêu thương, hoạt động ngoại khóa Sống đẹp – Sống có ích, hội thi Văn hóa ứng xử học đường – Xây dựng trường học an toàn, thân thiện, hoạt động ngoại khóa tuyên truyền phòng ngừa tội phạm và phòng, chống vi phạm pháp luật trong học sinh...

Tuy nhiên, để có thể giúp cán bộ, giáo viên nâng cao kỹ năng giao tiếp với từng đối tượng học sinh, hỗ trợ các em giải quyết những khó khăn về tâm lý, biết cách khai thác những điểm mạnh của bản thân để có thể tham gia một cách hiệu quả vào quá trình học tập, sinh hoạt, được phát triển tốt tiềm năng cùng những kỹ năng thực hành xã hội một cách tích cực, được tôn trọng, đối xử bình đẳng, được thụ hưởng các cơ hội giáo dục như nhau, được chia sẻ, trao đổi kinh nghiệm học tập phù hợp với nhu cầu của từng em, Sở GDĐT đã phối hợp cùng Sở Lao động – Thương binh và Xã hội thực hiện mô hình Công tác xã hội học đường từ năm học 2014 – 2015 đến nay.

Công tác xã hội học đường là một hoạt động quan trọng trong trường phổ thông hiện nay, có tác động đến học sinh và cả nhà trường, là công cụ để thúc đẩy nhà trường đạt được các mục tiêu học tập, giảng dạy, đồng thời giúp học sinh nâng cao khả năng đáp ứng các nhiệm vụ học tập của mình thông qua sự phối kết hợp giữa gia đình, nhà trường và cộng đồng. Bên cạnh đó, môi trường giáo dục an toàn, lành mạnh, thân thiện là môi trường giáo dục mà người học được bảo vệ, không bị tổn hại về thể chất và tinh thần; không có tệ nạn xã hội, không bạo lực; người học được tôn trọng, đối xử công bằng, bình đẳng và nhân ái; được phát huy dân chủ và tạo điều kiện để phát triển phẩm chất và năng lực.

Thực tế giáo dục ở trường phổ thông cho thấy, có hai biểu hiện tâm lý thường xảy ra đối với giáo viên: (i) Giáo viên nhìn nhận nhiều đặc điểm khác biệt của học sinh như là những lệch lạc, những biểu hiện không bình thường và cố gắng đưa các em trở lại bình thường; (ii) Giáo viên cố uốn nắn để học sinh có cách cư xử như người lớn mà quên rằng, những “yếu tố tiêu cực” nào đó theo cách hiểu của giáo viên trong hành vi của học sinh là hoàn toàn tự nhiên đối với lứa tuổi ấy, có rất nhiều hành vi của học sinh về sau sẽ tự mất đi mà không cần có sự can thiệp quá sâu của giáo viên mà chỉ cần định hướng, biết lắng nghe, chia sẻ, thấu hiểu cùng các em.

Do đó, mọi cố gắng thay đổi tâm lý, hành vi đúng đắn của học sinh chỉ có hiệu quả nếu giáo viên thực hiện những phương pháp giáo dục phù hợp thông qua hoạt động tư vấn của công tác xã hội học đường.

Thực hiện công tác xã hội trong trường học là đưa ra những giải pháp giúp học sinh phát huy năng lực của bản thân, chuẩn bị hành trang cho sự phát triển toàn diện của học sinh, bảo đảm sự công bằng trong tiếp cận giáo dục; giúp phụ huynh tham gia một cách có hiệu quả vào hoạt động giáo dục; hiểu được những nhu cầu phát triển của các em; tiếp cận các nguồn lực của trường học và cộng đồng; hiểu các dịch vụ giáo dục đặc biệt; tăng cường kỹ năng làm cha mẹ. Đồng thời, giúp các thầy cô giảm căng thẳng, áp lực trong công việc; thúc đẩy công tác phối hợp với phụ huynh học sinh tiến hành hiệu quả công tác giáo dục, nhất là với các em cần sự giáo dục đặc biệt; giúp phụ huynh hiểu hơn về gia đình và những yếu tố văn hoá, cộng đồng ảnh hưởng đến học sinh; nâng cao nhận thức của cán bộ, giáo viên, học sinh và phụ huynh về vị trí, vai trò của trẻ em, về quyền trẻ em, quyền của cán bộ, giáo viên, tiến tới thay đổi hành vi chăm sóc, tôn trọng trẻ, không dùng bạo lực với trẻ; tuyên truyền nâng cao trách nhiệm bảo vệ trẻ em, không để trẻ em rơi vào tệ nạn xã hội, hạn chế tai nạn

thương tích; nâng cao nhận thức về vai trò của trường học, gia đình và cộng đồng, làm cho trường học, gia đình và cộng đồng phát triển tốt đẹp hơn, tạo môi trường nuôi dưỡng và phát triển tốt nhất cho trẻ em.

Năm học 2014 – 2015, ngành Giáo dục An Giang phối hợp cùng ngành Lao động – Thương binh và Xã hội tỉnh dự thảo Đề án Công tác xã hội học đường, trình UBND tỉnh xem xét. Tuy nhiên, vì điều kiện kinh tế của tỉnh còn nhiều khó khăn nên chưa thể triển khai thực hiện được Đề án này. Với mong muốn nâng cao chất lượng giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh, thực hiện hiệu quả công tác phòng chống bạo lực học đường, ngành Giáo dục An Giang tiếp tục nghiên cứu nội dung hoạt động từ Quyết định 1501/QĐ-TTg, chủ động phối hợp với các Sở, ngành xây dựng nhiều hoạt động giáo dục, trong đó có mô hình Công tác xã hội học đường phối hợp cùng ngành Lao động – Thương binh và Xã hội tỉnh thực hiện.

Hàng năm, hai ngành đều phối hợp tổ chức các lớp tập huấn về kỹ năng, nghiệp vụ tham vấn, kỹ năng làm việc với học sinh cho các đối tượng: lãnh đạo các phòng GDĐT, lãnh đạo nhà trường, cán bộ Đoàn – Đội trường học, cán bộ làm công tác trẻ em ở địa phương. Từ lớp tập huấn các tỉnh, các đơn vị về huyện tổ chức tập huấn lại cho giáo viên chủ nhiệm, giáo viên bộ môn và tuyên truyền cho phụ huynh học sinh của đơn vị. Ban đầu lớp tập huấn chỉ dành cho cán bộ, giáo viên của các trường học được hỗ trợ kinh phí thực hiện mô hình. Về sau, đối tượng tập huấn ngày càng được mở rộng cho các trường lân cận trên địa bàn. Bên cạnh đó, hai ngành còn tổ chức nhiều buổi hội thảo chuyên đề để tất cả các trường đều được tiếp cận với nội dung, kiến thức và cách triển khai, chủ động áp dụng mô hình Công tác xã hội học đường tại đơn vị mình sao cho phù hợp với điều kiện thực tế của địa phương. Đến nay, hai ngành đã duy trì, phát triển và hỗ trợ kinh phí cho 17 trường thực hiện mô hình (5/11 huyện), bước đầu tập trung hỗ trợ cho các đơn vị ở vùng khó khăn, biên giới; bên cạnh đó, vận động, khuyến khích các đơn vị thuận lợi thực hiện xã hội hóa cho công tác xã hội học đường.

Thực hiện mô hình Công tác xã hội học đường, nhiều đơn vị trường học đã có cách làm sáng tạo nhằm nâng cao chất lượng giáo dục đạo đức, lối sống, phòng, chống bạo lực học đường như: phối hợp với cơ quan công an và chính quyền địa phương để nắm bắt tình hình, các vướng mắc phát sinh, thực hiện các giải pháp phòng ngừa bảo đảm an ninh trật tự, an toàn trường học, lắp đặt camera an ninh, lập hòm thư “Những điều em muốn nói”, công khai đường dây nóng để tiếp nhận và kịp thời xử lý các

thông tin liên quan đến an ninh, an toàn trường học và bạo lực học đường. Bố trí lực lượng bảo vệ bảo đảm duy trì tình hình an ninh, trật tự khu vực trường học; phối hợp, cung cấp thông tin, tình hình các đối tượng có biểu hiện hoạt động phức tạp tại khu vực trường học cho lực lượng Công an. Tổ chức các hoạt động giáo dục đạo đức, lối sống, kỹ năng sống, cung cấp kiến thức về giới và kỹ năng tự bảo vệ bản thân cho học sinh trước nguy cơ bị bạo lực, xâm hại, mua bán người qua biên giới; chủ động phát hiện các trường hợp học sinh có dấu hiệu bị bạo lực, xâm hại, thông báo, cung cấp thông tin và phối hợp với các cơ quan có thẩm quyền để thực hiện việc xử lý, bảo vệ học sinh. Thông qua các đợt khảo sát, nắm bắt tâm tư, nguyện vọng của học sinh ngay từ đầu mỗi năm học, nhà trường đã tổ chức nhiều hoạt động ngoại khóa, hội thi phù hợp với tâm lý lứa tuổi và nhu cầu của các em, lồng ghép vào đó các nội dung giáo dục về tình cảm gia đình, tình thầy trò, tình bạn, tình yêu, công tác bình đẳng giới, giao tiếp văn hóa ứng xử, các kiến thức phòng chống bạo lực, xâm hại tình dục, giới tính, sức khỏe sinh sản vị thành niên, các hoạt động cụ thể như: Hội Khỏe Phù Đổng, Hội thi Ca – Múa – Nhạc, vẽ tranh, cắm hoa, thiệp chúc mừng nhân ngày Quốc tế phụ nữ 8/3, Nhà giáo Việt Nam 20/11; ngày Tết Nam Bộ, cắm trại mừng xuân, ngày hội Gia đình yêu thương, ngày hội Tuổi chúng mình, hội thi Tuyên truyền bình đẳng giới... Ngoài ra, các trường còn thành lập câu lạc bộ Quyền trẻ em, Câu lạc bộ Tiếng Anh, Câu lạc bộ bóng rổ, Câu lạc bộ võ thuật, Đội Thanh niên tình nguyện, Nhóm bạn cùng tiến, Đội phòng chống tệ nạn trong trường học... tạo điều kiện cho các em được sinh hoạt, giao lưu, trao đổi kinh nghiệm học tập thông qua các hoạt động sở thích tại đơn vị.

Mô hình Công tác xã hội trong trường học đã mang lại kết quả tích cực trong công tác giáo dục phát triển toàn diện cho học sinh, đặc biệt là công tác giáo dục đạo đức, lối sống, phòng chống bạo lực học đường theo nội dung chỉ đạo từ Quyết định số 1501/QĐ-TTg ngày 28/8/2015 của Thủ tướng Chính phủ. Các đơn vị trường học thực hiện mô hình được quan tâm, tạo điều kiện, trợ giúp nâng cao chất lượng giáo dục kỹ năng sống trong học tập, vui chơi cho học sinh, giúp các em rèn luyện năng lực tự giải quyết các mối quan hệ xã hội tốt hơn. Nhà trường phát hiện và đưa ra những phương án can thiệp, trị liệu kịp thời các vấn đề liên quan đến học sinh, giúp học sinh bị tổn thương hòa nhập tốt sau những biến cố không mong muốn đã xảy ra. Các trường học phối hợp và kết nối khá tốt với các tổ chức, dịch vụ bảo vệ trẻ em tại địa phương; liên kết chặt chẽ với gia đình và cộng đồng trong bảo vệ, chăm sóc trẻ em.

Qua đó, tạo mối quan hệ thân thiết, trách nhiệm hơn giữa thầy với thầy; giữa trò với trò; giữa thầy – trò giữa phụ huynh với trường; giữa phụ huynh với phụ huynh; giữa phụ huynh với thầy; giữa trường với trường, giữa phụ huynh với trò; trên cơ sở tôn trọng quyền trẻ em và nhằm khuyến khích học sinh biết tự bảo vệ sức khỏe, vệ sinh cá nhân tốt hơn, khỏe mạnh hơn, hài lòng với việc học tập và được các giáo viên nhiệt tình dạy dỗ hơn cùng với sự hỗ trợ của gia đình và cộng đồng để các em có thể phát triển tiềm năng của mình trong một môi trường giáo dục lành mạnh, thân thiện, an toàn.

Từ đó, càng nêu cao tinh thần, trách nhiệm của người đứng đầu các đơn vị, phải thường xuyên đôn đốc, nhắc nhở giáo viên, nhân viên, học sinh thực hiện nghiêm túc các quy định về đạo đức, nề nếp, kỷ cương trường học, có biện pháp ngăn ngừa, can thiệp hỗ trợ kịp thời không để xảy ra tình trạng giáo viên vi phạm đạo đức nhà giáo; bản thân người giáo viên phải nêu cao tinh thần tự học, tự bồi dưỡng, rèn luyện nâng cao phẩm chất chính trị, đạo đức, chuyên môn nghiệp vụ và xử lý tình huống sư phạm; trong quá trình giáo dục, cần tôn trọng sự khác biệt, phù hợp đối tượng, giảm áp lực cho học sinh./.

MỘT SỐ GIẢI PHÁP GIÁO DỤC LÝ TƯỞNG CÁCH MẠNG, ĐẠO ĐỨC, LỐI SỐNG, LÒNG YÊU NƯỚC CHO HỌC SINH THÔNG QUA HOẠT ĐỘNG TUYÊN TRUYỀN VỀ BIÊN GIỚI, HẢI ĐẢO

Sở Giáo dục và Đào tạo tỉnh Kiên Giang

Kiên Giang là tỉnh thuộc vùng Đồng bằng sông Cửu Long, nằm ở phía Tây Nam của Tổ quốc, diện tích tự nhiên 6.348,78 km²; vùng biển rộng 63.920 km²; bờ biển dài trên 200km; có 15 huyện, thành phố; 145 xã, phường, thị trấn với hơn 140 hòn đảo lớn, nhỏ (trong đó 45 hòn đảo có dân cư sinh sống); biên giới đường bộ dài 56,8 km, giáp Vương quốc Campuchia, dân số của toàn tỉnh là 1.723.067 người, trong đó học sinh khối phổ thông là 296.476, chiếm khoảng 17,2% dân số.

Thực hiện Quyết định số 1501/QĐ-TTg, Sở GDĐT Kiên Giang đã triển khai nhiều nội dung, giải pháp hiệu quả, thiết thực để tuyên truyền giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống, lòng yêu nước cho học sinh. Với đặc thù là tỉnh biên giới, có vùng biển rộng, nhiều đảo, trong đó có nhiều đảo tiền tiêu, quan trọng của Tổ quốc nên Sở GDĐT xác định việc tuyên truyền giáo dục biển, đảo là một trong những nội dung trọng tâm của công tác tuyên truyền, giáo dục cho học sinh; qua đó giáo dục các em về vị trí, vai trò chiến lược biển, đảo Việt Nam trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc; khơi dậy lòng yêu nước, lòng tự hào, tự tôn dân tộc, phát huy sức mạnh tổng hợp của toàn dân tộc, tạo chuyển biến trong hành động, góp phần thực hiện thắng lợi các nhiệm vụ phát triển kinh tế biển, gắn với bảo vệ chủ quyền biển, đảo thiêng liêng của Tổ quốc.

Trong những năm qua, để làm tốt nội dung này Sở GDĐT đã thực hiện một số giải pháp như sau:

1. Chỉ đạo các trường thường xuyên tổ chức các hoạt động tuyên truyền, giáo dục thông qua các buổi chào cờ đầu tuần, sinh hoạt lớp, sinh hoạt chi đoàn, chi đội, tổ chức đồ vui trong các hoạt động, sự kiện, phong trào của nhà trường.

2. Tổ chức thi xếp sách nghệ thuật, giới thiệu sách, tư liệu, bản đồ Việt Nam qua các thời kỳ thông qua các sự kiện chính trị của địa phương, sự kiện, hoạt động của các nhà trường, nhất là trong hoạt động hưởng ứng tuần lễ biển, đảo Việt Nam;

ngày Sách Việt Nam; tuần lễ hưởng ứng học tập suốt đời... để tuyên truyền, giáo dục các em về biển đảo Việt Nam và chủ quyền quốc gia.

3. Định kỳ hằng năm chỉ đạo các trường phối hợp với Ban Chỉ huy quân sự địa phương tổ chức các buổi nói chuyện chuyên đề về chiến lược quốc phòng an ninh, tình hình an ninh thế giới trên biển, tình hình Biển Đông. Đặc biệt, phối hợp với Bộ Tư lệnh Vùng 5 Hải Quân tổ chức các buổi sinh hoạt, tìm hiểu biển đảo cho học sinh một số trường trong tỉnh.

4. Duy trì tổ chức Cuộc thi viết tìm hiểu về biển, đảo Việt Nam cho tất cả các em học sinh khối phổ thông với các hình thức đa dạng như thi trắc nghiệm kiến thức, câu hỏi tự luận ở khối THCS, THPT và vẽ tranh ở khối tiểu học. Cuộc thi được chỉ đạo tổ chức từ cấp trường đến cấp huyện và cuối cùng là chọn ra những bài thi chất lượng nhất tham gia vòng thi cấp tỉnh, qua 04 lần tổ chức đã có 82.521 lượt học sinh tham gia cấp cơ sở và 1.783 lượt học sinh tham gia cấp tỉnh.

5. Tổ chức giới thiệu cho học sinh về Cột mốc biên giới 313 và 314 giáp Campuchia và các cửa khẩu quốc tế trên địa bàn tỉnh để các em tìm hiểu về lịch sử, địa lý địa phương.

6. Thường xuyên tuyên truyền, giáo dục trong học sinh ý thức bảo vệ môi trường biển, tổ chức các hoạt động dọn dẹp vệ sinh, thu nhặt rác tại các bãi biển, khu du lịch.

7. Chỉ đạo các nhà trường tổ chức cho học sinh viết thư thăm hỏi, đến thăm, tặng quà chiến sĩ, bộ đội vào các ngày lễ của đất nước, qua đó tìm hiểu cuộc sống, việc học tập và nhiệm vụ của người chiến sĩ trong bảo vệ Tổ quốc.

8. Chỉ đạo một số trường học ký kết nghĩa với các đơn vị hải quân, quân đội đóng quân trên địa bàn để tăng cường tinh thần đoàn kết, sự quan tâm chia sẻ những khó khăn của các chiến sĩ, bộ đội và phối hợp trong công tác giáo dục lòng yêu thương quê hương, đất nước cho học sinh.

9. Tổ chức tập huấn cho đội ngũ cán bộ, giáo viên cốt cán về tình hình an ninh trật tự, công tác phòng chống tội phạm xuyên quốc gia, tội phạm qua biên giới... để lực lượng này truyền tải thông tin đến học sinh và tổ chức dạy lòng ghép, tích hợp kiến thức trong một số môn học tại các nhà trường.

10. Định kỳ hằng năm phối hợp với Tỉnh đoàn, Quỹ học bổng Vừ A Dính và Câu lạc bộ “Vì Hoàng Sa – Trường Sa thân yêu” trao học bổng cho các em học sinh đồng bào dân tộc thiểu số, con em của cán bộ, chiến sĩ Bộ đội Biên phòng đang công tác tại Kiên Giang, qua 05 năm đã tổ chức trao trên 1.100 suất, kinh phí trên 1 tỷ đồng./.

GIÁO DỤC LÝ TƯỞNG CÁCH MẠNG, ĐẠO ĐỨC, LỐI SỐNG CHO THIẾU NHI THÔNG QUA TRIỂN KHAI THỰC HIỆN PHONG TRÀO “THIẾU NHI THÀNH PHỐ THI ĐUA LÀM THEO 5 ĐIỀU BÁC HỒ DẠY”

Hội đồng Đội Thành phố Hồ Chí Minh

Tổ chức Đội TNTP Hồ Chí Minh và phong trào thiếu nhi Việt Nam là bộ phận hữu cơ trong lịch sử phát triển của Đảng Cộng sản Việt Nam, dân tộc Việt Nam và Đoàn TNCS Hồ Chí Minh. Được Đảng, Bác Hồ sáng lập, tổ chức và rèn luyện, dưới sự dìu dắt của Đoàn, qua nhiều năm trưởng thành và phát triển, Đội ta có nhiều phong trào khác nhau nhằm xây dựng lớp đội viên – thiếu nhi thành lớp người kế tục sự nghiệp cách mạng của Đảng, trong đó đặc biệt phải kể đến là phong trào “Thiếu nhi Việt Nam thi đua thực hiện 5 điều Bác Hồ dạy”.

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn dành muôn vàn tình thương yêu cho thiếu niên, nhi đồng và sự quan tâm to lớn đối với sự nghiệp rèn luyện đạo đức cách mạng cho thế hệ trẻ. 5 điều Bác Hồ dạy thiếu niên, nhi đồng là một trong những di sản vô giá mà Người để lại cho dân tộc và thế hệ trẻ nước ta, trở thành mục tiêu phấn đấu, rèn luyện của thiếu niên, nhi đồng Việt Nam. Các thế hệ thiếu niên, nhi đồng luôn ghi nhớ 5 điều Bác Hồ dạy và bởi lẽ đó, không có gì phù hợp, hiệu quả hơn khi giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thiếu nhi thông qua phong trào “Thiếu nhi Việt Nam thi đua làm theo 5 điều Bác Hồ dạy”, để mỗi đội viên thiếu niên tiền phong có được nhận thức và niềm tin cộng sản, có được hành động cách mạng và tình cảm với tổ chức Đội mang tên Bác Hồ kính yêu.

1. Đội TNTP Hồ Chí Minh Thành phố Hồ Chí Minh hiện có trên 600.000 đội viên trong tổng số hơn 2 triệu thiếu nhi Thành phố. Những năm qua, tổ chức Đội thành phố đã có nhiều hoạt động cụ thể, nhiều mô hình để tổ chức thực hiện hiệu quả phong trào “Thiếu nhi Thành phố làm theo 5 điều Bác Hồ dạy”. Thông qua phong trào, đội viên, thiếu nhi “Học mà chơi, chơi mà học” và dần trưởng thành mỗi ngày. Đó là:

Bồi dưỡng tình yêu quê hương, đất nước, yêu các giá trị văn hóa truyền thống, bồi dưỡng lý tưởng cách mạng thông qua các hoạt động giáo dục truyền thống, lịch sử gắn với lời dạy “Yêu Tổ quốc, yêu đồng bào”.

Hoạt động giáo dục truyền thống được đẩy mạnh và tổ chức đa dạng với **công tác Trần Quốc Toản**. Thông qua đó, đội viên, thiếu nhi được tham gia các hoạt động tìm hiểu về truyền thống, lịch sử của nhà trường, địa phương, các chương trình về nguồn, đền ơn đáp nghĩa, thăm hỏi Mẹ Việt Nam anh hùng, gia đình thương binh liệt sĩ, gia đình chính sách, có công với cách mạng... để thêm hiểu, thêm tự hào về truyền thống hào hùng của dân tộc, của đất nước, địa phương, tự hào về mái trường nơi các em học tập. Nhiều hoạt động đã trở thành nếp quen thuộc đối với từng liên đội, chi đội, đội viên thiếu nhi, mang dấu ấn của công tác Đội và phong trào thiếu nhi Thành phố như: Hành trình “Em yêu Tổ quốc Việt Nam”, “Hành trình về cội nguồn”, “Hành trình về địa chỉ đỏ”, “Hành trình đến với bảo tàng”, “Hành trình theo dấu chân Bác”, hội trại du khảo Bút sáng miền Tây, Hào khí miền Đông, các chương trình văn hóa nghệ thuật, giáo dục các em thông qua những địa danh, câu chuyện, tiết mục mà các em được đến, được xem và nghe; **Hội thi trực tuyến dành cho thiếu nhi “Em yêu Tổ quốc Việt Nam”**, góp phần giúp đội viên, thiếu nhi tìm hiểu lịch sử dân tộc, được đồng hành cùng đội viên, thiếu nhi Thành phố và cả nước tham gia hưởng ứng; đầu tư thực hiện phim tuyên truyền về **tác phẩm Lịch sử nước ta của Chủ tịch Hồ Chí Minh** gồm 03 phần giới thiệu về lịch sử nước Việt Nam bằng những bức tranh vẽ sinh động gắn với lời bài thơ Lịch sử nước ta và sáng tác ca khúc **Thiếu nhi làm theo lời Bác** dễ hiểu, dễ nhớ và phù hợp lứa tuổi thiếu nhi, đã trở thành tài liệu sinh hoạt quen thuộc của đội viên, học sinh thành phố; Hành trình **“Măng non sẵn sàng vì biển đảo quê hương”** gắn với tổ chức các chương trình **“Thắp sáng ước mơ thiếu nhi Việt Nam”** và trao học bổng cho các em là con của chiến sĩ bộ đội hải quân đang công tác tại nhà giàn DK1 và Vùng 2 Hải quân; **Liên hoan “Em yêu làn điệu dân ca”** được tổ chức 02 năm/lần từ cấp liên đội đến thành phố là giải pháp hiệu quả giúp đội viên, học sinh được tiếp cận, trải nghiệm âm nhạc dân tộc một cách nhẹ nhàng, gần gũi. **Hội thi sáng tác văn học dành cho thiếu nhi** hằng năm với các chủ đề như “Cuộc sống quanh em”, “Thành phố của em”, “Gia đình yêu thương”, “Mái trường mến yêu” đã tạo sân chơi lành mạnh, giao lưu văn hóa, sáng tạo nghệ thuật, phát huy trí tưởng tượng, năng khiếu sáng tác tác phẩm văn học cho đội viên, thiếu nhi thành phố⁶⁰. Đồng thời tuyên truyền, góp phần giữ gìn sự trong sáng của tiếng Việt cũng như bản sắc văn hóa Việt Nam thông qua ngôn ngữ viết, giúp các em trang bị thêm các kiến thức về ngữ văn; quan sát những hành động, hình ảnh đẹp, ý nghĩa trong cuộc sống.

Phong trào “Đọc và làm theo báo Đội” được Hội đồng Đội Thành phố định hướng nội dung phù hợp trong giai đoạn mới góp phần tuyên truyền những thông tin, kiến thức bổ ích trên mặt báo, xây dựng thói quen đọc sách, báo cho đội viên, học sinh, nâng cao hiệu quả công tác giáo dục truyền thống, đạo đức lối sống, giáo dục

⁶⁰ Đã có hơn 500.000 lượt đội viên, thiếu nhi tham gia.

pháp luật cho đội viên, học sinh thông qua các bài tuyên truyền trên các trang báo của Đội, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện cho học sinh trong nhà trường. Thông qua phong trào giúp đội viên, học sinh có điều kiện bổ sung kiến thức, tìm hiểu thông tin, nâng cao kỹ năng thực hành xã hội... Không những vậy, để tăng cường các sản phẩm, tài liệu giáo dục, Thành Đoàn – Hội đồng Đội Thành phố đã tham mưu lãnh đạo Thành phố tặng 514 bộ sách giáo dục lịch sử bằng tranh cho các liên đội trên địa bàn thành phố; định hướng đề Nhà xuất bản Trẻ đầu tư nhiều đầu sách dành cho thiếu nhi, nhất là các sách về giáo dục nhân cách, kỹ năng.

Định hướng, giáo dục cho đội viên, thiếu nhi về lối sống đẹp, xây dựng nền nếp, tác phong thông qua các hoạt động giáo dục đạo đức, lối sống gắn với lời dạy “Học tập tốt, lao động tốt”, “Đoàn kết tốt, kỷ luật tốt”, “Giữ gìn vệ sinh thật tốt”, “Khiêm tốn, thật thà, dũng cảm”. Tiêu biểu trong giai đoạn qua, Hội đồng Đội Thành phố đã ban hành hướng dẫn thực hiện **phong trào “Nói lời hay, làm việc tốt”**, được liên đội thực hiện gắn liền với hoạt động **“Mỗi tuần một câu chuyện đẹp, một quyển sách hay, một tấm gương sáng”** do Hội đồng Đội Trung ương triển khai và chương trình **“Cùng em vững bước”** với nhiều hoạt động đa dạng phong phú như tuyên truyền giáo dục đạo đức thông qua sinh hoạt chuyên đề đầu tuần, giới thiệu tuyên dương người tốt việc tốt, triển khai bộ sản phẩm tuyên truyền trực quan sinh động, rèn thói quen cổ vũ cái tốt tránh xa cái xấu, rèn luyện phát ngôn chuẩn mực “dạ thưa, cảm ơn, xin lỗi”, biết hiếu thảo với ông bà, cha mẹ và lễ phép với thầy, cô; hòa nhã, thân ái với bạn bè, đăng ký phần việc thực hành tiết kiệm, giúp đỡ mọi người xung quanh, biết tôn trọng và chấp hành pháp luật, nội quy nhà trường, nếp sống văn minh tại địa phương... phong trào đã tạo nên không khí thi đua rèn luyện trong toàn thể đội viên học sinh. Từ đó, góp phần hình thành nhân cách, rèn luyện đạo đức, giúp các em phấn đấu trở thành con ngoan, trò giỏi, bạn tốt, cháu ngoan Bác Hồ.

Bên cạnh đó, Hội đồng Đội Thành phố cũng có những hoạt động giáo dục các em biết đoàn kết, yêu thương, giúp đỡ, chia sẻ với các bạn có hoàn cảnh khó khăn và ý thức tiết kiệm thông qua chương trình “Nụ cười hồng”, phong trào “Kế hoạch nhỏ”, nuôi heo đất giúp bạn đến trường, chương trình “Vì người bạn ngoại thành”⁶¹; phát động hoạt động **“Đội viên, học sinh không xả rác”** trong toàn thể đội viên, học sinh, trong đó chú trọng giải pháp ứng dụng các sản phẩm tuyên truyền trực quan, hình ảnh, khẩu hiệu tuyên truyền sinh động gắn với hoạt động thường ngày giúp các em đội viên, học sinh thay đổi nhận thức đến hành động góp phần giáo dục ý thức bảo vệ

⁶¹ Trong giai đoạn 2015 – 2020, đội viên, học sinh thành phố đã tham gia đóng góp phong trào Kế hoạch nhỏ với tổng kinh phí hơn 39,3 tỷ đồng, nhằm thực hiện 96.479 công trình măng non và trao 235.589 suất học bổng cho đội viên, học sinh có hoàn cảnh khó khăn, xây dựng 05 căn nhà Khăn Quàng Đỏ cho thiếu nhi có hoàn cảnh khó khăn, trao tặng 05 sân chơi thiếu nhi tại 05 huyện ngoại thành...

môi trường như phương châm “Sau mỗi chương trình, chỗ mình không rác”, “Công trường em sạch đẹp – an toàn”, “Mắt thấy rác, tay nhặt liền”, trại “Học từ thiên nhiên”, hoạt động “30 phút vì liên đội em xanh, sạch, đẹp”, ngày hội “Em yêu môi trường xanh”, “Em yêu thiên nhiên”, phân công trực nhật, dọn dẹp vệ sinh, trang trí lớp học, phân loại rác tại nguồn...

Biểu dương, tuyên dương điển hình gắn với phong trào được thực hiện thường xuyên, nhiều cấp, đa dạng hình thức đã tạo động lực, khuyến khích đội viên thiếu nhi nỗ lực học tập, rèn luyện, phấn đấu làm con ngoan, trò giỏi, cháu ngoan Bác Hồ. Trong đó danh hiệu Cháu ngoan Bác Hồ đã trở thành danh hiệu mà đội viên, thiếu nhi Thành phố phấn đấu⁶². Đồng thời, việc thường xuyên nêu gương người tốt, việc tốt là một giải pháp hiệu quả trong giáo dục đạo đức, lối sống cho các em.

2. Từ quá trình tổ chức thực hiện, Hội đồng Đội Thành phố đúc kết một số kinh nghiệm để phong trào “Thiếu nhi Việt Nam thi đua làm theo 5 điều Bác Hồ dạy” mang lại hiệu quả:

2.1. Công tác tuyên truyền về hình ảnh, hoạt động Đội, đặc biệt là tuyên truyền về ý nghĩa của các phong trào, tính nhân văn và mục đích giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho đội viên, học sinh thông qua các phong trào của Đội là việc cần chú trọng, thực hiện thường xuyên, có tuyên truyền diện rộng (thông qua các kênh truyền thông, báo chí) và chiều sâu (tuyên truyền ngay tại từng chi đội, liên đội, tuyên truyền trong mỗi hoạt động được tổ chức, tuyên truyền đến phụ huynh...), để tạo sự lan tỏa sâu rộng đến đội viên, học sinh, kể cả phụ huynh, xã hội, từ đó thu hút đông đảo các em tham gia.

2.2. Phong trào “Thiếu nhi Việt Nam thi đua làm theo 5 điều Bác Hồ dạy” được cụ thể hóa gắn với Chương trình rèn luyện đội viên, trở thành các chuyên hiệu gần gũi, dễ nhớ, dễ thực hiện đối với đội viên, thiếu nhi.

2.3. Luôn tìm tòi, đưa ra các mô hình, cách làm mới, phù hợp với đội viên, thiếu nhi. Thông qua các mô hình, giải pháp mới, cách làm hiệu quả được triển khai hiệu quả từ cấp Thành phố đến cơ sở như: phong trào “Nói lời hay, làm việc tốt”, “Đọc và làm theo báo Đội”, hội thi, hội diễn, hành trình trải nghiệm thực tế... góp phần nâng cao chất lượng công tác giáo dục đến đội viên, học sinh Thành phố.

2.4. Sự phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội, trong đó phải kể đến vai trò của tổ chức Đoàn – Đội là một trong những điều kiện quan trọng để có thể triển khai và tổ chức thực hiện có hiệu quả phong trào. Nơi nào ngành Giáo dục, nhà trường

⁶² Trong giai đoạn 2015 – 2020 đã tuyên dương 3.078.187 cháu ngoan Bác Hồ từ cấp liên đội trở lên, trong đó có 1.200 cháu ngoan Bác Hồ cấp Thành phố; có 1.837.457 đội viên, thiếu nhi được tuyên dương, biểu dương trên các lĩnh vực khác.

quan tâm đến hoạt động Đội, xem hoạt động Đội cũng là một hoạt động giáo dục trong nhà trường thì nơi đó phong trào sôi nổi, thuận lợi. Cũng tương tự như vậy, tâm lý, sự quan tâm ủng hộ của phụ huynh cũng là một trong những yếu tố quyết định đến việc tham gia hoạt động phong trào của chính con, em mình; mặt khác, gia đình cũng đóng vai trò quan trọng trong việc giáo dục và hoàn thiện nhân cách các em.

Ngoài ra, Thành Đoàn – Hội đồng Đội Thành phố có những thuận lợi nhất định khi có những đơn vị sự nghiệp, doanh nghiệp với chức năng gắn với công tác giáo dục như Báo Tuổi trẻ, Báo Khăn quàng đỏ, Nhà xuất bản Trẻ... Việc phát huy tốt vai trò của các đơn vị sự nghiệp, doanh nghiệp cũng là một kinh nghiệm góp phần vào tính mới, hiệu quả và lan tỏa của phong trào.

3. Từ thực tiễn, Hội đồng Đội Thành phố đề xuất một số nội dung, giải pháp để việc giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thiếu nhi hiệu quả hơn

3.1. Đề xuất quan tâm chỉ đạo các ngành đầu tư thêm các sản phẩm văn hóa, giáo dục dành riêng cho thiếu nhi: kênh truyền hình, kênh giải trí, sách truyện, âm nhạc... dành cho thiếu nhi. Hiện nay, các sản phẩm giáo dục cho thiếu nhi thiếu về số lượng và thiếu sức cạnh tranh với các chương trình, sản phẩm giải trí khác. Những sản phẩm thiếu tính chọn lọc về nội dung vẫn dễ dàng tiếp cận đến đội viên, học sinh, đã ảnh hưởng không nhỏ đến nhận thức, hành động của các em.

3.2. Đề xuất ngành Giáo dục quan tâm, tạo điều kiện thông qua các kênh của ngành để thông tin, tuyên truyền, giới thiệu hoạt động giáo dục của Đội đến với phụ huynh sâu rộng hơn, nhằm nhận được sự ủng hộ, đồng thuận của phụ huynh cùng tham gia trong công tác giáo dục đạo đức lối sống, hình thành nhân cách cho các em ngoài giờ học ở trường.

3.3. Hội đồng Đội các cấp tiếp tục đầu tư nghiêm túc cho việc đổi mới nội dung, phương thức phong trào phù hợp với đặc điểm tâm, sinh lý của thiếu nhi hiện nay, phù hợp với yêu cầu giáo dục, có như vậy tự thân hoạt động Đội mới có được sức thuyết phục, tạo được sự đồng thuận của nhà trường, gia đình và xã hội./.

TĂNG CƯỜNG HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC CHÍNH TRỊ, TƯ TƯỞNG CHO THANH NIÊN, SINH VIÊN

Hội Sinh viên Việt Nam thành phố Hà Nội

1. Công tác giáo dục chính trị, tư tưởng cho thanh niên, sinh viên là nhiệm vụ thường xuyên, liên tục, lâu dài của cả hệ thống chính trị, trong đó Hội Sinh viên Việt Nam có vai trò quan trọng; góp phần tập hợp, định hướng thanh niên, sinh viên cùng phấn đấu học tập, rèn luyện vì mục tiêu, lý tưởng của Đảng Cộng sản Việt Nam và Chủ tịch Hồ Chí Minh; góp phần xây dựng nước Việt Nam hòa bình, độc lập, giàu mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh theo định hướng xã hội chủ nghĩa.

Trong những năm qua, Hội Sinh viên các cấp đã từng bước đổi mới nội dung, phương thức giáo dục, tập trung phát hiện, nêu gương người tốt, việc tốt, phát huy tính tích cực, tự giác trong tự bồi dưỡng, tự giáo dục của thanh niên, sinh viên. Phong trào “Sinh viên 5 tốt” được các cấp bộ Hội phát động đã tạo môi trường thực tiễn sinh động để sinh viên rèn luyện, cống hiến và phát triển toàn diện. Công tác phối hợp với các cơ quan báo chí, xuất bản đóng góp quan trọng cho việc định hướng, giáo dục thế hệ trẻ. Các quan điểm, chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước và của Đoàn, Hội đã được truyền tải tới thanh niên, sinh viên bằng nhiều phương thức mới đa dạng, hấp dẫn. Hội Sinh viên đã tiếp cận và khai thác hiệu quả các công cụ truyền thông hiện đại để tuyên truyền, vận động thanh niên, sinh viên.

Dưới sự lãnh đạo của Đảng, Nhà nước, các cấp, các ngành, vai trò nòng cốt của Đoàn TNCS Hồ Chí Minh và toàn xã hội, công tác giáo dục chính trị, tư tưởng cho thanh niên, sinh viên đã thu được nhiều kết quả tích cực. Sinh viên Thủ đô nói riêng và sinh viên cả nước nói chung ngày càng có môi trường, điều kiện tốt hơn để rèn luyện, trưởng thành, góp phần hình thành lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa, tuân thủ pháp luật, từng bước hình thành sinh viên thời đại mới. Đại bộ phận thanh niên, sinh viên tin tưởng vào sự lãnh đạo của Đảng và con đường phát triển của đất nước; sống có trách nhiệm với Tổ quốc, gia đình và bản thân; có ước mơ, hoài bão; có kiến thức, kỹ năng, sức khỏe tốt; tư duy năng động, sáng tạo, dám nghĩ, biết làm, sẵn sàng cống hiến, chuẩn bị tốt cho công việc trong tương lai.

Tuy nhiên, cần thẳng thắn thừa nhận, công tác giáo dục chính trị, tư tưởng cho sinh viên vẫn còn nhiều hạn chế, yếu kém. Nhiều tổ chức, cá nhân chưa nhận thức

đúng và đầy đủ tầm quan trọng của nhiệm vụ giáo dục thế hệ trẻ, nhất là trong bối cảnh trong nước và thế giới có nhiều thay đổi. Việc tổ chức thực hiện các chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về công tác giáo dục sinh viên chưa kịp thời và hiệu quả; nhiều mục tiêu, chỉ tiêu chưa đạt yêu cầu. Một bộ phận giới trẻ, trong đó có thanh niên, sinh viên có biểu hiện giảm sút niềm tin, thiếu ý thức chấp hành pháp luật, sống thực dụng, thiếu lý tưởng và xa rời truyền thống văn hoá tốt đẹp của dân tộc. Thanh niên, sinh viên là đối tượng thường và dễ bị các thế lực thù địch lôi kéo, kích động chống sự nghiệp cách mạng của Đảng và dân tộc ta. Hiện trạng vi phạm pháp luật, nội quy, quy định nhà trường, đặc biệt là pháp luật về giao thông, quy định trong thi cử còn tồn tại. Chất lượng nguồn nhân lực; khả năng hội nhập của thanh niên, sinh viên còn chưa đáp ứng yêu cầu của quá trình đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa.

2. Từ trách nhiệm và góc độ của tổ chức Hội Sinh viên Việt Nam, chúng ta có thể xác định tình trạng trên diễn ra do các nguyên nhân:

– Đến từ phương thức giáo dục của Hội còn chưa hấp dẫn, lôi cuốn, phù hợp với nhu cầu, thị hiếu, thẩm mỹ của sinh viên hiện nay;

– Từ chính các thanh niên, sinh viên còn chưa coi việc tự rèn luyện chính trị, tư tưởng là nhiệm vụ thường xuyên, liên tục để hoàn thiện bản thân.

3. Văn kiện Đại hội XIII của Đảng đã nhận định, trong những năm tới, tình hình thế giới tiếp tục diễn biến hết sức nhanh chóng, phức tạp, khó lường. Hoà bình, hợp tác và phát triển vẫn là xu thế lớn, song đang đứng trước nhiều trở ngại, khó khăn. Trong nước, thế và lực, sức mạnh tổng hợp quốc gia, uy tín quốc tế của đất nước ngày càng được nâng cao, tạo ra những tiền đề quan trọng để xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, bốn nguy cơ mà Đảng đã chỉ ra còn tiếp tục tồn tại, có mặt còn gay gắt hơn. Đặc biệt, tham nhũng, lãng phí, quan liêu, suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, “tự diễn biến”, “tự chuyển hoá” trong nội bộ cũng như những mâu thuẫn xã hội còn diễn biến phức tạp. Các thế lực thù địch tiếp tục tăng cường chống phá Đảng, Nhà nước và đất nước ta. Những yếu tố đó tác động mạnh mẽ và đặt ra yêu cầu về tăng cường hoạt động giáo dục chính trị, tư tưởng cho thế hệ trẻ, đặc biệt là đội ngũ thanh niên, sinh viên – nguồn nhân lực chất lượng cao phục vụ sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước trong tương lai.

Để góp phần tăng cường công tác giáo dục chính trị, tư tưởng cho thanh niên, sinh viên, Hội Sinh viên Việt Nam thành phố Hà Nội xin đề xuất một số giải pháp sau:

3.1. Trân trọng đề xuất tới Đảng, Nhà nước và cả hệ thống chính trị cần đầu tư đúng mức cho công tác bồi dưỡng, giáo dục thanh niên, sinh viên, đặc biệt Bộ GDĐT cần quan tâm chỉ đạo nhà trường cải thiện chất lượng dạy và học các môn khoa học Mác – Lênin, Tư tưởng Hồ Chí Minh; triển khai nghiêm túc, đồng bộ các giải pháp đã được xác định trong Chỉ thị số 42 – CT/TW của Ban Bí thư Trung ương Đảng khóa XI về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho thế hệ trẻ giai đoạn 2015–2030.

3.2. Tổ chức Đoàn, Hội từ Trung ương tới cơ sở cần tăng cường tổ chức hoạt động giáo dục chính trị, tư tưởng, truyền thống cho thế hệ trẻ bằng nhiều hình thức phong phú, đa dạng; tận dụng tối đa hiệu quả và tiện ích của mạng xã hội và các phương tiện truyền thông hiện đại; xây dựng nội dung phù hợp với tâm lý tiếp nhận, nhu cầu và xu hướng của giới trẻ hiện nay. Thời gian qua, tại Hà Nội, tổ chức Hội Sinh viên các cấp đang triển khai và thực hiện có hiệu quả thông qua việc xây dựng các bản tin truyền hình với hiệu ứng, phong cách trẻ trung, hiện đại, thông tin cập nhật, hấp dẫn với sinh viên được phát trực tiếp hoặc đăng tải trên nền tảng mạng xã hội thường được sinh viên sử dụng nhất như: Youtube, Facebook...; các hoạt động tuyên truyền sinh động theo các tuyến tin bài trên nền tảng truyền thông chính thống, hiện đại như báo chí, truyền hình, livestream trên mạng xã hội được các cấp bộ Hội Thủ đô triển khai ngày càng hiệu quả, dày dặn, khoa học với lượng thu hút sinh viên tiếp cận cao.

Gắn việc giáo dục đạo đức, lối sống văn hóa với triển khai sáng tạo Chỉ thị 05-CT/TW của Bộ Chính trị về học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, trong đó đề cao sự nêu gương của cán bộ Đoàn, Hội, định hướng cho thanh niên, sinh viên rèn luyện theo tiêu chí “Tâm trong – Trí sáng – Hoài bão lớn”. Để cụ thể hóa nội dung này, thời gian qua thanh niên, sinh viên Hà Nội đã và đang thực hiện 6 tiêu chí (bản lĩnh vững vàng, thanh lịch văn minh, tuân thủ pháp luật, tri thức phong phú, sức khỏe dồi dào, kỹ năng thành thạo) và 6 giá trị cốt lõi (trung thành, sáng tạo, khát vọng, dân thân, tôn trọng và trách nhiệm); tập trung triển khai hiệu quả cuộc vận động “Sinh viên Thủ đô – Những câu chuyện đẹp”; xây dựng chuyên mục “Mỗi ngày một tin tốt”, “Mỗi tuần một câu chuyện đẹp”; các tin, bài về những tấm gương, việc làm tốt của sinh viên trên mạng xã hội của Hội Sinh viên nhà trường và Thành phố.

Hội Sinh viên nhà trường phối hợp với Đoàn Thanh niên định kỳ tham mưu cho các cấp ủy đảng, lãnh đạo trường định kỳ gặp gỡ, trao đổi, đối thoại với sinh viên nhằm nâng cao hơn chất lượng phục vụ việc học tập, nghiên cứu khoa học, chăm lo đời sống vật chất, tinh thần đối với sinh viên. Nâng cao chất lượng và hiệu quả hoạt

động của đội ngũ báo cáo viên, tuyên truyền viên; Hội Sinh viên các cấp trở thành cánh tay nối dài của cấp ủy, lãnh đạo đơn vị nhằm chủ động nắm bắt tình hình tư tưởng, định hướng dư luận xã hội trong thanh niên, sinh viên nhà trường. Tăng cường phối hợp với các cấp, các ngành tuyên truyền, phổ biến giáo dục pháp luật, đấu tranh, phê phán, uốn nắn nhận thức lệch lạc, biểu hiện sai trái trong cán bộ, hội viên, sinh viên.

3.3. Các phong trào hành động của Đoàn, Hội và hoạt động ngoại khóa với quy mô, cách thức khác nhau phải trở thành đặc trưng của tuổi trẻ, là phương thức hữu hiệu để tập hợp và tạo điều kiện cho sinh viên rèn luyện, phấn đấu và trưởng thành. Các hoạt động như *“Thanh niên tình nguyện”*, *“Thanh niên xung kích xây dựng và bảo vệ Tổ quốc”*, *“Tuổi trẻ sáng tạo”*, *“Tiếp sức mùa thi”*, *“Sinh viên 5 tốt”*, *“Sinh viên với biển, đảo Tổ quốc”*; cuộc thi viết và sáng tác ca khúc *“Sinh viên Việt Nam những câu chuyện đẹp”*, cuộc vận động *“Mỗi ngày một tin tốt, mỗi tuần một câu chuyện đẹp”*; các phong trào bảo vệ môi trường, thực hiện nếp sống văn minh đô thị, bảo đảm trật tự đô thị; các cuộc vận động quyên góp ủng hộ quân áo, sách vở cho gia đình, trẻ em có hoàn cảnh khó khăn, khắc phục hậu quả thiên tai; các hoạt động tình nguyện dài ngày các trung tâm thương bệnh binh, các chương trình văn hoá hè cho thiếu niên, nhi đồng, xây dựng tủ sách tại các trường tiểu học, tổ chức các hoạt động thăm hỏi và trao quà cho bà mẹ Việt Nam anh hùng, các gia đình liệt sĩ... thực sự là những hoạt động truyền cảm hứng, không chỉ vun đắp những tình cảm cao đẹp, đậm tính nhân văn, cảm thông, sẻ chia của sinh viên mà còn tạo hiệu ứng mạnh mẽ trong xã hội.

Cùng với đó, hoạt động ngoại khóa có vai trò quan trọng trong việc trau dồi, hoàn thiện bản thân, nhân cách và tính năng động thông qua việc bổ trợ kiến thức, bổ sung các kỹ năng và kinh nghiệm sống. Đây là những hoạt động được thực hiện ngoài giờ học, tùy thuộc vào hứng thú, sở thích, nguyện vọng của mỗi sinh viên trong khuôn khổ và điều kiện tổ chức của mỗi nhà trường. Thông qua các phong trào thi đua, các chương trình ngoại khóa, diễn đàn, các câu lạc bộ, với từng nội dung cụ thể, sinh viên không chỉ phát huy khả năng học hỏi, dễ thích ứng với thực tế mà còn góp phần rèn luyện các kỹ năng cơ bản về phối hợp tổ chức nhóm, thực hành nhóm, giúp họ trở thành những con người toàn diện.

Cùng với học tập, việc tích cực tham gia các hoạt động này chính là thể hiện một cách đầy đủ nhất, đậm nét nhất vai trò xung kích, những việc làm thiết thực của sinh viên hướng đến cộng đồng, vì cộng đồng, vì mái nhà chung; không chỉ đáp ứng nguyện vọng yêu nước, đòi hỏi đích thực và mong muốn cống hiến của tuổi trẻ mà

còn tạo sức sống lâu bền trong sinh viên, góp phần giáo dục lý tưởng cách mạng cho họ.

3.4. Xây dựng, củng cố tổ chức Đoàn, Hội vững mạnh là khâu đột phá, làm cơ sở để thực hiện tốt chức năng giáo dục chính trị, tư tưởng đối với thanh niên, sinh viên. Đổi mới nội dung, chương trình, tài liệu đào tạo, bồi dưỡng cán bộ Đoàn, Hội phù hợp với yêu cầu, tình hình mới; coi công tác đào tạo cán bộ Đoàn – Hội là nhiệm vụ trọng tâm. Không ngừng nâng cao chất lượng rèn luyện đoàn viên, hội viên, chất lượng sinh hoạt chi đoàn, chi hội tại nhà trường. Thực hiện tốt công tác bồi dưỡng, giới thiệu đoàn viên, hội viên ưu tú cho Đảng.

Các hoạt động giáo dục chính trị, tư tưởng cho thanh niên, sinh viên là nội dung quan trọng, là sợi chỉ đỏ xuyên suốt toàn bộ chức năng, nhiệm vụ của tổ chức Đoàn TNCS Hồ Chí Minh, Hội Sinh viên Việt Nam dưới sự lãnh đạo trực tiếp và toàn diện của Đảng Cộng sản Việt Nam và tác động của các yếu tố như: Gia đình và giáo dục gia đình; nhà trường và giáo dục học đường; bạn bè và các mối quan hệ bạn bè; phương tiện tuyên truyền truyền thống và hiện đại; công tác thanh niên của Đảng, Nhà nước và của tổ chức Đoàn, Hội; môi trường xã hội nói chung nhất là tinh thần nêu gương của lớp người đi trước; và tác động của toàn cầu hoá văn hoá. Tuy nhiên, bản thân thanh niên, sinh viên mới là yếu tố quan trọng nhất trong việc phát triển năng lực, hoàn thiện nhân cách, văn hóa, lựa chọn lối sống, định hướng và hiện thực hoá tương lai của chính mình.

Để kế tục xứng đáng sự nghiệp cách mạng vẻ vang của Đảng và dân tộc ta, mỗi thanh niên, sinh viên Việt Nam hãy cùng nhau ra sức học tập, trau dồi lý tưởng độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; thi đua rèn đức, luyện tài để hình thành một thế hệ thanh niên tiên tiến, thanh lịch, văn minh, xứng tầm đòi hỏi của đất nước và thời đại. Trong đó, sinh viên Thủ đô đã, đang và sẽ tiếp tục cố gắng nỗ lực, phát huy truyền thống ngàn năm văn hiến – anh hùng của Thăng Long xưa – Hà Nội nay; truyền thống của người Hà Nội thanh lịch, văn minh; truyền thống của tổ chức Đoàn, Hội – nơi khởi xướng nhiều phong trào hành động cách mạng của tuổi trẻ cả nước; phấn đấu trở thành những “Sinh viên 5 tốt”, công dân ưu tú của Thủ đô, đất nước./.

GIÁO DỤC LÝ TƯỞNG CÁCH MẠNG, ĐẠO ĐỨC, LỐI SỐNG CHO THANH NIÊN THÔNG QUA PHONG TRÀO “TÔI YÊU TỔ QUỐC TÔI”

Hội LHTN Việt Nam tỉnh Quảng Trị

Phong trào “Tôi yêu Tổ quốc tôi” được khởi xướng từ Đại hội Hội LHTN Việt Nam lần thứ 7, nhiệm kỳ 2014 – 2019, cho đến nay, phong trào đã ngày càng lan tỏa rộng khắp và đi sâu vào cuộc sống của thanh niên, góp phần xây dựng lớp thanh niên yêu nước, có bản lĩnh, tin tưởng vào sự lãnh đạo của Đảng và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội, đặc biệt là góp phần nâng cao lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thanh niên.

Với vị trí là “trần biên”, là “phên dậu”, là “cửa ngõ” phía Nam của Tổ quốc trong suốt 21 năm chia cắt, Quảng Trị là mảnh đất tâm linh, giàu truyền thống cách mạng với hệ thống các di tích lịch sử nổi tiếng như Nghĩa trang liệt sĩ Quốc gia Đường 9, Nghĩa trang liệt sĩ Quốc gia Trường Sơn và Thành cổ Quảng Trị và 70 nghĩa trang liệt sĩ trên địa bàn toàn tỉnh... Trải qua những năm tháng chiến tranh khốc liệt, cùng với truyền thống lao động cần cù, sáng tạo, con người Quảng Trị đã rèn luyện, hình thành nên bản lĩnh, ý chí kiên cường đối mặt với mọi khó khăn, thử thách và tinh thần lạc quan, chiến thắng thiên tai, địch họa, làm nên những kỳ tích hào hùng và để lại nhiều di sản văn hóa, lịch sử vô cùng quý giá.

1. Từ nhận thức về tầm quan trọng của công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thanh niên thông qua phong trào “Tôi yêu Tổ quốc tôi” và thực tiễn sinh động của quê hương Quảng Trị anh hùng, trong 5 năm qua, các cấp bộ Hội Quảng Trị đã triển khai công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thanh niên với nội dung không ngừng đổi mới và các hình thức ngày càng phong phú, sinh động:

1.1. Công tác giáo dục truyền thống được các cấp bộ Đoàn, Hội... thường xuyên tổ chức thông qua các hoạt động chăm sóc, làm đẹp cảnh quan, tri ân tưởng niệm, các hành trình tri ân kết hợp giữa giáo dục truyền thống và du lịch trải nghiệm tại các nghĩa trang liệt sĩ, đài tưởng niệm, di tích lịch sử cách mạng. Trong đó có nhiều hoạt động quy mô, có sức lan tỏa và tạo hiệu ứng xã hội sâu sắc như: Lễ thấp nền tri ân

các anh hùng liệt sĩ đồng loạt trên 72 nghĩa trang tối 26/7 hằng năm và vào dịp Tết cổ truyền dân tộc gắn với các chương trình nghệ thuật hát bên các phần mộ liệt sĩ như: chương trình *Trường Sơn – Ký ức tuổi xuân*, *“Bản hùng ca Trường Sơn”*, *“Tuổi trẻ Việt Nam câu chuyện hòa bình”*, *“Vang mãi bản hùng ca đường 9”*, *“Cung đường bắt tử...”* chương trình nghệ thuật *“Tiếp bước quân hành – Khát vọng non sông”*, Lễ thả hoa đăng trên dòng sông Thạch Hãn, chương trình *“1.000 bạn trẻ hát quốc ca tại các di tích lịch sử”* trong hành trình *“Tôi yêu Tổ quốc tôi”*... Đồng thời, các hoạt động thăm hỏi, tặng quà, xây dựng nhà tình nghĩa, chăm sóc thường xuyên các Mẹ Việt Nam anh hùng, 100% cựu thanh niên xung phong cô đơn và các cựu thanh niên xung phong có hoàn cảnh khó khăn, thương binh, thân nhân liệt sĩ, người có công với cách mạng được các cấp bộ Hội triển khai rộng khắp, tạo môi trường thực tiễn để giáo dục các thế hệ trẻ.

Một chương trình để lại dấu ấn sâu sắc trong mỗi bạn trẻ Quảng Trị và người dân cả nước đó là cuộc vận động *“Hoa dâng mộ liệt sĩ”* do Đài PTTH tỉnh phối hợp Tỉnh đoàn, Hội LHTN tỉnh và các sở, ngành tổ chức. Với ý nghĩa nhân văn sâu sắc, chương trình đã nhận được sự quan tâm đóng góp của các cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp, tổ chức, cá nhân trong và ngoài tỉnh với số tiền trên 04 tỷ đồng để mua bình, hoa đặt lên 54.200 phần mộ liệt sĩ tại 72 nghĩa trang trên địa bàn tỉnh Quảng Trị. Hay chương trình *“Bữa cơm gia đình – ấm tình lòng mẹ”*, *“Bữa cơm tất niên – ấm tình lòng mẹ”* đồng loạt trong toàn tỉnh tại gia đình các mẹ Việt Nam anh hùng thu hút đông đảo hội viên, thanh niên tham gia và để lại nhiều dấu ấn cảm xúc sâu sắc.

1.2. Cuộc vận động *“Mỗi ngày một tin tốt, mỗi tuần một câu chuyện đẹp”* gắn với cuộc vận động *“Xây dựng giá trị hình mẫu thanh niên Việt Nam thời kỳ mới”* cũng được các cấp bộ Đoàn, Hội triển khai rộng khắp, tạo sự lan tỏa và ngày càng xuất hiện nhiều tấm gương tiêu biểu của hội viên, thanh niên có hành động đẹp. Theo đó, trong 5 năm qua có hơn 200 cán bộ, hội viên, thanh niên được các cấp bộ Đoàn, Hội tuyên dương, trao giải thưởng. Cuộc vận động đã góp phần cung cấp thông tin có mục đích, định hướng tốt, phản ánh các vấn đề tích cực trong đời sống xã hội, thể hiện lòng yêu nước, trách nhiệm với cộng đồng, sống nêu gương, tinh thần dũng cảm, sẵn sàng hy sinh lợi ích bản thân vì đất nước và cộng đồng; góp phần xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, hình thành, xây dựng thái độ, suy nghĩ, hành động tích cực cho thanh niên.

1.3. Các hoạt động tuyên truyền, đấu tranh phòng chống âm mưu, hoạt động *“Diễn biến hòa bình”* của các thế lực thù địch trên lĩnh vực tư tưởng, văn hóa và đấu tranh phản bác các thông tin xấu, độc trên internet, đấu tranh với các luận điệu xuyên

tác của các thế lực thù địch, đặc biệt trước, trong và sau Đại hội Đảng của các cấp bộ Hội phối hợp Đoàn thanh niên cùng cấp triển khai đạt nhiều kết quả tích cực thông qua hệ thống của hơn 1.000 tài khoản facebook, fanpage của các cấp bộ Đoàn – Hội. Đây là hoạt động có ý nghĩa lớn trong việc định hướng cho thanh niên trước những âm mưu xuyên tạc, những chiến lược “*Diễn biến hòa bình*” của các thế lực, giữ vững khối đại đoàn kết toàn dân.

1.4. Tập trung triển khai thực hiện tốt Chỉ thị số 05–CT/TW ngày 15/5/2016 của Bộ Chính trị về học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, đăng ký ra quân thực hiện các công trình, phần việc thanh niên làm theo lời Bác; tổ chức sinh hoạt, chiếu phim tư liệu về Chủ tịch Hồ Chí Minh, diễn đàn “*Thanh niên làm theo lời Bác*”, “*Thanh niên sống đẹp, sống có ích*”; đặc biệt là triển khai đồng loạt ngày hội “*Thầy thuốc trẻ tình nguyện vì cuộc sống cộng đồng*”. Đó là những hoạt động góp phần rất lớn trong việc giúp thanh niên được tiếp cận và hiểu hơn về đạo đức, phong cách Chủ tịch Hồ Chí Minh, là tấm gương giản dị nhưng vô cùng cao quý của thanh niên nói riêng và nhân dân Việt Nam nói chung.

Từ những kết quả đã đạt được, có thể khẳng định, giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thanh niên thông qua phong trào “*Tôi yêu Tổ quốc tôi*” đã phát huy hiệu quả, giúp thanh niên bổ khuyết các kiến thức lịch sử, trân trọng quá khứ, biết ơn sự hy sinh của các thế hệ cha anh để ý thức hơn về trách nhiệm kế tục lịch sử của thế hệ hôm nay phải vững vàng về lý tưởng, sống có trách nhiệm với bản thân, gia đình và xã hội.

2. Để tổ chức tốt hơn nữa các hoạt động giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thanh niên thông qua phong trào “*Tôi yêu Tổ quốc tôi*”, Ủy ban Hội LHTN Việt Nam tỉnh Quảng Trị xin được đề xuất một số giải pháp sau đây:

2.1. Các cấp bộ Hội cũng như các cấp, các ngành cần tiếp tục phát triển và xem công tác giáo dục truyền thống là một trong những giải pháp trọng tâm trong công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thanh niên và của phong trào “*Tôi yêu Tổ quốc tôi*”, bởi “*Uống nước nhớ nguồn*”, “*Đền ơn đáp nghĩa*” là truyền thống đạo lý tốt đẹp ngàn đời, đầy tính nhân văn của dân tộc ta, là hoạt động truyền thống trong phong trào thanh niên nhưng vẫn nguyên giá trị giáo dục và sức hấp dẫn đối với hội viên, thanh niên, là hoạt động giáo dục thông qua sự trải nghiệm từ hoạt động thực tiễn, đưa thanh niên vào thực tiễn để giáo dục, giúp thanh niên được tiếp xúc trực tiếp với các nhân chứng lịch sử, được sống trong không gian tâm tưởng đặc biệt của các di tích lịch sử giúp đánh thức những tình cảm dành cho quê hương, đất

nước, tình yêu dành cho mảnh đất, con người nơi sinh ra và lớn lên, lòng biết ơn đối với những người đi trước luôn có sẵn trong mỗi bạn trẻ một cách tự nhiên. Trong đó, những mô hình như *“Bữa cơm gia đình – ấm tình lòng mẹ”*, *“Bữa cơm tất niên – ấm tình lòng mẹ”*, *“Hoa dâng mô liệt sĩ”* hay mô hình đảm nhận chăm sóc thường xuyên 100% cựu thanh niên xung phong của Quảng Trị là những mô hình có thể nhân rộng trong toàn quốc. Bên cạnh sự nỗ lực tự thân của các cấp bộ Hội, kính đề nghị Trung ương Hội tăng cường chỉ đạo, hỗ trợ sự kết nối các hoạt động *“Uống nước nhớ nguồn – Đền ơn đáp nghĩa”* của các tỉnh, thành Hội, các thành viên tập thể của Hội trong cả nước để xây dựng thành các hoạt động có tính hệ thống, quy mô và nâng cao chất lượng hoạt động. Và với vị trí đặc biệt của Quảng Trị trong lịch sử đấu tranh các mạng của dân tộc, có vĩ tuyến 17 nơi chứng kiến nỗi đau chia cắt và là biểu tượng cho khát vọng thống nhất non sông trong suốt cuộc kháng chiến chống Mỹ, có 2 nghĩa trang Liệt sĩ quốc gia, nơi yên nghỉ của hàng vạn anh hùng liệt sĩ trên mọi miền Tổ quốc. Vì vậy, kính đề nghị Trung ương Hội LHTN Việt Nam, Trung ương Hội sinh viên Việt Nam tiếp tục quan tâm, tổ chức các hoạt động *“Uống nước nhớ nguồn – Đền ơn đáp nghĩa”* cấp Trung ương tại Quảng Trị. Tỉnh hội Quảng Trị cũng rất mong tiếp tục đón nhận được sự quan tâm, phối hợp của các tỉnh, thành Hội trong cả nước để cùng tổ chức các hoạt động về nguồn, tri ân các anh hùng liệt sĩ của các tỉnh, thành trong thời gian tới.

2.2. Tiếp tục triển khai có hiệu quả Cuộc vận động *“Mỗi ngày một tin tốt, mỗi tuần một câu chuyện đẹp”* để ngày càng lan tỏa những tấm gương tốt, những hành động đẹp đến với thanh niên, để thanh niên có cơ hội được tiếp cận nhiều hơn những thông tin tốt, củng cố niềm tin của thanh niên vào tổ chức, vào sự lãnh đạo của Đảng. Kịp thời chú trọng công tác phát hiện, biểu dương những thanh niên có hành động đẹp, hành động dũng cảm, có thành tích xuất sắc trong các lĩnh vực thể thao, khuyến khích lối sống đẹp, tinh thần sẵn sàng cống hiến trong giới trẻ.

2.3. Tiếp tục đẩy mạnh và nâng cao chất lượng sức lan tỏa của các chương trình tiêu biểu gắn với tinh thần cốt lõi của phong trào *“Tôi yêu Tổ quốc tôi”* và có tính hiệu triệu, tạo dấu ấn cảm xúc sâu sắc trong thanh niên trong thời gian qua như: *“Hành trình tôi yêu Tổ quốc tôi”*, *“Ngày hội thầy thuốc trẻ vì sức khỏe cộng đồng”*, *“Tháng 3 biên giới”*... để phong trào ngày càng đi sâu vào nhận thức và hành động của giới trẻ, trở thành phong trào “lối” dẫn dắt các phong trào, xu hướng của thanh niên, cổ vũ thanh niên bày tỏ tình yêu Tổ quốc bằng những việc làm thiết thực, thường xuyên, đúng đắn./.

SỬ DỤNG INTERNET, MẠNG XÃ HỘI TRONG TUYÊN TRUYỀN, GIÁO DỤC LÝ TƯỞNG CÁCH MẠNG ĐẠO ĐỨC, LỐI SỐNG CHO THANH THIẾU NHI

Tỉnh đoàn Bắc Giang

1. Trong những năm qua, dưới sự chỉ đạo và định hướng của Trung ương Đoàn, Đoàn TNCS Hồ Chí Minh tỉnh Bắc Giang luôn coi công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thế hệ trẻ là nhiệm vụ xuyên suốt, là kim chỉ nam cho các hoạt động của tổ chức Đoàn. Qua công tác giáo dục của Đoàn, đoàn viên, thanh niên ngày càng có môi trường, điều kiện tốt hơn để rèn luyện, trưởng thành, góp phần hình thành lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa, tuân thủ pháp luật, từng bước hoàn thiện nhân cách. Đại bộ phận thanh thiếu niên tin tưởng vào sự lãnh đạo của Đảng và con đường phát triển của đất nước; sống có trách nhiệm với Tổ quốc, gia đình và bản thân; có ước mơ, hoài bão; có kiến thức, kỹ năng, sức khỏe tốt; tư duy năng động, sáng tạo, dám nghĩ, biết làm.

Tuy nhiên, thẳng thắn nhìn nhận, công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, đạo đức, lối sống cho thanh thiếu niên của tỉnh Bắc Giang vẫn còn nhiều hạn chế. Việc tổ chức thực hiện các chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về công tác giáo dục thế hệ trẻ chưa kịp thời và hiệu quả. Một bộ phận giới trẻ giảm sút niềm tin, thiếu ý thức chấp hành pháp luật, sống thực dụng, thiếu lý tưởng và xa rời truyền thống văn hoá tốt đẹp của quê hương, đất nước. Tình trạng tội phạm và tệ nạn xã hội trong giới trẻ diễn biến phức tạp. Chất lượng nguồn nhân lực chưa đáp ứng yêu cầu của quá trình đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước; khả năng hội nhập của thanh niên còn nhiều hạn chế.

Cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư (cách mạng 4.0) đã và đang tác động toàn diện, sâu rộng và nhanh chóng trên tất cả lĩnh vực của đời sống xã hội. Bên cạnh nhiều lợi ích mà nó mang lại, thì nhiều nước trên thế giới, trong đó có Việt Nam đang bị tác động bởi những vấn đề “an ninh phi truyền thống” từ chính cuộc cách mạng 4.0 này. Các thế lực thù địch và những phần tử xấu đã và đang lợi dụng trang thông tin điện tử, mạng xã hội để đăng tải, đưa các thông tin sai sự thật hoặc các thông tin có phần đúng nhưng sai lệch về bản chất thông tin trên các trang mạng xã hội để đánh

lừa người đọc, làm người đọc lầm tưởng là thông tin chính thống để đăng nhập, chia sẻ trạng thái, bình luận gây hiệu ứng tâm lý xã hội trước những vấn đề có tính thời sự của đất nước. Khi đã thu hút được sự quan tâm, theo dõi của người đọc thì chúng sẽ đưa vào những thông tin giả mạo, xấu độc, lồng ghép với các nội dung chống Đảng, Nhà nước, xuyên tạc chủ nghĩa Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối phát triển kinh tế của đất nước, làm người đọc không phân biệt được những thông tin thật – giả, gây hoang mang, tiềm ẩn nguy cơ gây bất ổn về an ninh quốc gia và trật tự, an toàn xã hội.

Thông tin xấu độc, giả mạo trên không gian mạng đang gây ra những tác động tiêu cực đến dư luận xã hội, làm giảm sút lòng tin của nhân dân, của thế hệ trẻ đối với Đảng, Nhà nước và chế độ; ảnh hưởng xấu đến đạo đức, lối sống, nhân cách của cá nhân, cộng đồng và văn hóa dân tộc. Do đó, việc đổi mới, nâng cao chất lượng công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, đạo đức, lối sống cho đoàn viên, thanh thiếu niên trong giai đoạn hiện nay là hết sức cấp thiết và quan trọng. Giáo giục chính trị, tư tưởng, đạo đức, lối sống cho thế hệ trẻ vừa để khắc phục tình trạng “nhạt Đảng, khô Đoàn, xa rời chính trị”, vừa để tăng sức đề kháng cho đoàn viên, thanh niên trước những tin xấu độc, giả mạo trên không gian mạng, để chủ động phòng ngừa, đấu tranh chống lại âm mưu diễn biến hòa bình, bạo loạn lật đổ, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” của các thế lực thù địch đối với cách mạng Việt Nam.

Nhận thức rõ những khó khăn thách thức đó, trong thời gian qua Đoàn TNCS Hồ Chí Minh tỉnh Bắc Giang đã triển khai tốt một số giải pháp trong việc sử dụng Internet, mạng xã hội trong tuyên truyền, giáo dục lý tưởng cách mạng đạo đức, lối sống cho thanh thiếu nhi như:

1.1. Các cấp bộ đoàn tỉnh Bắc Giang đã và đang triển khai hiệu quả hệ thống thông tin trên Internet, mạng xã hội của Đoàn thanh niên thông qua 02 trang website, 18 tài khoản, 09 chuyên trang trên mạng xã hội facebook của đoàn cấp tỉnh và cấp huyện, 501 tài khoản mạng xã hội facebook của các cơ sở đoàn. Qua đó, việc kết nối, tương tác giữa tổ chức Đoàn và đoàn viên, thanh thiếu nhi được thường xuyên hơn; công tác tuyên truyền, giáo dục được nâng cao; thông tin về hoạt động, phong trào của tổ chức Đoàn được cập nhật, chia sẻ thường xuyên, nhanh chóng; kịp thời nắm bắt tình hình, tâm tư, nguyện vọng của đoàn viên, thanh thiếu nhi; đồng thời, đây cũng là môi trường, sân chơi bổ ích, nơi học tập, trao đổi kinh nghiệm cho đoàn viên, thanh thiếu nhi.

1.2. Với phương châm “*Lấy cái đẹp dẹp cái xấu*”, đẩy mạnh việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, chúng tôi đã xây dựng và duy trì hiệu quả hoạt động của các Fanpage “*Mỗi ngày một tin tốt*”, “*Tuổi trẻ Bắc Giang theo dấu chân Bác*”, chuyên mục “*Hình mẫu thanh niên*” trên website và facebook của Tỉnh đoàn, thường xuyên đăng tải những thông tin có tác động tích cực đến suy nghĩ, quan niệm, lối sống của đoàn viên, thanh thiếu nhi; thông tin tích cực về tổ chức Đoàn; việc làm tốt, hành động đẹp; những bài viết về tấm gương đạo đức của Chủ tịch Hồ Chí Minh; gương điển hình thanh thiếu niên làm theo lời Bác... đã thu hút nhiều lượt tương tác, yêu thích và chia sẻ. Qua đó, đã góp phần tích cực trong việc đẩy lùi những thông tin giả, thông tin xấu, độc, tạo môi trường mạng lành mạnh cho sự phát triển toàn diện, định hướng giá trị sống, nhân cách, niềm tin và tư tưởng cho thanh, thiếu nhi; đồng thời, tạo trào lưu, xu hướng đăng tải, chia sẻ thông tin tích cực trên mạng xã hội.

1.3. Thường xuyên theo dõi xu thế phát triển của các mạng xã hội và các hình thức được nhiều người tiếp cận, tương tác trên các mạng xã hội, qua đó đa dạng hóa các hình thức tuyên truyền và sử dụng hiệu quả các công cụ mạng xã hội phù hợp. Bên cạnh việc đăng tin bài hình ảnh theo lối truyền thống, xây dựng thêm các chương trình truyền thông bằng những video clip, đặc biệt phải kể đến chương trình truyền thông “Sắc màu Bắc Giang” với 19 video clip giới thiệu về các danh lam thắng cảnh, các địa danh lịch sử, các nét văn hóa, ẩm thực đặc trưng của đồng bào các dân tộc tỉnh Bắc Giang và đã thu hút hàng chục triệu lượt tương tác trên mạng xã hội như youtube, facebook. Gần đây nhất, Bắc Giang xây dựng chương trình truyền thông “Phòng, chống bạo lực học đường” dưới hình thức các video clip diễn lại các tình huống bạo lực thường gặp trong trường học; sau đó có phân tích của các chuyên gia tâm lý và pháp luật, cũng đang tạo được sự quan tâm và phản hồi tích cực.

Sử dụng Internet, mạng xã hội, trong tuyên truyền giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức lối sống cho thanh thiếu nhi đem lại rất nhiều những hiệu quả tích cực mà đa phần người dùng Internet nói chung và mạng xã hội nói riêng đều nhận thấy, như: thông tin nhanh hơn, tương tác đa chiều hơn, phản ánh sinh động hơn, không bị giới hạn bởi không gian và thời gian...

2. Đề xuất một số kiến nghị để nâng cao hiệu quả trong thời gian tới

2.1. Kỹ năng sử dụng các công cụ mạng xã hội của đội ngũ cán bộ đoàn không đồng đều ở các cấp; nên dẫn đến nhiều khó khăn trong việc sử dụng các công cụ mạng xã hội, đặc biệt là vấn đề bảo mật và bản quyền. Cần có chương trình tập huấn bài

bản, phù hợp với từng cấp bộ đoàn về cách thức sử dụng các công cụ mạng xã hội một cách an toàn.

2.2. Vẫn còn tình trạng đăng tin, đăng tải và chia sẻ các văn bản của các cơ quan chức năng một cách tự do. Khi đã sử dụng các công cụ internet, mạng xã hội trong công tác tuyên truyền giáo dục thì cần có một hướng dẫn thống nhất chung về nội dung đăng tải, cách thức đăng tải...

2.3. Có sự định hướng rõ hơn trong việc sử dụng các công cụ mạng xã hội và các công cụ kết nối từ trung ương để cơ sở dễ triển khai trong thực tế. Để thống nhất trong sử dụng, cần có định hướng thống nhất và hướng dẫn rõ ràng từ Trung ương tới cơ sở./.

PHÁT HUY VAI TRÒ CỦA HỆ THỐNG NHÀ THIẾU NHI TRONG VIỆC TỔ CHỨC CÁC HỘI TRẠI VÀ GIÁO DỤC KỸ NĂNG SỐNG CHO THIẾU NHI, GÓP PHẦN NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG ĐẠO ĐỨC, LỐI SỐNG CHO THIẾU NIÊN, NHI ĐỒNG TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN NAY

Nhà thiếu nhi tỉnh Khánh Hòa

1. Lứa tuổi thanh thiếu niên, nhất là thiếu nhi thường thích tìm tòi cái mới, cái lạ nhưng chưa nhận thức sâu sắc đâu là cái tốt, cái xấu. Các em cần được quan tâm, giáo dục kỹ năng sống để giữ vững lập trường, tự bảo vệ mình. Giáo dục tư tưởng, đạo đức, kỹ năng sống cho thiếu nhi là một nội dung quan trọng, góp phần hình thành nhân cách, phát triển con người. Điều đó đặt ra trách nhiệm lớn đối với các nhà thiếu nhi hiện nay là cần tăng cường giáo dục kỹ năng sống để thiếu nhi có những hiểu biết về cách ứng xử, hành động, việc làm đúng đắn trong sinh hoạt, học tập hằng ngày.

Thời gian qua, các nhà thiếu nhi của tỉnh Khánh Hòa đã tập trung công tác tổ chức các hoạt động giáo dục, bồi dưỡng kỹ năng sống cho thiếu nhi. Nhiều mô hình mới lạ, hấp dẫn và hiệu quả đã được các đơn vị áp dụng và đã thu hút đông đảo thiếu nhi tham gia. Điển hình như mô hình Trại huấn luyện đào tạo cho ban chấp hành các liên đội trên địa bàn toàn tỉnh; trại sáng tác thơ văn tuổi học trò; hội trại kỹ năng sống; trại Phù Đồng; hội trại về nguồn; hội trại Cháu ngoan Bác Hồ toàn tỉnh; hành trình văn hóa thiên nhiên và trải nghiệm... đã được tổ chức hằng năm thu hút hàng trăm thiếu nhi tham gia mỗi cuộc trại. Các hoạt động trại đã thực sự tạo ra nhiều sân chơi thiết thực, có sức lan tỏa, thu hút được sự đồng tình của phụ huynh, của xã hội và sở thích của thiếu nhi nên được đông đảo thiếu nhi tham gia, góp phần giáo dục nhân cách, nâng cao nhận thức, định hướng giá trị cho thiếu nhi. Sau khi tham gia các cuộc hội trại, các em có những chuyển biến rõ rệt theo chiều hướng tích cực, đó là:

1.1. Các em sẽ tự tin hơn, biết tự lập, bản lĩnh hơn khẳng định bản thân

Trong quá trình tham gia trại, không có cha mẹ, người thân xung quanh để giúp đỡ, các em phải vượt qua những thách thức về sự ngại ngùng, sự tự ti, e ngại xấu hổ khi tham gia sinh hoạt cùng những người bạn mới. Thiếu nhi phải học cách tự chăm sóc bản thân, dưới sự giám sát và hướng dẫn của ban tổ chức.

Các em sẽ phải tự ghi nhớ và tuân thủ theo lịch trình, giờ giấc trong ngày từ giờ ngủ, giờ ăn...

Tự làm tất cả các sinh hoạt cá nhân như gấp chăn, mặc đồ, tắm... trong sự phối hợp với đồng đội để không làm ảnh hưởng đến tập thể.

Các em dần quen thuộc, thành thạo với các trò chơi ở hội trại như thể thao, trò chơi nhỏ, trò chơi lớn, dân vũ...

Các em sẽ nhận ra bản thân cũng luôn có nội lực có khả năng tiến bộ và phát triển. Các em tự nhận ra bên trong bản thân mình luôn có một nội lực tiềm tàng chờ được kích hoạt, để mạnh mẽ, trưởng thành và vững vàng hơn trước mọi khó khăn, thử thách. Từ đó, mỗi em tự nhiên sẽ có suy nghĩ: “Tôi có thể làm điều đó”. Thông qua các hoạt động trải nghiệm, các em ngày càng thêm tự tin, tự lập, can đảm để vượt qua, đương đầu với những thách thức.

1.2. Các em được hòa mình khám phá thiên nhiên để vun bồi thêm lòng biết ơn, trân quý và bảo vệ thiên nhiên, bảo vệ cảnh quan, môi trường nơi mình sinh sống

Hội trại thường được tổ chức ở những khu vực sinh thái, gần gũi với thiên nhiên. Đây là một điều cần thiết giúp mỗi em tham gia sẽ tự nhận biết vai trò của thiên nhiên, biết trân trọng cái đẹp tự nhiên. Từ đó, các em ý thức được việc bảo vệ môi trường tự nhiên là một việc làm cần thiết và ý nghĩa.

Hòa mình với thiên nhiên là một cách tuyệt vời để cân bằng cuộc sống của con người nói chung và thiếu nhi nói riêng. Các em sẽ có cuộc sống thật hài hòa, khoa học, nâng cao được thể chất và tinh thần thay cho laptop, điện thoại, mạng internet; đồng thời giải tỏa căng thẳng sau những kỳ học tập.

1.3. Quan trọng nhất của hội trại đó là phát triển các kỹ năng làm việc nhóm

Khi tham gia hội trại với nhiều hoạt động học tập, vui chơi theo nhóm, đội hình... các em học được cách làm việc cùng với nhau vì lợi ích chung chứ không chỉ là của mỗi cá nhân.

Các em sẽ nhận thức và rèn luyện được thói quen vì nhau, chờ nhau, nhường nhịn nhau là việc làm hết sức cần thiết khi sống, làm việc cùng trong một tập thể dù lớn hay nhỏ. Việc nhường nhịn, phối hợp và hòa đồng giữa các bạn với nhau sẽ nâng cao mối quan hệ giữa các thành viên trong nhóm, nâng cao tinh thần tập thể, tạo một khối thống nhất, dễ đem lại kết quả tốt cho cuộc thi hay đảm bảo được lợi ích nhóm.

Các em sẽ học được thái độ tôn trọng, biết lắng nghe, giúp đỡ nhau trong công việc và mọi hoạt động khác.

Các em sẽ hình thành ý thức tuân thủ nội quy tập thể để duy trì, nâng cao lợi ích của tập thể vì mỗi cá nhân các em sẽ tự nhận thức được sự đóng góp vào thành công của nhóm là để giúp mỗi cá nhân cùng phát triển.

Các em sống biết thừa nhận nhau, bổ sung cho nhau, giảm bớt tính vị kỷ, thành kiến, hẹp hòi mà sống bao dung hơn và thói quen sống phải phối hợp nhau, thực hiện tính dân chủ và tuân thủ nội quy...

Các hội trại nuôi dưỡng cho các em tinh thần đồng đội và tính kỷ luật tích cực. Qua các hoạt động của các trò chơi, các em có cái nhìn về tư duy hệ thống, về quy luật vận động, về cái nhìn đa chiều khi tập hợp được kiến thức của tập thể, nhận ra điểm mạnh điểm yếu của mình và của bạn để từ đó học cách đón nhận sự khác biệt, giảm cái tôi của mình và biết tôn trọng mình và người khác.

1.4. Các em sẽ năng động hơn, khám phá và phát triển niềm đam mê của mình

Cuộc sống ngày càng hiện đại với sự phát triển của công nghệ thông tin. Hội trại sẽ giúp các em giảm đi thói quen lười vận động hay giảm tải sự hoạt động căng thẳng cho mắt và trí óc. Khi thiếu nhi tập trung hoàn toàn vào hoạt động thực tiễn và trải nghiệm thú vị tại hội trại, bản thân thiếu nhi sẽ phải hoạt động cả thể chất và trí tuệ.

Hội trại là môi trường giáo dục “*chơi mà học*” giúp thiếu nhi khám phá những điều mình thích làm hay kích thích năng khiếu bẩm sinh và biến nó thành sự đam mê sau này. Rất nhiều hoạt động thú vị để thiếu nhi tự khám phá bản thân như các môn thể thao, sáng tác, bơi lội, hay thiết kế, làm đồ thủ công, chỉ huy...

Các em sẽ mở rộng được các mối quan hệ và có những kỷ niệm đẹp trong thời gian tham gia hội trại với những người bạn mới. Những hoạt động mới cùng những bài học có giá trị ẩn tượng sẽ theo các em trong suốt một đời.

Các em được khám phá và tự rèn luyện bản thân, là một trải nghiệm khó quên sau mỗi kỳ giao lưu hội trại.

Các em được gặp nhiều bạn bè mới, người dân mới ở các địa phương với nhiều nền văn hóa khác nhau. Điều này vừa giúp cho mỗi em sẽ được thực hành kỹ năng giao tiếp cũng như duy trì mối quan hệ xã hội; vừa giúp các em cải thiện sự hoạt bát, nuôi dưỡng một cơ hội để thành công trong tương lai.

Và điều cuối cùng, hoạt động của hội trại là môi trường rất tốt để chúng ta giáo dục thiếu nhi sống có ích, sống có nhân cách, sống có hoài bão, sống vì tập thể, sống có ý chí và nghị lực....

Từ những hoạt động mang tính hứng thú, năng động theo sở thích của trẻ em, mang tính nhân ái, nhân văn được trải nghiệm nhiều lần, hội trại từng bước thâm sâu trong trẻ em. Qua đó, góp phần tạo một lớp công dân mới với lối sống phát triển toàn diện: có lòng yêu nước, niềm tự hào dân tộc, ý chí kiên định với lý tưởng độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; có ý thức tuân thủ pháp luật, có đạo đức trong sáng, có lối sống văn hóa; yêu gia đình; có năng lực và bản lĩnh trong hội nhập quốc tế; có sức khỏe, tri thức và kỹ năng lao động; trở thành những công dân có ích, tích cực tham gia xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa. Hội trại là một trải nghiệm góp phần không nhỏ tạo ra những chủ nhân tương lai của dân tộc.

Để công tác giáo dục đạo đức, lối sống cho thiếu nhi đạt kết quả cao hơn, bên cạnh vai trò tích cực của tổ chức đoàn cần sự chung tay, gắn kết của gia đình, nhà trường và toàn xã hội.

Trong giai đoạn bùng nổ thông tin hiện nay, việc gắn kết giữa “ba nhà” càng trở nên quan trọng và cấp thiết hơn bao giờ hết. Trong đó, nhà trường giữ vai trò định hướng, uốn nắn những hành vi của các em theo chuẩn mực chung. Gia đình và xã hội là môi trường vun đắp, nuôi dưỡng sự hình thành giá trị đạo đức tốt đẹp và xây dựng nếp sống văn hóa, lành mạnh trong thiếu nhi. Đại đa số các em đội viên, thiếu niên nhi đồng trong các liên đội đều chăm ngoan, học giỏi, biết vâng lời cha mẹ thầy cô giáo; nhiều em còn rất sáng tạo trong các phong trào của đội.

2. Suy nghĩ về việc giáo dục học sinh trong giai đoạn hiện nay

2.1. Trước tiên, cần xác định rõ mục tiêu của giáo dục là gì? Muốn tạo ra con người như thế nào? Con người công cụ hay con người có bản lĩnh? Nếu việc xác định mục tiêu sai thì có đổi mới mấy, làm mới mấy, đi mãi con đường đó cũng chẳng thể nào tới đích được.

Vậy mục tiêu của giáo dục là tạo ra con người có bản lĩnh là con người như thế nào? Là con người có thể có một thân hình khỏe mạnh, một trái tim giàu cảm xúc (biết yêu thương gia đình và đồng loại) và một cái đầu tri thức (biết phân biệt đúng sai, thật giả, tốt xấu...).

Hiện nay, công tác giáo dục thiếu nhi không chỉ và không thể đơn thuần là giáo dục kiến thức, mà cần giáo dục toàn diện, đặc biệt là kỹ năng thực hành xã hội. Bởi kỹ năng sống là một trong ba yếu tố quan trọng (kiến thức, kỹ năng và thái độ) trong việc hình thành nhân cách để tạo ra con người có bản lĩnh. Vì cuộc đời là một hành

trình mà bằng cấp chuyên môn giống như một bộ phóng, còn kỹ năng sống chính là động lực đẩy con người vươn lên tầm cao thành đạt.

Hội trại đúng nghĩa, mang tính chất giáo dục cao cho thiếu nhi đòi hỏi kế hoạch phải hết sức khoa học. Người thiết kế phải có kiến thức tổng hợp chuyên môn cao biết vận dụng và phát huy toàn bộ kỹ năng cần có của trẻ em vào đời sống. Nếu chúng ta lên kế hoạch hội trại không mang tính tổng hợp, không phát huy hết toàn bộ nguồn nhân lực, vật lực, tài lực hiện có và các mối quan hệ khác cùng tham gia, không động viên được trí tuệ của lực lượng tham gia, không tận dụng được thời gian, không gian, sự an toàn diễn ra của hội trại để tổ chức các hoạt động giáo dục, không đáp ứng được hứng thú của thiếu nhi, không có con người điều hành hoạt động với những kỹ năng được rèn luyện và tâm hồn yêu mến trẻ thì chương trình sẽ hết sức tẻ nhạt, buồn chán và tốn kém cả về thời gian và tiền của thậm chí không khéo sẽ phát sinh nhiều tình huống phản cảm trong quá trình tổ chức hoạt động của hội trại.

Bằng sự tự tin, tự hào với sự thành công của mô hình hội trại mà hệ thống Nhà Thiếu nhi cả nước từ trước đến nay đã mang lại, tại diễn đàn này, chúng tôi tha thiết kính mong Bộ GDĐT cùng với Trung ương Đoàn TNCS Hồ Chí Minh, Hội đồng Đội Trung ương nên quy định hằng năm mỗi liên đội ở các trường học phải tổ chức một hội trại. Hiệu trưởng các nhà trường với tư cách là trưởng ban phụ trách đội cũng phải được chỉ đạo trách nhiệm cụ thể, để *“Mỗi ngày đến trường là một niềm vui”* như niềm mong mỏi của các em và toàn xã hội.

2.2. Hãy giảm bớt áp lực đối với trẻ em, hãy giảm bớt những bức tường đang đóng khung trẻ em

Hãy để trẻ em được học tập và phát triển toàn diện. Các em cần được rèn luyện kỹ năng sống cơ bản như kỹ năng giao tiếp, lắng nghe, phòng chống xâm hại, sống tự lập, tự tin, thuyết trình, tư duy sáng tạo, học tập... Đó là nền tảng giúp các em tự tin, có ý chí vươn lên trong mọi hoàn cảnh của cuộc sống.

Cuối cùng, điều mà những người làm công tác giáo dục thiếu nhi tha thiết mong muốn là hãy phát huy thật tốt vai trò của năm chủ thể: *Đó là nhà nước (xã hội), nhà trường, thầy cô, gia đình và chính bản thân các em học sinh.*

Trong thời gian tới, với sự ủng hộ của các nhà lãnh đạo và đội ngũ hoạt động trong lĩnh vực giáo dục, chúng ta hãy cùng nhau biến những giờ học của các em thành những giờ chơi vừa vận động thể chất, vừa phát huy trí tuệ, tinh thần cũng như cảm xúc giống như những hoạt động trong các trại hè mà các em đã có những trải nghiệm rất tuyệt vời. Từ đó, xây dựng nên một thể hệ biết ứng dụng công nghệ để làm cho con người biết yêu thương nhau hơn, biết trân quý, bảo vệ thiên nhiên và muôn loài./.

TỔ CHỨC GIÁO DỤC TRUYỀN THÔNG CÁCH MẠNG, ĐẠO ĐỨC, LÝ TƯỞNG CÁCH MẠNG CHO HỌC SINH THÔNG QUA HOẠT ĐỘNG SINH HOẠT DƯỚI CỜ ĐẦU TUẦN

Phòng Giáo dục và Đào tạo quận Hai Bà Trưng, Hà Nội

Tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thế hệ trẻ nhằm tạo chuyển biến căn bản về đạo đức, lối sống phát triển toàn diện; yêu gia đình, có đạo đức trong sáng, lối sống văn hóa; yêu nước, tự hào dân tộc, kiên định lý tưởng độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; có ý thức tuân thủ pháp luật; có năng lực và bản lĩnh trong hội nhập quốc tế; có sức khỏe, tri thức và kỹ năng lao động, trở thành những công dân có ích, tích cực tham gia xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

Một trong những hoạt động thiết yếu để thực hiện Đề án của Thủ tướng Chính phủ chính là việc tổ chức, giáo dục truyền thống cách mạng, đạo đức, lý tưởng cách mạng cho học sinh thông qua hoạt động sinh hoạt dưới cờ đầu tuần.

Giáo dục đạo đức nhằm hướng tới mục đích đào tạo những con người không chỉ có tài mà còn có đức, để các em trưởng thành và trở thành người có ích cho xã hội. Vậy phải làm thế nào để giáo dục đạo đức đạt hiệu quả? Giáo dục đạo đức không có giáo án, không đứng độc lập mà được lồng ghép vào từng bài giảng, thấm sâu vào học sinh mỗi ngày. Không chỉ các môn khoa học xã hội mà các môn khoa học tự nhiên cũng có thể lồng ghép giáo dục đạo đức.

1. Thực trạng

Hiện nay, các nhà trường rất quan tâm tới việc giáo dục đạo đức cho học sinh nhưng hiệu quả của công tác này chưa cao. Mặt trái của cuộc sống và môi trường xã hội với những tác động tiêu cực đã dẫn đến những sai phạm đáng tiếc như: học sinh đánh nhau, vô lễ với thầy cô giáo, ý thức phấn đấu kém... Nhiều người lo ngại cho sự xuống cấp của đạo đức xã hội, trong đó có sự băng hoại về giá trị đạo đức của giới trẻ. Thực trạng chính có thể thấy nổi cộm ở hai mặt là đạo đức và lối sống. Đặc biệt, soi chiếu vào thực tế, gắn với địa bàn quận và địa bàn trường có thể thấy được giáo dục đạo đức giới trẻ là việc rất quan trọng và cần thiết.

Đạo đức giới trẻ, đặc biệt là trẻ em đang ở độ tuổi tới trường, độ tuổi THCS hiện tại đang có nhiều vấn đề nảy sinh. Về hành vi, bên cạnh những học sinh ngoan, nề nếp thì vẫn còn tồn tại một bộ phận không nhỏ những học sinh có hoàn cảnh đặc biệt, khiến các em có hành vi chưa chuẩn mực. Từ hành vi ứng xử chưa chuẩn mà dẫn tới có lời nói và thái độ chưa đúng đắn, thậm chí là lệch lạc.

2. Nguyên nhân

– Trách nhiệm thuộc về nhiều ngành, nhưng trước hết đó là của nhà trường – nơi giáo dục đạo đức con người từ khi mới cắp sách đi học đến lúc bước chân vào đời. Bên cạnh đó, địa bàn cũng là một trong những tác động đến việc giáo dục đạo đức học sinh. Địa bàn quận, đặc biệt là địa bàn của trường còn tồn tại một số vấn đề. Trong khi đó, chỉ cần một phút buông lỏng quản lý và phối hợp chưa chặt chẽ giữa các cấp sẽ dẫn đến những tác động tiêu cực vào học sinh. Học sinh rất dễ học theo thói xấu và sa ngã.

– Học sinh phải là những người hiểu rõ bản thân, vững vàng về tâm lý và có ý thức để phân biệt được đúng – sai, tốt – xấu của vấn đề. Tuy nhiên, học sinh THCS là đối tượng thiếu niên, đang tuổi lớn, có nhiều thay đổi về tâm sinh lý nên có một bộ phận học sinh chưa phân biệt được đúng – sai, tốt – xấu... Bên cạnh đó, giáo viên chưa có sự phối hợp chặt chẽ với nhà trường, với phụ huynh để kịp thời nắm bắt và điều chỉnh tâm lý của học sinh.

3. Giải pháp

Qua thực tế hoạt động của nhà trường, chúng tôi đã tiến hành nhiều biện pháp giáo dục học sinh. Tuy nhiên, một trong những biện pháp mang lại hiệu quả thiết thực nhất là thông qua tiết chào cờ đầu tuần. Kết quả là học sinh rất mong chờ tham gia giờ chào cờ với các hoạt cảnh, câu chuyện ngắn, chương trình văn nghệ, sinh hoạt chuyên môn dưới cờ với những món quà nhỏ thật sự sinh động và bổ ích. Sinh hoạt dưới cờ là một diễn đàn để Hiệu trưởng thực hiện nhiệm vụ giáo dục đạo đức học sinh. Muốn vậy, các buổi sinh hoạt dưới cờ cần có sự thay đổi về cả nội dung và hình thức sinh hoạt, cần đa dạng phong phú về hình thức và có sự mở rộng, phối hợp chặt chẽ với nhiều cấp, nhiều bộ phận trong và ngoài nhà trường.

Trách nhiệm giáo dục đạo đức học sinh trong nhà trường thuộc về tất cả cán bộ, giáo viên nhưng Hiệu trưởng vẫn giữ vai trò nòng cốt. Hiệu trưởng xác định nội dung, quyết định các hình thức, phân công điều hành cho các thành viên trong nhà trường. Hiệu trưởng còn là người trực tiếp tham gia giáo dục đạo đức học sinh thông qua

hiệu động. Để hoàn thành nhiệm vụ lớn lao trên, Hiệu trưởng phải tìm cho mình những biện pháp giáo dục phù hợp với đối tượng học sinh.

Việc chào cờ đầu tuần vô cùng thiêng liêng. Đối với học sinh, tiết chào cờ đầu tuần góp phần quan trọng trong việc giúp các em rèn luyện nhân cách, từ những việc nhỏ như: ham học, ham làm, siêng năng, cần kiệm... đến những việc lớn như hun đúc tinh thần dân tộc, lòng yêu nước ở mỗi người. Nếu tiết chào cờ mỗi sáng thứ hai trở thành những tiết học thú vị thì chúng sẽ là động lực giúp học sinh hào hứng bước vào tuần học mới. Vì vậy mà giờ chào cờ, hát Quốc ca vào sáng thứ hai hằng tuần đã trở thành nền nếp trong các trường học.

Việc xây dựng lòng ghép những bài học kỹ năng sống, lịch sử, đạo đức ngay trong tiết chào cờ bằng các hình thức phong phú như *hoạt cảnh, chương trình văn nghệ, cuộc thi vấn đáp, diễn đàn trao đổi* thu hút đông đảo học sinh tham gia sẽ để lại ấn tượng tốt đẹp trong lòng mỗi học sinh. Giáo dục đạo đức, nhân cách, kỹ năng sống thông qua hoạt động này sẽ giúp các em trưởng thành nhanh chóng so với những hình thức khác. Tuy nhiên, không ít trường không thành công khi triển khai những ý tưởng đổi mới nội dung sinh hoạt dưới cờ cho học sinh.

Lãnh đạo nhà trường cũng có thể mời thêm các lực lượng giáo dục ở ngoài nhà trường như *Công an; Hội Liên hiệp phụ nữ; Hội Cựu chiến binh; cán bộ đoàn ở huyện, tỉnh; lão thành cách mạng; Huyện đội tham gia nói chuyện truyền thống, nói chuyện theo chủ đề...*

Để có được những buổi chào cờ thành công, trước hết Hiệu trưởng nhà trường phải luôn có ý tưởng mới, thay đổi hình thức và nội dung các buổi sinh hoạt mang tính giáo dục cao này. Khi diễn thuyết, Hiệu trưởng ngoài trang phục gọn gàng, chỉnh tề phải có cử chỉ hành động, lời nói thật mô phạm nhưng thật sự hấp dẫn, thu hút người nghe.

Việc tổ chức, giáo dục truyền thống cách mạng, đạo đức, lý tưởng cách mạng cho học sinh thông qua hoạt động sinh hoạt dưới cờ đầu tuần là việc là cần thiết và có ý nghĩa. Để thực hiện được nhiệm vụ ý nghĩa này, mỗi trường có thể có phương thức và cách thức tổ chức hoạt động riêng nhưng nhìn chung có thể xây dựng kế hoạch theo năm thống nhất như:

– Đưa ra kế hoạch theo tháng, theo chủ điểm, phân về các lớp để thực hiện. Các lớp nhận được chủ đề thì luân phiên tổ chức theo chủ điểm đó dưới nhiều hình thức như: *Văn nghệ, giao lưu đối thoại, trò chuyện, tổ chức game show...* tìm hiểu về vấn đề liên quan đến chủ điểm đó. Nhờ những hoạt động sôi nổi của tiết sinh hoạt dưới

cờ đầu tuần mà có thể nâng cao ý thức và góp phần giáo dục truyền thống cách mạng, đạo đức, lý tưởng cách mạng cho học sinh.

– Ngoài việc lựa chọn nội dung, cách thức giáo dục, cần thể hiện ở nghệ thuật giáo dục, nhằm tạo cho các em niềm hứng khởi và xúc cảm thẩm mỹ. Để làm được điều đó có thể dựa vào các tấm gương sống động của các anh hùng liệt sĩ, các tác phẩm nghệ thuật... Cụ thể như: Chọn tác phẩm “*Nhật ký Đặng Thuỳ Trâm*”, “*Mãi mãi tuổi hai mươi*”, tấm gương Giáo sư Ngô Bảo Châu để giáo dục lý tưởng sống của thanh niên; sử dụng bức thư của Tổng thống Mỹ Abraham Lincoln gửi thầy Hiệu trưởng nhân dịp khai giảng năm học mới để giáo dục động cơ, thái độ học tập, rèn luyện của học sinh; chọn tác phẩm “*Những gương mặt giáo dục Việt Nam 2007*” (Nhà xuất bản Giáo dục), lá thư “*Yêu thương không bao giờ muộn*” để giáo dục truyền thống Nhà giáo Việt Nam...; tổ chức buổi *đối thoại trao đổi* hay *các buổi tọa đàm* với học sinh về tấm gương đã từng sa ngã nhưng đứng dậy được, vượt qua được những cám dỗ để trở thành người tốt, người có ích. Không nhất thiết là người nổi tiếng hay giàu có, có thể chỉ cần là những con người bình thường, càng chân thực, bình dị càng góp phần làm tăng sức thuyết phục và khơi gợi được lòng đồng cảm nơi học sinh.

Hiệu trưởng là người chịu trách nhiệm chính trong nhà trường về nhiệm vụ này. Sinh hoạt dưới cờ là một diễn đàn thuận lợi cho Hiệu trưởng các trường làm nhiệm vụ giáo dục đạo đức, nhân cách học sinh. Việc đầu tư, sử dụng, khai thác tốt diễn đàn này sẽ góp phần tích cực trong việc giáo dục toàn diện học sinh. Cải tiến, đổi mới nội dung và hình thức buổi chào cờ là một công việc thường xuyên đối với Hiệu trưởng nhà trường trong tình hình hiện nay. Ngoài ra, có thể phối hợp thường xuyên các buổi sinh hoạt dưới cờ với các buổi sinh hoạt lớp, tọa đàm, trao đổi thẳng thắn, cởi mở trong các tiết học kỹ năng sống, văn minh thanh lịch... để nâng cao hiệu quả công tác giáo dục đạo đức học sinh.

Giáo dục đạo đức, nhân cách học sinh muốn đạt hiệu quả cao cần sự tham gia phối hợp trách nhiệm của gia đình, nhà trường và toàn thể xã hội. Các địa phương cần tiếp tục hướng dẫn các cơ sở giáo dục phối hợp chặt chẽ với Ban đại diện cha mẹ học sinh thực hiện cam kết với cơ sở giáo dục về thực hiện đầy đủ nghĩa vụ chăm sóc, giáo dục và tạo môi trường tốt nhất, góp phần hướng dẫn, quản lý con em học tập, rèn luyện; tăng cường trách nhiệm của chính quyền địa phương và các tổ chức đoàn thể./.

VẬN DỤNG MÔ HÌNH NHÀ TRƯỜNG – GIA ĐÌNH – XÃ HỘI TRONG GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC VÀ LỐI SỐNG CHO HỌC SINH TẠI ALPHA SCHOOL

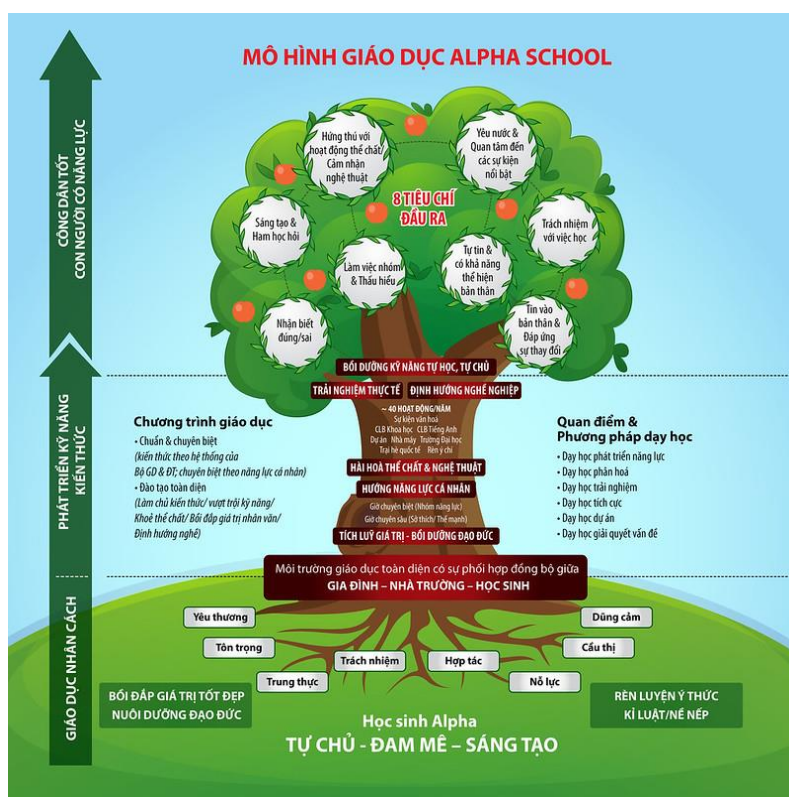
TS. Trần Thị Thanh Thuỷ

Thành viên Ban điều hành, Hiệu trưởng Trường THPT Alpha School

1. Những điểm mạnh vượt trội tại Alpha school

Alpha School xây dựng một môi trường giáo dục đồng bộ: Gia đình – Học sinh – Nhà trường. Điều này có nghĩa là bất kỳ thành viên nào cũng đều được tham gia vào quá trình giáo dục. Học sinh là trung tâm của trường học nhưng không có nghĩa là một chủ thể độc lập, mỗi bậc phụ huynh, mỗi thầy cô, cán bộ, nhân viên nhà trường hằng ngày cần tích lũy và học hỏi những điều mới trong ngôi nhà chung, cùng tạo nên một hệ sinh thái tích cực.

Quan điểm giáo dục của Alpha School được thể hiện thông qua mô hình dưới đây:



Mô hình giáo dục của Alpha School

Mô hình giáo dục trên có những điểm mạnh như sau:

1.1. Mô hình giáo dục tại Alpha School hướng đến việc giáo dục năng lực cá nhân khi bản thân học sinh, bố mẹ hiểu, cùng đồng hành với nhà trường và có chung một mục đích trong chặng đường giáo dục học sinh. Môi trường giáo dục đồng bộ Học sinh – Gia đình – Nhà trường cùng góp phần đưa ra giải pháp, hành động để thực hiện mục tiêu chung trong giai đoạn học tập tại Alpha School.



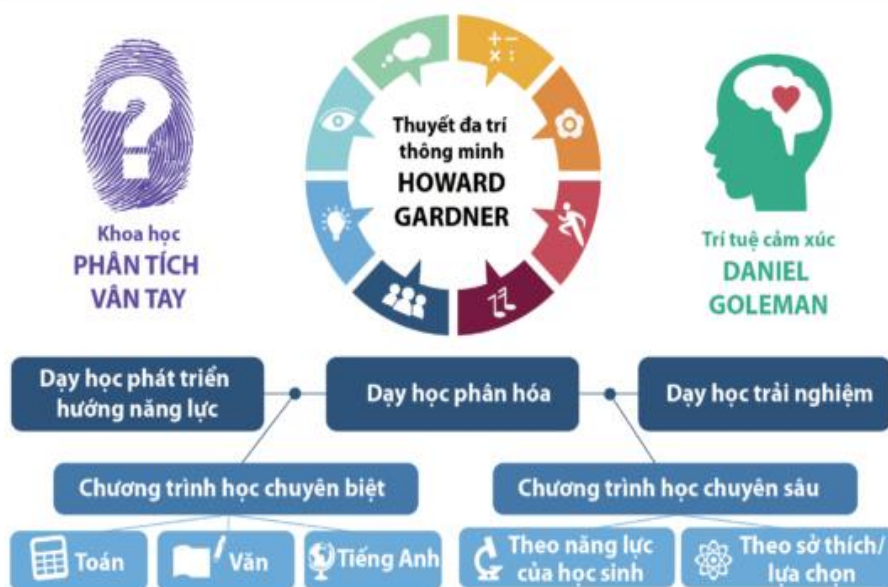
1.2. Alpha School coi việc giáo dục giá trị sống, trang bị nền tảng các giá trị cốt lõi cho học sinh có tầm quan trọng đặc biệt. Giáo dục giá trị sống là giáo dục “từ gốc”. Trên cơ sở Biết – Hiểu, có thái độ đúng đắn, trân trọng các giá trị của cuộc sống, của bản thân, đồng thời được trang bị thêm các kỹ năng sống một cách có hệ thống, học sinh mới có đủ bản lĩnh, trở thành một công dân tốt trong xã hội.



Học sinh THCS trong giờ lao động hạnh phúc tại Alpha Camp

3

DAY & HỌC HƯỚNG NĂNG LỰC CÁ NHÂN



1.3. Alpha School coi mỗi thành viên là một cá thể đặc biệt, có năng lực, thể mạnh khác nhau. Xuất phát từ nghiên cứu nền tảng cơ sở của: *Khoa học phân tích vân tay*; *Thuyết đa trí thông minh* và *Trí tuệ cảm xúc*, nhà trường xây dựng một bộ hồ sơ cá nhân của từng học sinh và đưa ra lộ trình tư vấn, học tập phù hợp với từng bạn. Để phù hợp với năng lực của từng nhóm học sinh, phương pháp dạy học cũng được đội ngũ giáo viên linh hoạt áp dụng ở từng bộ môn, giúp các em học sinh vừa có hứng thú trong học tập, vừa phát huy được năng lực của mình.

4

TRẢI NGHIỆM THỰC TẾ - ĐỊNH HƯỚNG NGHỀ NGHIỆP



1.4. Trải nghiệm thực tế và tư vấn nghề nghiệp là một trong những điểm khác biệt được nhà trường chú trọng khi học sinh bước vào cấp THCS và tiếp tục kéo dài tới những năm THPT. Bên cạnh việc đáp ứng chuẩn kiến thức theo hệ thống giáo dục của Bộ Giáo dục và Đào tạo, nhà trường xây dựng một hệ thống các chương trình trải nghiệm giúp học sinh từng bước “Hiểu bản thân”, phát hiện ra những thế mạnh/điểm yếu trong một môi trường rộng lớn hơn ngoài xã hội; từ đó có cơ sở tìm ra sở thích, bồi đắp đam mê và xây dựng những ước mơ của mình. Hằng năm, học sinh mỗi khối sẽ có khoảng 20 hoạt động học tập trải nghiệm thực tế bên ngoài trường học; tham gia các câu lạc bộ khoa học hằng tháng (2 tháng/chủ đề) để có môi trường thực hành và rèn luyện kỹ năng học tập khác. Đặc biệt, đối với học sinh khối 8 và 9, các em sẽ từng bước được tiếp xúc với thực tế khi có những buổi tham quan tại nhà máy sản xuất, doanh nghiệp, các trường đại học trực tiếp đặt câu hỏi, tiếp xúc với các anh/chị sinh viên, các cô/chú, các bác để hiểu đúng về thực tế làm việc của một số ngành nghề trong cuộc sống.



Học sinh THPT học nấu ăn trong giờ hướng nghiệp



Học sinh THCS trình bày sau khi tham quan Nhà máy xe đạp Thống Nhất

5

HÀI HÒA VỚI THỂ CHẤT - NGHỆ THUẬT

Hoạt động thể thao: 3 – 5 tiếng/tuần

6 môn lựa chọn theo sở thích & khả năng

Trang bị Võ tự vệ (lớp 6)

Phổ cập 100% biết bơi

CLB ngoại khóa



Môn Hát Tiếng Anh (từ lớp 6 đến 9)

CLB Just Dance



CLB Guitar



CLB Trống cơ



Ban nhạc Alpha



1.5. Hoạt động thể dục thể thao và nghệ thuật luôn được Alpha School chú trọng nhằm phát huy năng khiếu của những học sinh có khả năng cũng như là môi trường giúp các em cân bằng hơn trong cuộc sống, giải phóng năng lượng sau giờ học.



Các hoạt động văn hoá và thể thao của HS THPT



1.6. Tự học và tự nghiên cứu vẫn luôn là một kỹ năng quan trọng để con người ngày càng tiến bộ. Xuyên suốt chương trình đào tạo, Alpha School luôn nhấn mạnh đến “văn hóa đọc” – một trong những giá trị cần được rèn luyện và hình thành một thói quen tích cực đối với tất cả học sinh. *“Đọc để học đam mê”*. Đọc để nâng cao khả năng tư duy, tự tìm hiểu kiến thức, chủ động về nguồn tài nguyên rộng lớn trong xã hội, tự phát triển sau khi đã “hiểu bản thân” và lựa chọn được đam mê, niềm yêu thích của mình. Môi trường học tập của Alpha cũng bổ sung thêm công cụ, thiết bị học tập giúp học sinh nâng cao sự tự chủ, rèn luyện kỹ năng tự nghiên cứu bằng hệ thống các phòng học chức năng như: phòng tin học hiện đại, phòng thư viện thân thiện, phòng khoa học bận rộn, phòng dự án sáng tạo, phòng nghệ thuật cảm hứng...

2. Các hoạt động hợp tác giữa nhà trường với gia đình và xã hội được tổ chức từ năm học 2016 – 2017 đến nay

2.1. Xác định được tầm quan trọng về công tác phối hợp giữa nhà trường với gia đình và xã hội, trong quá trình xây dựng kế hoạch hoạt động, nhà trường đã chú trọng đến việc tạo dựng được môi trường giáo dục đồng bộ giữa gia đình và nhà trường. Cụ thể:

Đối tượng	Vai trò	Hoạt động	Đánh giá hiệu quả
Trong nhà trường			
Ban điều hành	Rất quan trọng	Xây dựng, ban hành và kiểm soát việc thực hiện các chiến lược và chương trình giáo dục.	Rất hiệu quả
Cố vấn học tập		- Theo sát, hỗ trợ học sinh trong hoạt động giáo dục trong nhà trường; phản hồi thông tin tới gia đình thông qua hoạt động chấm và nhận xét nhật ký hằng ngày, viết báo cáo 1 lần/tuần. - Xây dựng chương trình giáo dục học sinh thông qua các giờ “Tự hào học sinh Alpha” và hoạt động ngoài giờ lên lớp khác.	Rất hiệu quả
GV bộ môn	Quan trọng	- Hiểu về mục đích giáo dục của hệ thống, bộ môn $\Rightarrow$ Chuyển thành mục tiêu giáo dục trong môn học; thể hiện thông qua bài học trên lớp. - Xây dựng hoạt động của các câu lạc bộ khoa học, xây dựng chương trình chuyên biệt định hướng phát triển năng lực cá nhân. - Thực hiện hiệu quả hoạt động kiểm tra đánh giá trong quá trình học tập các môn học và các câu lạc bộ khoa học.	Hiệu quả
Bộ phận tâm lý – Huấn luyện		- Hỗ trợ hoạt động tâm lý cho những học sinh gặp khó khăn trong quá trình học tập và tâm lý. - Xây dựng các hoạt động hội thảo, trao đổi, chia sẻ về cách giáo dục con tại gia đình tới cha mẹ 1 lần/tháng.	Rất hiệu quả

Đối tượng	Vai trò	Hoạt động	Đánh giá hiệu quả
Bộ phận sự kiện/Đoàn thanh niên/Đội thiếu niên	Rất quan trọng	– Xây dựng các sự kiện trải nghiệm rèn luyện ý chí cho học sinh theo khối lớp. – Xây dựng các sự kiện chung cho toàn hệ thống tạo điều kiện cho cha mẹ cùng con tham gia vào các hoạt động trải nghiệm giúp cha mẹ hiểu về cách thức giáo dục con, tạo mối liên hệ giữa cha/mẹ và con cái. – Xây dựng hoạt động trải nghiệm hướng nghiệp. – Thực hiện các hoạt động giáo dục đạo đức, pháp luật cho học sinh theo kế hoạch của Phòng và Sở Giáo dục và Đào tạo.	Rất hiệu quả
Trong gia đình (cha, mẹ, ông, bà...)			
Cha/mẹ hoặc người giám hộ	Rất quan trọng	– Tham gia chuỗi 8 buổi hội thảo tuyển sinh để hiểu được định hướng giáo dục của nhà trường. – Tham gia làm bài thi trong kỳ xét tuyển đầu vào để chia sẻ mục đích, cách thức giáo dục con tại gia đình, giúp nhà trường hiểu và đánh giá được sự phù hợp của gia đình trong hoạt động phối hợp giáo dục trong và ngoài nhà trường. – Tạo môi trường giáo dục đồng bộ giữa gia đình và nhà trường. – Tham gia các hoạt động giáo dục con trong quá trình con học như đọc nhật ký hằng ngày của con, trao đổi về tình hình của con với cố vấn học tập, phối hợp với nhà trường trong quá trình giáo dục con, tham gia các hoạt động chung với con như ngày Family day, 8/3, 20/10... – Tham gia các hội thảo, trao đổi của Ban điều hành và bộ phận tâm lý/huấn luyện. – Trao đổi với cố vấn học tập, bộ phận tâm lý khi con gặp khó khăn, phối hợp với nhà trường khi con cần giúp đỡ đặc biệt.	Rất hiệu quả

Đối tượng	Vai trò	Hoạt động	Đánh giá hiệu quả
Ngoài xã hội			
Cơ quan quản lý bảo tàng; các di tích; viện khoa học; trung tâm khoa học	Quan trọng	– Những địa điểm học sinh Alpha đã tham gia các trải nghiệm: + Bảo tàng, di tích: Trung tâm Risupia; Bảo tàng Lịch sử; Việt phủ Thành Chương; Đền Gióng; Bách Thảo Hà Nội; Khu di tích Cổ đô Hoa Lư; Văn Miếu Quốc Tử Giám; Bảo tàng Thiên nhiên; Khu di tích Yên Tử... + Các nhà máy: Nhà máy dệt 19/5; Nhà máy xe đạp Thống Nhất; Nhà máy giấy... + Các trường đại học: Trường Đại học RMIT, Trường Đại học Thăng Long, Trường Đại học Sân khấu điện ảnh, Trường Đại học Sư phạm Hà Nội... + Các trung tâm bảo trợ xã hội, nhóm thiện nguyện. – Hoạt động: + Hỗ trợ hoạt động trải nghiệm hướng nghiệp và tìm hiểu trong các câu lạc bộ khoa học. + Hỗ trợ hoạt động thiện nguyện rèn luyện đạo đức, lối sống.	Hiệu quả

2.2. Dưới đây là một số hình ảnh hoạt động của học sinh, phụ huynh thể hiện sự phối hợp giữa các đối tượng gia đình – nhà trường – xã hội trong việc phối kết hợp giáo dục học sinh của Alpha School.



Phụ huynh tham gia hoạt động chia sẻ về giá trị tại trường



HS THPT tham gia hoạt động trải nghiệm rèn luyện ý chí



Phụ huynh trong hoạt động Family day



HS khối 7 học tập tại Bảo tàng dân tộc học

3. Các yếu tố ảnh hưởng đến mối quan hệ nhà trường – gia đình – xã hội trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh tại Alpha School

Trong quá trình phối hợp giữa nhà trường – gia đình – xã hội trong giáo dục học sinh tại Alpha, chúng tôi thấy có rất nhiều yếu tố ảnh hưởng tới mối quan hệ này.

3.1. Triết lý giáo dục của hệ thống có ảnh hưởng một cách cực kỳ quan trọng đến mối quan hệ này bởi những tư tưởng, định hướng đó sẽ ảnh hưởng đến việc đồng bộ giữa môi trường văn hoá của hệ thống đến quá trình đào tạo giáo viên và nhân viên cũng như chương trình/kế hoạch giáo dục học sinh. Một điều may mắn với Alpha School là đội ngũ điều hành đồng thời cũng là những người tâm huyết với giáo dục và sáng lập ra Alpha School. Đây là yếu tố then chốt giúp việc xây dựng định hướng với thực thi nhiệm vụ giáo dục.

3.2. Quan điểm giáo dục của phụ huynh

Có thể nói chúng tôi may mắn được phối hợp với một thế hệ phụ huynh có đồng quan điểm giáo dục với nhà trường. Cha mẹ luôn luôn là người hỗ trợ con cũng như ủng hộ nhà trường trong mọi hoạt động giáo dục. Điều này tạo điều kiện vô cùng thuận lợi cho nhà trường trong quá trình triển khai các hoạt động. Cha mẹ cũng chính là tấm gương cũng như là người tạo ra môi trường giáo dục đồng bộ tại gia đình, khiến cho mỗi đứa trẻ không chỉ được giáo dục khi ở trường mà ngay cả khi ở nhà.

3.3. Nhận thức của giáo viên và nhân viên phục vụ tại Alpha

Mỗi giáo viên, nhân viên trong hệ thống đều phải trải qua quá trình đào tạo thường xuyên trong suốt năm học. Mỗi giáo viên, nhân viên đều phải hiểu triết lý và mô hình giáo dục của hệ thống để tạo ra môi trường văn hoá trong nhà trường, thể hiện vào các hoạt động dạy học và ngoài giờ lên lớp để hướng đến định hướng đầu ra

của hệ thống. Đây là nhân tố quan trọng có ảnh hưởng mạnh và trực tiếp đến phụ huynh và học sinh cho nên chúng tôi hiểu rằng việc đào tạo đội ngũ giáo viên là một yếu tố then chốt giúp cho mối quan hệ giữa nhà trường và gia đình được thông suốt và hiệu quả.

3.4. Các nguyên tắc vận dụng trong mối quan hệ hợp tác giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh

Trong mối quan hệ giữa gia đình và nhà trường, chúng tôi bảo đảm nguyên tắc hợp tác giữa gia đình và nhà trường là “Kịp thời – Lắng nghe – Chia sẻ – Thấu hiểu” dựa trên “Niềm tin” để cùng nhau phối hợp trong quá trình giáo dục học sinh. Chính vì tuân theo những nguyên tắc này cho nên trong quá trình giáo dục, những vấn đề nảy sinh giữa gia đình và nhà trường trong quá trình giáo dục học sinh thường được giải quyết một cách triệt để. Một lý do quan trọng khiến cho việc phối hợp trở nên hiệu quả là chúng tôi (nhà trường và phụ huynh) đã thấu hiểu trong suốt chặng đường phụ huynh tham gia các buổi chia sẻ trong chuỗi hội thảo tuyển sinh cũng như thông qua bài chia sẻ của phụ huynh khi con bắt đầu vào học tại Alpha.

3.5. Điều kiện tổ chức trường, lớp (địa điểm đặt trường, điều kiện cơ sở vật chất, số học sinh/lớp)

Đây là yếu tố mang tính thuận lợi, đặc biệt khi vào năm học mới 2019–2020 nhà trường có hệ thống cơ sở vật chất độc lập, khang trang, hiện đại, hỗ trợ tối đa định hướng giáo dục của nhà trường. Với cơ sở học sinh tối đa trong một lớp học là 30 cũng giúp cho giáo viên có thể quan tâm và theo sát đến từng học sinh, từ đó mà mối liên hệ giữa nhà trường – gia đình sẽ chặt chẽ hơn.

Thông qua quá trình giáo dục trong hơn 6 năm, chúng tôi cho rằng để giáo dục thực sự thành công cần thiết cần phải có sự phối hợp giữa các gia đình – nhà trường – xã hội, trong đó mối quan hệ giữa gia đình và nhà trường có tính chất quyết định và then chốt nhất. Mối quan hệ giữa gia đình và nhà trường thể hiện thông qua rất nhiều các hoạt động và bằng nhiều kênh thông tin khác nhau. Muốn duy trì được mối quan hệ đó không gì khác là sự hiểu biết và nỗ lực không ngừng của Ban lãnh đạo nhà trường cùng đội ngũ giáo viên./.

NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG CÔNG TÁC GIÁO DỤC CHÍNH TRỊ, TƯ TƯỞNG VÀ ĐỊNH HƯỚNG GIÁ TRỊ SỐNG CHO SINH VIÊN TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN NAY

Đại học Quốc gia Hà Nội

1. Trong những năm qua, với vai trò, vị thế là một trung tâm đào tạo đại học uy tín hàng đầu đất nước, Đại học Quốc gia Hà Nội (ĐHQGHN) luôn đặc biệt quan tâm, chú trọng tới công tác tăng cường giáo dục chính trị, tư tưởng, đạo đức, lối sống cho HSSV; coi đây là một trong những nhiệm vụ có ý nghĩa chính trị quan trọng, nhằm xây dựng thế hệ trí thức trẻ Việt Nam “vừa hồng, vừa chuyên”, có kiến thức khoa học vững vàng với đầy đủ lý tưởng, khát vọng, trách nhiệm để phát huy tinh thần xung kích, sáng tạo trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong hiện tại và tương lai.

Giữa bối cảnh thế giới và khu vực có nhiều biến đổi phức tạp, các vấn đề an ninh phi truyền thống đặc biệt là thiên tai, dịch bệnh hoành hành ngày càng khốc liệt như hiện nay đã đem lại cả thuận lợi và thời cơ, khó khăn và thách thức đan xen, đặt ra nhiều yêu cầu mới đối với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa. Nhận thức một cách sâu sắc, toàn diện những vấn đề đó, quán triệt các chỉ thị, nghị quyết, đề án của Đảng và Nhà nước về công tác thanh niên đặc biệt là Quyết định số 1501/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ *về tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng giai đoạn 2015 – 2020*, thời gian qua, Đảng ủy, Ban Giám đốc ĐHQGHN đã quán triệt, chỉ đạo ban hành nhiều văn bản đơn đốc, hướng dẫn về công tác giáo dục chính trị, tư tưởng và định hướng giá trị sống cho HSSV trong từng giai đoạn và hằng năm gắn với tình hình thực tiễn tại từng đơn vị đào tạo để từ đó triển khai với nhiều nội dung, hình thức đa dạng, phong phú, đạt được nhiều kết quả đáng ghi nhận.

Cùng với việc ban hành các kế hoạch, lãnh đạo, chỉ đạo thông qua các hội nghị cấp ủy, hằng năm, tại các hội nghị giao ban của ĐHQGHN, Thường trực Đảng ủy ĐHQGHN cũng thường xuyên chỉ đạo và lưu ý thủ trưởng các đơn vị thành viên, đơn vị trực thuộc quan tâm, triển khai tổ chức tốt việc học tập, quán triệt Nghị quyết Đại hội Đảng các cấp đến toàn thể cán bộ, đảng viên, HSSV. Trong các phiên họp của các cấp ủy cơ sở, Ban Thường vụ Đảng ủy ĐHQGHN cũng đã cử cán bộ văn phòng,

các ban của Đảng ủy tham dự và đôn đốc làm tốt công tác này. Đẩy mạnh và nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, trọng tâm là tăng cường tuyên truyền, phổ biến, định hướng thông tin và nắm bắt tình hình tư tưởng của đoàn viên, cán bộ, công chức, viên chức, người lao động và HSSV. Đảng ủy ĐHQGHN đã chỉ đạo triển khai thống nhất, kịp thời các văn bản chỉ đạo, hướng dẫn của Ban Tuyên giáo Trung ương, Thành ủy Hà Nội, Đảng ủy ĐHQGHN về công tác chính trị tư tưởng, an ninh, trật tự, nắm bắt tình hình dư luận của cán bộ, HSSV. Các kênh thông tin và truyền thông các đơn vị và ĐHQGHN đã cung cấp thông tin chính xác, kịp thời, khách quan; phát triển tinh thần cộng đồng và thương hiệu chung của ĐHQGHN; giải quyết kịp thời những vấn đề tư tưởng phát sinh, tạo được sự thống nhất cao trong nhận thức, động viên cán bộ, đảng viên, HSSV hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ, đóng góp thiết thực vào quá trình xây dựng và phát triển ĐHQGHN. Công tác HSSV của ĐHQGHN luôn bám sát nhiệm vụ đổi mới toàn diện, ưu tiên tập trung cải cách thủ tục hành chính, tạo môi trường học tập và rèn luyện tốt nhất cho người học, kết nối mạnh mẽ giữa cơ sở đào tạo với các cơ sở sử dụng lao động để hỗ trợ tốt nhất cho người học các kiến thức, kỹ năng thực tế gắn kết với thị trường lao động, hỗ trợ mạnh mẽ cơ hội việc làm cho sinh viên. Phần mềm hỗ trợ giải quyết các thủ tục hành chính “một cửa” cho sinh viên tiếp tục được các đơn vị như Trường ĐH Công nghệ, Trường ĐH Ngoại ngữ... triển khai hiệu quả; các văn phòng hợp tác, kết nối doanh nghiệp, không gian kích thích sáng tạo, khởi nghiệp tại các đơn vị tiếp tục phát huy được hiệu quả trong việc đổi mới phương thức triển khai các chương trình, hoạt động ngoại khóa, tăng cơ hội tiếp xúc, trải nghiệm của sinh viên ngay trong môi trường học đường phù hợp với xu thế chung của quản trị đại học hiện đại; mô hình một thể sinh viên đa năng đã không chỉ tích hợp được các chức năng cần thiết theo yêu cầu của công tác quản lý đào tạo, hỗ trợ, dịch vụ, phục vụ các hoạt động của sinh viên trong quá trình học tập, rèn luyện, sinh hoạt tại ĐHQGHN mà còn thống nhất cơ sở dữ liệu chi tiết về sinh viên trong toàn ĐHQGHN... 100% các đơn vị đào tạo, hỗ trợ đào tạo trong ĐHQGHN tiếp tục xây dựng, hoàn thiện cơ chế phối hợp, phân định rõ trách nhiệm của nhà trường, các đơn vị, cơ quan, chính quyền địa phương, gia đình, HSSV trong việc giáo dục ý thức, đạo đức, bảo đảm an ninh, chính trị, trật tự an toàn xã hội trong và xung quanh học đường, trong công tác HSSV ngoại trú, tuyên truyền giáo dục chính trị, đạo đức, pháp luật, bảo đảm an ninh, trật tự, an toàn, phòng chống tệ nạn xã hội cho HSSV...

Các đơn vị đào tạo trong ĐHQGHN đều quán triệt xác định 04 nhiệm vụ chủ yếu trong công tác giáo dục chính trị tư tưởng đối với HSSV gồm: (i) Nắm bắt tình hình tư tưởng của người học, đặc biệt những động thái tư tưởng xoay quanh những

chủ trương mới của Đảng, các điều chỉnh chính sách của Nhà nước và những thay đổi trong quá trình phát triển trong nội bộ đơn vị, để kịp thời báo cáo với lãnh đạo nhà trường; phối hợp với các bộ phận, ban ngành có liên quan có những giải pháp phù hợp; (ii) Tổ chức tuần lễ hội nhập, sinh hoạt chính trị đầu năm học và định kỳ cho HSSV theo quy định của Bộ GDĐT và hướng dẫn của ĐHQGHN; (iii) Tổ chức một cách linh hoạt, hiệu quả, thiết thực các hoạt động tuyên truyền, giáo dục, định hướng chính trị tư tưởng cho HSSV dưới các hình thức; (iv) Phối hợp với các tổ chức đoàn thể, chính trị xã hội khác cả ở trong và ngoài đơn vị để triển khai công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, định hướng lối sống tích cực cho HSSV. Bên cạnh đó, theo sự chỉ đạo của Đảng ủy, Ban Giám đốc ĐHQGHN, dưới sự lãnh đạo trực tiếp của Ban Giám hiệu, Phòng/bộ phận Chính trị và Công tác HSSV luôn chủ động sớm xây dựng kế hoạch để thống nhất triển khai công tác giáo dục chính trị tư tưởng cho HSSV theo từng năm học trong toàn đơn vị. Công tác giáo dục chính trị tư tưởng đối với HSSV được đặt trong tổng thể kế hoạch năm học của Nhà trường, đơn vị để bảo đảm tính hệ thống, sự thống nhất phối hợp với các nội dung công tác khác. Hằng năm, kế hoạch được hoàn thành vào tháng 7 và có tổng kết vào tháng 6 năm sau.

Trước hết, để nắm bắt kịp thời diễn biến tư tưởng của HSSV, các đơn vị đã kết hợp nhiều giải pháp khác nhau: duy trì sự kết nối thông tin thường xuyên giữa Phòng Chính trị và Công tác sinh viên với đội ngũ Trợ lý chính trị các đơn vị Khoa/ Bộ môn trực thuộc qua điện thoại và hệ thống thư điện tử theo nhóm (email group); hằng năm tổ chức tập huấn cho 100% cán sự lớp khoá học, vừa kết hợp gặp mặt trao đổi trực tiếp vừa duy trì các kênh thông tin qua điện thoại, thư điện tử; khai thác thông tin thường xuyên trên các diễn đàn điện tử, mạng xã hội; tổ chức định kỳ hoạt động đối thoại giữa lãnh đạo Nhà trường với sinh viên; xây dựng hệ thống email sinh viên trong toàn trường, công khai số điện thoại và email của Phòng Chính trị và Công tác sinh viên, khuyến khích và kịp thời trao đổi các thông tin sinh viên phản ánh...

Theo báo cáo thì các đơn vị đào tạo hằng năm đã tiếp cận được hàng nghìn lượt thông tin kịp thời từ phía cán bộ, giảng viên, sinh viên liên quan tới nhiều vấn đề khác nhau để kịp thời đưa ra những giải pháp hiệu quả. Nhiều thông tin liên quan tới các động thái tư tưởng của người học trước các sự kiện chính trị xã hội quan trọng (vấn đề biển đảo, vấn đề phân giới cắm mốc biên giới, vấn đề biểu tình của sinh viên, vấn đề truyền giáo trái phép...), hay những tâm tư của người học trong quá trình tổ chức quản lý đào tạo (những bất cập về cơ sở vật chất phục vụ người học, chất lượng giảng dạy của giảng viên, chất lượng phục vụ của cán bộ, việc đeo thẻ sinh viên khi đến trường, về thời gian và thời lượng các hoạt động dịch vụ hỗ trợ người học...). Trong

số các ý kiến, đa phần là phản ánh những bất cập, bên cạnh đó còn có nhiều ý kiến đóng góp hướng tới xây dựng môi trường học tập ngày càng hoàn thiện. Thông qua các ý kiến đó, Phòng Chính trị và Công tác sinh viên đã kịp thời báo cáo với Ban lãnh đạo nhà trường và phối hợp với các đơn vị liên quan kịp thời có những giải pháp phù hợp: cung cấp thông tin để định hướng nhận thức đúng đắn cho sinh viên; phối hợp với các đơn vị liên quan tăng cường công tác quản lý cũng như nâng cao chất lượng công tác tổ chức quản lý đào tạo trong đơn vị. Bên cạnh đó, việc tổ chức sinh hoạt chính trị cho sinh viên theo quy định của Bộ GDĐT và hướng dẫn của ĐHQGHN gồm hai hoạt động thường xuyên chủ yếu: tuần lễ hội nhập và sinh hoạt chính trị sinh viên diễn ra vào đầu năm học và hoạt động đối thoại giữa lãnh đạo nhà trường với sinh viên diễn ra vào tháng 11 hằng năm. Để triển khai các hoạt động này một cách thực chất và hiệu quả, bên cạnh các nội dung thiết yếu theo hướng dẫn, các đơn vị đã chủ động đưa vào các nội dung phù hợp với yêu cầu thực tiễn của đơn vị cũng như huy động tối đa các nguồn lực trong đơn vị.

Tuần lễ hội nhập và sinh hoạt chính trị sinh viên được tổ chức trong vòng 05 ngày đầu tiên của năm học. 100% sinh viên năm thứ nhất được tổ chức sinh hoạt tập trung tại hội trường lớn với nội dung trang bị các kiến thức về truyền thống ĐHQGHN và nhà trường; tình hình an ninh chính trị trong nước và trên thế giới, nội quy – quy chế trong trường đại học, giới thiệu về môi trường sống, học tập và kỹ năng giao tiếp ở đại học. Bên cạnh việc học tập tại hội trường lớn, sinh viên được tổ chức tham quan Phòng Truyền thống của Nhà trường. 100% sinh viên các khoá học còn lại được tổ chức sinh hoạt tập trung theo đơn vị Khoa/Bộ môn với các nội dung theo hướng dẫn và triển khai các công tác đầu năm học; đối thoại giữa người học với lãnh đạo đơn vị.

Hoạt động đối thoại giữa lãnh đạo nhà trường với sinh viên luôn là một sinh hoạt chính trị quan trọng, được triển khai từ các đơn vị khoa/bộ môn. Nhiều đơn vị trong các nhà trường đã chủ động tổ chức đối thoại và lấy ý kiến của sinh viên trong đơn vị mình, tổng hợp và gửi lên hoạt động cấp trường. Thực tiễn cho thấy, đây là một hoạt động có ý nghĩa thiết thực, góp phần giúp lãnh đạo nhà trường nắm bắt được tư tưởng, nguyện vọng của người học để có những điều chỉnh trong hoạt động quản lý nhà trường ngày càng hiệu quả. Nhiều cải tiến về cơ sở vật chất nâng cao chất lượng phục vụ công tác học tập và giảng dạy đã được thực hiện. Bên cạnh hai hoạt động chủ yếu nêu trên, các đơn vị trong ĐHQGHN luôn tích cực tổ chức cho người học tham gia các sinh hoạt có ý nghĩa chính trị xã hội phù hợp với chuyên môn khi được yêu cầu.

Một nội dung khác luôn được các đơn vị trong ĐHQGHN quan tâm triển khai với nhiều giải pháp phong phú, đặc biệt trong công tác giáo dục chính trị tư tưởng đối với sinh viên đã có nhiều giải pháp “mềm hoá” các nội dung giáo dục cho thấy hiệu quả rõ rệt. Hằng năm vào các dịp lễ lớn (3/2, 30/4, 7/5, 19/5, 2/9, 10/10, 20/11, 22/12...), các Nhà trường tổ chức nhiều hoạt động triển lãm ngoài trời (triển lãm tư liệu về cựu tù Côn Đảo, cựu tù Phú Quốc, triển lãm tài liệu lưu trữ về Chủ tịch Hồ Chí Minh, triển lãm về Điện Biên Phủ và Đại tướng Võ Nguyên Giáp...); hoạt động chiếu phim miễn phí (tuần phim “Đừng Đốt”, tuần phim ca ngợi tổ quốc – biển đảo, tuần phim về Điện Biên Phủ, tuần phim về Hồ Chí Minh...); tổ chức xem phim và giao lưu với các đoàn làm phim “Đừng Đốt”, “Long Thành Cầm giả ca”, “Tây Sơn Hào Kiệt”, “Ký ức Điện Biên”; các nội dung giáo dục chính trị tư tưởng được lồng ghép vào các hoạt động giao lưu văn nghệ, tọa đàm (hội thi tiếng hát cán bộ – sinh viên về chủ đề biên giới – hải đảo, giao lưu với cựu sinh viên khoá 1 Đại học tổng hợp Hà Nội, tọa đàm Dáng đứng Việt Nam tưởng nhớ liệt sĩ – nhà thơ – nhà giáo Lê Anh Xuân, giao lưu Vang mãi bài ca cô gái mở đường...); cử đoàn cán bộ và sinh viên thăm hỏi chiến sĩ đang công tác trên Quần đảo Trường Sa và Nhà Giàn DK1... Các hoạt động thông tin tuyên truyền thông qua hệ thống băng rôn, khẩu hiệu tiếp tục được duy trì kịp thời. Đặc biệt, công tác thông tin tuyên truyền qua website của ĐHQGHN và các đơn vị cùng hệ thống các trang mạng xã hội có quản lý được tổ chức theo các chuyên đề, trong đó đặc biệt quan tâm tới các bài viết giới thiệu về những nhân vật và sự kiện đã góp phần tạo dựng nên bề dày truyền thống của ĐHQGHN và các đơn vị, từ đó giáo dục truyền thống và khơi dậy niềm tự hào của người học với môi trường mình đang học tập...

2. Bên cạnh những kết quả tích cực đã đạt được, công tác giáo dục chính trị, tư tưởng và định hướng giá trị sống cho sinh viên trong giai đoạn hiện nay vẫn còn những hạn chế, khó khăn, thách thức. Đó là một bộ phận đoàn viên, HSSV giảm sút ý chí, niềm tin, có biểu hiện phai nhạt lý tưởng cách mạng, ngại khó khăn, gian khổ, sống ích kỷ, thực dụng, nặng về hưởng thụ, thậm chí sa vào tệ nạn xã hội, không quan tâm đến lợi ích tập thể, cộng đồng. Thế hệ trẻ trong đó đặc biệt là lực lượng HSSV tiếp tục là đối tượng, mục tiêu mà các thế lực thù địch tập trung lôi kéo, kích động, chia rẽ. Cùng với đó, mặt trái của các phương tiện truyền thông hiện đại, nhất là trên mạng xã hội, internet đã tác động lớn đến tư tưởng, tình cảm của thanh niên, HSSV và công tác giáo dục chính trị, tư tưởng cho lực lượng này.

Thực trạng trên đặt ra yêu cầu phải đổi mới và tăng cường công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho thế hệ trẻ nhất là HSSV, góp phần

xây dựng thanh niên Việt Nam nói chung, HSSV Việt Nam nói riêng giàu lòng yêu nước, tự cường dân tộc, kiên định lý tưởng độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; có đạo đức trong sáng, ý thức tuân thủ pháp luật; có năng lực, bản lĩnh trong hội nhập quốc tế; có sức khỏe, tri thức, kỹ năng lao động, trở thành những công dân tốt, đáp ứng yêu cầu sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Đây vừa là nhiệm vụ quan trọng, cấp thiết trước mắt, vừa là nhiệm vụ chiến lược, lâu dài, góp phần vào đầu tư cho tương lai của đất nước.

3. Tập trung thực hiện có hiệu quả một số giải pháp chính sau:

3.1. Tiếp tục quán triệt và thực hiện có hiệu quả các nghị quyết, chỉ thị, đề án của Đảng, Nhà nước, Bộ GDĐT cùng các cấp, ngành, đơn vị liên quan về giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thanh niên, HSSV. Hệ thống chính trị cần chỉ đạo tăng cường phổ biến, giáo dục, quán triệt, làm cho mọi cán bộ, đoàn viên, HSSV nhận thức đúng ý nghĩa, tầm quan trọng, mục tiêu, yêu cầu, nội dung giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thế hệ trẻ. Đồng thời, làm tốt việc tham mưu với các cấp ủy đảng, chính quyền tại các đơn vị thực hiện có hiệu quả Chỉ thị 42-CT/TW ngày 24/3/2015 của Ban Bí thư về *“Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho thế hệ trẻ giai đoạn 2015 – 2030”*; tiếp tục phát huy các kết quả đạt được của Đề án *“Tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho thanh niên, thiếu niên, nhi đồng, giai đoạn 2015 – 2020”*... gắn với thực hiện Chỉ thị 05 của Bộ Chính trị (khóa XII) và Nghị quyết Trung ương 4 (khóa XII) về xây dựng, chỉnh đốn Đảng. Các tổ chức, lực lượng trong hệ thống chính trị phát huy trách nhiệm, thực hiện đúng chức năng trong công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thanh niên, HSSV. Các Phòng/bộ phận chính trị và công tác HSSV, tổ chức đoàn cần nâng cao hiệu quả tham mưu cho người đứng đầu cấp ủy, chính quyền các cấp, đại biểu Quốc hội định kỳ gặp gỡ, đối thoại với HSSV; tham dự các hoạt động của HSSV. Qua đó, thường xuyên nắm bắt tâm tư, tình cảm, định hướng tư tưởng, giải quyết nhu cầu, nguyện vọng chính đáng và chăm lo, bảo vệ quyền lợi hợp pháp của thế hệ trẻ, tạo niềm tin, động viên, cổ vũ, xây dựng ý thức trách nhiệm cho HSSV đối với các vấn đề chính trị, xã hội. Đồng thời, kịp thời đấu tranh, phê phán, uốn nắn nhận thức lệch lạc, biểu hiện sai trái và tình trạng “nhạt Đảng, khô Đoàn, xa rời chính trị” trong giới trẻ hiện nay.

3.2. Tiếp tục xây dựng, đổi mới nội dung giáo dục, bảo đảm thiết thực, hiệu quả, phù hợp từng đơn vị đào tạo và đối tượng. Để đạt mục tiêu đề ra, các đơn vị cần rà soát, tinh giản những nội dung trùng lặp, không cần thiết, lựa chọn các nội dung có

giá trị và phù hợp; trong đó, tăng cường giáo dục nâng cao nhận thức cho thanh niên, HSSV về lý luận chủ nghĩa Mác – Lênin, Tư tưởng Hồ Chí Minh; chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước; nâng cao ý thức chính trị, tinh thần cảnh giác cách mạng cho HSSV. Coi trọng giáo dục giá trị đạo đức, truyền thống tốt đẹp của dân tộc, như: lòng yêu nước, yêu quê hương, tự hào dân tộc; tinh thần cần cù, dũng cảm, say mê lao động; hiếu học, lạc quan, đoàn kết, gắn kết cộng đồng, trọng nghĩa tình; lối sống “*Mỗi người vì mọi người, mọi người vì mỗi người*”, ý thức tự trọng, tự chủ, trách nhiệm với bản thân, gia đình và xã hội, sống và làm việc theo Hiến pháp và pháp luật Nhà nước, phù hợp thuần phong mỹ tục, truyền thống của dân tộc. Phòng/bộ phận chính trị và công tác HSSV phối hợp với tổ chức Đoàn Thanh niên tại các đơn vị thường xuyên thu thập ý kiến đoàn viên, HSSV, định kỳ khảo sát đối với những vấn đề về kinh tế, chính trị – xã hội mà giới trẻ quan tâm; từ đó, xây dựng nội dung, chương trình giáo dục phù hợp. Cùng với đó, cần kịp thời cung cấp thông tin chính thống về tình hình trong nước và thế giới cho thanh niên, HSSV; chú trọng tuyên truyền gương người tốt, việc tốt trên các lĩnh vực của đời sống xã hội; đấu tranh phòng, chống “diễn biến hòa bình”, phản bác các luận điệu, thông tin sai trái; tăng sức đề kháng cho thế hệ trẻ trước sự chống phá của các thế lực thù địch.

3.3. Tăng cường đổi mới, vận dụng linh hoạt, sáng tạo phương pháp, hình thức tổ chức giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thanh niên, HSSV. Các đơn vị cần tiến hành đồng bộ nhiều phương pháp, hình thức tổ chức phong phú, đa dạng, với sự tham gia, phối hợp có trách nhiệm của nhà trường, gia đình và xã hội; chú trọng hình thức thông qua các phong trào hành động cách mạng của tuổi trẻ, HSSV để nâng cao chất lượng giáo dục, tuyên truyền. Qua đó, vừa làm công tác giáo dục, vừa phát huy vai trò của tuổi trẻ tham gia phát triển kinh tế – xã hội, củng cố quốc phòng, an ninh; đồng thời, tăng cường khả năng đoàn kết, tập hợp thanh niên vào tổ chức. Các tổ chức đoàn tại các đơn vị cần tiếp tục triển khai có hiệu quả ba phong trào hành động, là: “Thanh niên tình nguyện”, “Tuổi trẻ sáng tạo”, “Tuổi trẻ xung kích bảo vệ Tổ quốc” và ba chương trình đồng hành với thanh niên, là: “Đồng hành với thanh niên trong học tập”; “Đồng hành với thanh niên khởi nghiệp, lập nghiệp”; “Đồng hành với thanh niên rèn luyện và phát triển kỹ năng trong cuộc sống, nâng cao thể chất, đời sống văn hóa – tinh thần”. Tổ chức các đợt sinh hoạt chính trị trong đoàn viên, thanh niên gắn với dịp kỷ niệm các ngày lễ lớn, sự kiện quan trọng của đất nước, bằng nhiều hình thức phong phú, như: diễn đàn, tọa đàm, dạ hội thanh niên, triển lãm... để bồi đắp lòng yêu nước, tinh thần tự hào dân tộc, khát vọng vươn lên cho thanh niên, HSSV.

3.4. Nâng cao nhận thức, trách nhiệm của các phòng/bộ phận chính trị và công tác HSSV phối hợp với tổ chức đoàn và đội ngũ cán bộ triển khai trong giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thanh niên, HSSV. Cần thường xuyên tổ chức bồi dưỡng nâng cao trình độ, năng lực chuyên môn, nghiệp vụ, nhất là kỹ năng tổ chức hoạt động thực tiễn cho đội ngũ cán bộ, kịp thời nắm bắt tình hình dư luận. Đồng thời, chủ động nghiên cứu, cụ thể hóa chương trình, kế hoạch, đề án, kết luận của trên, bảo đảm phù hợp với tình hình và khả năng thực tế của từng đơn vị đào tạo. Vận dụng linh hoạt các hình thức, phương thức mới, áp dụng khoa học – công nghệ trong xây dựng và triển khai các phong trào hành động cách mạng, đáp ứng nhu cầu, nguyện vọng của thanh niên, HSSV, hoàn thành các mục tiêu, nhiệm vụ chính trị được giao.

Những nội dung trên chỉ đạt hiệu quả cao khi có sự lãnh đạo, chỉ đạo chặt chẽ, thường xuyên của cấp ủy, lãnh đạo, đặc biệt là thủ trưởng của các đơn vị; sự đồng tâm, hiệp lực của cả hệ thống chính trị; sự nỗ lực phấn đấu của đội ngũ cán bộ triển khai và mỗi cá nhân đoàn viên, HSSV. Có như vậy, công tác giáo dục chính trị, tư tưởng và định hướng giá trị sống mới góp phần xây dựng thế hệ trí thức trẻ Việt Nam “vừa hồng, vừa chuyên”, kế tục xứng đáng sự nghiệp cách mạng vẻ vang của Đảng và dân tộc, bảo vệ vững chắc độc lập, chủ quyền, thống nhất, toàn vẹn lãnh thổ của Tổ quốc trong tình hình mới./.

PHÁT HUY HIỆU QUẢ “TUẦN SINH HOẠT CÔNG DÂN – HỌC SINH, SINH VIÊN” TRONG GIÁO DỤC CHÍNH TRỊ, TƯ TƯỞNG CHO SINH VIÊN ĐẠI HỌC HUẾ

Ban Đào tạo và Công tác sinh viên Đại học Huế

1. Đặc điểm, tình hình

Đại học Huế là một trong ba đại học vùng, hiện có 8 trường đại học thành viên, 04 khoa, 01 phân hiệu tại Quảng Trị, 09 trung tâm, viện đào tạo, nghiên cứu, phục vụ và nhà xuất bản. Đại học Huế hiện đang đào tạo 147 ngành đào tạo đại học, 102 chương trình đào tạo thạc sĩ và 55 chương trình đào tạo tiến sĩ với gần 48.000 sinh viên các hệ đào tạo; trong đó có gần 37.000 sinh viên hệ chính quy. Với tiêu chí đào tạo: chất lượng, tự chủ và hội nhập, Đại học Huế là nơi đào tạo nguồn nhân lực có trình độ, chất lượng cao, đáp ứng cho nhu cầu phát triển kinh tế xã hội ở miền Trung, Tây Nguyên và trên cả nước.

Với đặc điểm tình hình nêu trên, Đại học Huế xác định công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, văn hóa; giáo dục đạo đức, lối sống, kỹ năng sống (gọi chung là GDCTTT) cho HSSV là một nhiệm vụ hết sức quan trọng, quyết định rất lớn đến việc nâng cao ý thức công dân, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo. Để thực hiện được điều đó, một trong những biện pháp mà Đại học Huế đã và đang thực hiện là chú trọng và đẩy mạnh các biện pháp nhằm phát huy có hiệu quả “Tuần sinh hoạt công dân – HSSV” cho HSSV Đại học Huế.

2. Thực trạng việc tổ chức “Tuần sinh hoạt công dân – HSSV” tại Đại học Huế giai đoạn 2015 – 2020

Tại Đại học Huế, việc triển khai “Tuần sinh hoạt công dân – HSSV” luôn được Đảng ủy, Ban Giám đốc Đại học Huế, các cấp ủy Đảng, chính quyền các đơn vị trực thuộc quan tâm chỉ đạo với những việc làm thiết thực, hiệu quả:

2.1. Về công tác chỉ đạo

Căn cứ văn bản hướng dẫn của Bộ GDĐT, Đại học Huế đã chỉ đạo các trường đại học thành viên, khoa và phân hiệu thuộc Đại học Huế (gọi chung là các đơn vị)

chủ động xây dựng, đề xuất kế hoạch và phối hợp chặt chẽ với các đơn vị liên quan trong và ngoài nhà trường để tổ chức tốt “Tuần sinh hoạt công dân – HSSV”. Tại các đơn vị, Phòng Công tác sinh viên và bộ phận làm công tác sinh viên là đơn vị đầu mối tham mưu, đề xuất và triển khai thực hiện kế hoạch tổ chức “Tuần sinh hoạt công dân – HSSV”.

2.2. Ưu điểm

– Công tác tổ chức “Tuần sinh hoạt công dân – HSSV” đầu năm học, khóa học luôn nhận được sự chỉ đạo kịp thời từ Bộ GDĐT thông qua các văn bản hướng dẫn và tổ chức hội nghị tập huấn, triển khai từ đầu năm học.

– Đảng ủy, Ban Giám đốc Đại học Huế luôn quan tâm đến công tác giáo dục chính trị tư tưởng cho HSSV trong toàn Đại học Huế. Từ đó, luôn có những chỉ đạo sâu sát, kịp thời đến công tác tổ chức “Tuần sinh hoạt công dân – HSSV”.

– Đảng ủy, Ban Giám hiệu của các đơn vị tích cực, chủ động triển khai và phối hợp chặt chẽ với các đơn vị cấp trên, cũng như phối hợp với các sở, ban, ngành trong tỉnh để tổ chức tốt “Tuần sinh hoạt công dân – HSSV” thông qua việc mời các báo cáo viên và tiếp nhận tài liệu để cung cấp cho HSSV trong các đợt sinh hoạt.

– Các báo cáo viên tham gia nhiệt tình, trách nhiệm, có chuyên môn, bảo đảm nội dung theo yêu cầu.

– Các đơn vị đã chủ động thu thập và sắp xếp tài liệu hợp lý, khoa học và cập nhật lên trang web của nhà trường để HSSV chủ động học tập, nghiên cứu.

– Các nội dung báo cáo phong phú, đa dạng, là những vấn đề thiết thực nhằm nâng cao nhận thức về chính trị, pháp luật, nội quy, quy chế cho sinh viên.

– Việc tổ chức sinh hoạt tại các đơn vị được tiến hành bài bản, HSSV tham gia học tập nghiêm túc có ghi chép và cuối mỗi đợt học tập đều phải viết bài thu hoạch.

– Kết thúc mỗi đợt sinh hoạt các đơn vị đều ra quyết định công nhận hoàn thành tuần sinh hoạt công dân HSSV đối với những sinh viên tham gia học tập nghiêm túc và làm bài thu hoạch đạt chất lượng.

– Trong quá trình thực hiện Ban Công tác học sinh, sinh viên Đại học Huế thường xuyên đôn đốc, nhắc nhở, kiểm tra việc tổ chức thực hiện của các đơn vị; đồng thời là đầu mối tổng hợp, báo cáo kết quả thực hiện của các đơn vị cho Đảng ủy Đại học Huế và Bộ GDĐT theo quy định.

2.3. Nhược điểm

– Do điều kiện cơ sở vật chất còn thiếu, hội trường quy mô nhỏ, trong khi số lượng sinh viên của các đơn vị lớn nên còn gặp khó khăn trong việc sắp xếp lịch sinh hoạt và phải chia thành nhiều đợt nên thời gian tổ chức kéo dài.

– Do HSSV vừa tham gia sinh hoạt công dân HSSV và học tập văn hóa nên việc triển khai quán triệt các nội dung chưa đầy đủ, các đơn vị chỉ tập trung quán triệt những nội dung cơ bản, cần thiết với HSSV, những nội dung còn lại sinh viên phải tự đọc, nghiên cứu tài liệu.

– Việc triển khai tại một số đơn vị còn mang tính hình thức, sinh viên chưa thực sự hào hứng và còn thiếu tập trung, nói chuyện riêng, đọc sách báo trong giờ học.

– Một số chuyên đề ít cuốn hút cộng với phương pháp truyền đạt của một số báo cáo viên còn mang tính độc thoại khiến việc tiếp thu kiến thức của HSSV còn hạn chế (các nội dung báo cáo liên quan đến vấn đề an ninh trật tự, pháp luật, an toàn giao thông...) nên chưa thu hút sinh viên.

3. Giải pháp

3.1. Trước hết, cần làm tốt công tác tuyên truyền, giáo dục để cán bộ và HSSV nhận thức được tầm quan trọng của “Tuần sinh hoạt công dân – HSSV”. Phải nói rằng “Tuần sinh hoạt công dân – HSSV” là một trong những biện pháp đóng vai trò tiên quyết cho sự thành công trong công tác GDCTTT cho HSSV. Vì vậy, việc nâng cao nhận thức cho các cán bộ quản lý, đảng viên, giảng viên, HSSV... là hết sức quan trọng. Khi đã nhận thức đúng cán bộ, giảng viên và HSSV sẽ có ý thức trách nhiệm cao trong quá trình thực hiện tổ chức và tham gia học tập.

3.2. Phối hợp chặt chẽ các lực lượng trong và ngoài trường tham gia tổ chức tốt “Tuần sinh hoạt công dân – HSSV”. Phát huy vai trò chủ động, tích cực các tổ chức đoàn thể trong nhà trường, đồng thời phối hợp chặt chẽ với các câu lạc bộ, đội nhóm để tăng cường quản lý và tổ chức những hoạt động vui chơi, văn nghệ giải trí giữa các bài báo cáo nhằm tạo sự hứng thú, hào hứng cho sinh viên tham gia. Công tác GDCTTT cho HSSV là một quá trình lâu dài, phức tạp, diễn ra ở nhiều môi trường khác nhau, có liên quan đến nhiều mối quan hệ phức tạp và chịu sự tác động của nhiều lực lượng và ngoài trường. Vì vậy, rất cần sự chỉ đạo cụ thể, sâu sát hơn của Đảng ủy đối với Đoàn TN, Hội SV, phối kết hợp chặt chẽ với các Ban, Phòng, Khoa chức năng, cán bộ, giảng viên... cũng như phối hợp với các ban chuyên môn của Thành ủy,

các sở, ban, ngành của thành phố và nhất là với Thành đoàn, Hội thanh niên trong việc thường xuyên bổ sung kịp thời đội ngũ cán bộ Đoàn, Hội có năng lực, thực sự là những thủ lĩnh trong tổ chức các hoạt động cho HSSV, thông qua đó tiến hành công tác GDCTTT cho sinh viên theo mục tiêu chung đã đề ra. Đối với các hoạt động mang tính chất xã hội như: phòng chống ma túy và tội phạm, phòng chống HIV–AIDS, ngăn ngừa, xử lý kịp thời không để các tệ nạn xâm nhập vào học đường, chấp hành nghiêm chỉnh luật giao thông... không thể thực hiện thành công nếu thiếu sự phối hợp giữa các lực lượng trong và ngoài trường.

3.3. “Tuần sinh hoạt công dân – HSSV” cần phải đa dạng hoá nội dung, thay đổi hình thức và cải tiến phương pháp giảng dạy cho HSSV. Các nội dung báo cáo cần được chọn lọc, phân bổ thời gian một cách hợp lý. Hình thức và phương pháp báo cáo phải luôn đổi mới, tránh nhàm chán để thu hút sinh viên chủ động, tích cực tham gia. Bên cạnh đó, cần phối hợp, tổ chức lồng ghép một số nội dung trong “Tuần sinh hoạt công dân – HSSV” vào các hoạt động ngoại khoá, các hoạt động văn hoá, văn nghệ, thể dục, thể thao của nhà trường và của các tổ chức đoàn thể nhằm tăng cường hiệu quả của công tác tuyên truyền, giáo dục cho HSSV.

3.4. Tạo điều kiện phát huy ý thức tự giáo dục của HSSV và tự quản của tập thể HSSV trong quá trình tham gia “Tuần sinh hoạt công dân – HSSV”. Đây là biện pháp quan trọng ảnh hưởng đến phẩm chất đạo đức, lối sống của từng HSSV. Phải tạo cho HSSV thói quen tự quản trong việc tự rèn luyện bản thân và thực hiện các hoạt động do nhà trường, Đoàn TN, Hội SV tổ chức nhằm nâng cao nhận thức từ đó có thái độ và hành vi đúng đắn trong việc rèn luyện phẩm chất nhân cách, biến quá trình rèn luyện thành quá trình tự rèn luyện. Ý thức, sự nỗ lực của bản thân mỗi HSSV có ý nghĩa rất quan trọng trong việc trang bị cho mình một hành trang lý luận, một bản lĩnh chính trị vững vàng để bước vào cuộc sống sau này.

4. Kết quả đạt được

Trong thời gian qua, nhờ áp dụng và thực hiện đồng bộ các biện pháp nhằm phát huy có hiệu quả việc tổ chức “Tuần sinh hoạt công dân – HSSV”, Đại học Huế đã có những kết quả tích cực:

– 100% các đơn vị tổ chức tốt “Tuần sinh hoạt công dân – HSSV” vào đầu năm học, khoá học và sinh hoạt học tập chính trị cuối khoá với gần 100% sinh viên tham gia.

– 100% sinh viên năm thứ nhất khi đến nhập học phải ký bản cam kết phòng chống ma túy, tội phạm và tệ nạn xã hội, chấp hành luật giao thông và các vấn đề liên quan khác.

– Tỷ lệ sinh viên vi phạm pháp luật thấp, sinh viên Đại học Huế chỉ vi phạm một số lỗi về luật giao thông đường bộ và đỗ xe mô tô dưới lòng đường trái quy định.

– Hầu hết sinh viên Đại học Huế đã và đang phát huy truyền thống năng động, sáng tạo, tích cực trau dồi phẩm chất đạo đức cách mạng, phát huy tinh thần học tập không ngừng, nỗ lực tìm kiếm và chinh phục tri thức, chủ động đổi mới, sáng tạo, hội nhập, hăng say tìm tòi và nghiên cứu khoa học./.

ĐỔI MỚI PHƯƠNG PHÁP, HÌNH THỨC GIẢNG DẠY CÁC MÔN HỌC LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ THEO HƯỚNG PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC, PHẨM CHẤT CỦA SINH VIÊN

Trường Đại học Sư phạm Hà Nội

Các môn Lý luận chính trị (LLCT) được giảng dạy trong các trường đại học, cao đẳng có vai trò to lớn trong việc hình thành, phát triển thế giới quan, phương pháp luận khoa học, tuyên truyền chủ trương, đường lối của Đảng, truyền bá tư tưởng Hồ Chí Minh, giáo dục đạo đức và lý tưởng cách mạng cho sinh viên. Đổi mới dạy học các môn LLCT, do đó vừa phải gắn liền với thực tiễn đấu tranh cách mạng của Đảng, vừa không tách rời công cuộc “đổi mới căn bản, toàn diện GDĐT” theo tinh thần Nghị quyết 29-NQ/TW của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XI. Đề cập đến đổi mới giảng dạy LLCT với tư cách là các môn học trong nhà trường, trước hết cần tập trung vào đổi mới phương pháp, hình thức giảng dạy theo hướng phát triển năng lực, phẩm chất của sinh viên.

1. Vị trí, vai trò của các môn Lý luận chính trị

Hiện nay, nội dung các môn học LLCT dành cho sinh viên các trường đại học, cao đẳng được thực hiện theo chỉ đạo của Ban Tuyên giáo Trung ương, Bộ GDĐT (Công văn số 3506/BGDĐT–GDĐH năm 2019 hướng dẫn thực hiện chương trình, giáo trình các môn Lý luận chính trị). Chương trình, giáo trình mới 5 môn LLCT đã được áp dụng cho các khóa đào tạo trình độ đại học tuyển sinh từ năm học 2019–2020, nhằm thực hiện Kết luận số 94–KL/TW năm 2014 của Ban Bí thư Trung ương Đảng về việc tiếp tục đổi mới việc học tập lý luận chính trị trong hệ thống giáo dục quốc dân, Kết luận số 363–TB/BTGTW năm 2019 của Ban Tuyên giáo Trung ương về việc triển khai giảng dạy đại trà các môn LLCT khối chuyên và không chuyên trình độ đại học theo tinh thần áp dụng cho các khóa đào tạo đại học từ năm học 2019–2020. Cụ thể, chương trình các môn LLCT trong các chương trình đào tạo của ngành không chuyên về LLCT sẽ bao gồm 5 môn, 11 tín chỉ: Triết học Mác – Lênin: 3 tín chỉ; Kinh tế chính trị Mác – Lênin: 2 tín chỉ; Chủ nghĩa xã hội khoa học: 2 tín chỉ; Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam: 2 tín chỉ; Tư tưởng Hồ Chí Minh: 2 tín chỉ.

Đây là một bước quan trọng nhằm đổi mới, nâng cao chất lượng, hiệu quả giáo dục LLCT trong trường đại học, cao đẳng.

Các môn LLCT giữ vai trò và vị trí đặc biệt quan trọng trong hệ thống giáo dục Việt Nam bởi đây là những môn học nhằm xây dựng, bồi dưỡng tư tưởng chính trị – thực chất là xây dựng “con người”; cung cấp hệ thống tri thức, lý luận cách mạng và khoa học; trang bị thế giới quan, phương pháp luận khoa học; xây dựng lý tưởng, phẩm chất đạo đức cách mạng cho người học từ đó rèn luyện nhận thức, hành động góp phần xây dựng bản lĩnh, niềm tin cho sinh viên.

Việc học tập các môn LLCT giúp sinh viên nâng cao trình độ lý luận khoa học; bản lĩnh và trách nhiệm chính trị; niềm tin vào con đường mà Bác Hồ, Đảng, Nhà nước và nhân dân ta đã lựa chọn. Trên cơ sở đó, giúp cho sinh viên thêm vững vàng trước những chuyển biến nhanh chóng, phức tạp của các vấn đề xã hội trong nước, tình hình chính trị thế giới diễn biến phức tạp, đối mặt với can thiệp, chống phá của các thế lực thù địch với nhiều hình thức tinh vi, “diễn biến hòa bình”; với bối cảnh hội nhập quốc tế và cuộc Cách mạng công nghiệp 4.0 đòi hỏi các cán bộ quản lý, nhà giáo, HSSV phải luôn học tập, bồi dưỡng và nâng cao nhận thức, bản lĩnh chính trị vững vàng. Đội ngũ giảng viên giảng dạy LLCT có vai trò đặc biệt trong việc đào tạo ra thế hệ sinh viên vừa “hồng” vừa “chuyên”, tạo nguồn nhân lực có chất lượng cao để thực hiện sự nghiệp CNH, HĐH thành công.

2. Những khó khăn trong giảng dạy các môn học Lý luận chính trị ở các trường đại học, cao đẳng

Thời gian qua, Đảng, Nhà nước, Hội đồng lý luận Trung ương đã đặc biệt quan tâm đến công tác nghiên cứu và giảng dạy các môn LLCT. Cùng với đó, việc đổi mới nội dung và hình thức giảng dạy, gắn lý luận với các vấn đề thực tiễn đời sống xã hội để sinh viên thảo luận; tạo sự hứng thú, hăng say học tập nhằm phát triển năng lực, phẩm chất của sinh viên. Trong những năm học vừa qua, công tác giảng dạy, đổi mới nội dung, phương pháp, hình thức giảng dạy các môn LLCT đã đạt được những thành công nhất định như thống nhất giáo trình giảng dạy, nội dung lý luận gần với thực tế đổi mới của đất nước; phương pháp giảng dạy có nhiều đổi mới, có sự hỗ trợ từ phương tiện khoa học kỹ thuật hiện đại hơn; giảng viên được đào tạo chính quy, bài bản và thường xuyên được tập huấn bồi dưỡng chuyên môn, nghiệp vụ lý luận chính trị...

Tuy nhiên, do đặc thù tri thức vừa mang tính khái quát, trừu tượng cao vừa gắn với những vấn đề lớn của quốc gia dân tộc nên nhiều sinh viên cảm thấy khó khăn

khi học tập những môn học này. Do đó, mục đích rèn luyện và phát triển tư duy, trang bị thể giới quan, phương pháp luận khoa học, hình thành các năng lực và phẩm chất chính trị đã chưa đạt được như mong muốn.

Với lượng kiến thức lớn, thời lượng giảng dạy có hạn, một số giảng viên chưa thực sự quan tâm đến đổi mới phương pháp nên không ít giờ giảng, giảng viên hầu như chỉ tập trung vào giải quyết các đơn vị kiến thức trong giáo trình, nhắc lại những điều đã có, đã được ghi chép một cách đầy đủ, rõ ràng trong sách vở, tài liệu. Không ít giờ học trôi qua vì thế mà thiếu sự hứng thú, thiếu hấp dẫn, thiếu sức sống, sức thuyết phục, chưa tạo ra được cảm hứng cho sinh viên học tập.

Vì vậy, việc nâng cao chất lượng và hiệu quả cũng như đổi mới phương pháp, hình thức giảng dạy các môn LLCT nhằm thu hút sinh viên có thái độ yêu thích đối với các môn học này đang là vấn đề đặt ra cho các trường đại học, cao đẳng trong cả nước.

3. Một số phương pháp, hình thức giảng dạy các môn học Lý luận chính trị theo hướng phát triển năng lực, phẩm chất của sinh viên

Đổi mới phương pháp, hình thức giảng dạy các môn học LLCT theo hướng phát huy tính tích cực, chủ động và sáng tạo của người học, nhằm phát triển năng lực phẩm chất của sinh viên là xu hướng tất yếu của giáo dục Việt Nam trong thời kỳ hội nhập và phát triển hiện nay. Đối với các môn LLCT, xuất phát từ đặc thù tri thức của các môn học này, tìm kiếm và áp dụng các phương pháp dạy học phù hợp để nâng cao năng lực tự học, tự nghiên cứu cho sinh viên là yêu cầu cấp bách, góp phần nâng cao chất lượng quá trình dạy học.

Các môn LLCT là các môn học thuộc khoa học chính trị, có hệ thống kiến thức mang tính lý luận và khái quát. Các môn học này được giảng dạy chủ yếu bằng nhóm phương pháp dùng lời (thuyết trình) nên còn mang tính truyền thụ một chiều và “áp đặt”. Điều này đã ảnh hưởng không nhỏ đến chất lượng của việc dạy học, cũng như sự yêu thích của sinh viên đối với các môn khoa học Mác – Lênin. Vì vậy, việc xây dựng các phương pháp dạy học tích cực, lấy người học làm trung tâm, phát huy tối đa tính tự học, chủ động và sáng tạo của sinh viên trong giảng dạy các khoa học này, là yêu cầu cấp bách, có ý nghĩa quyết định chất lượng dạy học các môn khoa học LLCT.

Để thực hiện việc đổi mới phương pháp, hình thức giảng dạy các môn LLCT theo hướng phát triển năng lực, phẩm chất của sinh viên cần chú ý các nội dung sau đây:

3.1. Đổi mới phương pháp, hình thức giảng dạy các môn LLCT cần gắn với việc khơi dậy, rèn luyện và phát triển năng lực tự học, tự nghiên cứu, tự đặt vấn đề và tự giải quyết vấn đề của sinh viên ngay trong quá trình học tập ở nhà trường. Đặc biệt, khi nội dung chương trình và thời lượng lên lớp có sự giảm tải đáng kể thì việc kết hợp giữa sự hướng dẫn của thầy với tự nghiên cứu của trò là hết sức quan trọng. Từ thực tiễn giảng dạy cho thấy một số phương pháp dạy học phát huy tính tích cực của sinh viên nhằm hình thành năng lực, phẩm chất trong dạy học các môn LLCT, đó là: phương pháp thuyết trình kết hợp vấn đáp, phương pháp thảo luận nhóm kết hợp với tranh biện và phương pháp ứng dụng công nghệ thông tin (CNTT) trong dạy học.

– Phương pháp thuyết trình kết hợp vấn đáp: Sự phối hợp phương pháp thuyết trình với phương pháp vấn đáp một cách linh hoạt, nhuần nhuyễn sẽ rất hữu dụng trong quá trình dạy học các môn LLCT. Trong quá trình dạy học, giảng viên nên sử dụng kết hợp thuyết trình – vấn đáp một cách linh hoạt vừa phát huy sức mạnh thuyết trình của các người dạy lẫn người học, đồng thời “bắt buộc” sinh viên chú ý nghe giảng – trả lời các câu hỏi theo tiến trình dạy học trên lớp.

– Phương pháp thảo luận nhóm kết hợp tranh luận: Trong dạy học, nhiều giảng viên tích cực đổi mới phương pháp giảng dạy đều đồng thuận rằng phương pháp thảo luận nhóm là một trong những phương pháp phát huy tính tích cực của sinh viên. Sau khi tự nghiên cứu và xây dựng các chủ đề tri thức, nhóm sinh viên thuyết trình dưới sự điều khiển của giảng viên. Tuy nhiên, để tích cực hóa hoạt động tự học và phát huy tối đa tiềm năng của sinh viên hơn nữa, giảng viên nên kết hợp với việc “tranh luận”. Sinh viên với sinh viên và sinh viên với giảng viên có thể tranh biện, phản bác dưới dạng các câu hỏi chất vấn.

– Ứng dụng công nghệ thông tin (CNTT) trong đổi mới phương pháp, hình thức dạy học các môn LLCT. Trong giáo dục hiện đại, CNTT trở thành phương tiện, công cụ hữu hiệu giúp quá trình dạy học sớm đạt được mục đích giáo dục. Đối với dạy học các môn LLCT, CNTT giúp người dạy có thể khai thác thông tin, tư liệu, biên soạn bài giảng, giáo trình điện tử, cũng như tích hợp, nâng cao khả năng tương tác giữa các chủ thể dạy học.

3.2. Đổi mới phương pháp, hình thức giảng dạy các môn LLCT theo hướng bồi dưỡng và phát triển phẩm chất sự phạm của sinh viên. Để đổi mới phương pháp theo hướng này, việc đổi mới phương pháp dạy học các môn LLCT cần phải có sự phối hợp nhiều giải pháp. Mức độ ưu tiên các giải pháp và sự kết hợp chúng có đặc thù

khác nhau tùy theo đối tượng sinh viên. Trên cơ sở nắm vững đặc điểm đối tượng, đổi mới phương pháp dạy học các môn LLCT cần chú ý những điểm chủ yếu sau:

– Thực hiện triệt để phương châm “lấy người học làm trung tâm”, cho nên trong giờ lên lớp, giảng viên cần kết hợp nhiều phương pháp dạy học khác nhau tùy thuộc vào nội dung bài giảng, điều kiện lớp học và đối tượng sinh viên. Thông qua đó, sinh viên rèn luyện được các kỹ năng sư phạm cần thiết như: kỹ năng thuyết trình; kỹ năng tranh luận, thảo luận; kỹ năng đặt vấn đề và giải quyết vấn đề; kỹ năng trình bày bảng; kỹ năng đứng lớp; kỹ năng tổ chức các hoạt động giáo dục... Ở đây, điều cần nhấn mạnh là bản thân phương pháp là sự vận động của nội dung. Cho nên, để phát huy được những ưu điểm và khắc phục được những hạn chế của từng phương pháp nhằm kích thích tính chủ động của sinh viên thì buộc giảng viên cũng phải luôn luôn động não, phát huy tính sáng tạo của mình trong quá trình triển khai bài giảng; đồng thời người học cũng phải tập trung vào bài giảng, phải suy nghĩ, đóng góp ý kiến xây dựng bài học.

– Giảng viên có thể và cần phải kết hợp sử dụng các phương tiện hiện đại trong quá trình dạy học. Để phương tiện dạy học hiện đại phát huy hiệu quả, giảng viên cần có sự đầu tư ứng dụng các phần mềm tin học như tạo ra các mô hình, sơ đồ hóa kiến thức, sưu tầm phim, các hình ảnh liên quan đến nội dung bài học... Tuy nhiên, việc sử dụng các phương tiện công nghệ hiện đại chỉ mang tính chất hỗ trợ, bản thân nó không thể thay thế nội dung tri thức khoa học, do đó sự vận dụng linh hoạt, sáng tạo các phương pháp của giảng viên là điều hết sức cần thiết. Muốn vậy, giảng viên phải đầu tư thời gian mới có thể chuẩn bị tốt để nêu vấn đề và cùng sinh viên giải quyết vấn đề.

3.3. Việc đổi mới phương pháp, hình thức giảng dạy các môn LLCT cần gắn liền với đặc thù của trường, khoa, ngành đào tạo. Việc giảng dạy các môn LLCT cho sinh viên các khoa với các chuyên ngành khác nhau cần phải gắn kết nội dung với các ngành khác nhau, có như vậy mới tránh cho người học sự nhàm chán, mang tính dập khuôn, giáo điều và đặc biệt, mới có khả năng áp dụng lý luận vào cuộc sống. Mỗi chuyên đề hay bài giảng nên có phần “cứng” mang tính ổn định được nêu trong giáo trình, đồng thời cần có phần “mềm” cho phép cơ động, linh hoạt, nhạy bén để các bài giảng phản ánh kịp thời sự phát triển của thực tiễn và khoa học. Đồng thời, trong quá trình dạy học cần giới thiệu các tài liệu đa dạng, hướng dẫn sinh viên tự đọc tài liệu để sinh viên dần dần hình thành tác phong nghiên cứu khoa học, phát triển tư duy lý luận và vận dụng vào cuộc sống, vào công việc sau này.

Việc đổi mới phương pháp, hình thức giảng dạy các môn LLCT nhằm phát triển năng lực, phẩm chất của người học đòi hỏi quá trình dạy học phải gắn với thực tiễn, phù hợp với yêu cầu và xu thế đổi mới giáo dục ở nước ta và thế giới hiện nay. Để việc dạy học các môn học này có hiệu quả, cả người dạy lẫn người học cần phải thay đổi tư duy, nhận thức về môn học và không ngừng đổi mới phương pháp, cách thức để truyền đạt và lĩnh hội tri thức. Cốt lõi của đổi mới giảng dạy các môn LLCT là đổi mới phương pháp dạy học, giảng viên cần phải thay đổi phương pháp giảng dạy theo hướng trang bị cho sinh viên cách tư duy, thuyết trình và tranh luận, biết cách làm việc nhóm, từ đó hình thành cho sinh viên nhu cầu tự học, tự nghiên cứu. Đó chính là cơ sở để hình thành và phát triển kỹ năng nghề nghiệp, bồi dưỡng lòng quyết tâm, ý chí tự học, biết vận dụng những điều đã học vào trong thực tiễn cho sinh viên./.

GIÁO DỤC LÝ TƯỞNG CÁCH MẠNG, ĐẠO ĐỨC, LỐI SỐNG CHO SINH VIÊN THÔNG QUA MÔI TRƯỜNG MẠNG

Trường Đại học Lạc Hồng

Trường Đại học Lạc Hồng nằm tại trung tâm thành phố Biên Hòa, tỉnh Đồng Nai, là địa phương có tốc độ công nghiệp hóa nhanh và mạnh, cơ sở hạ tầng khá đầy đủ, đáp ứng yêu cầu của đô thị loại I trực thuộc tỉnh Đồng Nai, đặc biệt là hạ tầng viễn thông, internet được chú trọng phát triển. Các hệ thống đào tạo của Nhà trường được ứng dụng công nghệ thông tin, trong đó có những hệ thống sử dụng 100% phần mềm trên nền tảng Internet như xem điểm thi, xem thời khóa biểu, xem lịch học, đăng ký lịch học, đánh giá rèn luyện, xin giấy xác nhận vay vốn, xác nhận đang học tập... Do đó 100% sinh viên trường có sử dụng Internet và tham gia môi trường mạng.

Môi trường mạng hiện nay rất phong phú và đa dạng với nhiều dịch vụ khác nhau như: website tìm kiếm thông tin, tin tức, giải trí, học tập, dịch vụ trò chơi trực tuyến... đặc biệt là các mạng xã hội đang thu hút nhiều bạn trẻ tham gia. Mạng xã hội giúp con người kết nối, trao đổi, giao lưu với nhau mà không còn bị ngăn cách bởi không gian và thời gian. Các loại hình mạng xã hội phổ biến hiện nay như: Facebook, Zalo, Youtube, Twitter, Instagram, Tiktok... đã và đang thu hút các bạn sinh viên trẻ tham gia. Mạng xã hội giúp kết nối các nhóm người có cùng sở thích, cùng sự quan tâm, cùng ý nguyện có thể gặp gỡ, trao đổi trên mạng. Sinh viên có thêm nhiều thông tin bổ ích, học được nhiều kiến thức, kinh nghiệm sống, nghiên cứu khoa học, tìm kiếm thông tin, việc làm, giải trí... thông qua môi trường mạng.

Tuy nhiên, bên cạnh những mặt tích cực, môi trường mạng cũng gây ra những tác động không tốt đối với sinh viên: nhiều sinh viên sao nhãng việc học tập cũng như tham gia các hoạt động ngoại khóa, quỹ thời gian tự học bị giảm đi do dành quá nhiều thời gian cho các hoạt động trên các trang mạng, những thông tin, nội dung, hình ảnh riêng tư được đưa lên mạng để chia sẻ với người thân, bạn bè... nhưng vô tình bị kẻ xấu lợi dụng và sử dụng vào mục đích xấu, hoặc những phần tử xấu có thể lợi dụng để tuyên truyền, xuyên tạc, đầu độc người đọc nếu không tỉnh táo. Tất cả những vấn đề này có tác động tiêu cực đến đời sống và việc học của sinh viên.

Chính vì vậy, Đảng ủy, Ban Giám hiệu Trường Đại học Lạc Hồng đã xác định việc giáo dục đạo đức lối sống cho sinh viên trường trên Internet và mạng xã hội là nhiệm vụ then chốt và thực hiện thường xuyên nhằm tạo sự chuyển biến mạnh mẽ, toàn diện, sâu rộng hơn nữa về ý thức và hành động trong sinh viên.

Nhà trường đã xây dựng hệ thống tuyên truyền, giáo dục lập trường cách mạng, đạo đức, lối sống cho sinh viên của Nhà trường. Ngoài kênh truyền thống của giáo viên chủ nhiệm qua sinh hoạt lớp, qua chương trình phát thanh, nhà trường còn tích cực sử dụng hệ thống trang me.lhu.edu.vn và fanpage LacHongunivesity, LacHong Confessions, kênh Youtube Lac Hong University.

Trang me.lhu.edu.vn: là một hệ thống trang web được kết hợp giữa trang web dạng truyền thống (hiển thị thông tin 1 chiều) với trang mạng xã hội (hiển thị thông tin đa chiều, chia sẻ hình ảnh, video, tạo “nhóm”...). Tại trang web này, sinh viên được tạo tài khoản với tên ban đầu là mã số sinh viên khi sinh viên vừa nhập học. Trang web cho phép Nhà trường kết nối với 100% sinh viên toàn trường, sinh viên được kết nối bằng cách tự tạo các “nhóm” hoặc tham gia các “nhóm” do người khác tạo (Nhà trường tạo và đưa các bạn sinh viên vào “nhóm”, khoa sinh viên học tạo “nhóm”, giáo viên chủ nhiệm/cô vấn học tập tạo “nhóm”, sinh viên tạo “nhóm” học tập, “nhóm” sở thích... giống như trang facebook). Ngoài ra, cũng tại trang web này, các thông báo, nội dung trao đổi giữa Nhà trường với sinh viên, khoa với sinh viên, giáo viên với sinh viên hoặc sinh viên với sinh viên đều được trả lời trực tiếp và sinh viên có ý kiến gì thì ghi phản hồi ngay bên dưới nội dung... Điều này giúp Nhà trường và sinh viên trao đổi thông tin chính xác, cụ thể và rõ ràng. Các vấn đề sinh viên không rõ, không hiểu hoặc muốn phản ánh, có ý kiến đều được các bạn thẳng thắn nêu và Nhà trường trả lời hoặc phản hồi ý kiến ngay.

Fanpage LacHongunivesity và LacHong Confessions: là 2 trang hiện nay nhiều trường đại học thực hiện trên facebook. Facebook cũng là kênh để Nhà trường truyền tải thông tin, chủ trương chính sách của Đảng, Nhà nước, Nhà trường; các thông báo của Nhà trường liên quan đến sinh viên và giáo dục lập trường cách mạng, đạo đức, lối sống đến sinh viên. Nhà trường phân công các người quản trị (admin) để quản lý trang mạng xã hội trên. Người quản trị vừa có nhân viên, vừa có sinh viên để có thể cùng hòa nhịp với sinh viên trong những bài viết, trong những trả lời hay bình luận của sinh viên liên quan đến vấn đề sinh viên quan tâm.

Kênh Youtube Lac Hong University: được ra đời với mục đích truyền thông, giới thiệu rộng rãi về các ngành học cho tân sinh viên, giúp sinh viên cập nhật tất cả

các tin tức, sự kiện diễn ra trong trường. Đây cũng là nơi chia sẻ nhiều bài học bổ ích trong cuộc sống, giúp sinh viên hoàn thiện nhân cách sống.

Bên cạnh việc xây dựng hệ thống tuyên truyền qua mạng, Nhà trường cũng xây dựng đội ngũ chuyên kiểm tra các thông tin sinh viên trên Internet và mạng xã hội. Nhà trường đã phân công một số cá nhân và đơn vị (Phòng CTSV, Đoàn Thanh niên – Hội Sinh viên, Khoa) hằng ngày “lang thang” trên Internet và mạng xã hội để xem có thông tin liên quan đến sinh viên của trường viết, chia sẻ, những thông tin vi phạm pháp luật... Cán bộ được phân công sẽ thâm nhập vào một số nhóm để theo dõi, nắm bắt thông tin với nhiều tài khoản khác nhau. Theo Nhà trường, chỉ có tham gia như vậy, đồng hành cùng các nhóm thì sinh viên mới dễ “trái lòng” và chia sẻ quan điểm của mình.

Nhà trường đã thành lập Tổ dư luận viên trên môi trường mạng. Tổ dư luận viên có nhiệm vụ phối hợp với các đơn vị trong Nhà trường để làm tốt công tác dư luận viên trên môi trường mạng, đặc biệt với khoa, giáo viên chủ nhiệm/cố vấn học tập, Đoàn Thanh niên trường, Hội Sinh viên trường; thường xuyên theo dõi, nắm bắt diễn biến tư tưởng của sinh viên nhằm có định hướng nhanh, kịp thời giúp cho sinh viên vượt qua các trở ngại để tiếp tục học tập và rèn luyện. Tổ đã tham mưu cho Nhà trường xây dựng nội dung, hình thức tuyên truyền, giáo dục tư tưởng chính trị đối với sinh viên trên môi trường mạng; tổ chức viết bài, video, clip, chia sẻ, bình luận nhằm định hướng tư tưởng, tạo sự đồng thuận của sinh viên đối với các chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước và Nhà trường; phối hợp, tổ chức đấu tranh, phản bác những thông tin sai trái, xuyên tạc, kích động; tham mưu cho Nhà trường xử lý những vướng mắc, phản ánh, kiến nghị của sinh viên.

Nhà trường thường xuyên trao đổi thông tin với các phòng nghiệp vụ của Công an tỉnh, tham dự các lớp báo cáo viên do Ban Tuyên giáo Tỉnh ủy tổ chức để có những quan điểm, cách thức phản bác lại luận điệu sai trái trên nền tảng internet và mạng xã hội, mời báo cáo viên về trường phổ biến cho sinh viên về Luật An ninh mạng, kỹ năng xử lý thông tin trên mạng xã hội, sử dụng mạng xã hội hiệu quả... Ngoài ra, Trường cũng thường xuyên phổ biến, tổ chức cho sinh viên tham gia các cuộc thi trực tuyến về tìm hiểu pháp luật, Olympic các môn khoa học Mác – Lênin và Tư tưởng Hồ Chí Minh, cuộc thi tuổi trẻ học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh tại website <https://hocvalamtheobac.vn/>.

Qua đó, Nhà trường kịp thời giáo dục lập trường cách mạng, đạo đức, lối sống và nắm bắt kịp thời định hướng tư tưởng cho sinh viên trước những quan điểm lệch

lạc, vi phạm pháp luật, kịp thời ngăn chặn sinh viên trường tham gia hoạt động trái phép, vi phạm pháp luật.

Do làm tốt công tác kiểm soát thông tin qua trang web, mạng xã hội mà trong những năm qua, Nhà trường đã kịp thời tư vấn, giải đáp những phản ánh, khiếu nại của sinh viên liên quan đến việc học, các mặt của đời sống sinh viên, ngăn chặn đẩy lùi các tệ nạn xấu ảnh hưởng đến sinh viên, âm mưu thủ đoạn của các thế lực thù địch... không để sinh viên sử dụng trang web, mạng xã hội để thực hiện những hành vi vi phạm pháp luật.

Đa phần sinh viên trong trường có nhận thức, tư tưởng chính trị tốt, có đạo đức, lối sống tốt. Qua triển khai sâu rộng về giáo dục đạo đức lối sống cho sinh viên, giai đoạn 2015 – 2020, nhận thức của sinh viên Trường Đại học Lạc Hồng đã có sự tiến triển tốt, giảm tình trạng sinh viên vi phạm nội quy Nhà trường: số lượng sinh viên đạt kết quả rèn luyện xuất sắc chiếm khoảng 15%, sinh viên đạt kết quả rèn luyện tốt hơn 30%, sinh viên có kết quả rèn luyện yếu kém khoảng 5%, số sinh viên vi phạm bị kỷ luật từ mức khiển trách trở lên dưới 01%, không có sinh viên bị xử phạt về hành vi vi phạm pháp luật liên quan đến môi trường mạng.

Mạng xã hội đóng vai trò quan trọng trong đời sống và ảnh hưởng nhiều đến quá trình học tập cũng như đời sống tâm lý của sinh viên. Với những giải pháp đồng bộ, có hiệu quả trong việc sử dụng môi trường mạng như là một công cụ để quản lý và giáo dục sinh viên, Nhà trường đã giúp sinh viên nâng cao nhận thức có lập trường chính trị vững vàng, có phẩm chất đạo đức tốt, có bản lĩnh và có ý thức chấp hành pháp luật, sử dụng có hiệu quả mạng xã hội phục vụ học tập, nghiên cứu khoa học và giải trí./.

GIẢI PHÁP HIỆU QUẢ TRONG CÔNG TÁC PHÁT TRIỂN ĐẢNG CHO SINH VIÊN HIỆN NAY

Trường Đại học Thủy Lợi

1. Tình hình chung

Thực tế tại Trường Đại học Thủy lợi cho thấy hầu hết sinh viên đều có lập trường chính trị tư tưởng vững vàng, có niềm tin vào sự lãnh đạo, vào đường lối đổi mới của Đảng, vào những thành tựu đạt được trong quá trình đổi mới. Nhiều sinh viên đã thấy rõ hơn trách nhiệm của mình trong học tập và rèn luyện đạo đức, phẩm chất chính trị, có hoài bão, khát khao được phấn đấu, được cống hiến và có động cơ vào Đảng trong sáng. Các hoạt động phong trào của các đoàn thể trong nhà trường đã phát huy hiệu quả tích cực trong giáo dục ý thức và rèn luyện của sinh viên về nhận thức, trách nhiệm, hoàn thiện nhân cách, đạo đức và lối sống (khoảng 85% sinh viên có kết quả rèn luyện khá trở lên). Tuy nhiên, tham gia các hoạt động này chủ yếu là cán bộ đoàn, cán bộ lớp, cán bộ hội. Do đó, ngoài các cán bộ đoàn, cán bộ lớp là những người tiên phong, gương mẫu đi đầu trong học tập, rèn luyện, phấn đấu về mọi mặt để được đứng trong hàng ngũ của Đảng vẫn còn nhiều đoàn viên sinh viên không là cán bộ đoàn, cán bộ lớp vẫn còn chưa thiết tha với Đảng.

Công tác phát triển Đảng trong sinh viên luôn được Đảng ủy Trường quan tâm sát sao. Trên cơ sở Hướng dẫn của Đảng ủy Khối các trường đại học, cao đẳng Hà Nội về tiêu chuẩn và quy trình phát triển đảng viên trong Đảng bộ Khối, Đảng ủy Trường Đại học Thủy lợi đã ban hành hướng dẫn về tiêu chuẩn và quy trình phát triển đảng viên trong Đảng bộ Trường, định kỳ rà soát, sửa đổi, bổ sung tiêu chuẩn học tập, rèn luyện của sinh viên cho phù hợp với thực tiễn và chỉ đạo triển khai thực hiện trong Đảng bộ và Nhà trường.

2. Những thuận lợi và khó khăn trong quá trình triển khai

2.1. Những thuận lợi

– Sự lãnh đạo, chỉ đạo sát sao, kịp thời đối với công tác phát triển Đảng của Nhà trường, đặc biệt là Đảng ủy Trường: Đảng ủy Trường đã quán triệt sâu sắc các văn bản của Đảng về công tác phát triển đảng đến các chi bộ, đoàn thể chính trị và đảng

viên; Ban hành các nghị quyết, các văn bản hướng dẫn để triển khai thực hiện: Quy định cụ thể về tiêu chuẩn và quy trình phát triển Đảng ở Đảng bộ Trường Đại học Thủy lợi và các biểu mẫu để hướng dẫn chi tiết công tác phát triển đảng viên nói chung và phát triển đảng viên trong sinh viên nói riêng; thường xuyên rà soát văn bản để có sự điều chỉnh, bổ sung và có những chỉ đạo thực hiện kịp thời khi có những khó khăn hay vướng mắc phát sinh cho phù hợp với thực tế; tổ chức hội nghị quán triệt tới các cấp ủy trực thuộc để thống nhất triển khai thực hiện, tổ chức trao đổi, thảo luận về công tác phát triển đảng viên.

– Các cấp ủy Đảng và các tổ chức đoàn thể trong trường nhất là Đoàn thanh niên đã có sự thống nhất nhận thức về tầm quan trọng của công tác phát triển Đảng trong sinh viên, coi đó là nhiệm vụ quan trọng của công tác xây dựng Đảng vững mạnh.

Đoàn thanh niên đã làm tốt công tác tuyên truyền, giáo dục đoàn viên sinh viên giác ngộ lý tưởng cách mạng, đã tổ chức các phong trào hoạt động mang tính toàn diện, rộng khắp với nội dung hoạt động phong phú, hình thức đa dạng nhằm thu hút đông đảo sinh viên tham gia nhằm tạo môi trường để đoàn viên phấn đấu trở thành đảng viên.

– Sự chăm lo bồi dưỡng đội ngũ cán bộ đoàn của Đảng và các cấp chính quyền, đoàn thể. Hằng năm, Đoàn trường đã phối hợp với Phòng Công tác chính trị và Công tác sinh viên tổ chức bồi dưỡng, tập huấn nâng cao trình độ lý luận chính trị, kỹ năng nghiệp vụ công tác Đoàn cho các cán bộ Đoàn vào đầu năm học. Nội dung, chương trình, hình thức được xây dựng theo hướng thiết thực, hiệu quả, phù hợp với đặc thù công tác thanh niên. Ngoài ra, Đoàn trường cũng thường xuyên tổ chức tập huấn, giao lưu các cán bộ Đoàn, Hội...

– Sự chăm lo bồi dưỡng đội ngũ cán bộ cấp ủy của Đảng ủy Trường, Đảng ủy bộ phận, nhất là đối với chi ủy chi bộ sinh viên: Định kỳ hằng năm, Đảng ủy tổ chức 2 hội nghị cấp ủy để triển khai thực hiện các nhiệm vụ về công tác đảng, trong đó có trao đổi, thảo luận về công tác phát triển đảng viên; hoặc cấp ủy có ý kiến trực tiếp với Đảng ủy để kịp thời tháo gỡ những khó khăn, vướng mắc; tăng cường lực lượng đảng viên chính thức là giảng viên trẻ của các bộ môn khác nhau tham gia sinh hoạt Đảng trong chi bộ sinh viên.

– Sinh viên được học tập, rèn luyện dưới mái trường có truyền thống hơn 60 năm xây dựng và phát triển, được học tập và rèn luyện và phấn đấu trong tổ chức Đoàn thanh niên Trường – một tổ chức đoàn thể vững mạnh nhiều năm, có bề dày

thành tích trong các hoạt động. Hoạt động của phong trào đoàn thể ngày càng phát triển đa dạng về loại hình, phong phú về nội dung đã tạo môi trường thuận lợi để sinh viên đóng góp công sức, rèn luyện, tu dưỡng bản thân góp phần cho công tác tạo nguồn quần chúng ưu tú để giới thiệu cho các cấp ủy đảng.

Thông qua các phong trào, đặc biệt là việc “Học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh”, nhiều gương người tốt, việc tốt được đề cao đã có tác động tích cực đến nhận thức về Đảng của đại đa số đoàn viên thanh niên, đồng thời, sự nêu gương của cán bộ, giảng viên, nhất là cán bộ chủ chốt, tạo niềm tin về sự lãnh đạo của Đảng. Qua đó có nhiều đoàn viên ưu tú có nguyện vọng chính đáng và động cơ trong sáng phấn đấu trở thành đảng viên.

2.2. Những khó khăn

Tỷ lệ sinh viên được kết nạp vào Đảng thời gian qua vẫn còn hạn chế do trong quá trình thực hiện công tác phát triển đảng trong sinh viên, các cấp ủy và đoàn thể vẫn gặp một số khó khăn chủ yếu sau đây:

– Hình thức đào tạo theo tín chỉ: Mặc dù mỗi tháng sinh viên họp lớp 1 lần nhưng do tính chất mềm dẻo của đào tạo theo tín chỉ là sinh viên được quyền đăng ký học tập, lựa chọn môn học, thời gian học theo nhu cầu của mình nên sinh viên cùng một chi đoàn có thể học ở nhiều lớp khác nhau, số môn học cùng nhau rất ít. Chính vì sinh viên (đặc biệt là đối với những sinh viên năm thứ nhất, năm thứ hai) ít có điều kiện học tập cùng nhau nên có khó khăn nhất định khi xét giới thiệu đi học lớp Bồi dưỡng kết nạp Đảng hoặc giới thiệu đề nghị kết nạp vào Đảng.

– Về quy trình, thủ tục trong xét kết nạp đảng:

+ Số ít sinh viên năm cuối bị mất cơ hội vào Đảng khi còn học tập tại Trường do thời gian thẩm tra lý lịch xin vào Đảng bị kéo dài: Tại Trường Đại học Thủy Lợi, cấp ủy và đảng viên chính thức trong các chi bộ sinh viên là những giảng viên trẻ và sinh viên nên không có điều kiện để đi thẩm tra lý lịch. Hầu hết lý lịch xin vào Đảng đều được gửi tới nơi thẩm tra qua bưu điện nên đối với những lý lịch cần phải thẩm tra ở nhiều nơi thì mất rất nhiều thời gian thẩm tra. Cá biệt, có những trường hợp lý lịch xin vào Đảng bị thất lạc nên phải làm lại, đến khi hồ sơ được hoàn thiện gần xong thì sinh viên ra trường và trường hợp này đã làm mất cơ hội vào Đảng của sinh viên khi còn học tập tại Trường.

+ Về xin ý kiến cấp ủy nơi cư trú đối với quần chúng xin vào Đảng đôi khi gặp khó khăn, nhất là đối với sinh viên ở trọ bên ngoài, chỗ ở không ổn định. Đặc biệt,

có trường hợp chi ủy chi bộ nơi cư trú không có ý kiến nhận xét với lý do vì thời gian ở ngắn hoặc do quần chúng đi học suốt ngày, ít có thời gian quan hệ với mọi người nơi cư trú.

– Chi ủy chi bộ sinh viên là một số giảng viên trẻ, số ít có sinh viên nên qua thực tiễn làm công tác phát triển Đảng, khi họ đã được bồi dưỡng và có được kinh nghiệm thì hoặc là giảng viên trẻ được cử đi học tập nâng cao trình độ, hoặc là sinh viên tốt nghiệp ra trường.

– Một số sinh viên chỉ muốn tập trung vào việc học; ra trường làm việc cho tư nhân, doanh nghiệp nước ngoài, đi học ở nước ngoài theo các chương trình liên kết, đi du học khi tốt nghiệp nên đã ảnh hưởng đến nguyện vọng vào Đảng.

3. Các giải pháp và kết quả đạt được

3.1. Các giải pháp

– Tăng cường sự chỉ đạo, lãnh đạo và sự quan tâm của Đảng ủy đối với công tác phát triển Đảng của các chi bộ sinh viên; làm tốt công tác tuyên truyền, giáo dục chính trị tư tưởng, rèn luyện đạo đức cách mạng trong đội ngũ cán bộ, giảng viên và sinh viên trong trường; nâng cao nhận thức, trách nhiệm của các cấp ủy, tổ chức Đảng, cán bộ, đảng viên, hội viên... về vị trí, vai trò, tầm quan trọng của công tác phát triển đảng viên; xác định rõ trách nhiệm, sự phối hợp giữa lãnh đạo cấp ủy các cấp, Đoàn – Hội... trong công tác phát triển đảng.

– Đảng ủy, Nhà trường đã luôn quan tâm tạo điều kiện và chú trọng xây dựng Đoàn thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh vững mạnh về chính trị, tư tưởng, tổ chức và thực sự là đội dự bị tin cậy của Đảng:

+ Chỉ đạo Đoàn thanh niên phải xác định phát triển đảng viên trong đoàn viên, sinh viên là một nội dung của công tác xây dựng đoàn.

+ Đẩy mạnh thực hiện cuộc vận động “Đoàn viên, thanh niên, sinh viên phấn đấu trở thành đảng viên Đảng Cộng sản Việt nam”, đây là cuộc vận động thể hiện trách nhiệm và sứ mệnh lịch sử của tổ chức Đoàn trong việc bổ sung nguồn sinh lực cho Đảng.

+ Chỉ đạo Đoàn thanh niên đổi mới nội dung, phương thức hoạt động của đoàn thanh niên. Nâng cao chất lượng, hiệu quả các phong trào đoàn để thu hút được đông đảo đoàn viên tham gia, như: phát động các phong trào thi đua rèn luyện, học tập phấn đấu đạt kết quả cao, tham gia nghiên cứu khoa học trẻ, thi Olympic môn học

các cấp; thành lập các câu lạc bộ chuyên môn và tạo điều kiện để các câu lạc bộ phát huy hiệu quả hoạt động như: câu lạc bộ Tiếng Anh, câu lạc bộ Tin học, câu lạc bộ Doanh nhân tương lai và một số câu lạc bộ sở thích (câu lạc bộ thể thao, văn hoá nghệ thuật, câu lạc bộ kỹ năng sống, thuyết trình...); đẩy mạnh và nhân rộng các hoạt động của sinh viên tình nguyện: hoạt động “Tiếp sức mùa thi”, chiến dịch mùa hè xanh, hiến máu nhân đạo và các hoạt động khác của sinh viên tình nguyện.

– Đảng ủy Trường chú trọng bồi dưỡng nghiệp vụ công tác Đảng cho các cấp ủy viên, bí thư cấp ủy ở các chi bộ để các đồng chí kịp thời chỉ đạo, đôn đốc, hướng dẫn hoàn thiện thủ tục cho người xin vào Đảng theo đúng quy định của Điều lệ Đảng.

– Tăng cường mối liên hệ chặt chẽ giữa chi ủy chi bộ sinh viên với đoàn thanh niên các cấp, với Đảng ủy Trường, đảng ủy bộ phận và Văn phòng Đảng ủy: Triển khai thực hiện tốt quy trình phối hợp giữa Đảng ủy, chi ủy và đoàn thanh niên trong việc giới thiệu quần chúng ưu tú đi học bồi dưỡng nhận thức về Đảng và lập hồ sơ để đề nghị kết nạp vào Đảng; có sự phối hợp chặt chẽ, đồng bộ giữa chi bộ với Đoàn thanh niên các cấp để đảm bảo tiến độ và chất lượng trong quá trình hoàn thiện hồ sơ đề nghị xét kết nạp vào Đảng.

– Đảng ủy xây dựng hệ thống biểu mẫu, hướng dẫn cụ thể để các cấp ủy, đảng viên và các đoàn thể thống nhất trong triển khai thực hiện. Các cấp ủy và đoàn thể đều thực hiện nghiêm túc hướng dẫn của Đảng ủy về tiêu chuẩn, quy trình phát triển đảng trong sinh viên.

– Hằng năm, Đảng ủy tiến hành tổ chức đánh giá và thực hiện công tác thi đua, khen thưởng về công tác phát triển Đảng: Thực hiện khen thưởng chi bộ, đảng viên có thành tích tốt, có nhiều đóng góp trong công tác phát triển đảng viên mới, chủ yếu là phát triển đảng trong sinh viên.

3.2. Kết quả đạt được

Có thể nói, trong 5 năm qua, công tác phát triển đảng viên mới của Đảng bộ Trường đã đạt được những kết quả đáng ghi nhận về số lượng và chất lượng.

Về mặt số lượng, nhìn chung các chi bộ đều kết nạp được đảng viên mới theo kế hoạch đề ra hàng năm. Trong 5 năm, Đảng bộ đã kết nạp được 426 quần chúng ưu tú vào Đảng trong đó có 362 sinh viên (chiếm tỷ lệ gần 85% tổng số đảng viên mới được kết nạp trong toàn Đảng bộ).

Đối tượng sinh viên được kết nạp Đảng hầu hết là những sinh viên năm cuối – năm thứ 4 hoặc thứ 5 (chiếm khoảng 85% tổng số sinh viên được kết nạp), sinh viên năm thứ hai, thứ ba được kết nạp còn hạn chế (chiếm khoảng 15% tổng số sinh viên

được kết nạp). Tuy nhiên, trong vài năm gần đây, số đảng viên trẻ là sinh viên năm thứ hai, thứ ba được kết nạp vào Đảng đã có chiều hướng tăng lên.

Về mặt chất lượng, đại bộ phận sinh viên được kết nạp là những đoàn viên ưu tú, là cán bộ đoàn, cán bộ lớp. Sinh viên là cán bộ đoàn, cán bộ hội, cán bộ lớp được kết nạp Đảng chiếm tỷ lệ lớn trong tổng số sinh viên được kết nạp (chiếm khoảng 80%). Hầu hết là những đoàn viên tích cực có thành tích tốt trong học tập, nghiên cứu khoa học, thi Olympic, đi đầu trong các phong trào của lớp, của khoa, của Trường và có nhiều đóng góp trong các hoạt động phong trào như: văn nghệ, thể thao, tham gia các câu lạc bộ, các hoạt động tình nguyện...

4. Phương hướng triển khai trong thời gian tới

Để đẩy mạnh hơn nữa công tác phát triển đảng trong sinh viên thời gian tới về số lượng và chất lượng, cần tiếp tục thực hiện những giải pháp trên và chú trọng các giải pháp chủ yếu sau đây:

4.1. Tiếp tục nâng cao chất lượng công tác giáo dục chính trị tư tưởng

– Tiếp tục đẩy mạnh công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, thông tin, tuyên truyền về chủ nghĩa Mác – Lênin, Tư tưởng Hồ Chí Minh, chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước, lý tưởng độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; bồi dưỡng lòng yêu nước, truyền thống lịch sử vẻ vang của Đảng, của dân tộc, phẩm chất đạo đức cách mạng trong sinh viên. Mục đích là để giáo dục đoàn viên, sinh viên nhận thức đầy đủ hơn về Đảng, về công tác phát triển đảng viên mới. Từ đó hình thành động cơ phấn đấu tốt, tự nguyện và có những hành động tích cực trong học tập, sinh hoạt và công tác: Đoàn thanh niên tiếp tục nâng cao hiệu quả của các hoạt động như: tổ chức kỷ niệm các ngày lễ lớn của đất nước, dân tộc; tổ chức các hoạt động văn nghệ, thể thao; phát thanh trên hệ thống truyền thanh nội bộ tại ký túc xá; các buổi sinh hoạt của Đoàn trường với các chi đoàn; lồng ghép thực hiện “Học tập theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh” với triển khai thực hiện các hoạt động phong trào của đoàn...

– Tiếp tục quán triệt và triển khai thực hiện tốt Chỉ thị của Thành ủy về đẩy mạnh công tác phát triển đảng viên trong đội ngũ trí thức và học sinh, sinh viên trong Đảng bộ Thành phố Hà Nội.

– Không ngừng nâng cao nhận thức của các cấp ủy Đảng nói chung, chi ủy sinh viên nói riêng và toàn thể đảng viên về vị trí, ý nghĩa, tầm quan trọng đặc biệt của công tác phát triển đảng trong sinh viên; coi phát triển đảng trong sinh viên là một

trong những giải pháp quan trọng để trẻ hóa đội ngũ đảng viên, nâng cao chất lượng đảng viên và nâng cao sức chiến đấu của tổ chức Đảng.

4.2. Tăng cường sự chỉ đạo, lãnh đạo và sự quan tâm của Đảng ủy đối với công tác phát triển Đảng của các chi bộ sinh viên

– Tiếp tục tăng cường chỉ đạo chi ủy và đoàn thanh niên trong việc phân công, giao nhiệm vụ phù hợp cho đối tượng kết nạp Đảng.

– Chỉ đạo chi ủy sinh viên tiếp tục chủ động xây dựng kế hoạch tạo nguồn và bồi dưỡng kết nạp đảng cho sinh viên, đăng ký chỉ tiêu kết nạp đảng viên hằng năm với Đảng ủy. Đặc biệt khuyến khích chi ủy sinh viên quan tâm, bồi dưỡng, giao nhiệm vụ và thử thách đối với quần chúng tích cực ngay từ đầu năm thứ nhất, để sớm kết nạp được những đoàn viên ưu tú này nhằm phát huy được vai trò của đảng viên sinh viên trong nhà trường. Bởi vì thực tế đa số sinh viên gần ra trường mới được kết nạp đảng nên việc phát huy vai trò của họ khi còn ngồi trên ghế nhà trường bị hạn chế.

– Tăng cường điều động lực lượng đảng viên chính thức là cán bộ giảng viên trẻ vào sinh hoạt trong chi bộ sinh viên để một mặt bổ sung lực lượng cán bộ cấp ủy khi có biến động, mặt khác tránh tình trạng quá tải khi được phân công, giúp đỡ và giới thiệu quần chúng vào Đảng.

– Tiếp tục duy trì và triển khai hiệu quả chủ trương của Nhà trường là bố trí thời khóa biểu của một môn học trong học kỳ theo lớp niên chế để tạo thuận lợi cho sinh hoạt đoàn thể.

Từ thực tế trong những năm qua chỉ ra rằng, để đạt kết quả tốt trong phát triển đảng viên thì sự quan tâm chỉ đạo của các cấp ủy là yếu tố quan trọng và có tính chất quyết định. Vì vậy để công tác phát triển đảng trong sinh viên tiếp tục đạt kết quả cao, trong thời gian tới Đảng ủy cần tăng cường sự chỉ đạo, lãnh đạo và sự quan tâm hơn nữa đối với công tác phát triển Đảng của các chi bộ sinh viên./.

SINH VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC TÔN ĐỨC THẮNG VỚI XÂY DỰNG VĂN HÓA ỨNG XỬ

Trường Đại học Tôn Đức Thắng

Khi đến Trường Đại học Tôn Đức Thắng (TDTU), mọi người sẽ cảm nhận và nhìn thấy được văn hóa nổi bật trong mọi hoạt động, đó là sạch sẽ, quy củ, tự giác; ngăn nắp, kỷ luật, không xả rác, không ồn ào, rác được phân loại ngay tại Trường và được đưa đi trong ngày... Việc rèn luyện để thay đổi hành vi, ứng xử theo đúng chuẩn mực tại TDTU là quá trình thực hiện rất kiên trì. Thực tế cho thấy rằng, sinh viên tại TDTU đến từ nhiều vùng miền trong cả nước. Tất cả mọi người đều khác biệt về quan niệm sống, có thói quen riêng... Để được như ngày hôm nay, Nhà trường phải kiên trì hướng dẫn từng bước, giờ qua giờ, ngày qua ngày, thường xuyên và liên tục để hướng tất cả mọi người tự hoàn thiện bản thân, rèn luyện những thói quen ngăn nắp, nếp sống văn minh thay thế hoàn toàn những thói quen chưa chuẩn mực hoặc chưa tốt trước đó. Nhà trường đã có cách thức triển khai hiệu quả như sau:

1. Ban hành các quy định, quy chế, nội quy tạo hành lang pháp lý

Điều đầu tiên là phải có hành lang pháp lý rõ ràng, có hệ giá trị sống đúng đắn. Trường đại học là nơi giáo dục và đào tạo con người, từ đó xây dựng và phát triển xã hội. Vì thế, Trường đại học tuyệt đối không thể thiếu giá trị sống. Giá trị phải càng rõ ràng càng tốt. Từ triết lý, sứ mệnh, mục tiêu đến hệ thống khung pháp lý, nội quy phải rõ ràng.

– Từ những nhận thức trên, tháng 01/2009, TDTU đã xây dựng và ban hành hệ giá trị cốt lõi: Đối với sinh viên thực hiện theo Chương trình giáo dục 3 nội dung đạo đức: học tập tốt để báo hiếu cha mẹ; tinh thần kỷ luật, nề nếp (trong trường: chấp hành nội quy, quy chế Nhà trường; ngoài trường: chấp hành tốt chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước); tinh thần vì tập thể, vì cộng đồng, sống không ích kỷ. Đối với giảng viên, viên chức thực hiện theo 3 nguyên tắc ứng xử của TDTU: Không gì quan trọng hơn việc đảm bảo hiệu quả trong mọi hành động; không gì đáng quý hơn sự công bằng trong mọi ứng xử; không gì đạo đức hơn tinh thần phụng sự đất nước. Hằng năm, Nhà trường đều xây dựng danh mục công việc để thực hiện Chương trình giáo dục 3 nội dung đạo đức từ cấp Trường đến cấp Khoa, phù hợp với đặc thù sinh viên từng Khoa.

– Tháng 10/2017, Nhà trường ban hành kế hoạch giáo dục thói quen cư xử lễ phép cho sinh viên nhằm rèn luyện cho sinh viên ngay từ những điều nhỏ nhất để hình thành một thói quen ứng xử lịch thiệp, có văn hóa. Đặc biệt để thực hiện thành công chương trình này chính là tập thể Thầy/Cô – là những người gương mẫu thực hiện. Khi đi trên đường hoặc trong thang máy, nếu gặp sinh viên chưa có thói quen chào hỏi thì Thầy/Cô giáo chủ động “Chào các em”, thực hiện giáo dục nêu gương “mỗi Thầy/Cô giáo là một tấm gương tốt”.

– Tháng 6/2018, Nhà trường công bố đặc điểm nhận diện sinh viên TDTU: kỷ luật; lễ phép; chuyên nghiệp; sáng tạo; phụng sự.

– Tháng 8/2018, Nhà trường đã ban hành Bộ quy tắc ứng xử của sinh viên với mục tiêu: Tạo lập môi trường học tập, nghiên cứu bình đẳng, công bằng, văn minh và hiệu quả. Từng sinh viên được tôn trọng, có quyền tự do ứng xử trên cơ sở tôn trọng pháp luật, quyền và lợi ích hợp pháp của Nhà trường và của các cá nhân khác; quy tắc ứng xử bao gồm những nguyên tắc cơ bản trong ứng xử của sinh viên trong phạm vi Nhà trường và trong một số quan hệ xã hội khác mà quy tắc này điều chỉnh; quy tắc ứng xử và Quy chế Công tác sinh viên là cơ sở pháp lý để sinh viên có thể thực hiện quyền cơ bản và chịu các trách nhiệm trong học tập, ứng xử tại Trường và trong các quan hệ xã hội.

2. Tuyên truyền nâng cao nhận thức xây dựng văn hóa ứng xử trong Trường

2.1. Nội dung tuyên truyền

– TDTU đã chủ động, tích cực tuyên truyền sâu rộng, tạo sự chuyển biến mạnh mẽ trong sinh viên về các chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về giáo dục đạo đức, lối sống, văn hóa ứng xử.

– Chương trình giáo dục 3 nội dung đạo đức của Trường được triển khai sâu rộng đến toàn thể sinh viên, giải thích cho sinh viên hiểu ý nghĩa của chương trình giáo dục, từ đó nâng cao nhận thức và tự giác thực hiện.

– Bộ quy tắc ứng xử, đặc điểm nhận diện sinh viên Trường, Quy chế công tác sinh viên được thiết kế ngắn gọn, dễ hiểu, dễ nhớ dành cho sinh viên TDTU.

2.2. Hình thức tuyên truyền, giáo dục

– Nhà trường đã đa dạng hóa hình thức tuyên truyền, giáo dục và thực hiện giáo dục văn hóa ứng xử đồng bộ từ cấp Trường đến cấp Khoa:

+ Sử dụng Cổng thông tin sinh viên là kênh chính để trao đổi, cung cấp thông tin và giáo dục sinh viên về văn hóa ứng xử;

+ Tổ chức triển khai và giáo dục văn hóa ứng xử trong sinh viên qua các kênh: tuần sinh hoạt công dân đầu năm học; giao ban Lớp trưởng, Tổ trưởng, Ban chấp hành Chi đoàn, Chi hội; sinh hoạt chủ nhiệm hằng tháng;

+ Duy trì và tổ chức giáo dục văn hóa ứng xử, tinh thần yêu nước, tôn trọng giá trị lịch sử truyền thống tốt đẹp cho sinh viên thông qua Chào cờ hằng tuần, hát Quốc ca;

+ Đối thoại theo cấp: cấp khoa → cấp trường; lịch gặp gỡ tiếp sinh viên: giảng viên chủ nhiệm → lãnh đạo khoa → Ban giám hiệu; lịch giao ban: cấp khoa → cấp trường thực hiện định kỳ;

+ Phát huy vai trò hướng dẫn về ứng xử văn hóa của các sinh viên, đội ngũ cán bộ lớp khóa trước đối với các sinh viên khóa sau;

+ Kiểm tra nề nếp và nhắc nhở sinh viên văn hóa ứng xử hằng ngày tại các sảnh, dãy phòng học;

+ Thiết kế poster, banner... đặc biệt chú trọng tuyên truyền bằng những hành động cụ thể, trực quan sinh động, các bảng tin tuyên truyền, standee tuyên truyền đặt tại các sảnh của Trường;



+ Phát huy hiệu quả các kênh truyền thông qua mạng xã hội (facebook, zalo, fanpage, youtube...); xây dựng video clip về việc thực hiện văn hóa ứng xử trong Trường; chuỗi chương trình Radio Station được phát sóng hằng tuần trên mạng xã hội; chuỗi bài viết “Tin tốt mỗi ngày” giáo dục văn hóa ứng xử trong sinh viên.

+ Tổ chức đa dạng các cuộc thi ứng xử văn minh học đường, hoạt động phong trào, cộng đồng, tình nguyện để giáo dục sinh viên tinh thần vì tập thể, vì cộng đồng, nâng cao năng lực ứng xử văn hóa;

+ Xây dựng và phát huy hiệu quả trang thông tin điện tử của Nhà trường, các hình thức phản ánh, trao đổi, thu thập, xử lý thông tin từ thành viên Nhà trường, sinh viên về văn hóa ứng xử trong Trường và trên môi trường mạng xã hội;

+ Tổ chức học phần kỹ năng, thái độ sống xuyên suốt cho sinh viên từ năm thứ nhất đến năm thứ ba để giáo dục sinh viên sống tử tế và biết yêu thương, quan tâm đến mọi người xung quanh;

+ Tổ chức học kỳ quân đội nhằm rèn luyện sinh viên tính kỷ luật, lễ phép, tinh thần vì tập thể, vì cộng đồng;

+ Phối hợp tốt với gia đình trong giáo dục văn hóa ứng xử; định kỳ từng học kỳ gửi kết quả học tập, rèn luyện, việc chấp hành nội quy, quy chế về phụ huynh, các trường hợp ngoại lệ Nhà trường liên hệ ngay với phụ huynh qua số điện thoại, email;

+ Lấy ý kiến phản hồi từ doanh nghiệp qua các lần khảo sát sự hài lòng của người sử dụng lao động với sinh viên tốt nghiệp từ TDTU để đổi mới, cập nhật nội dung giáo dục.

3. Triển khai thực hiện và cơ chế giám sát trong Nhà trường

Khi ban hành chính sách, Nhà trường luôn suy nghĩ các biện pháp, cách thức triển khai thực hiện để chuyển những nội quy, quy tắc ứng xử trên thành ý thức, hành vi tự giác và trở thành thói quen trong sinh viên qua quá trình học tập, rèn luyện tại Trường. Để thực hiện thành công mục tiêu xây dựng văn hóa ứng xử tại TDTU, Nhà trường đã phải kiên trì, nhắc nhở, đôn đốc, tăng cường theo dõi, giám sát, lấy ý kiến và thu thập kết quả báo cáo công tác thực hiện từ các đơn vị trực thuộc Trường, công tác đánh giá kết quả thực hiện từ các lớp học, thể hiện sự rèn luyện của sinh viên theo từng học kỳ, tạo ra sự gương mẫu, lấy thói quen tốt để thay thế thói quen chưa tốt.

– Nhà trường xác định công tác giáo dục văn hóa ứng xử trong sinh viên là công việc của toàn trường, cả hệ thống. Vì vậy, trong từng kế hoạch, chương trình ban hành; Nhà trường quy định rất rõ từng đơn vị tham gia giáo dục sinh viên. Phòng Công tác học sinh – sinh viên, Phòng Thanh tra, Pháp chế và An ninh theo dõi, giám sát triển khai thực hiện và có báo cáo sơ kết, tổng kết học kỳ, năm học để có giải pháp giáo dục sinh viên thường xuyên và liên tục.

– Nhà trường công bằng, nghiêm minh và quyết liệt trong quá trình thực hiện, bởi vì có hệ thống giá trị, có hành lang pháp lý rồi mà không triển khai đến nơi đến chốn thì chỉ một thời gian là tan. Chính vì thế, hệ thống giá trị chỉ là điều kiện cần. Điều kiện đủ là phải kiên trì đi theo, bảo vệ, thực hiện nghiêm minh và công bằng. Công tác kiểm tra việc chấp hành kỷ luật, nề nếp, ứng xử văn minh học đường được thực hiện hằng ngày thường xuyên nhắc nhở sinh viên thực hiện nội quy, quy chế và ghi nhận những trường hợp vi phạm gửi về khoa, đơn vị phụ trách để giáo dục, nhắc nhở sinh viên; trang bị các thiết bị hỗ trợ, camera quan sát; xây dựng ngân hàng câu hỏi để kiểm tra mức độ hiểu biết của sinh viên về Bộ quy tắc ứng xử, về nội quy, quy định của Trường với mục đích nhắc cho sinh viên luôn nhớ và thực hiện thành nề nếp, thói quen tốt. Đồng thời, Nhà trường cũng tạo điều kiện tốt nhất để sinh viên phát huy tính chủ động, tích cực, sáng tạo thực hiện nhiệm vụ học tập, rèn luyện và tham gia giám sát các hoạt động Nhà trường.

– Xây dựng tiêu chí đánh giá rèn luyện sinh viên rõ ràng và cụ thể. Quá trình rèn luyện của sinh viên tại Trường được ghi nhận công khai, minh bạch trên hệ thống đánh giá rèn luyện sinh viên. Kết quả đánh giá rèn luyện của sinh viên được sử dụng để xét các loại học bổng, xét khen thưởng, xét kết nạp Đảng và chuyển Đảng, xét bầu chọn Lớp trưởng, cán bộ Đoàn – Hội, xét cử nhân – kỹ sư ưu tú, xét tốt nghiệp...

4. Môi trường học tập và rèn luyện cho sinh viên

– Nhà trường đã tạo môi trường học tập và rèn luyện mà ở đó mọi người đều đồng lòng; môi trường giáo dục đạo đức, văn minh học đường mọi lúc, mọi nơi; điều chỉnh hành vi của sinh viên trong các mối quan hệ ứng xử.

– Nhà trường cung cấp cho sinh viên môi trường học tập với cơ sở vật chất, trang thiết bị hiện đại để giáo dục từ chuyên môn đến thể chất tốt nhất hiện nay (nhà thi đấu đa năng, sân vận động đạt tiêu chuẩn 2 sao FIFA, hồ bơi, các sân chơi và các trang thiết bị đa dạng...), TDTU là môi trường giáo dục hiện đại, văn minh để giáo dục sinh viên toàn diện.

Tất cả những chính sách kể trên kết hợp với sự chuyên nghiệp và văn minh của giảng viên, nghiên cứu viên, viên chức, người lao động và sinh viên đã xây dựng thành công nét Văn hóa đại học riêng có của TDTU. Tỷ lệ sinh viên tự tạo việc làm và có việc làm trong vòng 01 năm kể từ thời điểm tốt nghiệp của Trường Đại học Tôn Đức Thắng luôn đạt 100%. Nhân tố nổi bật khiến doanh nghiệp đánh giá cao các cựu sinh viên TDTU là “Đạo đức nghề nghiệp”, được thể hiện qua sự lễ phép, kỷ luật, tôn trọng và quan tâm đến mọi người xung quanh./.